

gemeente
Zoetermeer

Programmabegroting 2025-2028

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Leeswijzer	9
Begroting in één oogopslag.....	11
Inleiding	17
Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie.....	21
Indicatoren, trendgrafieken en financiën	33
Doelstelling 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren.....	34
Doelstelling 1.2 Beperken uitval in het onderwijs	35
Doelstelling 1.3 Bevorderen van een beter ondernemersklimaat.....	38
Doelstelling 1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid	40
Doelstelling 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie	43
Doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan.....	47
Programma 2 Samen leven en ondersteunen.....	52
Indicatoren, trendgrafieken en financiën	59
Doelstelling 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp	60
Doelstelling 2.2 Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen	64

Doelstelling 2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden.....	71
Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen	74
Indicatoren, trendgrafieken en financiën	80
Doelstelling 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling.....	81
Doelstelling 3.2 Behouden kwaliteit openbare ruimte	88
Programma 4 Vrije tijd.....	94
Indicatoren, trendgrafieken en financiën	98
Doelstelling 4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke cultuur-, sport-, groen- en speelvoorzieningen	99
Doelstelling 4.2 Bevorderen levendige stad	104
Programma 5 Veiligheid	110
Indicatoren, trendgrafieken en financiën	116
Doelstelling 5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning	117
Doelstelling 5.2 Behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk.....	120
Doelstelling 5.3 Behouden veiligheid in de stad.....	123
Programma 6 Dienstverlening en participatie	127
Indicatoren, trendgrafieken en financiën	130
Doelstelling 6.1 Continueren klanttevredenheid.....	131
Doelstelling 6.2 Bevorderen van de participatie	136

Programma 7 Inrichting van de stad	138
Indicatoren, trendgrafieken en financiën	147
Doelstelling 7.1 Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder	148
Doelstelling 7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio	152
Doelstelling 7.3 Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte	153
Doelstelling 7.4 Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid.....	155
Doelstelling 7.5 Overige	158
Overzicht Overhead	164
Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	168
Vennootschapsbelasting	174
Financiële begroting	175
Financiële begroting	176
Paragrafen.....	203
Paragraaf 1 Lokale heffingen	204
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	214
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	225
Paragraaf 4 Financiering	239
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	245

Paragraaf 6 Wet open overheid	252
Paragraaf 7 Verbonden partijen	253
Paragraaf 8 Grondbeleid	259
Paragraaf 9 Zoetermeer 2040	265
Bijlagen.....	267
Bijlage 1 Spelregels begrotingsbeleid	268
Bijlage 2 Nieuw beleid	275
Bijlage 3 Kerncijfers.....	278
Bijlage 4 Reserves	285
Bijlage 5 Voorzieningen.....	289
Bijlage 6 Investerings	291
Bijlage 7 EMU-saldo	292
Bijlage 8 Basisset verplichte indicatoren BBV	293
Bijlage 9 Afkortingen en begrippen	294
Bijlage 10 Verbonden partijen	303
Bijlage 11 Wettelijke kaders	334
Bijlage 12 Taakvelden	340
Bijlage 13 Afschrijvingstermijnen.....	354

Bijlage 14 Monitoring evaluatie pilots	355
Buurtvervoer	355
Flexwonen Ruimtebaan.....	356
Woonoverlast	358
Dealbreakers	360
IPTA	361
Pilot Expertisepool en Onderwijs-behandelgroep	363
Van groot naar beter	365
Vindplaats verborgen schulden	367
Innovatief wijkgericht en integraal ondersteuningsaanbod gericht op preventie	368
Pilot schoolontbijt	370
Stille studieruimtes	372
Jeugdhonk.....	373
RIO (re-integratie officier).....	375
Bijlage college producten, kosten en prestatie PB2025	377
Prestatie-indicatoren Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie.....	377
Prestatie-indicatoren 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren	377
Prestatie-indicatoren 1.2 Beperken uitval in het onderwijs.....	379

Prestatie-indicatoren 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie	380
Prestatie-indicatoren 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan	381
Prestatie-indicatoren Programma 2 Samen leven en ondersteunen.....	387
Prestatie-indicatoren 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp.....	387
Prestatie-indicatoren 2.2 Langer zelfstandig wonen	389
Prestatie-indicatoren Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen	394
Prestatie-indicatoren 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling	394
Prestatie-indicatoren 3.2 Behouden kwaliteit openbare ruimte	398
Prestatie-indicatoren Programma 4 Vrije tijd.....	401
Prestatie-indicatoren 4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke cultuur-, sport-, groen- en speelvoorzieningen.....	401
Prestatie-indicatoren 4.2 Bevorderen levendige stad.....	407
Prestatie-indicatoren Programma 5 Veiligheid	414
Prestatie-indicatoren 5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning.....	414
Prestatie-indicatoren 5.2 Behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk	415
Prestatie-indicatoren 5.3 Behouden veiligheid in de stad	416
Prestatie-indicatoren Programma 6 Dienstverlening en participatie	419
Prestatie-indicatoren 6.1 Continueren klanttevredenheid	419
Prestatie-indicatoren Programma 7 Inrichting van de stad	425

Prestatie-indicatoren 7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio.....	425
Prestatie-indicatoren 7.5 Overige.....	426

Leeswijzer

Digitaal portaal

De programmabegroting kan het best gelezen worden via het digitaal portaal. De (al dan niet op papier geprinte) versie in pdf bevat weliswaar alle informatie, maar de presentatie komt minder tot zijn recht dan in het digitaal portaal.

Programmabegroting 2025 - 2028

De Programmabegroting 2025 - 2028 is inclusief de uitkomsten van het voorjaarsdebat, de (gecorrigeerde) meicirculaire, raadsbesluiten tot en met juli 2024 en de meerjarige gevolgen van het Tweede Tussenbericht 2024.

Opbouw

De printversie van de Programmabegroting 2025 - 2028 is als volgt opgebouwd.

De **inleiding** geeft een algemene beschouwing op de toekomstige situatie.

Programma's

Daarop volgen de zeven programma's. De programma's zijn volgens de systematiek van de doelenboom ingericht. Een samenhangend geheel van doelen, effecten, acties en indicatoren vormt de leidraad. De gedachte is, dat door vanuit het hogere doel te redeneren (wat zijn onze (politieke) ambities?) en dit te vertalen naar beoogde effecten, effectindicatoren, acties en prestatie-indicatoren, inzicht ontstaat in causaliteit en samenhang.

Allereerst wordt schematisch een doelenboom getoond met op het hoogste niveau het te bereiken maatschappelijk effect: **Wat willen we bereiken?**

Daaronder volgen de speerpunten voor 2025: **Wat gaan we daarvoor doen?** Als verdieping op het te bereiken maatschappelijk effect en de speerpunten worden per doelstelling achtereenvolgend de effectindicatoren (= meefactoren) en trendgrafieken met historische gegevens getoond. Ook wordt per doelstelling een overzicht van de financiën: **Wat mag het kosten?** plus een korte toelichting verstrekt.

In aansluiting op de uitwerking van de doelenboom komen achtereenvolgens binnen een programma de volgende onderwerpen aan bod:

- nieuwe strategische risico's, die de realisatie van de programmadoelstellingen mogelijk belemmeren;
- beleidsperspectief met de voorgestelde beleidswijzigingen;
- financiële samenvatting van de totale lasten, baten en het saldo na resultaatbestemming in meerjarenperspectief 2026 - 2028. Hierbij is het totaal saldo het verschil tussen lasten en baten (Wat mag het kosten?);
- stand van zaken van de tijdens het voorjaarsdebat 2024 aangenomen moties.

Na de programma's komen achtereenvolgend de volgende verplichte onderdelen aan de orde:

- Overzicht Overhead
- Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen
- Vennootschapsbelasting
- Financiële begroting 2025
- De acht verplichte paragrafen: lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud van kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, wet open overheid, verbonden partijen en grondbeleid.

Tot slot is dit jaar een paragraaf Zoetermeer 2040 (paragraaf 9) opgenomen. Dit komt tegemoet aan de wens van het bestuur om de visie Zoetermeer 2040 en de strategische agenda duidelijk zichtbaar te verankeren in de programmabegroting. Er is sprake van een afzonderlijke paragraaf, omdat de visie Zoetermeer 2040 en de strategische agenda programma overstijgend zijn en alle programma's raakt.

Bepaalde informatie is niet (alleen) binnen de programma's opgenomen, maar in de volgende afzonderlijke bijlagen ondergebracht:

1. Spelregels begrotingsbeleid
2. Nieuw beleid
3. Kerncijfers
4. Reserves
5. Voorzieningen
6. Investerings
7. EMU-saldo
8. Basisset verplichte indicatoren BBV
9. Afkortingen en begrippen
10. Verbonden partijen
11. Wettelijke kaders
12. Overzicht taakvelden
13. Afschrijvingstermijnen
14. Monitoring evaluatie pilots

In aanvulling op de Programmabegroting 2025 voor de raad is op uitvoeringsniveau van het college per programma een overzicht van de producten, financiën en prestatie-indicatoren opgesteld. Dit overzicht wordt ter informatie aan de raad beschikbaar gesteld en is opgenomen in een losse bijlage.

De website is met zorg samengesteld. Desondanks is het mogelijk dat deze informatie onvolledig of verouderd is en/of onjuistheden bevat. De gemeente aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade van welke aard dan ook, die het gevolg is van eventuele onjuiste informatie op deze website.

Begroting in één oogopslag

Begroting 2025 in één oogopslag

Uitgaven

557,8
MILJOEN

	Inkomensondersteuning	€ 96
	Jeugd (o.a. Jeugdzorg)	€ 98
	Zorg (o.a. Wmo, toegankelijkheid)	€ 65
	Overhead	€ 61
	Onderhoud infrastructuur	€ 57
	Ontwikkelingen in de stad	€ 41
	Onderwijs (huisvesting)	€ 28
	Vrije tijd en cultuur	€ 24
	Veiligheid en brandweer	€ 24
	Dienstverlening en bestuur	€ 18
	Afvalinzameling	€ 14
	Sport(accommodaties)	€ 14
	Riolering	€ 7
	Economie	€ 3
	Overig	€ 10

Inkomsten

547,5
MILJOEN

	Bijdrage van de Rijksoverheid	€ 373
	OZB (onroerende zaakbelasting)	€ 44
	Heffingen	€ 37
	Grondopbrengsten	€ 18
	Overig	€ 76

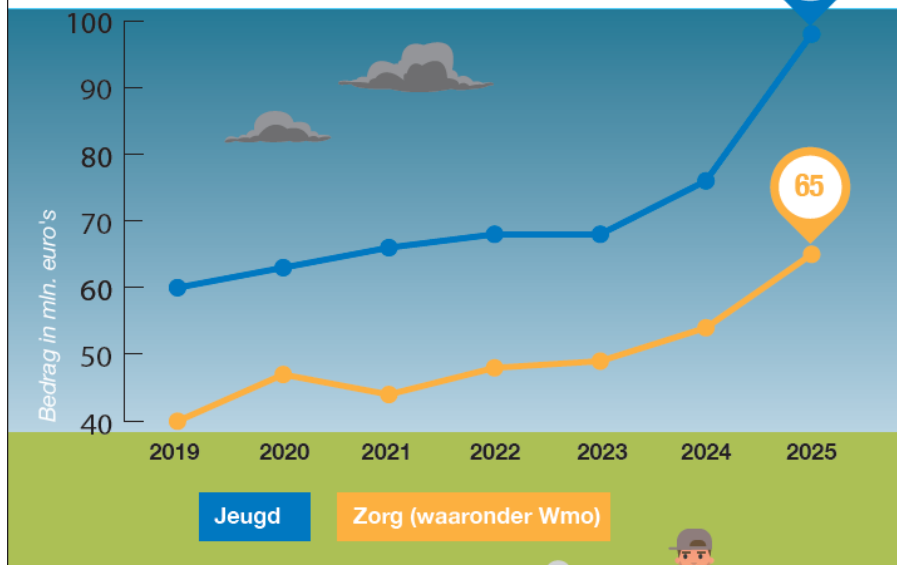
Wat staat er in een begroting?

In de begroting leest u hoeveel geld er binnenkomt: dat zijn de inkomsten. Ook ziet u waar de gemeente volgend jaar geld aan uitgeeft: de uitgaven. Zo ziet u wat de gemeente met het geld doet.

HOEVEEL BETAAL IK IN 2025 AAN:

	OZB	
WOZ-waarde € 300.000		€ 367
	AFVALSTOFFENHEFFING	
Meerpersoonshuishoudens		€ 363
Eenpersoonshuishoudens		€ 308
	RIOOLHEFFING	
WOZ-waarde € 300.000		€ 123

Kosten zorg, Wmo en jeugd

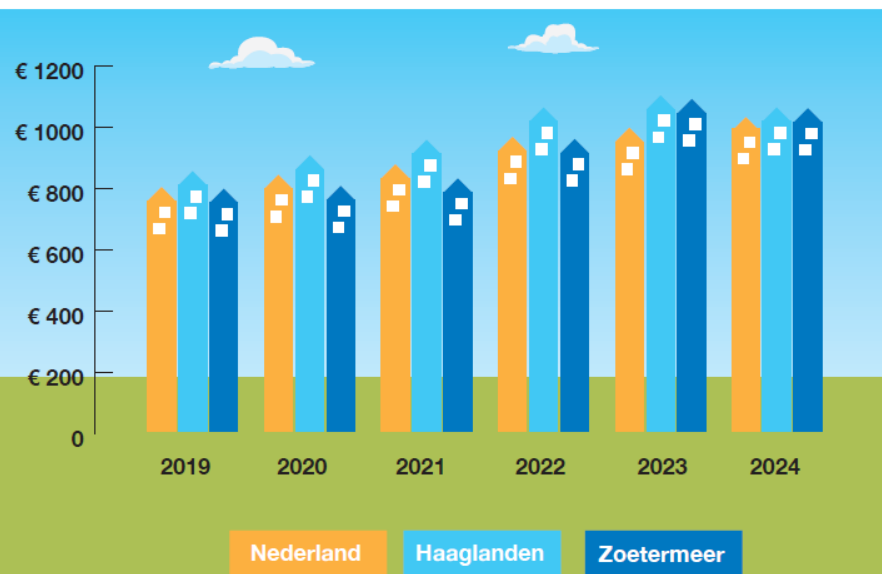

Toelichting

De kosten in zorg (waaronder Wmo) en jeugd zijn de afgelopen jaren toegenomen.

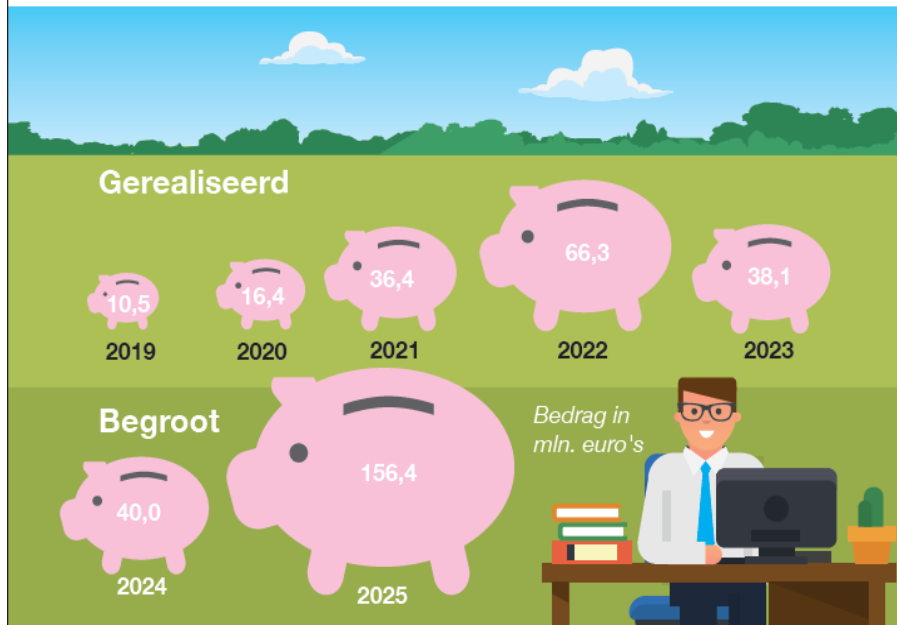
Woonlasten meerpersoonshuishouders

Toelichting

De woonlasten bestaan uit gemiddeld betaalde OZB (onroerendezaakbelasting), afvalstoffenheffing en rioolheffing.

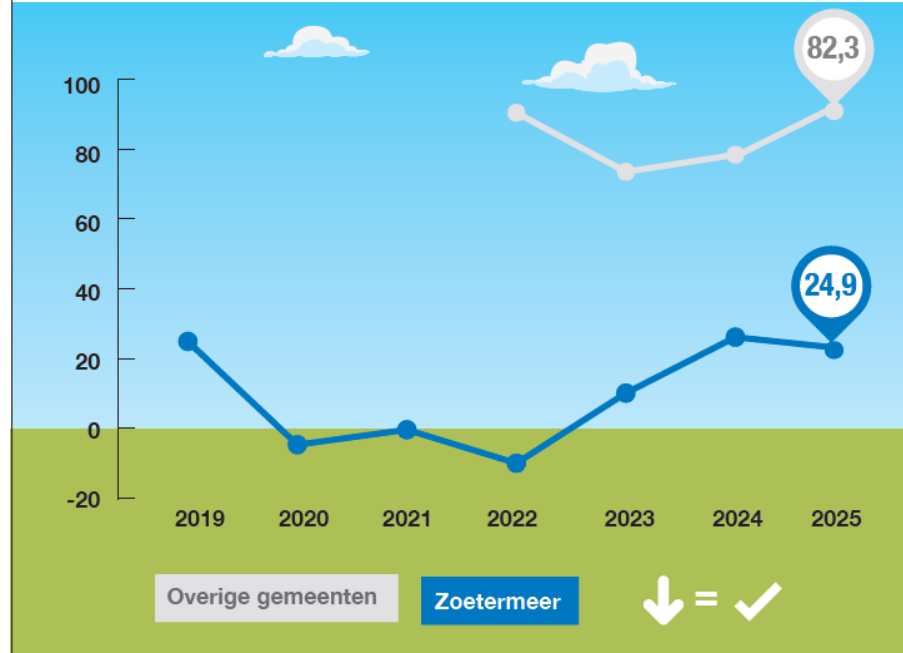
Weerstandscapaciteit

Toelichting

De weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en mogelijkheden om onverwachte kosten te dekken.

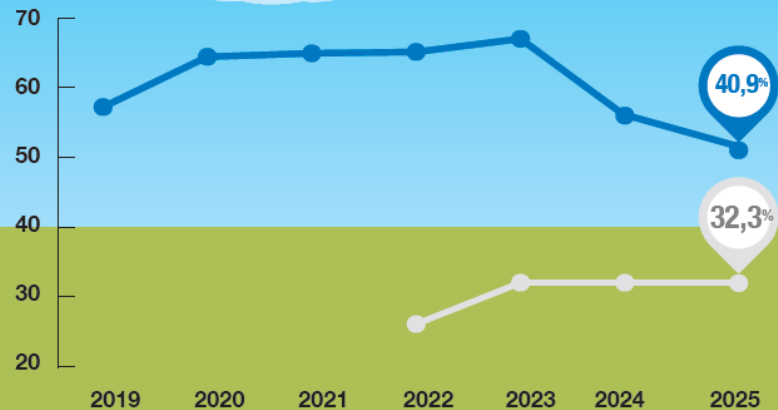
Netto schuldquote

Toelichting

De netto schuldquote geeft aan of de gemeente de schulden en de rente kan betalen. Zoetermeer heeft vergeleken bij gemeenten van gelijke omvang weinig schuld.

Solvabiliteitsratio

Overige gemeenten

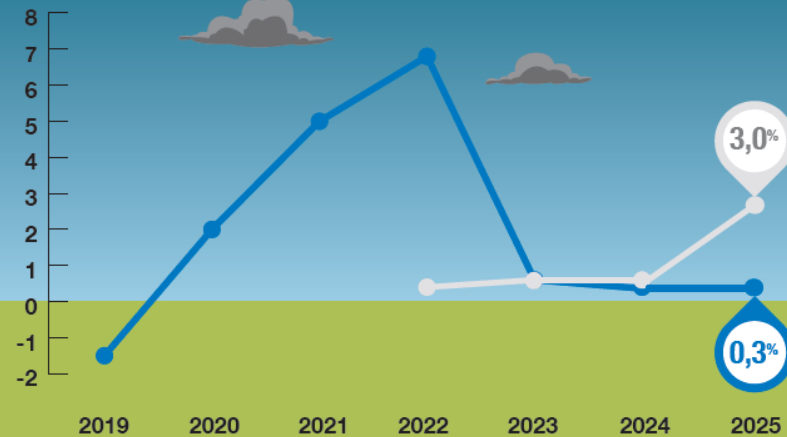
Zoetermeer

Toelichting

De verhouding tussen bezittingen en schulden bepaalt de mate waarin de gemeente in staat is om haar schulden af te lossen. Hoe hoger, hoe minder afhankelijk van geldverstrekkers zoals de bank. Zoetermeer staat er beter voor dan andere gemeenten van vergelijkbare omvang.

Structurele exploitatieruimte

Overige gemeenten

Zoetermeer

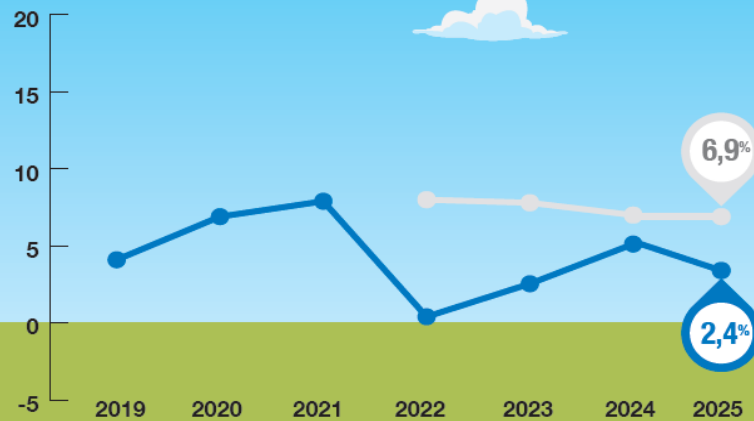

Toelichting

Het betreft de structurele ruimte in de begroting ten opzichte van de inkomsten.

Kengetal grondexploitatie

Overige gemeenten

Zoetermeer

Toelichting

Dit kengetal geeft de verhouding aan van de inkomsten door de verkoop van grond vergeleken met de totale inkomsten. Een laag getal betekent dat de gemeente niet erg afhankelijk is van die inkomsten.

Belastingcapaciteit

Overige gemeenten

Zoetermeer

Toelichting

Dit gaat om de ruimte die de gemeente heeft om belastingen te verhogen op basis van landelijk gemiddelde tarieven. Zoetermeer verhoogt alleen belastingen, zoals OZB, om de inflatie op te vangen.

Inleiding

Bestuursperiode is halverwege

Bij het schrijven van de Programmabegroting 2025 bevinden we ons halverwege de bestuursperiode 2022-2026. Dit moment markeert een belangrijke fase waarin we terugkijken op wat we tot nu toe hebben bereikt, en tegelijk vooruitkijken naar de uitdagingen die voor ons liggen. In de afgelopen jaren hebben we een solide basis gelegd voor een constructieve dialoog met onze inwoners over de toekomst van Zoetermeer in 2040. Want hoewel cijfers en begrotingen essentieel zijn voor een goed financieel beleid, ligt onze ware drijfveer in het bouwen aan onze stad en samenleving. Dit betekent dat we ook flexibel moeten blijven en waar nodig bijsturen. De winkel blijft open, maar we moeten continu inspelen op nieuwe inzichten en veranderende omstandigheden. Niets staat vast; we moeten ruimte laten voor voortschrijdend inzicht en nieuwe perspectieven, terwijl we worden gedwongen om heldere en soms moeilijke keuzes te maken.

Huishoudboekje 2025

In deze programmabegroting vertalen we de in de Perspectiefnota 2025 vastgestelde doelen naar concrete cijfers. Dit is ons huishoudboekje voor het jaar 2025, met een vooruitblik naar de jaren daarna, voor zover dat mogelijk is met alle onzekerheden die er nog zijn. Vorig jaar gaven we al aan dat de grenzen van onze begroting zijn bereikt, en dat blijft een uitdaging. Toch moeten we als stadsbestuur, maar ook als samenleving, in staat blijven om samen te doen wat nodig is. Alleen door gezamenlijke inspanning kunnen we invulling geven aan belangrijke programma's als de Gezonde Stad, Toekomstbestendige Jeugdhulp, Woningbouw als aanjager, de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer, en de andere programma's die Zoetermeer bieden wat het nodig heeft. Dit alles tegen de achtergrond van een verantwoord financieel beleid.

Scherpe strategische keuzes

Het concept van verantwoord financieel beleid zal in 2025 echter een nieuwe dimensie krijgen, omdat we ons bewust zijn van de financiële uitdagingen die voor ons liggen aan het einde van dat jaar: het zogenoemde Ravijnjaar 2026. In dat jaar verwachten we dat er vanuit het rijk minder middelen beschikbaar zijn voor de taken die wij als gemeente moeten uitvoeren. Dit vooruitzicht dwingt ons om nu al stevige maatregelen te treffen om onze begroting beheersbaar te houden. Het komende begrotingsjaar is cruciaal om de nodige bruggen te slaan, zodat we onze weg richting 2040 kunnen voortzetten. Deze programmabegroting moet ons inzicht geven in hoe onze huidige financiële positie ons kan helpen om passende en strategische keuzes te maken die ervoor zorgen dat het ravijn minder diep wordt.

Als New Town hebben we de afgelopen jaren een gezonde financiële positie opgebouwd, maar dat neemt niet weg dat onze structurele uitgaven moeten worden gedekt door structurele inkomsten. Dit vraagt om scherpe keuzes en stevig beleid van het gemeentebestuur. Tegelijkertijd moeten we ook een beroep doen op de veerkracht van onze samenleving. We zijn ons bewust van de verantwoordelijkheden die we dragen en de last die op de schouders van onze inwoners rust. Daarom blijven we voortdurend in gesprek met de samenleving, waarbij we helder en transparant zijn over onze financiële uitdagingen en de maatregelen die we moeten nemen. Een duidelijke financiële planning helpt ons hierbij om onze doelen te bereiken en onze stad toekomstbestendig te maken.

Ambities

Binnen deze context voeren we strakke maatregelen in op het gebied van jeugdzorg om meer grip te krijgen op de uitgaven. Hoewel ambities soms voorbereid kunnen worden, kunnen ze in de uitvoering mogelijk over meerdere jaren worden gespreid. Dit geldt bijvoorbeeld voor prioriteiten op het gebied van mobiliteit. De keuzes die we maken, moeten tegelijkertijd ruimte bieden om de sociale basis voor alle inwoners van Zoetermeer te versterken. Vanuit het oogpunt van bestaanszekerheid bieden we inwoners ondersteuning opdat iedereen kan meedoen in de maatschappij en iedereen voldoende heeft om van te leven. De gemeente geeft hierbij dankbaar ruimte aan de waardevolle inzet en bijdrage van (vrijwilligers)organisaties om te helpen deze ambities waar te maken. Woningbouw als aanjager wordt steeds concreter. Onze binnenstad is in beweging, festivals bieden mogelijkheden voor ontmoeting en het stationsgebied en Entree bieden volop kansen voor verdere ontwikkeling.

Met de Programmabegroting 2025 in de hand, kijken we of het de bouwkransen zijn die ons over het ravijn tillen, of dat we deze sprong met een polsstok maken. Wat de uitkomst ook moge zijn, we zijn vastberaden om samen met de samenleving het pad naar 2040 succesvol te vervolgen.

Financieel perspectief op hoofdlijn

Het financieel perspectief ziet er als volgt uit:

bedragen in € 1.000

		MJB 2025-2028			
Omschrijving		2025	2026	2027	2028
	Saldo MJB 2023-26, incidentele posten	-7.414	-2.616	-370	233
	Saldo MJB 2023-26, structurele posten	7.560	-12.177	-15.270	-17.898
1	Programmabegroting 2024-2027*	146	-14.793	-15.640	-17.665
2	Raadsbesluiten tot en met april 2024	-119	0	0	0
3	Mutaties TB1 inclusief dekking	-9.155	-8.838	-9.981	-9.023
4	Raadsbesluiten van TB1 tot en met juli 2024	-391	-117	-123	-153
5	Mutaties TB2:				
6	- meicirculaire incidenteel	-4.500			
7	- meicirculaire structureel	1.694	6.888	7.379	2.739
8	- overige mutaties	-9.342	-14.492	-14.528	-15.058
9	Programmabegroting 2025-2028 excl. dekkingsmaatregelen	-21.666	-31.353	-32.893	-39.160
10	Dekkingsvoorstel, aanwending surplus Vrij inzetbare reserve	11.360			
	Programmabegroting 2025-2028	-10.306	-31.353	-32.893	-39.160
11	waarvan incidenteel	-11.863	-2.097	-788	-206
12	waarvan structureel	1.557	-29.255	-32.105	-38.954

* Dit saldo is inclusief besluitvorming van de raad van 6 november 2023 en 18 december 2023

De tabel toont in alle jaren een negatief begrotingssaldo (zie regel 9 Programmabegroting 2025-2028 excl. dekkingsmaatregelen). In 2025 is sprake van een begrotingstekort van € 21,666 mln., waarvan € 11,863 mln. incidenteel en € 9,8 mln. structureel. Vanaf 2026 loopt het tekort op naar structureel bijna € 40 mln. vanaf 2028. Om de begroting 2025 structureel sluitend te kunnen presenteren, is een aanvullend dekkingsplan nodig. Het voorstel is om daarvoor het surplus van de Vrij inzetbare reserve te gebruiken (zie regel 10 Dekkingsvoorstel, aanwending surplus Vrij inzetbare reserve € 11,36 mln.).

Inzet surplus Vrij inzetbare reserve 2025

Van het vrij besteedbare deel (surplus) van de algemene reserve kan een gemeente jaarlijks maximaal 10% inzetten voor het dekken van structurele lasten. Met de voorwaarde dat de solvabiliteit groter of gelijk aan 20% is en blijft. De solvabiliteit van Zoetermeer blijft ruim boven de vereiste 20% (begroting 2025: 40,9%). Het surplus van de Vrij inzetbare reserve is dat deel dat niet nodig is voor het afdekken van risico's (weerstandscapaciteit). Daarnaast kent de gemeente ook bestemmingsreserves, waaronder de reserve Algemeen dekkingsmiddel. De reserve Algemeen dekkingsmiddel bedraagt ruim € 97 mln. Deze reserve wordt specifiek in stand gehouden om te fungeren als financieringsmiddel en heeft geen andere bestemming, waardoor de gemeente minder leningen hoeft aan te trekken. Hierdoor blijft onder andere de verhouding tussen eigen vermogen en vreemd vermogen in balans. Deze verhouding wordt uitgedrukt in een kengetal, namelijk de solvabiliteit. Deze reserve zorgt er dus voor dat we een gezonde financiële balans hebben en houden en dat de rentelasten laag

kunnen blijven. Op dit moment hebben we veel middelen in de schatkist staan (vooral door de verkoop van de aandelen van Eneco in 2019), zodat we hoe dan ook op dit moment geen leningen hoeven aan te trekken. Hierdoor is deze reserve niet nodig om de solvabiliteit op orde te houden en zijn de rentelasten laag.

Bij de Perspectiefnota 2025 is reeds voorgesteld om voor een structureel sluitende begroting 2025 een bedrag van € 3,367 mln. te onttrekken aan de Vrij inzetbare reserve. Aanvullend hierop is een extra onttrekking van ruim € 11,36 mln. noodzakelijk, waarmee de totale onttrekking uitkomt op € 14,727 mln. Hiertoe is bij het Tweede Tussenbericht 2024 voorgesteld om het resterende saldo van de bestemmingsreserve Algemeen dekkingsmiddel van ruim € 97 mln. over te hevelen naar de Vrij inzetbare reserve. Zodoende is de begroting voor 2025 structureel en reëel in evenwicht: structureel saldo € 1,557 mln.

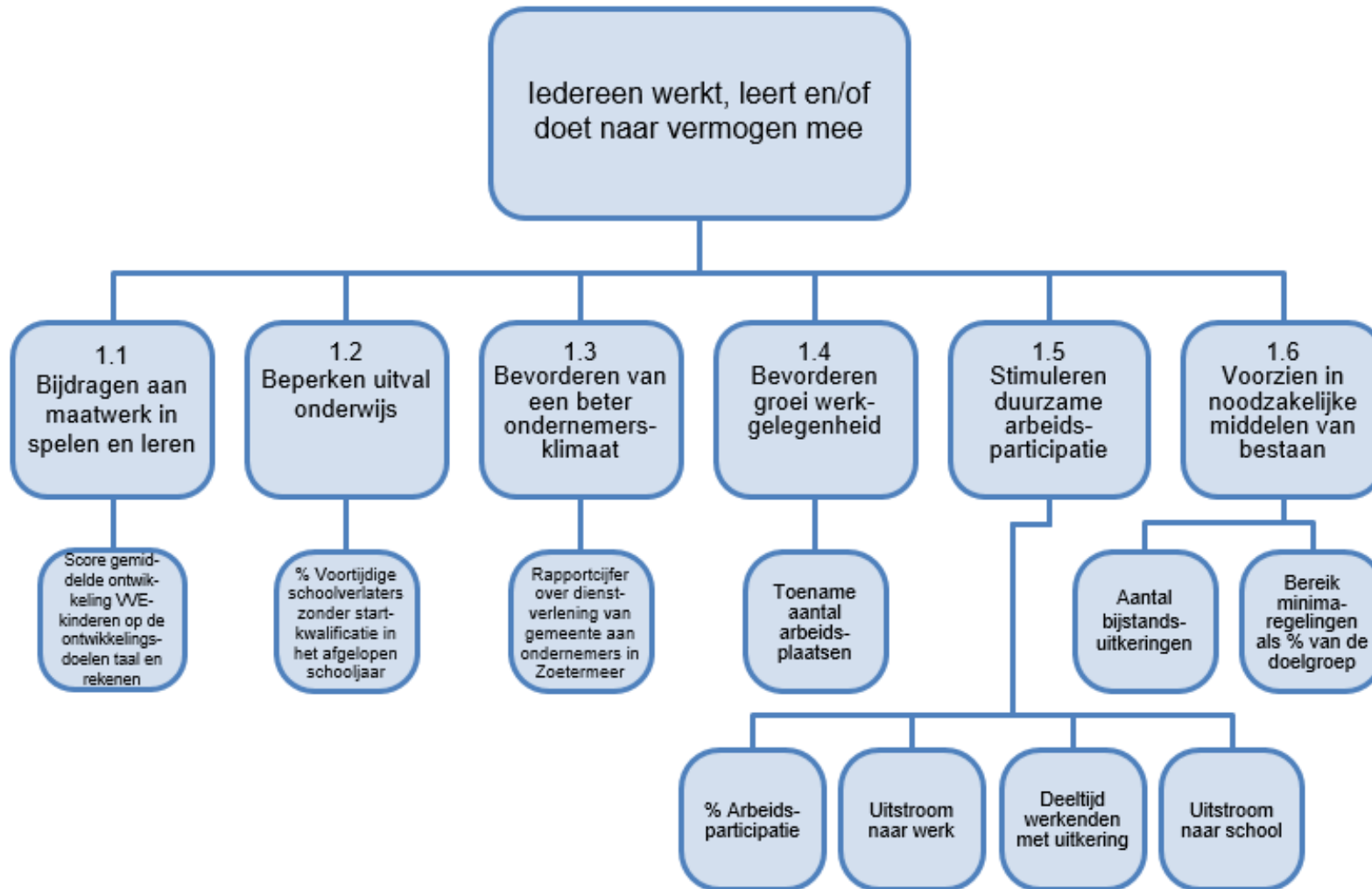
Omdat het *structureel* begrotingssaldo inclusief aanvullend dekkingsplan voor 2025 nog positief is, heeft het gepresenteerde tekort vanaf 2026 geen directe gevolgen voor het oordeel van de provincie. De provincie als toezichthouder beoordeelt de begroting op structureel en reëel evenwicht. Dat houdt in dat structurele lasten gedekt moeten worden door structurele baten. Daarbij kijkt de provincie naar het eerste jaar van de begroting (2025), en als dat niet in evenwicht is naar het laatste jaar (2028). Als niet aan die voorwaarden wordt voldaan, past de toezichthouder 'preventief' toezicht toe. Dat houdt onder meer in dat de gemeente geen uitgaven mag doen zonder voorafgaande toestemming van de provincie.

Zoetermeer heeft haar financiën op orde en is nog financieel gezond, maar wordt in 2026 geconfronteerd met grote uitdagingen door de huidige aanpak van het rijk. Ondanks onze inspanningen en tijdelijke oplossingen, voelen we de negatieve effecten van het 'ravijnjaar' en de herijking van de gemeentefonds. Daarnaast blijven de tekorten in de jeugdzorg toenemen. Zonder structurele steun van het rijk zijn de gevolgen voor Zoetermeer aanzienlijk. Wij blijven ons inzetten voor onze inwoners, maar kunnen dit niet alleen. Veel hangt af van de ontwikkelingen in de financiële verhouding tussen rijk en gemeenten. Daarbij is het aan gemeenten om verstandige keuzes te maken in onzekere omstandigheden. Deze begroting bevat nog geen voorstellen voor bezuinigingen, maar op basis van het actuele financieel perspectief zijn bezuinigingen vanaf 2026 onvermijdelijk.

Bezuinigingstraject

Het Coalitieakkoord 'Samen doen wat nodig is' stelt, dat de coalitie de begroting structureel sluitend wil houden. Er worden oplossingsrichtingen onderzocht voor dekking van de begrotingstekorten voor komende jaren. Het college beseft dat dit veel lastige beslissingen vraagt. Het is nooit makkelijk om te bezuinigen op voorzieningen en diensten die onze stad ondersteunen door te voeren. Het uitblijven van duidelijkheid over extra structurele rijksmiddelen dwingt ons tot bezuinigingsmaatregelen en dat is teleurstellend en frustrerend voor iedereen. Dit is tevens de kernboodschap van het actiecomité Raden in Verzet. Tegelijkertijd voelt dit college de noodzaak om een financieel gezonde gemeente met een sluitende begroting te blijven. Deze verantwoordelijkheid nemen past bij een betrouwbaar stadsbestuur. Dit betekent dat beslissingen, hoe pijnlijk dan ook, moeten worden genomen. Hiertoe wil het college de raad goed voorbereiden en meenemen. Het college heeft inmiddels een overzicht van bezuinigings- en dekkingsmogelijkheden van in totaal € 75 mln. in beeld gebracht. De komende periode wil het college met de raad verder in gesprek over de inhoud en betekenis van mogelijke keuzes tot besparen.

Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Iedereen werkt, leert en/of doet naar vermogen mee

Onderwijs

Het toekomstbeeld voor 2040 is dat *iedere* Zoetermeerder – ongeacht zijn of haar achtergrond en afkomst – kansen heeft om zich te blijven ontwikkelen. Niet alleen als kind, maar ook als jongere of volwassene.

Om dit allemaal te realiseren, investeren we als gemeente in schoolgebouwen, vervullen we ruim onze verplichtingen voor bijvoorbeeld leerplicht en het toezicht op de kinderopvang, leggen we verbindingen, faciliteren, subsidiëren en maken we afspraken zoals in de Lokaal Educatieve Agenda.

De ambities en samenwerkingsafspraken van de gemeente, de kinderopvang en het onderwijs zijn vastgelegd in de Lokaal Educatieve Agenda 2021-2030. Daarin werken we samen aan de ontwikkeling van: Zoetermeer 2040, gelijke kansen en een passende onderwijsplek. Per kalenderjaar wordt een uitvoeringsagenda opgesteld met activiteiten die bijdragen aan het realiseren van deze gezamenlijke ambities.

In de uitvoeringsagenda voor 2025 staat onder andere dat we het bereik van doelgroepkinderen voor de voorschoolse educatie gaan verhogen met 5%. Daarnaast versterken we de verbinding tussen de ondersteuningsstructuur van het onderwijs en de zorgstructuur vanuit de gemeente (jeugdhulp, Wmo, participatie). En we brengen het aanbod voor peuters, kleuters, kinderen en jongeren voor een dekkend netwerk aan (preventieve) voorzieningen in kaart.

Werkgelegenheid

Met de Visie Zoetermeer 2040 en de Strategische Agenda sturen we gericht op factoren die belangrijk zijn voor een gezonde lokale economie in relatie tot de (toekomstige) ontwikkeling van de stad en de regio.

Het versterken van de campusontwikkeling op het Dutch Innovation Park is hierbij cruciaal, waarbij we ook de samenwerking met andere (regionale) campussen intensiveren. Lokale koplopers en innovatieve bedrijven dienen als inspirerend voorbeeld. We ondersteunen ondernemers bij het aanpassen van hun businessmodellen aan nieuwe (duurzame) technologieën en bij arbeidsmarktvraagstukken. Ook bieden we laagdrempelige toegang tot kennis over cybersecurity en cybercrime in het midden- en kleinbedrijf.

Voor een succesvolle invulling van de groeiambitie van Zoetermeer, sturen we op voldoende en passende ruimte voor werk in relatie tot de groei van het aantal huishoudens. Kwalitatief goede- en kwantitatief voldoende werklocaties voor kantoren, bedrijven en retail zijn belangrijk voor werkgelegenheid en innovatie. We stimuleren duurzaam en efficiënt gebruik van bestaande werklocaties en blijven samenwerken met lokale- en regionale partners om de economie te versterken.

Arbeidsparticipatie en bestaanszekerheid

De verwachtingen voor de economie en de arbeidsmarkt in 2025 zijn gunstig. Hoewel de werkloosheid iets zal stijgen, blijft deze volgens het Centraal Planbureau ook in 2025 historisch laag. De verwachting is dat de koopkracht van de groep bijstandsgerechtigden het hardst groeit in 2025. Mede als gevolg hiervan is de verwachting dat de armoede in 2025 iets afneemt. Het is mooi als cijfers een positieve trend laten zien. Toch hebben veel mensen nog steeds geen werk, zijn er kinderen uit arme gezinnen die op achterstand staan en zijn er mensen die vanwege allerlei redenen in de schulden terecht komen. Voor die mensen wil de gemeente ondersteuning bieden, zodat iedereen mee kan doen in de maatschappij en iedereen voldoende heeft om van te leven. De gemeente geeft hierbij dankbaar ruimte aan de waardevolle inzet en bijdrage van (vrijwilligers)organisaties om te helpen deze ambities waar te maken.

Speerpunten in 2025: Wat gaan we daarvoor doen?

Onderwijs

De focus voor het onderdeel 'onderwijs' komt in 2025 te liggen op:

- het verder versterken van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp;
- het bevorderen van gelijke kansen in het onderwijs;
- het flexibel maken van het nieuwkomersonderwijs;
- uitvoering geven aan het nieuwe regionale programma voorkomen schoolverlaten in verbinding met de aanpak jeugdwerkloosheid en het domein zorg;
- en verdere invulling geven aan de lokale en regionale doelen en samenwerking voor laaggeletterdheid.

Economie

De focus voor het onderdeel 'economie' komt in 2025 te liggen op :

Bevorderen van een beter ondernemersklimaat:

- de basis op orde houden;
- versterken van het brede MKB;
- sterke rol in de regio;
- versterken ecosysteem voor start- & scale-ups.

Bevorderen groei werkgelegenheid:

- ruimte maken voor nieuwe banen op alle niveaus (brede werkgelegenheidsgroei);
- beter benutten en verduurzamen van de huidige werklocaties (juiste functie op de juiste plek) met aandacht voor werk in de wijk.

Arbeidsparticipatie en bestaanszekerheid

Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie door:

- te starten met voorbereiding en invoering van de maatregelen uit de nieuwe Participatiewet In Balans inclusief meer aandacht voor de menselijke maat, vertrouwen in inwoners en vereenvoudiging van complexe regelgeving;
- het Werkcentrum Zuid Holland Centraal te openen;
- begeleiding, via De Binnenbaan, van mensen naar duurzaam werk o.a. door de inzet van loonkostensubsidies, beschut werk en de uitbreiding van de bedrijfsscholen;
- statushouders al vanuit een COA-locatie te begeleiden naar werk.

Bestaanszekerheid bevorderen door:

- het GeldPunt te borgen binnen het bredere netwerk van hulp, advies bij geldzorgen;
- aan de slag te gaan met de implementatie van de landelijke bestuurlijke afspraken 'Basisdienstverlening schuldhulpverlening';
- na het gesprek met uw raad verder te gaan met het onderzoek naar het bieden van ondersteuning op basis van besteedbaar inkomen;
- de mogelijkheden voor verbreding van de Zoetermeerpas te onderzoeken.
- een vervolg te geven aan de collectieve zorgverzekering voor minima;
- ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid een plek te geven bij de ontwikkeling van beleid tot herstel en versterking van bestaanszekerheid.

Programma Sociale Innovatie

In 2025 wordt verder gewerkt aan de uitvoering van de projecten Sociale innovatie en opdrachten zoals in het programmaplan en rapportages zijn opgenomen. In 2025 worden vier projecten uitgevoerd, waarvan de verwachting is dat er twee worden afgerond. Voor nieuwe voorstellen, dan wel verdere uitbreiding van bestaande projecten die passen binnen de doelstellingen van het programma worden aparte voorstellen voorgelegd aan de raad, inclusief het financiële voorstel voor dekking van deze activiteiten.

Doelstellingen

Doelstelling 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren

We hebben vier belangrijke onderwerpen in onze onderwijsvisie. De speerpunten voor 2025 en volgende jaren volgen hieronder per onderwerp.

1. Stimuleren dat er een (onderwijs)aanbod op maat is, zodat ieder kind, iedere jongere en volwassene zich optimaal kan ontwikkelen in kwalitatief goede gebouwen.

- De planvormingsfase voor de nieuwbouw van de dubbelstroomsschool in Seghwaert wordt afgerond en de daadwerkelijke bouw van deze school wordt voorbereid.
- De planvormingsfase voor de bouw van een nieuw schoolgebouw voor gezamenlijke huisvesting van het speciaal onderwijs De Keerkring en speciaal basisonderwijs de Horizon wordt verder doorlopen, met als doel in 2026 de aanbesteding te starten voor de nieuwbouw.
- Voor de bouw van een nieuw schoolgebouw voor het Integraal kindcentrum Het Palet is het schoolbestuur Unicoz de bouwheer. Unicoz doet zelf de hele planvoorbereiding en aanbesteding. Voor de bouw van een nieuw schoolgebouw voor het voortgezet speciaal onderwijs De Keerkring is het schoolbestuur Resonans de bouwheer en doet de hele planvoorbereiding en aanbesteding voor deze nieuwbouw. De gemeente ondersteunt beide schoolbesturen hierin.

2. Organiseren met partners, zoals het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs, dat kinderen gedurende hun ontwikkeling goed begeleid worden. Met name tijdens de overgangen naar en in het onderwijs krijgen kwetsbare leerlingen extra steun. De acties die hierbij horen zijn:

- Het beperken van ontwikkelingsachterstanden bij kinderen in de leeftijd van 2-12 jaar onder andere door een kwalitatief goed voorschools aanbod aan te (blijven) bieden aan de peuters in de stad. Aan de kinderen op de basisschool bieden wij schakelklassen, taalklassen en brede schoolactiviteiten aan. Daarnaast verhogen wij, samen met de partners in de stad, het bereik van de doelgroep voor voorschoolse educatie. Verder zetten we extra in op het verhogen van de ouderbetrokkenheid, het aanbieden van zomer- en vakantiescholen en het optimaliseren van het meten en het rapporteren van de behaalde resultaten. Dit kan uitgevoerd worden met de beschikbaar gestelde middelen o.a. van het rijk.
- De activiteiten van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) zoals vastgesteld in januari 2022, ronden we voor 1 juli 2025 af, omdat de tijdelijke regeling afloopt. De focus ligt in het schooljaar 2024-2025 op het aanpassen van schoolpleinen van het voortgezet onderwijs om buiten bewegen bij de oudere jeugd te stimuleren.
- In 2025 breiden wij het nieuwkomersonderwijs, afhankelijk van de instroom van nieuwkomers in Zoetermeer, verder uit. Dit onderwijs is bedoeld voor Oekraïense kinderen en jongeren, statushouders en kinderen en jongeren uit de COA-locatie.
- Als onderdeel van het project 'Integraal werken aan een gezonde stad', bevorderen we gezonde kinderopvang door het inzetten van een projectleider gezonde voeding in de kinderopvang. Deze projectleider verhoogt de kennis over gezonde voeding op de kinderopvangvoorzieningen en in het verlengde ook in gezinnen in Zoetermeer door webinars, begeleiding en ondersteuning te geven aan organisaties in de stad.
- Het primair onderwijs start met een centrale aanmeldingsprocedure voor een betere spreiding en gelijke toelatingskansen. Vanuit de gemeente worden de ouders van driejarige kinderen aangeschreven om hen hierop te attenderen. Omdat de laatste jaren het aantal kinderen toeneemt dat nog niet schoolrijp is (bijvoorbeeld zindelijk zijn), ontwikkelen we samen met het onderwijs een communicatiestrategie om ouders te informeren wat een kind van vier jaar moet kunnen en hoe ze hier eventueel bij ondersteund kunnen worden.

3. Een goede start op de arbeidsmarkt, maar er ook actief kunnen blijven, is belangrijk. Dit doen we door onderwijsinstellingen en ondernemers te ondersteunen om te komen tot een betere aansluiting tussen opleidingen en arbeidsmarkt.

We richten ons in lijn met Zoetermeer 2040 (hoofdpijn 4 en 5) in ieder geval op de kernsectoren ICT/IT, Bouw & Installatie, Zorg/(e-)Health en Logistiek & Handel op de volgende kansen:

- We versoepelen de overgangen (van kinderopvang tot HBO) naar de Zoetermeerse arbeidsmarkt. Dat bevordert de kans op werk en dat geeft meer bestaanszekerheid. Dit doen we door onder andere leerlingen en studenten kennis te laten maken met echte praktijkvraagstukken. Maar ook door meer opleidingen naar Zoetermeer toe te halen die passen bij de Zoetermeerse arbeidsvraag.
- We versterken de samenwerking met het voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs, hoger beroepsonderwijs en het bedrijfsleven en leggen de afspraken vast. We zijn gestart bij ICT/IT en Bouw & Installatie en bouwen uit naar de andere sterke economische kernsectoren. Hierbij zoeken we doorlopend naar een uitgebreid om- en bijscholingsaanbod, waardoor inwoners zich blijvend kunnen ontplooiën.
- Naast de bestaande locaties stimuleren we dat er steeds meer plekken in de stad komen, waar onderwijs, onderzoek, bedrijfsleven en maatschappelijke instellingen samen komen tot innoveren en ontwikkelen. De Technische Praktijklocatie wordt bijvoorbeeld zo'n plek waar onderwijs, overheid en bedrijfsleven bij elkaar komen en waar wordt gewerkt aan (technische) educatie van jong tot oud. Een praktijkvoorbeeld van 'een leven lang ontwikkelen'. Leerlingen uit het primair- en het voortgezet onderwijs krijgen les, maar ook technisch mbo-onderwijs wordt hier gegeven. En daarnaast volgen mensen om- en bijscholing, die van werk naar werk willen bewegen of al langer zonder werk zitten.
- Het Dutch Innovation Park (DIP) is op dit moment één van de meest vergevorderde campussamenwerkingen voor mbo- en hbo-onderwijs in de MRDH-regio. Het gebiedsprogramma draait in 2025 (en voorgaande jaren) op incidenteel geld uit de gemeentelijke begroting en verkregen subsidies van de MRDH (€ 0,3 mln.) en het ministerie van EZK (€ 2,1 mln.). De Haagse Hogeschool heeft voor € 1 mln. geïnvesteerd in het vernieuwen van de onderwijsruimten in de Dutch Innovation Factory (DIF). Mbo Rijnland verbindt zich steeds meer aan de DIF als onderwijslocatie voor projectonderwijs.

De onderwijsinstellingen zijn in ieder geval tot 2026 actief verbonden aan de DIF. In 2025 richten we ons met het beschikbare geld samen met de onderwijspartners op vier onderdelen:

1. Het verstevigen van het IT-onderwijs (mbo en hbo).
2. Het uitbreiden en verstevigen van de IT Community en de verbindingen met het onderwijs en het bedrijfsleven.
3. Het verkennen van nieuwe subsidiestromen voor onderwijs en onderzoek na 2026.
4. Het nader verkennen van een startup ecosysteem, zodat startende ondernemers een netwerk vormen en elkaar kunnen inspireren.

4. Iedere volwassen inwoner kan maximaal (naar vermogen) meedoen en beschikt over voldoende basisvaardigheden.

Om zelfstandig en actief te kunnen deelnemen in onze samenleving is het nodig om een basis aan reken- en digitale vaardigheden te hebben en uiteraard een goede beheersing van de Nederlandse taal. Het vergroten van deze vaardigheden vindt plaats door de lokale aanpak laaggeletterdheid, waarbij focus ligt op: het betrekken van het maatschappelijk middenveld om meer laaggeletterden te bereiken, het ontwikkelen van een integrale verbinding binnen het Sociaal Domein en een passend en dekkend educatieaanbod in de stad. Daar zetten we ons met partners (zoals het Digi-Taalhuis) voor in.

Daarnaast blijven we regionaal uitvoering geven aan de gezamenlijk opgestelde doelen om laaggeletterdheid in de regio Zuid-Holland Centraal te beperken. En gaan we aan de slag met het afstemmen en inventarisatie van het aanbod in elke gemeente, zodat samenwerken eenvoudiger wordt. Het educatieaanbod blijven we inzetten net als het verbeteren van de effectenmonitor. Hierdoor krijgen we meer inzicht in de impact van het educatieaanbod.

Doelstelling 1.2 Beperken uitval in het onderwijs

Jongeren met een afgeronde beroepsopleiding hebben meer kans op een goede baan. Daarmee kunnen ze in hun eigen levensonderhoud voorzien. Via de aanpak van ongeoorloofd schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten dragen we er daarom aan bij dat zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie halen. De gezamenlijke ambities van de gemeenten en regionale onderwijsinstellingen Haaglanden zijn vastgelegd in de regionale Voortijdig School Verlaten-agenda 2021-2024. In het nieuwe regionale programma Voorkomen Schoolverlaten 2025-2029 ligt de focus op het aansluiten van de domeinen zorg en arbeid. Voor jongeren waarbij terugkeren naar school geen optie is, zorgen we voor een vlotte start op de arbeidsmarkt. Daarbij richten we ons vooral op de *jongeren in een kwetsbare positie*. Dat zijn met name de jongeren uit het praktijkonderwijs, het voortgezet speciaal onderwijs en de entree-opleidingen (mbo 1). Voor hen is het ontwikkelen van leeromgevingen in de praktijk van groot belang, zodat ook zij kunnen deelnemen op hun eigen niveau en tempo. Omdat elk kind recht heeft op een passende (onderwijs)plek zetten ouders, scholen, leerplicht/RMC en zorgpartners (zoals het schoolmaatschappelijk werk) zich in 2025 hier samen voor in. Dat doen we door:

- Het realiseren van onderwijs-jeugdhulparrangementen met het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs, zodat meer kinderen en jongeren in het onderwijs blijven en geen thuiszitter worden. Het preventief en vrij toegankelijk aanbod op gebied van zorg, vrije tijd en gezondheid wordt in een zo vroeg mogelijk stadium ingezet om onnodige jeugdhulp te voorkomen.
- Het uitvoering geven aan de verscherpte afspraken met betrekking tot de verzuimaanpak. De focus ligt hierbij op aanwezigheid in plaats van afwezigheid en minder op het onderscheid tussen geoorloofd en ongeoorloofd verzuim. Dit is in lijn met de landelijke ontwikkelingen.
- Het ondersteuningsaanbod voor de studenten van het mbo inzichtelijk maken in 2025, zowel de schoolse ondersteuning als de ondersteuning van de gemeente (jeugdhulp, Wmo, participatie). Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt welke ondersteuning op locatie wordt geboden ('Mbo als werkplaats') en hoe de toegang tot de overige ondersteuning verloopt. We richten ons hierbij op een goede studieloopbaan, het voorkomen van armoede of schulden en een positieve gezondheid.

- Het stimuleren van een goede overstap naar de arbeidsmarkt door het organiseren van beroepenbeurzen On Stage en The Next Step, het bieden van ondersteuning bij het vinden van leerbanen en stages (Leerwerkmakelaar) en het bijdragen aan onderwijsprogramma's als Sterk techniekonderwijs. Met het wetsvoorstel 'Van school naar duurzaam werk' komt er voor de mbo-instellingen een nieuwe taak en budget om ook gediplomeerde jongeren naar de arbeidsmarkt te begeleiden. De beoogde inwerkingtreding is medio augustus 2025. De aanpak voorkomen schoolverlaten en de aanpak jeugdwerkloosheid zullen door deze wet sterker vervlochten raken. Dit vraagt nauwere afstemming en samenwerking.

Doelstelling 1.3 Bevorderen van een beter ondernemersklimaat

De basis op orde houden

- Versterken van het accountmanagement voor het onderhouden van een goede (proactieve) relatie met het (georganiseerde) bedrijfsleven en starters. Binnen de noodzakelijke transitieopgaven in het midden- & kleinbedrijf ligt hierbij de focus op de thema's digitalisering, cybersecurity, verduurzaming en arbeidsmarkt.
- Stimuleren en ondersteunen lokale ondernemers netwerkinitiatieven met kennisuitwisseling en inspiratie rond de transitiethema's digitalisering, cybersecurity, verduurzaming en arbeidsmarkt.
- Onderhouden van actuele digitale ondernemersinformatie op Zoetermeer.nl, Ter Zake Het Ondernemershuis (tzho.nl) en op www.zoetermeerisdeplek.nl.
- Analyseren van de resultaten van de Ondernemerspeiling 2024 en de Stadspeiling met een vertaling naar verbeterpunten voor de ondernemersdienstverlening.

Versterken van het brede MKB

- Bijdragen aan de lokale bekendheid van regionale initiatieven gericht op digitalisering, cybersecurity, verduurzaming en arbeidsmarkt onder Zoetermeerse ondernemers, waaronder mkbdigitaal.nl en mkbdigiwerkplaats.nl.
- (Mede-) organiseren en ondersteunen van kennis- & inspiratiebijeenkomsten voor ondernemers, zoals de Innovatieprijs Zoetermeer, Zoetermeer On Stage, De Haagse ICT Carrière dag en de Dag van de Ondernemer.
- Versterken van de retail- en horecastructuur door het opstellen van doelmatig- en praktisch retailbeleid.
- Bestendigen en versterken van ondernemers- en retailnetwerken door het oppakken van acties die volgen uit het nog op te stellen retailbeleid.
- Uitbouwen van het Economic Board Zoetermeer door de samenwerking met het bedrijfsleven te laten groeien en te verbreden.

Sterke rol in de regio

- Voortzetten van de deelname aan Stichting Businesspark Haaglanden: we verkennen een (werk)alliantie met het Industrieschap 'De Plaspoelpolder' (IPP), concretere samenwerking op inhoudelijke thema's (bijvoorbeeld duurzaamheid, energietransitie) en beleidsmatige samenwerking (mogelijkheden tot harmonisatie van beleidsmatige onderwerpen).

- Continueren van het regionale project MKB-Digitaal om ondernemers uit het midden- en kleinbedrijf te ondersteunen bij het digitaliseren. In dit project werken de gemeenten Zoetermeer, Den Haag, Rotterdam en Krimpen aan den IJssel samen. MKB-Digitaal wordt gesubsidieerd door de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH).
- Verbinden van onderwijs en bedrijfsleven via het regionale project MKB Digiwerkplaats, waarin IT-studenten van de Haagse Hogeschool bedrijven uit de regio helpen met automatisering, cybersecurity en toepassingen op het gebied van bijvoorbeeld kunstmatige intelligentie. In dit project werken samen de Haagse Hogeschool en de gemeenten Zoetermeer, Delft, Den Haag en Rotterdam. De MKB Digiwerkplaats wordt gesubsidieerd door de MRDH en de provincie Zuid-Holland.
- Een actieve bijdrage leveren aan het verduurzamen van werklocaties, de doorontwikkeling van het regionale campusnetwerk en het versterken van het economisch vestigingsklimaat via deelname aan verschillende werkgroepen binnen de MRDH-samenwerking.
- Via het G40-netwerk actief kennis delen en -ophalen op het gebied van lokale- en regionale economische thema's (vitaal houden binnensteden, verduurzaming bedrijventerreinen en bijvoorbeeld stimuleren samenwerking onderwijs-bedrijfsleven).
- Verkennen toetreden tot de Economic Board Zuid-Holland (EBZ).

Versterken ecosysteem voor start- & scale-ups

- Doorontwikkelen en versterken van het scale booster programma in samenwerking met partners in het (regionale) start- & scale-up ecosysteem, waaronder de Haagse Hogeschool, het Dutch Innovation Park, MRDH en Up!Rotterdam.
- Continueren proactief accountmanagement en actualisatie van het digitaal informatieplatform scalebooster.nl.
- Deelnemen aan en/of start- & scale-ups informeren over relevante (inter)nationale- & regionale start- & scale-upfestivals, zoals het internationale Upstreamfestival (Rotterdam), Slush (Helsinki/Finland) en de regionale Scale-up Unconference in samenwerking met Yes!Delft en gemeente Den Haag.

Doelstelling 1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid

Ruimte maken voor nieuwe banen op alle niveaus

- Uitwerken van de resultaten uit het onderzoek naar ruimte voor bedrijvigheid in een programmering ruimte voor bedrijvigheid.
- Uitwerken Omgevingsprogramma Gemeente Zoetermeer Gebied Van Tuyllpark en de Noordelijke Bedrijventerreinen op het onderdeel bedrijventerreinen.
- Beleidsmatige inbreng leveren aan de actualisatie van de regionale kantorenstrategie MRDH.
- Bijdragen aan het opstellen van uitvoeringsagenda's behorende bij de geactualiseerde regionale bedrijventerreinenstrategie MRDH.

Beter benutten en verduurzamen van de huidige werklocaties

- Oprichten van een ondernemerscollectief op het bedrijventerrein Lansinghage.

- Uitwerken van het actieplan 2025 als onderdeel van het plan van aanpak richting een toekomstbestendig bedrijventerrein voor elk van de noordelijke bedrijventerreinen in samenwerking met de stichtingsbesturen op de betreffende bedrijventerreinen (Rokkehage, Hoornerhage en Zoeterhage).
- Via het accountmanagement gericht ondersteunen van ondernemers op bedrijventerreinen en kantorenlocaties bij het verduurzamen van hun vastgoed en de energietransitie.
- Uitvoeren actiepunten voor het verbeteren van de retail- en horecastructuur die volgen uit het vernieuwde retailbeleid.

Doelstelling 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie

Werk is cruciaal voor mensen om zich te ontplooiën en te participeren in de maatschappij. Daarom zorgen we voor de juiste ondersteuning en stimuleren de ontwikkeling van mensen die dat nodig hebben.

Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal

In de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal bieden we samen met andere partijen waaronder gemeenten, vakbonden, onderwijsorganisaties, en UWV, arbeidsmarktdienstverlening. Hiermee worden werkzoekenden ondersteund bij het vinden van een passende baan en worden werkgevers geholpen om de juiste mensen te vinden en zich aan te passen aan veranderende omstandigheden op de arbeidsmarkt. De focus in 2025 ligt op de volgende punten:

- Verdere harmonisatie voor de inzet van werkgeversinstrumenten binnen onze regio zoals de tarieven voor jobcoaching, voorwaarden loonkostensubsidie en de werkervaringsplaats.
- Zoveel mogelijk gelijkrekken van gemeentelijke verordeningen en beleidsregels in onze regio met als doel dat de dienstverlening aan inwoners en bedrijven in de hele regio zoveel mogelijk gelijk is.
- Voorbereiden en invoeren van beleidswijzigingen als gevolg van de nieuwe Participatiewet in balans die in behandeling is in de Tweede en Eerste Kamer. We weten nu nog niet wat de nieuwe P-wet voor financiële consequenties heeft voor de begroting, maar dit maken we in 2025 inzichtelijk als de wet in werking treedt.
- Naar alle waarschijnlijkheid gaat in 2025 de Wet Van School naar Duurzaam Werk in, ter voorkoming van vroegtijdige, ongediplomeerde schooluitval. Er is al gestart om, met inbreng vanuit Zoetermeer, een regionaal programma op te stellen waar de huidige programma's 'Voortijdig schoolverlaten' en 'Verzuimprogramma' onderdeel van uitmaken.
- In 2025 starten we met het Werkcentrum. Het Werkcentrum is een herkenbaar loket waar mensen en bedrijven kunnen aankloppen voor werk, de juiste scholing of geschikt personeel. Er zal in Zoetermeer een fysiek Werkcentrum worden geopend en daarnaast zal een team van het Werkcentrum één dag per week op een herkenbare plek aanwezig zijn in iedere regiogemeente. In 2025 moet het Werkcentrum operationeel zijn. Dit wordt bekostigd vanuit regionaal gealloceerde middelen.

Re-integratiedienstverlening De Binnenbaan

De Binnenbaan biedt mensen de begeleiding die nodig is bij het vinden of behouden van werk. De opgave is om ervoor te zorgen dat dit werk duurzaam is.

- Met instrumenten als beschut werk en loonkostensubsidies worden mensen met een arbeidsbeperking duurzaam ondersteund. Daarom zetten we er in 2025 onverminderd op in om hierin groei te realiseren in lijn met de landelijke ontwikkeling.

- Met de uitbreiding en doorontwikkeling van de bedrijfsscholen zorgt De Binnenbaan ervoor dat mensen worden klaargestoomd voor werk waar bij werkgevers ook daadwerkelijk behoefte aan is.
- De Binnenbaan gaat zich in 2025 ook inzetten om het werk op de werklocaties – waar mensen arbeidsritme opdoen – meer aan te laten sluiten bij wat werkgevers vragen van werknemers. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat gewerkt wordt aan het verhogen van de productiviteit en het aantal uren dat per week wordt gewerkt. Daarnaast biedt De Binnenbaan ontwikkellijnen aan voor medewerkers om de vaardigheden te leren die nodig zijn voor een baan.
- Conform de doelstellingen van de nieuwe Wet Van School naar Werk draagt De Binnenbaan eraan bij dat jongeren werken en leren kunnen combineren (zoals de BBL route of Praktijkleren) en daarmee een startkwalificatie kunnen behalen.
- De Binnenbaan gaat in 2025 ervaringen opdoen met de inzet van praktijkleren. Voor leerlingen uit het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs zet De Binnenbaan zich in het bijzonder in.
- De Binnenbaan continueert in 2025 het project 'Simpel Switchen' waarmee knelpunten worden aangepakt voor mensen die stappen zetten 'omhoog en omlaag' op de participatieladder. Het gaat om activiteiten die de uitvoering ondersteunen en drempels om aan het werk te gaan wegnemen. Over concrete acties en resultaten wordt de raad geïnformeerd via de rapportage Sociaal Domein.
- De Binnenbaan zorgt voor het realiseren van de afspraken met werkgevers op het gebied van Social Return on Investment (SROI). SROI draagt bij aan de arbeidsmarktkansen voor mensen met een arbeidsbeperking.
- Voor het Sociaal Economisch Betrokken Ondernemen keurmerk (SEBO) worden meer nieuwe werkgevers geworven. Er wordt onderzocht of het keurmerk ook in andere regio gemeenten kan worden ingezet.
- Concrete prestatie afspraken met De Binnenbaan worden opgenomen in de Opdracht- en Budgetbrief 2025. Hierin wordt ook de gemeentelijke ambitie voor de uitstroom uit de uitkering naar werk opgenomen. De Opdracht- en Budgetbrief 2025 ontvangt de raad in het najaar.

Inburgering

Zoetermeer streeft ernaar om inburgeraars een stevige basis te bieden voor hun toekomst in Nederland, met werk en taal als centrale elementen in hun integratieproces. Het doel is om de mensen die inburgeren de mogelijkheid te bieden om volwaardig deel te kunnen nemen aan de maatschappij en arbeidsmarkt.

- We bevorderen de integratie en participatie door de inzet van maatschappelijke begeleiding na start van het inburgeringstraject. Daarnaast spreken we een inburgeraars jaarlijks meerdere keren gedurende hun traject, zodat we knelpunten en belemmeringen vroegtijdig kunnen signaleren. Het begeleiden van inburgeraars in hun traject blijft hiermee een prioriteit voor de gemeente Zoetermeer.
- Samen met onze partners evalueren we jaarlijks de inburgeringstrajecten. We zetten ons gezamenlijk in om het inburgeringstraject waar nodig te verbeteren, de zelfredzaamheid van inburgeraars te versterken en de toeleiding naar werk te optimaliseren.
- In het komende jaar gaan we in samenwerking met de Binnenbaan werken aan de 'Integratieversneller', een proefproject gericht op het snel begeleiden van statushouders naar (betaald) werk. Het gaat hier om statushouders die gekoppeld zijn aan de gemeente Zoetermeer en verblijven in een COA-locatie, maar nog niet gestart zijn met hun inburgeringstraject. Dit initiatief, uitgevoerd samen met werkgevers, gemeenten, de Binnenbaan en de Arbeidsmarktregio, heeft als doel om de afstand tot de arbeidsmarkt voor statushouders te verkleinen en in een vroeg stadium de statushouder te matchen aan een werkgever.
- Daarnaast onderzoeken we, op basis van de motie 'Werkenderwijs de taal leren', hoe we taalonderwijs beter kunnen combineren met leerwerktrajecten voor statushouders. Dit moet ervoor zorgen dat statushouders sneller de taal leren en korter in de bijstand zitten.

Doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan

Wij willen dat alle Zoetermeeders volwaardig mee kunnen doen in de samenleving. Onze inzet richten we daarom op het voorkomen van financiële problemen. Als deze er toch zijn bieden wij passende en toegankelijke gemeentelijke inkomensondersteuning. Onze ambitie is: financiële stabiliteit en zelfstandigheid voor alle Zoetermeeders. Dit willen wij samen met onze inwoners en partners bereiken.

Inkomensondersteuning/armoedebeleid

Inkomensondersteuning bieden wij via een breed palet aan gemeentelijke voorzieningen. Denk aan: de collectieve zorgverzekering voor mensen met een laag inkomen, de ZoetermeerPas, de kindpas en de schoolspullenpas via Stichting Leergeld, de bijzondere bijstand en kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Deze voorzieningen dragen bij aan het beperken van (de gevolgen van) armoede en financiële problemen en daarom blijven we hier voldoende middelen voor inzetten. Een waardevolle bijdrage hierbij leveren ook de partners die huishoudens in absolute basisbehoeften materieel ondersteunen, zoals de Voedselbank en Stichting Urgente Noden Zoetermeer. In 2025 gaan we (extra) inzetten op een aantal punten:

- We gaan na het gesprek met de raad verder met het onderzoek naar het bieden van ondersteuning op basis van besteedbaar inkomen.
- We onderzoeken de mogelijkheden voor verbreding van de Zoetermeerpas.
- We nemen een besluit over de voorwaarden in 2025 voor de collectieve zorgverzekering voor minima.
- We geven ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid een structurele plek bij de ontwikkeling van beleid tot herstel en versterking van bestaanszekerheid.
- We onderzoeken hoe we onze ondersteuning toegankelijker en passender kunnen maken. Het doel hierbij is ook het verhogen van ons bereik.
- Binnen de G40 en andere relevante samenwerkingsverbanden blijven we structurele oplossingen zoeken om het inkomen van minima te verhogen en werken te laten lonen.

Schuldhelpverlening

De gemeentelijke schuldhelpverlening is er voor inwoners met geldzorgen en schulden. Om mensen optimaal te ondersteunen bieden we maatwerk. Hiermee voorkomen we dat hun geldproblemen verergeren en kunnen ze werken aan toekomstperspectief.

Het voorkomen en aanpakken van schulden vereist een integrale benadering en de gemeente werkt nauw samen met diverse ketenpartners die de beleidsdoelen en ambities mede helpen realiseren. De gezamenlijke opgave is om financieel kwetsbare inwoners zo vroeg mogelijk in beeld te krijgen en kennis en kunde van inwoners te versterken. In 2025 ligt de focus op:

- Het implementeren van de elementen uit de bestuurlijke afspraken 'Basisdienstverlening Schuldhelpverlening' (tussen het kabinet, de VNG, de NVVK en Divosa) Er zijn 20 voorwaarden geformuleerd waaraan de gemeentelijke schuldhelpverlening moet voldoen, ook in relatie tot wijzigingen in de rol van de schuldhelpverlener. We nemen daarvoor onze dienstverlening onder de loep en op basis daarvan bepalen we waar accenten versterkt moeten worden. De nadruk komt te liggen op (financiële) begeleiding en nazorg.
- Budgetcoaching: om mensen preventief uit de schulden te houden en hun financiële welzijn te vergroten, werken we de mogelijkheid uit om, naast budgetbeheer, budgetcoaching uit te breiden. Budgetcoaching helpt in de stabilisatiefase, voor, tijdens of na een minnelijke of wettelijke

schuldregeling. Budgetcoaching kan ook los van een schuldregeling zorgen voor verbetering van het bestedingsgedrag en een stabiele toekomst zonder betalingsachterstanden.

- Preventie en vroegsignalering. We benutten de leerpunten uit onze eigen pilots en die van andere gemeenten voor de doorontwikkeling van vroegsignalering. Belangrijke speerpunten zijn: het verbeteren van de werkwijze bij terugkerende signalen van mensen die niet op het hulpaanbod ingaan, preventieactiviteiten in samenwerking met het basis- en voortgezet onderwijs en het mbo, en het versterken van de samenwerking met eerstelijnszorgprofessionals.
- Vervolg van het GeldPunt: op basis van de ervaringen in 2023 en 2024 wordt samen met inZet gewerkt aan de borging van het GeldPunt, zodat de werkzaamheden beter geïntegreerd worden in de reguliere activiteiten van inZet en verbonden zijn met het bredere netwerk van hulp, advies van ketenpartners en met de schuldhulpverlening van de gemeente.

Indicatoren, trendgrafieken en financiën

Doelstelling 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren

Score van de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen op de ontwikkelingsdoelen taal en rekenen (PB 2025)

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2025	-				

Toelichting:

Vanaf 2025 gaan wij werken met een nieuwe monitor. De nieuwe monitor geeft geen inzicht meer in het percentage behaalde leerwinst van VVE-kinderen met een onderwijsachterstand, maar maakt inzichtelijk of de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen als groep past bij de leeftijd of niet. De streefwaarde kan pas worden bepaald na de nulmeting in 2025. De tabel en trendgrafiek is hierdoor voor 2025 komen te vervallen.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren (1.1)	-12.292	-13.112	-14.096	-14.350	-14.605

Toelichting:

Het meeste van dit budget wordt gebruikt voor onderwijshuisvesting. Daarnaast worden o.a. de kosten voor leerlingenvervoer, kinderopvang, brede school, schoolbegeleiding en onderwijsachterstanden uit dit budget betaald.

Doelstelling 1.2 Beperken uitval in het onderwijs

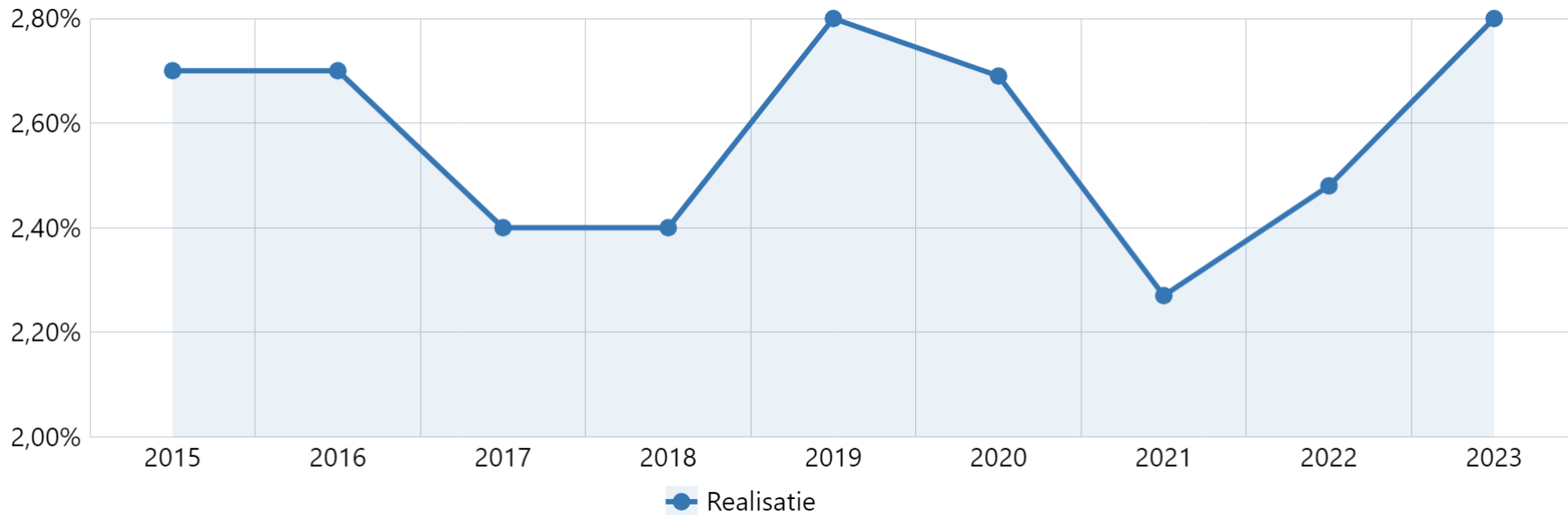
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) in afgelopen schooljaar (PB 2025) Omschrijving

Het aantal vsv-ers ten opzichte van het totaal aantal deelnemers aan voortgezet onderwijs en mbo-onderwijs.

Bron: VSV-Atlas (OCW) Jaarverslag leerplicht/ RMC

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	2,80%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%

Trendgrafiek Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) in afgelopen schooljaar, % van alle deelnemers aan vo/mbo-onderwijs

Bron: VSV-Atlas (OCW) Jaarverslag leerplicht/ RMC

Toelichting:

Het percentage vsv-ers schommelt de afgelopen jaren tussen de 2,2 en 2,8%. Een deel van de schommelingen gebeurt zonder dat wij daar invloed op hebben. Het gaat namelijk om jongeren boven de 18 jaar, die uiteindelijk zelf (mogen) beslissen of ze stoppen met school of niet. Daarnaast is de arbeidsmarkt van invloed op het percentage dat we realiseren. Als de arbeidsmarkt aantrekt, kiezen scholieren sneller voor een baan en maken dan de keus om van school te gaan zonder startkwalificatie. Als er weinig kansen zijn op werk, dan daalt het percentage. Onze inzet is en blijft om zoveel mogelijk scholieren met een startkwalificatie hun schooltijd te laten beëindigen.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Beperken uitval in het onderwijs (1.2)	-2.507	-2.493	-2.493	-2.493	-2.493

Toelichting:

Dit budget wordt voor een groot gedeelte gebruikt voor de uitvoering leerplicht, het terugdringen van voortijdig schoolverlaten en schoolmaatschappelijk werk.

Doelstelling 1.3 Bevorderen van een beter ondernemersklimaat

Rapportcijfer over de dienstverlening van de gemeente aan ondernemers in Zoetermeer (PB 2025)

Omschrijving

De waardering van Zoetermeerse ondernemers voor het ondernemingsklimaat.

Bron: Ondernemerspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	6,2	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7,1	7,1	7,1	7,1

Toelichting:

De ondernemerspeiling vindt elke twee jaar plaats. De nulmeting dateert uit 2020. De afgelopen peiling laat een kleine daling zien in de waardering in de dienstverlening (6,2 in 2022 versus 6,5 in 2020). Eind 2024 vindt een nieuwe meting plaats.

De verwachting is dat de waardering van de ondernemersdienstverlening licht stijgt door onder andere ondersteuning en advisering bij zonnepanelen op bedrijfsdaken, stimulering van ondernemersnetwerken in de stad en -collectieven op de Noordelijke bedrijventerreinen als ook het mede-initiëren van onderscheidende beeldbepalende events voor ondernemers, waaronder de Innovatieprijs Zoetermeer.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat (1.3)	-1.802	-1.348	-1.205	-1.077	-1.077

Toelichting:

Het budget wordt o.a. ingezet voor onderzoek, (strategisch) beleid en maatregelen voor het versterken van het ondernemersklimaat. Daarnaast voor de verschillende samenwerkingen in de regio, zoals de Metropoolregio Rotterdam Den Haag en Business Park Haaglanden. In het coalitieakkoord zijn voor 2024-2026 incidenteel middelen opgenomen voor het bevorderen van het vestigings- en ondernemersklimaat en een tweejaarlijkse Innovatieprijs (2025).

Doelstelling 1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid

Toename aantal arbeidsplaatsen (PB 2025)

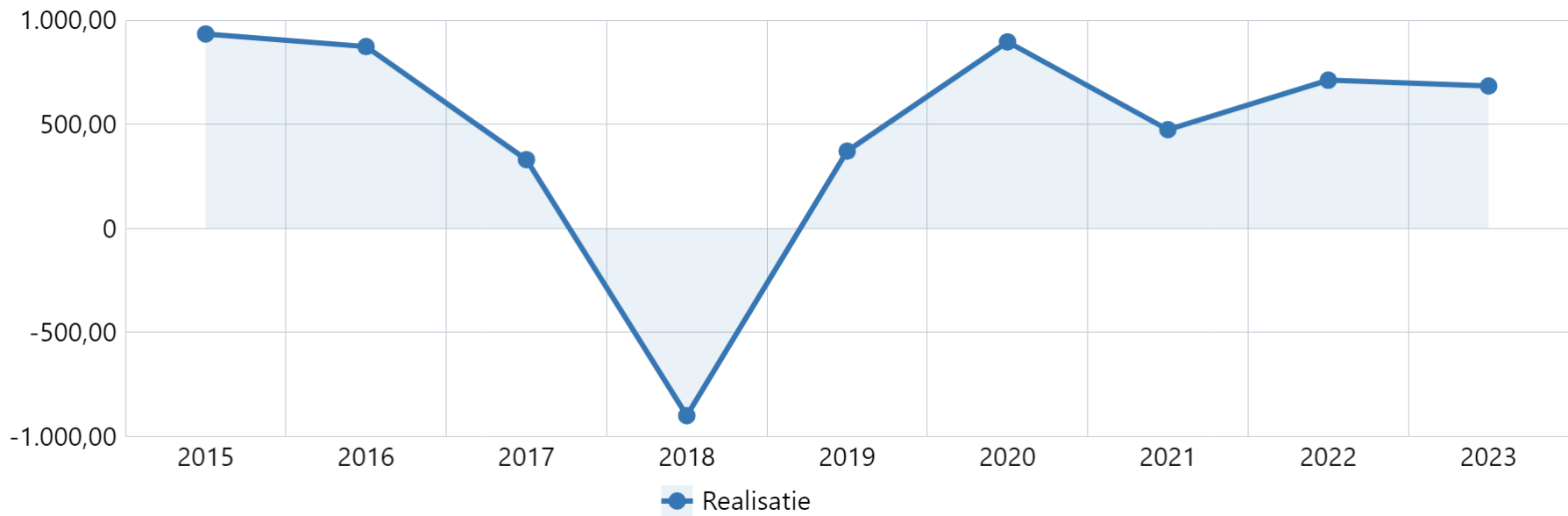
Omschrijving

Arbeidsplaatsen zijn arbeidsovereenkomsten van minimaal 1 uur per week. De toename betreft het aantal arbeidsplaatsen dat in het begrotingsjaar extra gerealiseerd wordt t.o.v. de stand van het voorafgaande jaar.

Bron: Regionale Arbeidsmarktprognose 2023-2024 Zuid-Holland Centraal (1 juni 2023)

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	684	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	650	650	650	650

Trendgrafiek Toename aantal arbeidsplaatsen

Bron: Regionale Arbeidsmarktprognose 2023-2024 Zuid-Holland Centraal (1 juni 2023)

Toelichting:

De prognose blijft ongewijzigd, mede gelet op een verwachte lichte economische groei en voorsnog aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt in Nederland.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bevorderen groei werkgelegenheid (1.4)	-373	-391	-391	-391	-391

Toelichting:

Het budget wordt o.a. ingezet voor monitoring leegstand kantorenvastgoed, aanpak beter benutten van bedrijventerreinen, ondersteuning bij oprichten ondernemerscollectieven en uitwerken actieplannen voor de noordelijke bedrijventerreinen.

Doelstelling 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie

% Arbeidsparticipatie (PB 2025)

Omschrijving

Het aandeel (= percentage) werkenden van de totale bevolking is de netto arbeidsparticipatie.

Alle 15- tot 75-jarigen in de bevolking worden meegeteld.

Bij het vaststellen van de arbeidsparticipatie wordt uitgegaan van een grens van 12 uur per week werken.

Bron: CBS

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	71,6%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	73,0%	73,0%	73,0%	73,0%

Toelichting:

De netto arbeidsparticipatie lag met 71,6% in 2023 onder het landelijk gemiddelde van 73%. De ambitie voor de komende jaren is om op of boven het landelijk gemiddelde uit te komen. De gemeente heeft invloed op deze indicator door bijvoorbeeld de inzet op het gebied van arbeidstoeleiding, de ondersteuning van werkgevers en het stimuleren van de werkgelegenheid. Er zijn ook veel zaken van invloed op de arbeidsparticipatie waar de gemeente niet of nauwelijks invloed op heeft. Denk hierbij aan de demografische trend van vergrijzing: mensen worden gemiddeld ouder en hoe ouder mensen zijn hoe lager de arbeidsparticipatie. En verder maatregelen en trends zoals de ophoging van de AOW-leeftijd, de arbeidsparticipatie van vrouwen, de arbeidsmigratie, de groei van de bevolking en landelijke beleidsinterventies rond ouderschap. Al deze effecten maken de ontwikkeling van de arbeidsparticipatie in Zoetermeer onzeker.

Uitstroom naar werk (PB 2025)

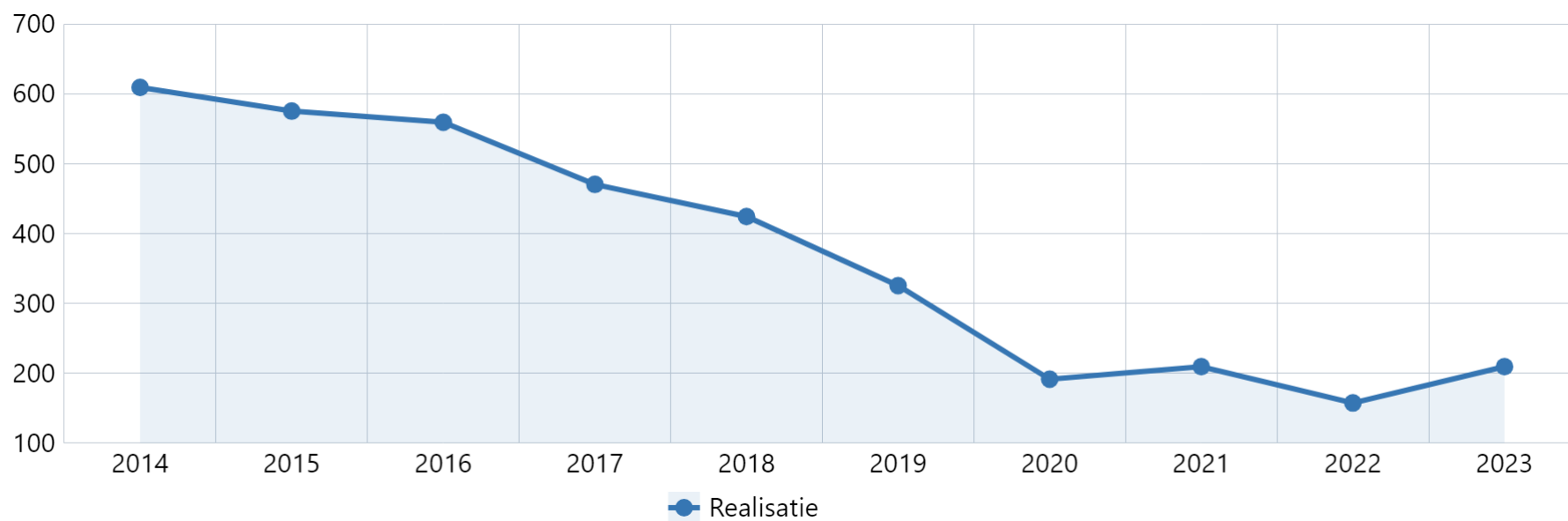
Omschrijving

Uitstroom uit de bijstand als gevolg van werk.

Bron: Suites4 SociaalDomein

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	209	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	180	180	180	180

Trendgrafiek Uitstroom naar werk

Bron: Suites4 SociaalDomein

Toelichting:

De indicator zoals getoond in de tabel betreft de uitstroom naar werk vanuit de bijstand. De trendgrafiek laat de historie zien van deze indicator en voor de context is de totale instroom en uitstroom toegevoegd. Mensen vinden in de huidige krappe arbeidsmarkt makkelijker een (nieuwe) baan. De instroom in de bijstand is daarom relatief laag en de mensen die nu nog in de bijstand zitten ervaren vaak een grote afstand tot de arbeidsmarkt en stromen moeilijker uit. We verwachten dat de krapte nog jaren aanhoudt en daarom verwachten we dat de uitstroom uit de bijstand de komende jaren iets lager ligt dan in 2023.

Deeltijd werkenden met uitkering (PB 2025) **Omschrijving**

Aantal uitkeringsgerechtigden dat op 31-12 inkomsten uit parttime werk heeft.

Bron: Suites4 SociaalDomein

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	522	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	525	525	525	525

Toelichting:

Deze indicator is meer een kengetal dan een streefcijfer omdat het doel niet is dat mensen zoveel mogelijk parttime werken. Parttime werk is een middel om werkervaring en werkritme op te doen en daarmee de kans op volledige uitstroom – wat het hoofddoel is – groter te maken. We zetten in op meer uren werken zodat mensen volledig uit de uitkering stromen. De huidige krappe arbeidsmarkt helpt hierbij. Het aantal mensen dat een uitkering heeft naast een (parttime) baan daalt dan. De ambitie is tegelijk om meer mensen die nu geen baan hebben parttime aan het werk te krijgen. Per saldo verwachten we dat het aantal mensen dat parttime werkt min of meer gelijk blijft.

Uitstroom naar school (PB 2025) **Omschrijving**

Aantal jongeren dat vanuit een bijstandsuitkering weer uitstroomt naar school.

Bron: Suites4 SociaalDomein

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	15	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	25	25	25	25

Toelichting:

Het betreft de uitstroom vanuit een bijstandsuitkering naar scholing. De inzet is erop gericht dat jongeren naar school gaan en een vak leren dat aansluit op de arbeidsmarkt. De realisatie is momenteel vrij laag en de verwachting is dat deze maar beperkt stijgt vanwege de beperkte instroom van jongeren in de bijstand. Deze indicator wordt beïnvloed door de krapte op de arbeidsmarkt: doordat mensen makkelijker de weg naar werk vinden kan ervoor gekozen worden om te gaan werken in plaats van naar school te gaan.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie (1.5)	-22.245	-20.827	-21.001	-21.074	-21.135

Toelichting:

Het budget wordt ingezet om werkzoekenden te laten participeren op de arbeidsmarkt, uitstroom naar school, sociale activering door middel van bijdragen aan de verbonden partij De Binnenbaan BV.

Doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan

Aantal bijstandsuitkeringen (PB 2025)

Omschrijving

Aantal bijstandsuitkeringen levensonderhoud per 31-12 van het betreffende jaar.

Bron: Suites4 SociaalDomein

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	2.564	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	2.600	2.600	2.600	2.600

Toelichting:

Het aantal bijstandsuitkeringen stijgt in 2024 weer iets na een aantal jaren te zijn gedaald. We verwachten dat het aantal bijstandsuitkeringen eind 2024 rond de 2600 ligt. Op basis van verwachten van het Centraal Planbureau verwachten we dat dit aantal in 2025 gelijk blijft.

Bereik minimaregelingen uitgedrukt in % doelgroep (PB 2025)

Omschrijving

Bereik uitgedrukt in som van % doelgroep Zoetermeerpas / Collectieve ziekteverzekering / Kwijtschelding gedeeld door 3.

Bron: Gemeentelijke administratie

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	72%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	85%	85%	85%	85%

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan (1.6)	-23.235	-20.990	-20.218	-19.405	-18.905

Toelichting:

Het budget wordt ingezet voor uitkeringen levensonderhoud (bijstand), armoedebeleid (inkomensondersteunende voorzieningen zoals bijzondere bijstand of de ZoetermeerPas, maar ook bijvoorbeeld ondersteuning van partners) en voor zaken als handhaving.

[Extra: uitsplitsing doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan](#)

Uitsplitsing doelstelling 1.6

Bedragen x €1.000

uitsplitsing op sectorproduct	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
610.02.100 Bijzondere Bijstand Sociale Zaken					
Lasten	-1.905	-2.029	-1.987	-1.943	-1.943
Baten	994	1.320	1.320	1.320	1.320
Totaal 610.02.100 Bijzondere Bijstand Sociale Zaken	-910	-709	-667	-623	-623
610.03.100 BUIG					
Lasten	-60.856	-58.835	-58.300	-57.530	-57.030
Baten	52.694	51.596	51.596	51.596	51.596
Totaal 610.03.100 BUIG	-8.162	-7.238	-6.704	-5.934	-5.434
610.03.200 BBZ					
Lasten	-226	-230	-230	-230	-230
Baten	122	125	125	125	125
Totaal 610.03.200 BBZ	-103	-105	-105	-105	-105
610.03.300 Bijzondere Bijstand					
Lasten	-10.220	-9.437	-9.344	-9.344	-9.344
Baten	571	794	794	794	794
Totaal 610.03.300 Bijzondere Bijstand	-9.650	-8.643	-8.549	-8.549	-8.549
610.03.400 SHV					
Lasten	-5.312	-2.486	-2.385	-2.385	-2.385
Baten	2.692	0	0	0	0
Totaal 610.03.400 SHV	-2.620	-2.486	-2.385	-2.385	-2.385
920.01.001 Kwijtschelding van OZB					
Lasten	-3	-3	-3	-3	-3
Totaal 920.01.001 Kwijtschelding van OZB	-3	-3	-3	-3	-3
920.01.002 Kwijtschelding van hondenbelasting					
Lasten	0	0	0	0	0
Totaal 920.01.002 Kwijtschelding van hondenbelasting	0	0	0	0	0
920.01.003 Kwijtschelding afvalstoffenheffing					
Lasten	-1.145	-1.093	-1.093	-1.093	-1.093
Totaal 920.01.003 Kwijtschelding afvalstoffenheffing	-1.145	-1.093	-1.093	-1.093	-1.093
920.01.004 Beheer kwijtschelding					
Lasten	-163	-129	-129	-129	-129
Totaal 920.01.004 Beheer kwijtschelding	-163	-129	-129	-129	-129
920.01.006 Kwijtschelding rioolrecht					
Lasten	-479	-583	-583	-583	-583
Totaal 920.01.006 Kwijtschelding rioolrecht	-479	-583	-583	-583	-583

uitsplitsing op sectorproduct	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Totaal	-23.235	-20.990	-20.218	-19.405	-18.905

Risico's

Niet van toepassing.

Beleidswijzigingen

Niet van toepassing.

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Programma 1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	-133.801	-133.113	-124.416	-123.953	-123.263	-123.246
Baten	66.747	69.538	64.701	64.536	64.536	64.536
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-67.054	-63.575	-59.715	-59.417	-58.728	-58.710
Toevoegingen	-1.784	-2.483	-1.759	-2.585	-3.228	-3.062
Onttrekkingen	3.201	3.605	2.312	2.596	3.166	3.166
Mutaties reserves	1.417	1.122	553	12	-62	104
Saldo	-65.636	-62.453	-59.162	-59.405	-58.790	-58.606

Aangenomen moties voorjaarsdebat

Motie nr: 2406-24 Werkenderwijs de taal leren

Draagt het college op:

In navolging van Utrecht met relevante partners zoals (grote) werkgevers afspraken te maken over het sneller begeleiden van statushouders naar werk met leerwerktrajecten gecombineerd met taal en de raad hierover te informeren.

Stand van zaken:

We onderzoeken momenteel de Utrechtse aanpak en leggen dat naast onze eigen werkwijze. Uiterlijk in

	<p>het 4e kwartaal 2024 informeren we de raad hoe uitvoering wordt gegeven aan de motie, het eventuele kostenplaatje en het verdere tijdpad.</p>
<p>Motie nr: 2406-56A Ondersteuning aan diegene die het nodig hebben</p>	<p>Draagt het college op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het huidige gemeentelijke beleid in het sociaal domein te toetsen aan het rapport van het SCP 'Zien, horen en helpen', in het bijzonder de aanbevelingen die erin staan; • Aanbevelingen die het bereik verhogen en geen extra investeringen vragen direct te implementeren; • De gemeenteraad voor het najaarsdebat 2024 te informeren over de uitkomsten. <p>Stand van zaken: Deze motie heeft veel overlap met (de uitkomsten van) het onderzoek naar besteedbaar inkomen. De aanbevelingen uit het rapport van het SCP sluiten goed aan bij de aanbevelingen die het Nibud doet en bij de input van onze inwoners in de stadsdialoog. Het voorstel is dus ook om de afdoening van deze motie mee te nemen in het raadsvoorstel bij het onderzoek besteedbaar inkomen.</p>

Waar staat je gemeente indicatoren

Hyperlinks naar dashboard 'Waar staat je gemeente?'. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer

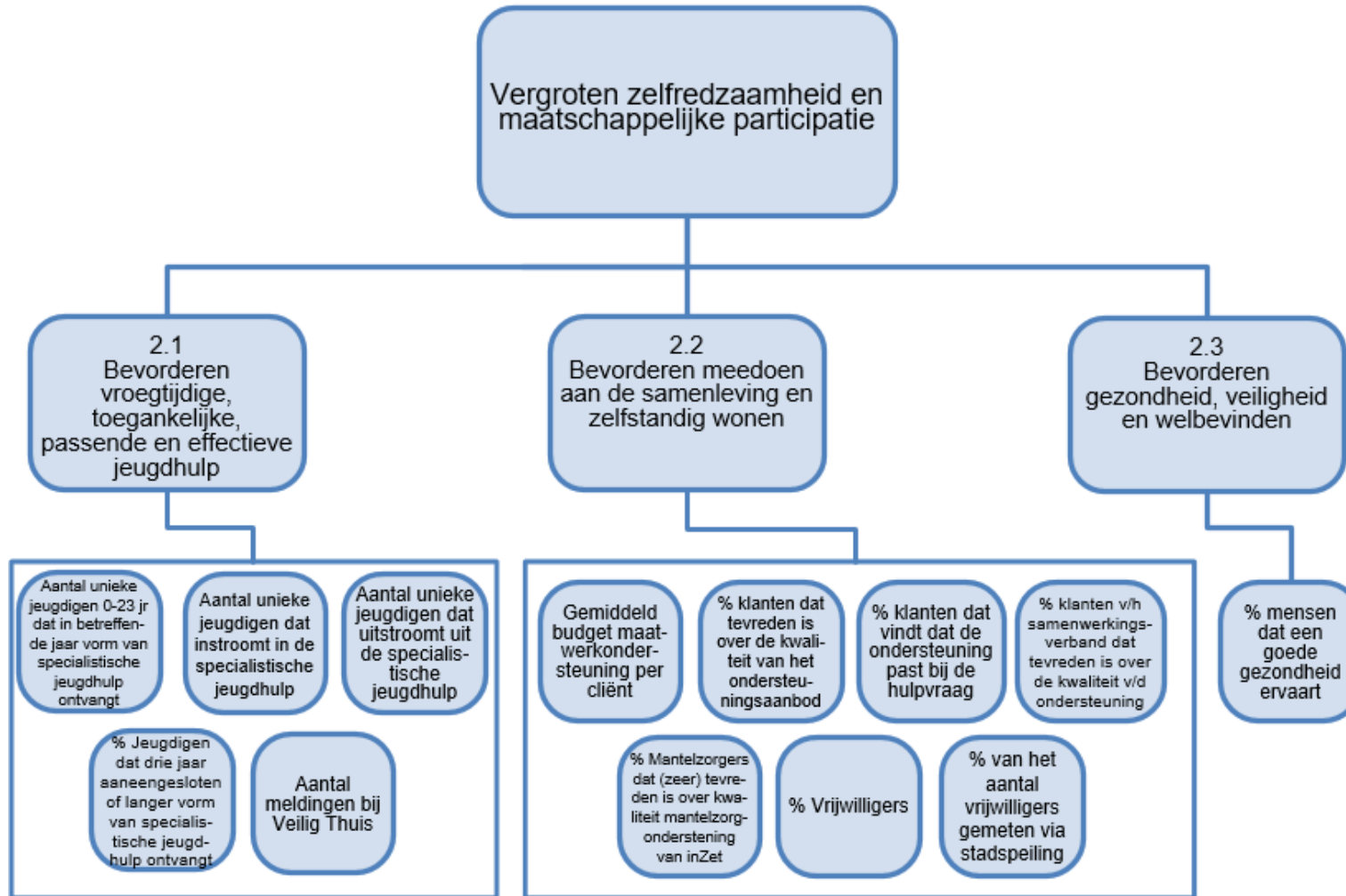
<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Onderwijs/>

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Bedrijvigheid-en-economie/>

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Werk-en-inkomen/>

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Programma 2 Samen leven en ondersteunen

Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Vergroten zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie

De gemeente wil dat inwoners van Zoetermeer gezond, zelfstandig en zelfredzaam zijn. Daarom zetten we in op preventie en het stimuleren van gezond leven. Door mee te werken aan de plannen uit de visie Zoetermeer 2040 en door bij te dragen aan verschillende programma's en projecten willen we ervoor zorgen dat de manier waarop de stad er uitziet en hoe mensen in de stad leven, goed geregeld is. In het kader van de Ruimtelijke strategie bepalen we hoe we ook in de fysieke omgeving doelen uit het sociaal domein kunnen bereiken, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid en toegankelijkheid. Op deze manier kunnen ook de doelen gerealiseerd worden die zijn vastgesteld in het akkoord tussen de coalitiepartijen over deze onderwerpen.

We werken aan de veerkracht van onze inwoners en het bevorderen van een gezond leven door het accent te leggen op positieve gezondheid. Een benadering waarbij het gaat om wat iemand wel kan, wat iemand belangrijk vindt en wat iemand eventueel wil veranderen.

We streven ernaar om zorg en ondersteuning snel en dichtbij huis beschikbaar te hebben. Niet voor iedereen is het immers vanzelfsprekend om op eigen kracht zelfstandig en zelfredzaam te zijn en een gezond leven te leiden. We zien echter dat steeds meer inwoners een beroep doen op een voorziening in het sociaal domein. Hierdoor nemen de kosten voor zorg en ondersteuning toe en lopen wachttijden op. Dat maakt dat de toegankelijkheid van voorzieningen onder druk komt te staan.

In het afgelopen jaar is veel geïnvesteerd in het vergroten van de gemeentelijke capaciteit voor het behandelen van aanvragen voor Wmo en Jeugdhulp. Ondanks deze investering blijft de druk op de gemeentelijke uitvoeringsorganisatie hoog. Ook de implementatie en doorontwikkeling van het beleid binnen het sociaal domein doen een groot beroep op de organisatie. In de doorontwikkeling van het beleid is normaliseren een belangrijk uitgangspunt. We ondersteunen mensen om zoveel mogelijk zelf problemen op te lossen, waar nodig met hulp vanuit het sociaal netwerk. Zorg en ondersteuning moet passend zijn en duurt niet langer dan nodig en is niet zwaarder dan nodig. Op deze manier blijft specialistische hulp beschikbaar voor inwoners die dit echt nodig hebben.

Speerpunten in 2025: Wat gaan we daarvoor doen?

Jeugdbeleid

- uitvoering maatregelen crisisorganisatie;
- voortzetten projecten Toekomstbestendige Jeugdhulp;
- Uitvoeringsplan Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden;
- verbinden onderwijs en jeugdhulp, onderwijs en jeugdhulp, onder meer door voortzetting pilots Expertisepool en Onderwijs-behandelgroep;
- voorbereiding regionale inkoop specialistische jeugdhulp vanaf 2027.

Wmo-beleid

- inzetten op een Sterke Sociale Basis;

- gezonde stad: uitvoering van de gezondheidsnota en het plan 'Integraal werken aan een gezonde stad' (GALA);
- samen Zoetermeer Gezond: strategische samenwerking en uitvoering transformatie plannen Integraal Zorg Akkoord (IZA);
- uitvoering van de woonzorgvisie, als onderdeel van het programma Woningbouw als Aanjager;
- innovatie huishoudelijke ondersteuning.

Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling

De Regiovisie Aanpak Huiselijk geweld Haaglanden 2019-2022 is verlengd tot uiterlijk 2026. Het doel is dat huiselijk geweld zo min mogelijk voorkomt en zo snel mogelijk stopt. De focus ligt op preventie, het aanpakken van de oorzaken van geweld en de risicofactoren om zo het geweld duurzaam te stoppen. In 2025 wordt verder gewerkt aan de verbetering van de jeugd- en gezinsbescherming, onder meer met de voorbereidingen van een Regionaal Veiligheidsteam. In dat team werken zorgprofessionals nauw samen met het gehele gezin als uitgangspunt.

Sociaal innovatiefonds

In 2025 wordt verder gewerkt aan de uitvoering van de projecten Sociale innovatie en opdrachten. In 2025 worden vier projecten uitgevoerd, waarvan de verwachting is dat er twee worden afgerond. Voor nieuwe voorstellen, dan wel verdere uitbreiding van bestaande projecten die passen binnen de doelstellingen van het programma worden aparte voorstellen voorgelegd aan de raad, inclusief het financiële voorstel voor dekking van deze activiteiten.

Doelstellingen

Doelstelling 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp

Het doel is dat jeugdigen in Zoetermeer veilig, kansrijk en gezond opgroeien. Samen met de maatschappelijke partners ligt de focus op een goede start voor ieder kind. Er is basisaanbod dat toegankelijk is voor alle ouders en jeugdigen in Zoetermeer, bijvoorbeeld het consultatiebureau van de Jeugdgezondheidszorg en het jongerenwerk. Als opvoeden en opgroeien niet vanzelf gaat, dan zijn er vrij toegankelijke basisvoorzieningen waar ouders en jeugdigen terecht kunnen. Voor jeugdigen en ouders die meer ondersteuning nodig hebben, is er specialistische jeugdhulp beschikbaar.

Preventief jeugdbeleid

We versterken het vrij-toegankelijke, preventieve aanbod met als doel om voor de meest voorkomende vragen en problemen van ouders en jeugdigen passende en effectieve ondersteuning beschikbaar te hebben. De focus ligt daarbij op:

- Meer interventies beschikbaar te maken waarvan de effectiviteit reeds bewezen is of die op basis van wetenschappelijk onderzoek, veelbelovend zijn.
- Meer collectief aanbod te creëren, zodat hier naar kan worden verwezen in plaats van naar individueel aanbod. Het gaat bijvoorbeeld om groepsaanbod op scholen en in buurten.
- Meer interventies beschikbaar te maken die gericht bijdragen aan de uitdagingen die Zoetermeer kenmerken, doordat zij de meest voorkomende risicofactoren dempen en de belangrijkste beschermende factoren versterken. Dit betekent dat de focus met name ligt op het versterken van opvoedvaardigheden van ouders, sociaal-emotionele vaardigheden van jeugdigen en de psychische gezondheid van jongeren in wijken en buurten waar risico's, zoals bijvoorbeeld armoede, ongeletterdheid, scheidingsproblematiek, middelengebruik en sociale problematiek, zich stapelen.

Kinderopvang op sociaal-medische indicatie

Kinderopvang op sociaal-medische indicatie is gewone kinderopvang voor kinderen die zich thuis niet optimaal kunnen ontwikkelen, vanwege sociale of medische redenen van (één van de) ouders of het kind zelf. Doordat er geen recht is op kinderopvangtoeslag, is het voor ouders te duur om kinderen naar een kinderdagverblijf of buitenschoolse opvang te laten gaan, terwijl dat gezien de situatie wel noodzakelijk is. Door het afgeven van een indicatie door Jeugd- en Gezinshulp kan een kind toch (tijdelijk en voor een beperkt aantal dagen) naar de kinderopvang, zodat er tijd is om de situatie in het gezin te normaliseren en de ontwikkeling van het kind niet te laten stagneren.

Specialistische jeugdhulp

De zorgen over de stijgende kosten voor de specialistische jeugdhulp zijn onverminderd groot. Er is een lichte stijging van het aantal jeugdigen dat gebruikmaakt van specialistische jeugdhulp. De oorzaak van de kostenstijging ligt met name in een toename van de zwaarte, duur en/of omvang van de zorg. De toegankelijkheid en betaalbaarheid van de zorg blijft daarmee onder druk staan. In 2024 zijn vanuit de crisisorganisatie diverse maatregelen genomen om de kostenstijging om te buigen. De maatregelen worden in 2025 voortgezet. Ook is er in 2024 verdere uitvoering gegeven aan de in 2023 ingezette acute acties.

Het programma Toekomstbestendige jeugdhulp richt zich op verbeteringen op de middellange termijn. In 2025 wordt gewerkt aan de diverse projecten zoals in de Rapportage Programma's en Projecten is opgenomen. Het project Hervorming specialistische jeugdhulp richt zich daarbij op het voorbereiden en implementeren van de afspraken uit de Hervormingsagenda Jeugd. Deels is de gemeente daarbij afhankelijk van wetgevingstrajecten. Deze kennen een lange doorlooptijd. Vooruitlopend daarop wordt gewerkt aan het doorvoeren van verbeteringen in de organisatie en de inkoop van de specialistische jeugdhulp. Het gaat dan onder meer om de inrichting van Stevige Lokale Teams en een verschuiving van specialistische jeugdhulp naar het voorliggend veld met vrij toegankelijke (basis-)voorzieningen. Samen met de regiogemeenten in Haaglanden wordt, mede op initiatief van Zoetermeer, de aanpak kostenbeheersing jeugd uitgevoerd. Daarnaast worden de pilots ten behoeve van de aansluiting onderwijs en jeugdhulp voortgezet.

Doelstelling 2.2 Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen

Woonzorgvisie

De woonzorgvisie en bijbehorende uitvoeringsagenda zijn ondergebracht bij het programma 'Woningbouw als aanjager'. De uitvoeringsagenda is eind 2024 gereed en in 2025 gaan we aan de slag met de activiteiten zetten de ambities uit de woonzorgvisie om in concrete actiepunten. Het gaat in hoofdlijnen om de volgende thema's:

- samenwerken op het snijvlak van wonen en zorg;
- zorgen voor een passend en gevarieerd woonaanbod;
- meedoen in de wijk;
- zorgaanbod op maat.

Het college stelt de uitvoeringsagenda op samen met zorgpartijen, woningcorporaties, vastgoedontwikkelaars, belangenpartijen en zorgkantoren. Zorgpartijen en bouwende partijen moeten met elkaar samenwerken om te komen tot een gevarieerd en passend aanbod van woonzorgvormen in de wijken. Het college heeft een stimulerende en regisserende rol en brengt partijen bij elkaar om te zorgen dat voldoende geschikte woningen en voorzieningen gerealiseerd

worden. De doelgroepen waar de focus op ligt, zijn mensen die uitstromen uit een (maatschappelijke) instelling, ouderen en mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking.

Sterke Sociale Basis

Het college werkt aan een nieuwe beleidsvisie voor de Sterke sociale basis, gebaseerd op de uitgangspunten van het plan Integraal werken aan een gezonde stad. De visie wordt eind 2024 naar de raad gestuurd en vanaf 2025 is deze visie leidend voor de manier waarop we de sociale basis willen versterken. In de visie beschrijven we hoe belangrijk het is om netwerken als Zoetermeer voor elkaar en de community tegen eenzaamheid goed te positioneren en zetten we in op extra ondersteuning van bewonersinitiatieven en laagdrempelige ontmoetingsplekken. We willen inwoners activeren om meer naar elkaar om te zien en meer eigen regie te geven bij het oplossen van (dagelijkse) problemen. Dit doen we door vanuit verschillende disciplines, zoals sociaal, cultuur en sport, samen te werken met Zoetermeerse welzijnsinstellingen. We ondersteunen kleine buurtinitiatieven en bieden cursussen en workshops aan die bijdragen aan de zelfredzaamheid.

Voor de vrijwilligersondersteuning willen we de komende jaren het aantal vrijwilligers vergroten en de vrijwilligersorganisaties versterken. Dat doen we door doorlopend netwerk- en leeractiviteiten te organiseren en te ondersteunen bij het vergroten van de zichtbaarheid van de organisaties.

Gebiedsgerichte ondersteuning - inZet

In 2024 is onderzoek gedaan naar de financiën en een nieuw rekenmodel ontwikkeld om een passend budget te bepalen voor inZet om de opdracht van de gebiedsgerichte ondersteuning uit te voeren. Dit heeft geleid tot een aanpassing van het budget, zodat inZet een reëel en passend budget ontvangt voor het uitvoeren van de opdracht. In 2025 ligt de focus op de inhoudelijke transformatie van het ondersteuningsaanbod van inZet. Het verder ontwikkelen van het aanbod is nodig om de ondersteuning langdurig kwalitatief en (financieel) toekomstbestendig de houden. Er komt onder andere meer collectief aanbod en ondersteuning wordt meer afgestemd op de behoeften van inwoners in de verschillende wijken. Een belangrijk punt is de ondersteuning van mantelzorgers. Bij het ontwikkelen van nieuw aanbod is aandacht voor de behoefte van mantelzorgers en hoe mantelzorgers ontlast kunnen worden. Daarnaast zetten we in op versterking van de samenwerking met ketenpartners, zoals huisartsen, en de netwerken binnen de sterke sociale basis.

Wmo Maatwerkvoorzieningen

Het aantal inwoners dat gebruik maakt van Wmo maatwerkvoorzieningen stijgt. Deze stijging zet zich naar verwachting voort in de komende jaren. Dat valt onder andere terug te zien in het Wmo Voorspelmodel van de VNG. Door deze toename staat de Wmo onder druk. Het college werkt continue aan verbetering en innovatie van de uitvoering van de Wmo om de toegangen kwaliteit te waarborgen.

- *Huishoudelijke ondersteuning*

In 2025 moet de maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning opnieuw ingekocht worden. Hier ligt een kans om de kwaliteit en toegankelijkheid van deze voorziening te verbeteren. Het college bereidt hiertoe een raadsvoorstel voor, zodat de raad uiterlijk in het eerste kwartaal van 2025 een nieuwe koers kan kiezen voor de huishoudelijke ondersteuning. De gekozen werkwijze gaat in vanaf november 2025, na een inkooptraject.

- *Begeleiding en dagbesteding*

Veruit de meeste inwoners die behoefte hebben aan begeleiding of dagbesteding krijgen dat van inZet. Alleen als inwoners een hele specifieke ondersteuningsvraag hebben, krijgen ze een maatwerkvoorziening van de gemeente. Ook voor voorzieningen die niet onder de opdracht van inZet vallen, geven we een maatwerkvoorziening af, bijvoorbeeld als inwoners op de wachtlijst voor beschermd wonen staan en overbruggingszorg nodig hebben. De maatwerkvoorzieningen voor begeleiding en dagbesteding zijn in 2023 opnieuw regionaal ingekocht met vier gemeenten. Daarbij is de

nadruk gelegd op het stimuleren van ontwikkelingsmogelijkheden van een cliënt, om waar mogelijk te voorkomen dat mensen langdurig afhankelijk worden van professionele zorg.

Doelstelling 2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden

Gezonde stad

Een nieuwe nota preventief lokaal gezondheidsbeleid is ontwikkeld en in uitvoering, samen met activiteiten uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Sportakkoord II (het plan 'Integraal werken aan een gezonde stad'). De focus ligt op de thema's gezonde jongeren, gezonde leefomgeving en sterke en energieke ouderen. De activiteiten die de komende jaren samen met partners en inwoners worden uitgevoerd, zijn samen te vatten in de volgende themagroepen:

- Bevorderen van een sterke sociale basis en (laagdrempelige) toegang tot welzijnshulp en hulp bij mentale gezondheidsproblemen. Onder andere door in te zetten op de ketenaanpak Welzijn op Recept en een dementievriendelijke samenleving.
- Terugdringen van gezondheidsachterstanden en versterken gezondheidsvaardigheden.
- Zoetermeerse Aanpak Gezond Gewicht: integrale aanpak van overgewicht, stimuleren van bewegen en bevorderen van betaalbaar en gezond voedselaanbod.
- Stimuleren van vitaliteit bij ouderen, zoals het opzetten van een keten voor valpreventie en aandacht voor gezonde levensstijl.
- Bevorderen toegankelijkheid gezondheidsinformatie en gezonde fysieke en sociale leefomgeving. Onder andere door de verbinding van het fysieke en sociale domein via gebiedsprogramma's, nieuwbouwprojecten en de uitgangspunten voor Gezonde Stad als onderdeel van de Ruimtelijke Strategie.

Samen Zoetermeer Gezond

Een gezonde stad vraagt ook om een goede verbinding tussen het medisch en het sociaal domein. De gemeente is daarom onderdeel van Samen Zoetermeer Gezond: een strategisch samenwerkingsverband van zorgaanbieders en financiers (gemeenten en zorgaanbieders). Doel van de samenwerking is om tot oplossingen te komen om alle onderdelen in de keten van zorg en maatschappelijke ondersteuning in de regio toegankelijk, veilig, kwalitatief goed en ook in de toekomst betaalbaar en haalbaar te laten zijn. Vanuit het Integraal Zorg Akkoord (IZA) wordt vanuit Samen Zoetermeer Gezond (voorheen Zoetermeer 2025) samengewerkt aan een regioplan met daaruit voortvloeiende concrete transformatie plannen, waaronder het transformatieplan 'Acute Zorg', 'Chronische Zorg', 'GGZ' en 'Preventie'. De verschuiving van zorg naar welzijn (waaronder de sociale basis) wordt gezien als één van de mogelijke oplossingen voor het bereikbaar en betaalbaar houden van de zorg. Toegankelijke zorg is relevant voor onze inwoner. Dat vraagt om een nieuw soort gesprek, met een open verkenning van alternatieve manieren van samenwerking, sturing en financiering.

HagaZiekenhuis

Het college blijft betrokken bij de ontwikkelingen van het HagaZiekenhuis en de acute zorg in Zoetermeer, zoals bij het (in oprichting zijnde) Centrum Acute Zorg. Er is frequent contact met (het bestuur van) het ziekenhuis. Samen werken we aan het verstevigen van de verbinding tussen het medisch en het sociaal domein en de onderwerpen waarop het college inspanningsbereidheid heeft aangegeven, waarbij we de volgende onderdelen opstarten/uitvoeren:

- Verkenning naar voorrangregels voor het toewijzen van woningen aan mensen met een specifiek beroep.
- Een behoefteonderzoek naar flexibele kinderopvang in Zoetermeer.
- Mogelijkheden verkennen voor het verbeteren van de bereikbaarheid van het ziekenhuis.
- Indien nodig verkenning naar de mogelijkheden voor het leveren van bijdrage aan de businesscase voor de nieuwbouw van het ziekenhuis.
- Plan van aanpak voor het vergroten van een aantrekkelijk werkgeversprofiel van het ziekenhuis.

Zo draagt het college bij aan een compleet en toekomstbestendig zorgaanbod in de stad, inclusief geboortezorg.

Indicatoren, trendgrafieken en financiën

Doelstelling 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp

Aantal unieke jeugdigen 0-23 jaar dat in het betreffende jaar een vorm van specialistische jeugdhulp ontvangt (PB 2025) Omschrijving

Het aantal jeugdigen in de leeftijd van 0-23 jaar dat een vorm van specialistische jeugdhulp ontvangt.

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	4.893,0	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	4.800,0	4.750,0	4.700,0	4.650,0

Toelichting:

Het aantal jeugdigen met specialistische jeugdhulp is gestegen in de afgelopen jaren. Door middel van diverse hervormingen wordt beoogd het aantal jeugdigen met specialistische jeugdhulp te verminderen. Ook de uitvoering van de maatregelen vanuit de crisisorganisatie hebben als insteek om het aantal te laten dalen.

Aantal unieke jeugdigen dat instroomt in de specialistische jeugdhulp (PB 2025) Omschrijving

Het aantal jeugdigen dat in het betreffende jaar voor het eerst gebruikmaakt van een vorm van specialistische jeugdhulp.

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	1.110,00	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	1.100,00	1.050,00	1.000,00	950,00

Toelichting:

Het streven is om de instroom in de jeugdhulp te laten dalen en een verschuiving te realiseren naar vrij-toegankelijke voorzieningen. Door middel van het uitvoeren van maatregelen wordt getracht het aantal jeugdigen dat instroomt in de specialistische jeugdhulp te verminderen.

Aantal unieke jeugdigen dat uitstroomt uit de specialistische jeugdhulp (PB 2025)

Omschrijving

Het aantal jeugdigen waarvoor het laatst in het voorgaande jaar gedeclareerd is en in het daaropvolgende jaar niet meer (minimaal zes maanden).

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	1.355	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	1.455	1.555	1.655	1.755

Toelichting:

Het streven is om de uitstroom in de specialistische jeugdhulp te laten stijgen en een verschuiving te realiseren naar vrij-toegankelijke voorzieningen en te sturen op het beperken van de zorgduur (niet langer dan nodig).

% Jeugdigen dat drie jaar aaneengesloten of langer een vorm van specialistische jeugdhulp ontvangt (PB 2025)

Omschrijving

Het aandeel jeugdigen dat drie jaar of langer aangesloten een vorm van specialistische jeugdhulp ontvangt, afgezet tegen het totaal aantal jeugdigen met specialistische jeugdhulp in het betreffende jaar.

Bron: Cognos / Jeugdzoom

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	45,9	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	45,0	44,0	43,0	42,0

Toelichting:

Het aantal jeugdigen dat in 2023 3 jaar of langer onafgebroken zorg ontving was 2.261. Afgezet tegen het totaal aantal jeugdigen met specialistische jeugdhulp (N= 4.923) leidt dit tot een percentage 45,9%. Dit betekent dat dus iets meer dan de helft van de jeugdigen 1 of 2 jaar onafgebroken zorg ontvangt. Door het uitvoeren van maatregelen wordt getracht het aantal jeugdigen dat langdurig specialistische jeugdhulp krijgt te laten afnemen. Hoe dit zich de komende jaren ontwikkelt is nog lastig te zeggen, zeker omdat de trend is dat jeugdigen juist meer en/of langer zorg krijgen.

Aantal meldingen bij Veilig Thuis (PB 2025)

Omschrijving

Het aantal meldingen bij Veilig Thuis door professionals en inwoners in het betreffende jaar.

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	909	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	1.000	1.000	1.000	1.000

Toelichting:

De prognose voor het aantal meldingen bij Veilig Thuis in de jaren 2025 tot en met 2028 is in lijn met het gemiddeld aantal meldingen in de periode 2020-2023.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp (2.1)	-96.216	-97.161	-94.596	-94.597	-94.097

Toelichting:

Het budget is grotendeels bestemd voor de specialistische jeugdhulp. Daarnaast wordt het budget besteed aan subsidies voor preventieve ondersteuning, de Stichting Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West, Meerpunt, het jongerenwerk en de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden en GGD en Veilig Thuis Haaglanden. Ook de kinderopvang op basis van een sociaal-medische indicatie wordt uit dit budget bekostigd.

De kosten voor de specialistische jeugdhulp zijn in de afgelopen jaren sterk gestegen. Het streven is om, onder meer door de inzet van maatregelen, de trend van kostenstijging te doorbreken en een kostendaling in te zetten.

Doelstelling 2.2 Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen

Gemiddeld budget maatwerkondersteuning per cliënt (PB 2025)

Omschrijving

Deze indicator geeft inzicht in het gemiddeld budget van alle Wmo maatwerkvoorzieningen per client.

Bron: Gemeentelijke database Wmo/Begroting

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	3.396	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	3.500	3.500	3.500	3.500

Toelichting:

Het gemiddeld budget maatwerkondersteuning gaat over alle maatwerkvoorzieningen vanuit de Wmo, zoals begeleiding, huishoudelijke ondersteuning, hulpmiddelen en woningaanpassingen.

% Klanten dat tevreden is over de kwaliteit van het ondersteuningsaanbod (PB 2025)

Omschrijving

Het college voert jaarlijks het cliëntervaringsonderzoek uit onder Wmo cliënten naar de ervaring met gemeentelijke voorzieningen op grond van de Wmo. Het onderzoek wordt jaarlijks in het voorjaar uitgevoerd en de resultaten zijn in de zomer beschikbaar.

Bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	74%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	80%	80%	80%	80%

Toelichting:

Het percentage cliënten dat tevreden is over de kwaliteit van het ondersteuningsaanbod ligt al meerdere jaren rond 80%.

% Klanten dat vindt dat de ondersteuning past bij de hulpvraag (PB 2025)

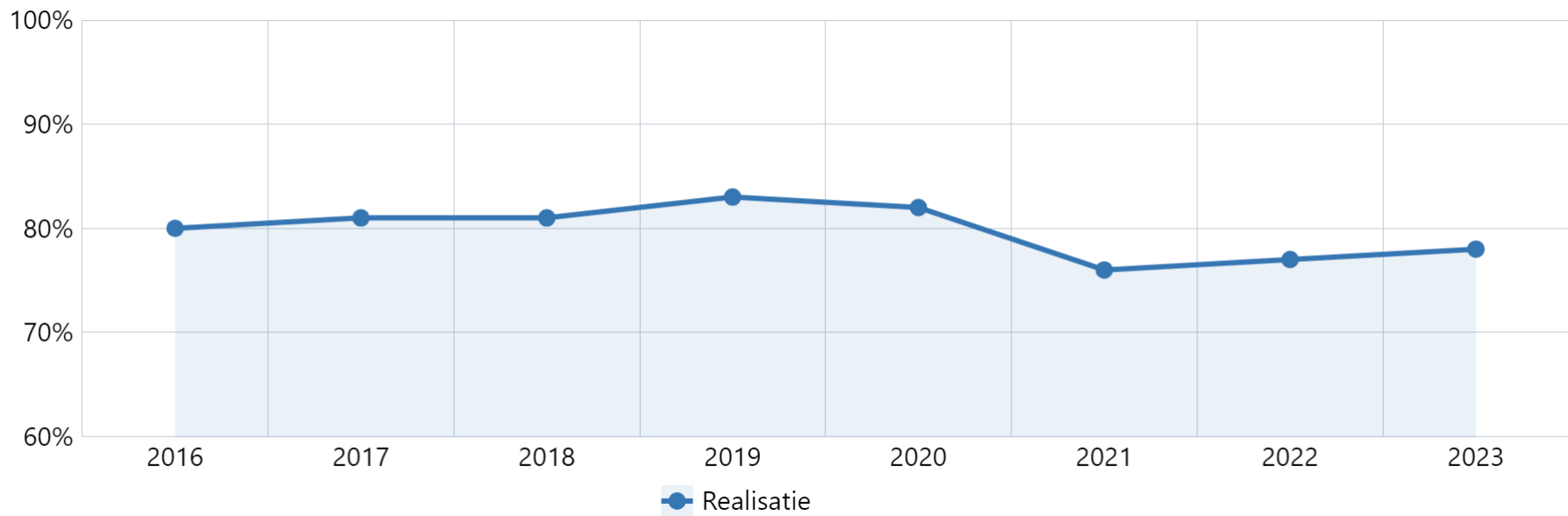
Omschrijving

Het college voert jaarlijks het cliëntervaringsonderzoek uit onder Wmo cliënten naar de ervaring met gemeentelijke voorzieningen op grond van de Wmo. Het onderzoek wordt jaarlijks in het voorjaar uitgevoerd en de resultaten zijn in de zomer beschikbaar.

Bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	78%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	80%	80%	80%	80%

Trendgrafiek % Klanten dat vindt dat de ondersteuning past bij de hulpvraag

Bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo

Toelichting:

Het percentage cliënten dat vindt dat de ondersteuning past bij de hulpvraag ligt al jaren rond de 80%.

% Klanten v/h samenwerkingsverband dat tevreden is over de kwaliteit v/d ondersteuning (PB 2025)

Omschrijving

Cliënttevredenheid wordt jaarlijks gemeten via het cliënttevredenheidsonderzoek van inZet. Een cliënt is tevreden wanneer die minimaal het cijfer 7,5 geeft voor de kwaliteit van de ondersteuning.

Bron: Cliënttevredenheidsonderzoek inZet

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	81,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	80,0%	80,0%	80,0%	80,0%

Toelichting:

Het samenwerkingsverband inZet voert ieder jaar een onderzoek uit om de ervaring van cliënten met de ondersteuning en dienstverlening te meten. Het streefcijfer is dat minstens 80% van de cliënten (zeer) tevreden is.

% Mantelzorgers dat (zeer) tevreden is over de kwaliteit van de mantelzorgondersteuning van inZet (PB 2025) Omschrijving

Tevredenheid van mantelzorgers wordt jaarlijks gemeten via het mantelzorgertevredenheidsonderzoek (MTO) van inZet. Een mantelzorger is tevreden wanneer die minstens het cijfer 7,5 geeft voor de kwaliteit van mantelzorgondersteuning.

Bron: Mantelzorgtevredenheidsonderzoek inZet

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	80,0%	80,0%	80,0%	80,0%

Toelichting:

Deze indicator is met ingang van 2025 aangepast. Voorheen werd tevredenheid van mantelzorgers via de stadspeling gemeten. Het samenwerkingsverband inZet is verantwoordelijk voor het bieden van mantelzorgondersteuning. inZet voert jaarlijks een tevredenheidsonderzoek uit om de ervaring van mantelzorgers met mantelzorgondersteuning te meten. Het streven is dat minstens 80% van de mantelzorgers (zeer) tevreden is.

% Vrijwilligers (PB 2025)

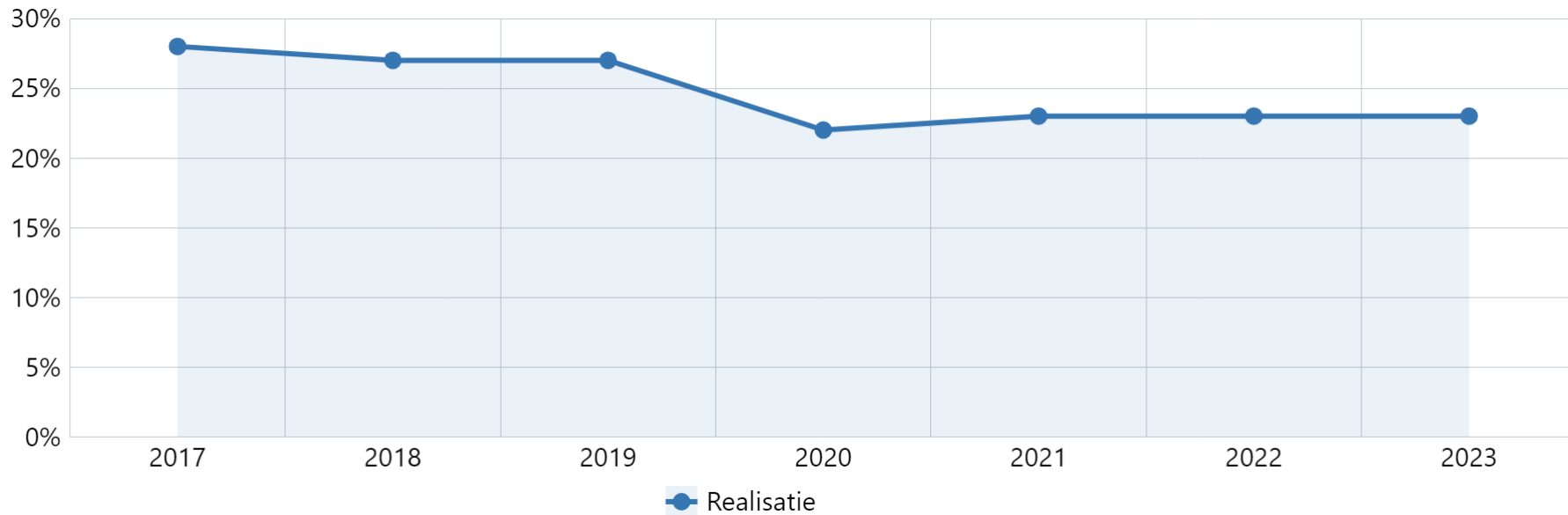
Omschrijving

Percentage van het aantal vrijwilligers gemeten via de stadspelling.

Bron: Stadspelling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	23,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	25,0%	25,0%	26,0%	26,0%

Trendgrafiek % Vrijwilligers

Bron: Stadspeiling

Toelichting:

Tijdens de COVID-19 pandemie was er een dalende trend in het aantal vrijwilligers. Ook na deze periode blijft het een uitdaging om vrijwilligers te vinden.

Coëfficiënt voor eenzaamheid onder inwoners (> 18 jaar) (PB 2025)

Omschrijving

Deze indicator is de uitkomst van elf stellingen die in de omnibusenquête worden voorgelegd en betrekking hebben op eenzaamheid. Hieruit wordt een eenzaamheidsscore berekend volgens de methode van De Jong Gierveld en Kamphuis (1985). Deze score kan (individueel) gehele waarden aannemen tussen nul (niet eenzaam) en 11 (zeer sterke eenzaamheid).

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	2,50	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	2,40	2,30	2,30	2,20

Toelichting:

In de periode 2022-2023 was er een (lichte) daling van de eenzaamheidsscore. De eenzaamheidsscore is nog steeds iets hoger dan vóór de COVID-19 periode, dat heeft zeer waarschijnlijk te maken met de maatregelen tijdens deze periode. Het college werkt toe naar een verlaging van de eenzaamheidsscore en zet de ontvangen extra middelen voor de aanpak van eenzaamheid vanuit GALA hiervoor in.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen (2.2)	-43.250	-52.543	-53.745	-53.605	-53.614

Toelichting:

Het budget wordt ingezet ten behoeve van de individuele maatwerkvoorzieningen Wmo (huishoudelijke hulp, vervoers- en woonvoorzieningen e.d.) en voor specialistische ondersteuning (Toekomst Sociaal Domein Wmo) onder regie van de gemeente. Daarnaast is een belangrijk deel bestemd voor het samenwerkingsverband gebiedsgerichte ondersteuning (Inzet) en voor de algemene Wmo-voorzieningen die worden gesubsidieerd door de gemeente.

Doelstelling 2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden

% Mensen dat een goede gezondheid ervaart (PB 2025)

Omschrijving

In de omnibus enquête wordt gevraagd aan te geven wat respondenten vinden van hun gezondheid. Het cijfer geeft aan hoeveel respondenten aangeven een zeer goede of een goede gezondheid ervaren.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	71,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	73,0%	74,0%	75,0%	75,0%

Toelichting:

Met alle inspanningen rondom Gezonde Stad zet het college in op een stijging van het aantal inwoners dat een goede gezondheid ervaart.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden (2.3)	-2.087	-2.371	-2.257	-2.257	-2.245

Toelichting:

Het budget is bestemd voor preventief gezondheidsbeleid (GALA en IZA) en voor de gemeentelijke bijdrage aan de GGD Haaglanden.

Risico's

Huishoudelijke ondersteuning

In 2025 start een inkooptraject voor de nieuwe inkoop van huishoudelijke ondersteuning. Voorafgaand vindt er een onafhankelijk onderzoek plaats naar tarieven die passen bij de nieuwe vormen van huishoudelijk ondersteuning. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek wordt er een concrete inschatting gemaakt van de te verwachte kosten voor 2025 en verder. De verwachting is dat de kosten vanaf 2025 stijgen vanwege verhoging van de CAO-lonen voor huishoudelijke medewerkers. De gemeente moet hiermee rekening houden in het uurtarief dat de aanbieders krijgen.

Beleidswijzigingen

Verbetering dienstverlening Zorg, berichtenverkeer (dekking Wmo budget)

Om de administratieve processen met zorgaanbieders te verbeteren is extra capaciteit nodig. Voor de jaarlijks extra kosten is dekking gevonden binnen het Wmo budget.

Seniorenmakelaar (dekking door afroming Wmo budget)

Het jaarlijks extra benodigde bedrag voor een seniorenmakelaar (programma 7) van € 65.000 wordt via 'oud voor nieuw' gedekt door afroming van het budget voor woningaanpassingen (Wmo).

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	2025	2026	2027	2028
Verbetering inzet dienstverlening Zorg, berichtenverkeer	61	61	61	61
Berichtenverkeer, dekking Wmo budget	-61	-61	-61	-61
Seniorenmakelaar, dekking door afroming budget Wmo	-65	-65	-65	-65
Saldo	-65	-65	-65	-65

XXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXX

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Programma 2 Samen leven en ondersteunen	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	-137.073	-161.393	-162.670	-160.407	-152.548	-151.992
Baten	14.681	18.833	10.079	9.703	2.036	2.036
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-122.393	-142.560	-152.591	-150.704	-150.513	-149.956
Onttrekkingen	568	1.007	516	106	54	0
Mutaties reserves	568	1.007	516	106	54	0
Saldo	-121.825	-141.553	-152.075	-150.598	-150.459	-149.956

Aangenomen moties voorjaarsdebat

Motie nr: 2406-59 **Alle vrijwilligers verdienen een feestje**

Draagt het college op:

1. In 2025 nogmaals een dergelijk feest voor Zoetermeerse vrijwilligers te (laten) organiseren.
2. Er zorg voor te dragen dat dan niet dezelfde 400 vrijwilligers die dit jaar een feest hebben gehad aan bod komen.
3. Te onderzoeken of er voldoende financiën zijn om in 2025 tweemaal een dergelijk feest voor vrijwilligers te (laten) organiseren.
4. De bevindingen vóór het najaarsdebat 2024 aan de gemeenteraad terug te koppelen.

Stand van zaken:

De motie is volgens planning uitgevoerd en de gemeenteraad is voor het najaarsdebat geïnformeerd over de bevindingen.

Waar staat je gemeente indicatoren

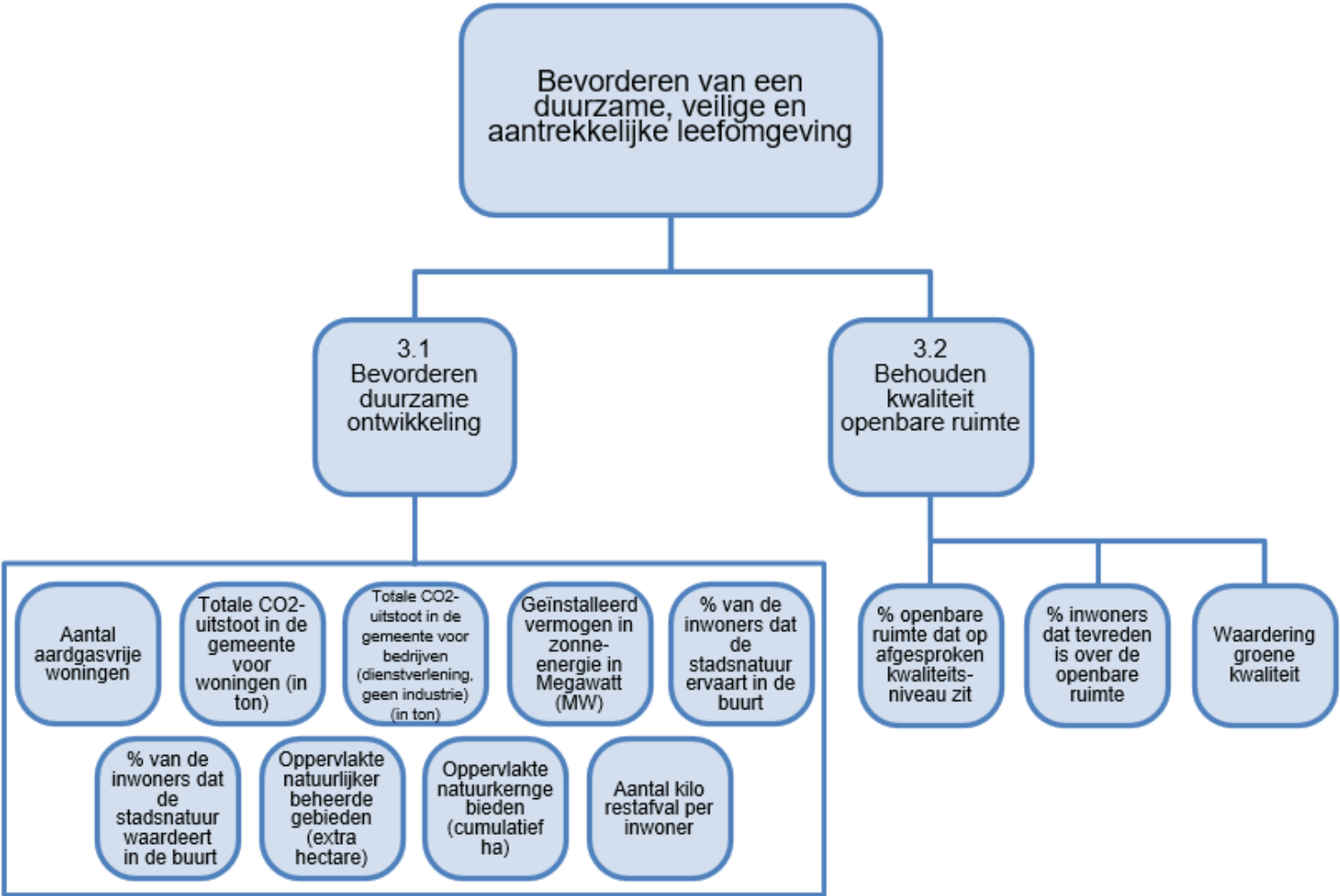
Hyperlinks naar dashboard 'Waar staat je gemeente?'. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Jeugd-en-jeugdhulpverlening/>

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Gezondheid/>

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen

Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Bevorderen van een duurzame, veilige en aantrekkelijke leefomgeving

Zoetermeer maakt werk van duurzaamheid. De energietransitie ('van het aardgas af') zorgt voor verduurzaming van woningen en bedrijven. Daarnaast draagt dit bij aan bestaanszekerheid en het tegengaan van energiearmoede. De uitvoering vraagt investeringen van woningeigenaren, maar tegelijk vergroot dit de woonaantrekkelijkheid van de eigen woning én de verbinding van de eigenaar-bewoner met de stad. Daarom stimuleren we deze investeringen. Daarnaast werken we samen met de woningcorporaties, omgevingsdienst en bedrijven aan het versnellen van de energietransitie. Een belangrijk aandachtspunt daarbij is het voorkomen van netcongestie (overbelasting van het elektriciteitsnet).

De openbare ruimte is het visitekaartje van de stad. De gemeente zorgt samen met inwoners, bedrijven en organisaties voor de kwaliteit en leefbaarheid van de openbare ruimte. In Zoetermeer gaan natuur en stedelijkheid samen, want biodiversiteit betekent ook een gezonde stad voor mens en dier. Zoetermeer is vanuit milieu perspectief een schone en prettige stad om te leven.

In 2025 wordt het afvalbeleidsplan ter besluitvorming aan de raad aangeboden. In dit beleidsplan zijn de adviezen van het burgerberaad opgenomen.

Speerpunten in 2025: Wat gaan we daarvoor doen?

Energietransitie

- Ondersteunen van particuliere huiseigenaren (buurtinitiatieven, VvE's, individueel) met energiebesparing, opwekking van stroom en aardgasvrije verwarming.
- Hierbij benutten van landelijke middelen uit het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) en de SPUK Energiearmoede als investeringsbijdrage voor lokale huiseigenaren.
- VvE's in de Bossenbuurt financieel ondersteunen met een nieuwe regeling op basis van de bijdrage vanuit het Volkshuisvestingsfonds.
- Starten met de participatie over het toekomstige warmtesysteem in gebieden met hoogbouw. Het doel is tot een haalbaar en gedragen alternatief te komen voor collectieve warmte.

Klimaatadaptatie

- Subsidieregeling voor groene daken voor particuliere huiseigenaren en bedrijven start.
- Extra groen, om meer schaduw te creëren, toevoegen in de openbare ruimte bij de uitvoering van projecten.
- Onderzoek naar hoe Zoetermeer voorbereid is op het veranderende klimaat. Eerder onderzoek uit 2018 wordt geactualiseerd.

Afval en grondstoffen

- Het ontwikkelen van een afvalbeleidsplan. De raad geeft daartoe opdracht de adviezen van het burgerberaad te verwerken in het afvalbeleidsplan. Dit is in het tweede kwartaal van 2025 gereed en wordt ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Openbare ruimte

- Het opstellen van een visie voor het gebruik van de ondergrond. Het ontwikkelen van een visie ondergrond is nodig om keuzes voor toekomstig gebruik van de ondergrond inzichtelijk te maken (onder andere woningbouw en energietransitie). Hierbij worden ook externe partijen betrokken.
- Start van groot onderhouds- en vervangingsprojecten: Eerste Stationsstraat, Europatunnel, Wilhelminapark, Zegwaartseweg en Louis Couperushove.
- Diverse maatregelen vanuit project Schoon is Gewoon om de openbare ruimte schoon te houden. Dit gericht op de aanpak van zwerfvuil.
- Het professionaliseren van beheer door de implementatie van assetmanagement.
- Opstellen plannen van aanpak voor de omgang met ziekten en plagen in flora en fauna.
- Implementatie van de Gedragscode soortenbescherming flora en fauna.
- Verminderen van calamiteiten in het riool door het voeren van een communicatie campagne.

Doelstellingen

Doelstelling 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling

Energietransitie

De energietransitie is een grote opgave en deze moet versneld worden om de doelen te halen. Energiearmoede en dalende koopkracht in het algemeen maken de aanpak nog urgenter. Het nieuwe programma Energietransitie Zoetermeer 2023-2026 richt zich op deze versnelling. De aanpak van de energietransitie is langs drie pijlers georganiseerd: 1) de gebouwde omgeving (alle woningen en gebouwen), 2) de energie-infrastructuur (duurzame stroom en warmtebronnen) en 3) duurzame mobiliteit. We zetten vol in op capaciteitsuitbreiding ten behoeve van de uitvoering, mogelijk gemaakt door de extra toegekende rijksmiddelen voor klimaat- en energiebeleid. Met de middelen uit het Duurzaamheidsfonds Zoetermeer 2040 versnellen we het tempo van de energietransitie. Dit doen we onder andere door initiatieven te ondersteunen en knelpunten op te lossen.

Het energieloket zorgt voor de onafhankelijke advisering en ondersteuning van particuliere huiseigenaren. Het VvE-loket doet hetzelfde voor VvE's. Projecten en acties doen we zoveel mogelijk wijkgericht, in samenwerking met andere acties, projecten en programma's om synergie en efficiency te bevorderen. We participeren en lobbyen actief binnen G40, VNG en Stroomversnelling voor het creëren van optimale condities voor de lokale energietransitie.

Klimaatadaptatie

Om de veranderingen van het klimaat de komende jaren het hoofd te bieden moet de gebouwde omgeving (gebouwen en openbare ruimte) zoveel als mogelijk klimaatbestendig gemaakt worden. Om deze opgave te bereiken wordt er gewerkt aan projecten om de openbare ruimte te vergroenen. Ook wordt er gewerkt aan het borgen van klimaatmaatregelen bij grote nieuwbouwprojecten om daarmee klimaatbestendig bouwen te bevorderen.

Afval en grondstoffen

Doelen voor het huishoudelijk afval zijn om de hoeveelheid restafval te verminderen en het percentage gescheiden afvalstromen (en daarmee de recycling) te

verhogen. Zoals de grafiek voor trendindicator 'aantal kilogram restafval per inwoner' toont, leidt het huidige afvalbeleid tot een beperkte daling van de hoeveelheid restafval en wordt de Zoetermeerse doelstelling om elk jaar minder restafval ten opzichte van het voorgaande jaar te krijgen nauwelijks gehaald. Het realiseren van (verdere) afvalreductie en afvalscheiding zal gebeuren door nieuw afvalbeleid.

Doelstelling 3.2 Behouden kwaliteit openbare ruimte

Algemeen beleid

Wat willen we bereiken?

Het duurzaam in stand houden en voldoen aan de relevante wet- en regelgeving van de bestaande inrichting van de Openbare Ruimte middels de vastgestelde kwaliteitscatalogus.

Kwaliteitscatalogus: onderhoudskwaliteit niveau A, B en C

Zoetermeer is ingedeeld in functionele gebiedstypen met vergelijkbare inrichting, beheer en onderhoudsniveaus. Voor deze gebieden zijn verschillende onderhoudsniveaus bepaald met onderscheid in niveau A (hoog), B (basis) en C (laag). De afgesproken onderhoudskwaliteit is niveau C voor alle woonwijken van de stad, niveau B voor de winkelcentra en bedrijventerreinen. Deze onderhoudsniveaus hebben vooral betrekking op zichtbare aspecten van het (verzorgend) onderhoud. Op basis van het coalitieakkoord onderhouden we openbaar gebied in de wijken Buytenwegh, Meerzicht en Seghwaert beter met een impuls voor de jaren 2025 en 2026.

Wat gaan we daarvoor doen?

1) Algemeen beleid

Na aanleg neemt na verloop van tijd de kwaliteit van de inrichting af door slijtage en veroudering. Voor de instandhouding is onderhoud nodig. Door het toepassen van groot en klein onderhoud blijft de kwaliteit op of boven de vastgestelde kwaliteitseis. Op enig moment is de kwaliteit dusdanig kritiek (achterstallig) dat er vervangen moet worden.

De belangrijkste speerpunten voor groot onderhoud en vervangingen in de openbare ruimte uit het coalitieakkoord zijn:

- schoon, heel en veilig;
- toegankelijk;
- vervanging samenhangend en duurzaam;
- meer bewegen, meer ontmoeten en meer levendigheid;
- beheren met aandacht voor het klimaat en met respect voor de natuur.

De uitvoering van het onderhoud en vervangingen wordt/is vastgelegd in beheerplannen.

Klein onderhoud

Bij klein onderhoud gaat het om dagelijks verzorgend onderhoud en reparaties die noodzakelijk zijn om het object in goede werkende en veilige staat te houden tegen een van tevoren vastgesteld kwaliteitsniveau. Hierbij moet worden gedacht aan maatregelen die noodzakelijk zijn om het object blijvend naar

behoren te laten functioneren of haar representativiteit te laten behouden. Klein onderhoud is het onderhoud dat vanaf het eerste of het lopende planjaar op een klein gedeelte van het object wordt uitgevoerd. Deze kosten zijn onderdeel van de exploitatielasten.

Groot onderhoud

Groot onderhoud is in de regel gepland onderhoud van veelal ingrijpende aard, dat op een substantieel deel van het object wordt uitgevoerd. Wanneer uitgaven worden gedaan voor het behoud van de oorspronkelijke kwaliteit en levensduur van een kapitaalgoed, dan is er sprake van (groot) onderhoud. De kosten zijn directe exploitatielasten.

Vervanging

Economisch beschouwd is vervanging het vastleggen van vermogen in objecten waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Kosten voor onderhoud, afschrijvingen, rente en verzekeringen, zijn onderdeel van de jaarlijkse exploitatielasten. Bij een bestaand kapitaalgoed is sprake van een investering wanneer de uitgaven:

- leiden tot een significante kwaliteitsverbetering en/of
- leiden tot een levensduurverlenging en/of
- aanpassingen betreffen om te voldoen aan wet- en regelgeving (bijv. investeringen in een gebouw om te voldoen aan veiligheidsvoorschriften die invloed hebben op de waarde en de levensduur).

Achterstallig onderhoud

Er kan sprake zijn van achterstand of achterstallig onderhoud als onderhoud niet tijdig volgens het onderhoudsplan wordt uitgevoerd. Bij achterstand voldoet de kwaliteit van het betreffende object nog aan de wettelijke normen maar niet meer aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau. Bij achterstallig onderhoud is dat niet het geval: er wordt niet (meer) voldaan aan wettelijke normen.

2) Specifiek beleid 2025-2028

In gesprek met onze inwoners blijven we het beheer van de openbare ruimte optimaliseren en gaan we voor een zo integraal mogelijke aanpak van onderhoudswerkzaamheden. We richten ons onder andere op het verbeteren van de openbare ruimte, met prioriteit voor de wijken Meerzicht, Buytenwegh en Seghwaert en het vergroenen van schoolpleinen. We verbeteren de toegankelijkheid in combinatie met reconstructies. Om zwerfafval tegen te gaan zetten we in op een bewustwordingscampagne en het (ver)plaatsen van afvalbakken.

We werken aan een gezonde leefomgeving en het verhogen van de biodiversiteit in de stad. Dit doen we op de volgende manieren voor en vanuit de Ruimtelijke Strategie:

- In Oosterheem en Rokkeveen onderzoeken we met het Hoogheemraadschap de mogelijkheden om ecologische oevers aan te leggen. Voor de groengebieden ten westen van Zoetermeer geven we nader vorm aan de structuur voor natuur en recreatie.
- We bouwen aan nieuwe beelden voor straten, paden en plekken met betere ruimte voor verblijven, groen, natuur en wateropvang. Voor de wijken Buytenwegh en Meerzicht werken we dit uit naar een wijkbeeld. Dit gebruiken we bij geplande herinrichtingen en het gesprek met bewoners daarover.

- We werken aan het verbeteren van de uitstraling, de natuur en het gebruik van de parken. We schetsen de unieke kwaliteiten en huidige situatie van elk park en bepalen met behulp van inwoners de actuele vragen. Vandaar uit bepalen we richtlijnen en passende maatregelen voor de parken. We starten met de parken in de Binnenstad, Buytenwegh en Meerzicht.
- We ondersteunen bewoners die hun omgeving willen vergroenen. Dit doen we door kennis te vergroten bij de planvorming via de inzet van Tuinrangers, door subsidie voor groene daken en door mee te doen aan het NK Tegelwippen.

Indicatoren, trendgrafieken en financiën

Doelstelling 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling

Aantal aardgasvrije woningen (PB 2025)

Omschrijving

Aantal woningen zonder aardgasaansluiting. Een aardgasaansluiting kan individueel of collectief zijn (gestapelde bouw met gezamenlijke CV-installatie).

Bron: CBS Statline

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	4.760	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	5.500	6.000	7.000	8.000

Toelichting:

Door geplande nieuwbouw- en verduurzamingsprojecten voorzien wij komende jaren deze stijging.

Totale CO2-uitstoot in de gemeente voor woningen (in ton) (PB 2025)

Omschrijving

Het gaat om de CO2-uitstoot van woningen door het verbruik van aardgas, de elektriciteit die geleverd is via het openbare net en het verbruik van (gastookte) stadswarmte.

Bron: Landelijke klimaatmonitor

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	125.000	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	125.000	120.000	115.000	110.000

Toelichting: Landelijk klimaatmonitor te bereiken via link:www.klimaatmonitor.databank.nl. Dit betreft de uitstoot van de sectoren gebouwde omgeving (woningen en dienstverlening), verkeer en vervoer (incl. auto(snel)wegen)) en industrie/energie/afval/water.

NB: Omdat de data in de Klimaatmonitor op dit onderdeel gemiddeld 1,5 jaar achterlopen, betreffen de cijfers over jaar X in feite de gegevens van jaar X-1.

Totale CO2-uitstoot in de gemeente voor bedrijven (dienstverlening, geen industrie) (in ton) (PB 2025)

Omschrijving

Het gaat om de CO2-uitstoot van bedrijfsgebouwen door het verbruik van aardgas, de elektriciteit die geleverd is via het openbare net en het eventuele verbruik van (gasgestookte) stadswarmte.

Bron: Landelijke klimaatmonitor

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	85.400	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	73.000	69.500	67.500	65.000

Toelichting:

Het gaat om de CO2 -uitstoot ten gevolge van het verbruik van aardgas en elektriciteit die geleverd is via het openbare net en het verbruik van stadswarmte in woningen. De trend over de laatste 5 jaar laat een afname zien die als het goed is doortrekt naar de toekomst. Hier is ook het landelijke en gemeentelijke beleid op gericht.

NB: Omdat de data in de Klimaatmonitor op dit onderdeel gemiddeld 1,5 jaar achterlopen, betreffen de cijfers over jaar X in feite de gegevens van jaar X-1.

Geïnstalleerd vermogen in zonne-energie in Megawatt (MW) (PB 2025)

Omschrijving

In Zoetermeer is de hernieuwbaar opgewekte elektriciteit afkomstig van zonnepanelen en windmolens. Het streven voor 2030 is om 149 GWh aan duurzame stroom op te wekken. Het opgestelde vermogen aan windenergie is stabiel (9 MW; dit levert op jaarbasis gemiddeld 16 GWh energie op). Het opgestelde vermogen aan zonnepanelen moet daarom tot 2030 doorgroeien naar ongeveer 150 MW (dit levert gemiddeld 133 GWh energie op jaarbasis). Met de gepresenteerde prognoses wordt dit doel gehaald.

Bron: Klimaatmonitor

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	70	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	98	113	127	137

Toelichting:

In Zoetermeer is de hernieuwbaar opgewekte elektriciteit afkomstig van zonnepanelen en windmolens. Het streven voor 2030 is om 149 GWh aan zonnestroom op te wekken. Daarvoor moet het opgestelde vermogen aan zonnepanelen tot 2030 doorgroeien naar ongeveer 160MW. Met de gepresenteerde prognoses wordt dit doel gehaald.

% Van de inwoners dat de natuur ervaart in de buurt (PB 2025)

Omschrijving

Het percentage inwoners (respondenten Stadspeiling) dat stadsnatuur in hun eigen buurt ervaart. Onder stadsnatuur wordt het planten- en dierenleven in de stad verstaan.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	86,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	87,0%	87,0%	87,0%	87,0%

Toelichting:

We proberen het hoge percentage inwoners dat natuur in eigen buurt ervaart vast te houden.

% Van de inwoners dat stadsnatuur waardeert in de buurt (PB 2025)

Omschrijving

Het percentage inwoners (respondenten Stadspeiling) dat stadsnatuur in hun eigen buurt waardeert. Onder stadsnatuur wordt het planten- en dierenleven in de stad verstaan.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	92,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	87,0%	87,0%	87,0%	87,0%

Toelichting:

Er werd in 2023 hoger gescoord dan de doelstelling van 87%. We proberen de hoge waardering van inwoners vast te houden.

Toename oppervlakte natuurlijker beheerde gebieden (extra hectare) (PB 2025)

Omschrijving

Toename in hectare per jaar van gebieden (moerasparels, weidevogelreservaat) met betere omstandigheden voor de (toename van de) biodiversiteit na uitvoering van projecten uit het huidige programma Duurzaam & Groen Zoetermeer. In deze gebieden heeft veelal een aanpassing van inrichting plaatsgevonden en een structurele aanpassing in het beheer.

Bron: Groenkaart

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	19,30	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	14,00	13,00	0,00	0,00

Toelichting:

In 2025 wordt de definitieve begrenzing van het natuurkerngebied Plas van Poot binnen het van Tuyllpark vastgelegd in de 'Visie Van Tuyllpark en noordelijke bedrijventerreinen'. Het natuurkerngebied is 14 ha groot.

Oppervlakte natuurkerngebieden (cumulatief ha) (PB 2025) **Omschrijving**

Natuurkerngebieden (inclusief begrenzing) in het kader van de groenkaart van Zoetermeer.

Bron: CBS Statline

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	134,00	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	148,00	148,00	148,00	148,00

Toelichting:

De toename van het totale aantal hectaren gerealiseerd natuurkerngebied in 2025 komt voort uit de definitieve begrenzing van de Plas van Poot als natuurkerngebied binnen het van Tuyllpark, groot 14 ha.

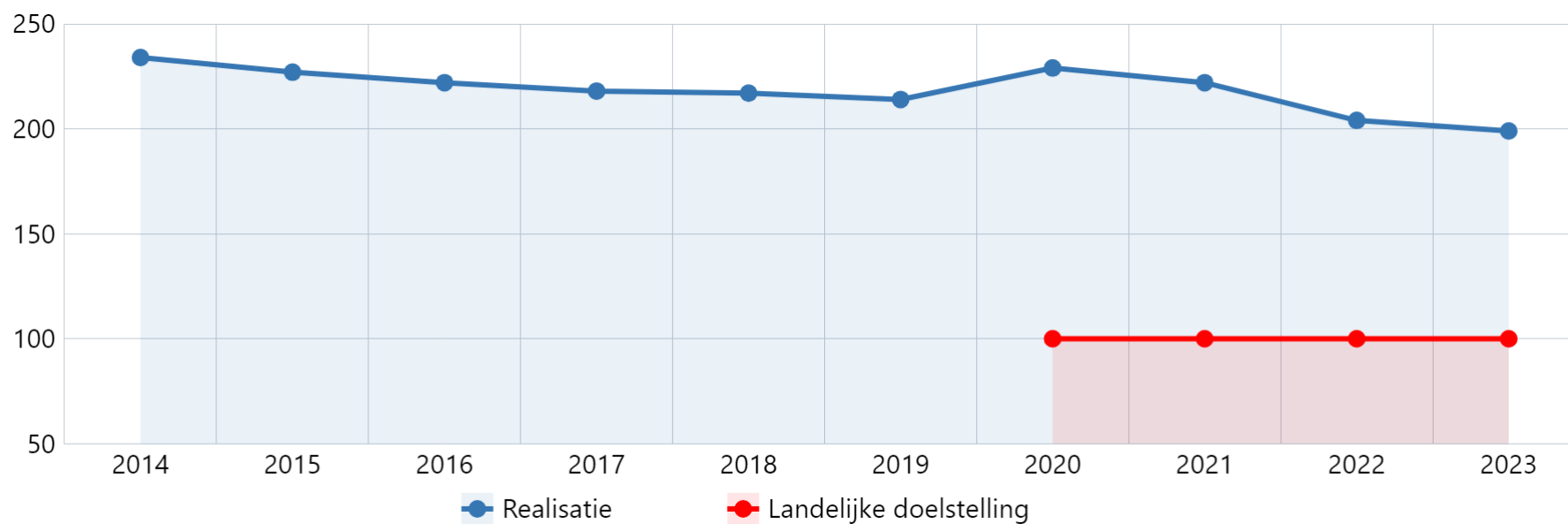
Aantal kilogram restafval per inwoner (PB 2025) **Omschrijving**

Het aantal kilogram fijn huishoudelijk restafval per inwoner bevindt zich de laatste jaren in een licht dalende trend. Voor de komende jaren is de verwachting dat het versnelt. De verwachte effecten van nieuw beleid, mede vanuit de adviezen van het burgerberaad, zijn hierin verwerkt.

Bron: Gemeentelijke database

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	199	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	197	191	185	179

Trendgrafiek Aantal kilogram restafval per inwoner

Bron: Gemeentelijke database

Toelichting:

Lichte daling van fijn huishoudelijk restafval is zichtbaar in de komende twee jaren. Daarna dalen we sterker door de invoering van nieuw beleid.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bevorderen duurzame ontwikkeling (3.1)	4.395	2.972	3.402	3.292	3.538

Toelichting:

Onder deze doelstelling zijn voornamelijk de kosten van afvalinzameling en -verwerking (en handhaving) opgenomen en de daarbij behorende opbrengst afvalstoffenheffing (en overige opbrengsten afval). Op dit product worden de reguliere milieutaken verantwoord en zijn de kosten van de aanschaf van hybride inzamelvoertuigen en een nieuwe perscontainer voor het zelfbrengdepot opgenomen in zowel de kosten als de afvalstoffenheffing. In 2024 is de afvalstoffenheffing incidenteel hoger. Dit is in totaal € 0,16 mln. Dit komt door het verhogen van de vermogensnorm, daardoor wordt de afvalstoffenheffing bij meer inwoners kwijtgescholden. Daarnaast zijn door de aanschaf van hybride inzamelvoertuigen hogere kapitaallasten aan de afvalstoffenheffing doorberekend.

In 2025 is eenmalig budget beschikbaar voor de uitbreiding van 2,5 fte milieufuncties van € 0,3 mln. Via het collegeakkoord zijn de eerder incidenteel beschikbaar gestelde middelen voor Duurzaam en Groen structureel gemaakt. Het budget voor Duurzaam is 2024 eenmalig verminderd met € 0,5 mln. als bijdrage in het pakket van bijsturingsmaatregelen. Het budget voor de landschapstafel is in 2025 overgeheveld van programma 7 naar programma 3 € 0,12 mln. Voor het aardgasvrij maken in Palenstein is budget opgenomen (2025 € 3,2 mln., 2026 € 1 mln. en 2028 € 2,8 mln.). De aanleg wordt gedekt vanuit de in de brede bestemmingsreserve gestorte rijksbijdrage van (2025 € 3,0 mln., 2026 € 1 mln. en 2028 € 2,5 mln.). Ook de uitgaven vanuit het Duurzaamheidsfonds verlopen via deze doelstelling. Het rijk heeft voor de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid tot en met 2025 € 2 mln. per jaar subsidie beschikbaar gesteld. Hier staan even hoge kosten tegenover.

Doelstelling 3.2 Behouden kwaliteit openbare ruimte

% Van de openbare ruimte dat op het afgesproken kwaliteitsniveau zit (PB 2025)

Omschrijving

Per kwartaal wordt op willekeurige meetlocaties de beeldkwaliteit gemeten en de procentuele scores op en boven de norm bepaald. De ambities zijn per gebiedstype vastgesteld in de Nota Onderhoud Openbare Ruimte.

Bron: Quickscan openbare ruimte

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	93,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	90,0%	90,0%	90,0%	90,0%

Toelichting:

De ambities zijn per gebiedstype vastgesteld in de Nota Onderhoud Openbare Ruimte. Afwijking tot 10% onder de afgesproken norm zijn toegestaan, vandaar de 90% in de begrotingsreeks. Zie ook Meetmethodiek Zoetermeer.

% Inwoners dat tevreden is over de openbare ruimte (PB 2025)

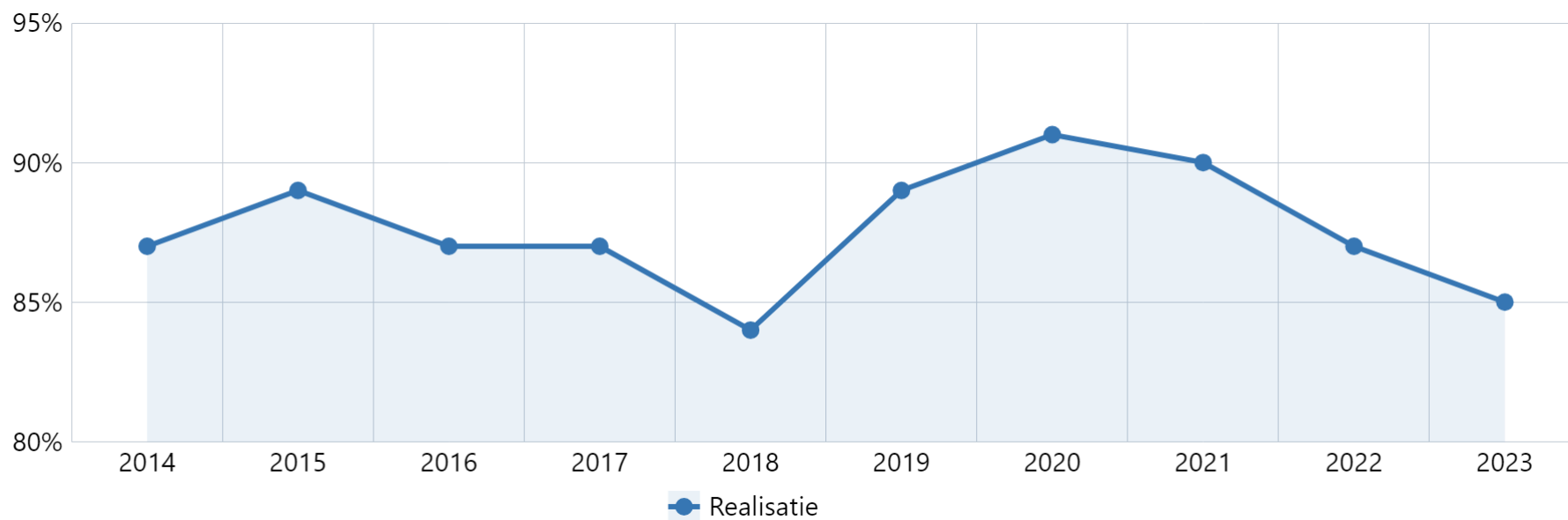
Omschrijving

Stadspeiling: waardering voor de aantrekkelijkheid van de directe woonomgeving rapportcijfer 6 of hoger.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	85,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	85,0%	85,0%	85,0%	85,0%

Trendgrafiek % Inwoners dat tevreden is over de openbare ruimte

Bron: Stadspeiling

Toelichting:

De indicator staat als ambitie op minimaal 85% tevreden inwoners over de openbare ruimte, als resultaat van de Stadspeiling.

Waardering bewoners groene kwaliteit (PB 2025)

Omschrijving

Het rapportcijfer wat de inwoners (respondenten van de Stadspeiling) geven aan het buurt-, wijk-, stads- en regiogroen.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	7,5	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7,5	7,5	7,5	7,5

Toelichting:

In de Stadspeiling wordt ook gevraagd welk rapportcijfer de inwoners geven aan het groen in de buurt, wijk, stad en regio. De indicator staat als ambitie op een 7,5.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Behouden kwaliteit openbare ruimte (3.2)	-37.996	-38.060	-36.711	-36.970	-37.348

Toelichting:

Algemeen beheer

Het hogere jaarbudget vanaf 2025 komt door de uitbreiding van assetmanagement en een opname vanuit het programma Overhead en het product groot onderhoud. Op het product Overhead was budget/activiteiten begroot die niet als overhead worden aangemerkt. Op het product groot onderhoud betreft het budget dat geen directe betrekking heeft op groot onderhoud en vervangingen. Vanaf 2026 daalt de begroting in verband met het vervallen van tijdelijk toegekende budgetten. Deze budgetten zijn structureel benodigd maar, met het oog op de financiële onzekerheid tijdelijk toegekend.

Exploitaties

Het lagere jaarbudget vanaf 2025 komt door een lagere begrote storting in de voorziening groot onderhoud riolering (waarde aanpassing). In de begroting 2025 is de storting in de voorziening eenmalig opgehoogd met de stijging van de inflatie. Voor 2025 en verder moet deze aanpassing nog plaatsvinden.

Groot onderhoud

De jaarbudgetten zijn opgenomen volgens de Nota onderhoud openbare ruimte (NOOR), inclusief de wijzigingen vanaf 2025. Daarnaast is budget dat niet direct betrekking heeft op groot onderhoud (niet opgenomen in de NOOR) vanaf 2025 ondergebracht bij het product Algemeen beheer. In 2025 is incidenteel budget opgenomen voor niet begrote werkzaamheden in de NOOR (o.a. Coornherthove, buitengym). Het budget is vanaf 2026 lager doordat minder lasten zijn voorzien voor het onderhoud aan met name betonnen kunstwerken en grondkeringen. Vanaf 2027 stijgt het jaarbudget stapsgewijs door een toename van de kapitaallasten van de jaarlijkse investeringen en de voorziene mutaties volgens de NOOR.

Risico's

Niet van toepassing.

Beleidswijzigingen

Uitvoering klimaatadaptatiestrategie (meer schaduw in de wijken)

Op 20 juni 2023 is de klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda door de raad vastgesteld. In de uitvoeringsstrategie is de maatregel meer schaduw in de wijken opgenomen. Hiervoor is structureel € 0,133 mln. opgenomen.

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	2025	2026	2027	2028
Uitvoering klimaatadaptatiestrategie (meer schaduw in de wijken)	133	133	133	133
Saldo	133	133	133	133

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Het budget voor Leefbaarheid, duurzaam en groen wordt onder andere ingezet voor het bevorderen duurzame ontwikkeling en afvalinzameling (doelstelling 3.1) en het behouden van de kwaliteit van de openbare ruimte (doelstelling 3.2) zoals het dagelijks beheer en klein en groot onderhoud van de openbare ruimte en het beheer en exploitatie van de begraafplaats en de fietsenstallingen.

Bedragen x €1.000

Programma 3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	-62.207	-72.983	-78.354	-70.813	-67.484	-70.136
Baten	33.006	36.217	36.787	32.582	31.790	31.790
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-29.201	-36.766	-41.567	-38.230	-35.693	-38.345
Toevoegingen	-3.918	-184	0	0	0	0
Onttrekkingen	4.356	3.350	6.479	4.921	2.015	4.534
Mutaties reserves	438	3.166	6.479	4.921	2.015	4.534
Saldo	-28.763	-33.600	-35.088	-33.309	-33.678	-33.811

Aangenomen moties voorjaarsdebat

Motie nr: 2406-13 Meer openbare toiletten

Draagt het college op:

1. Een onderzoek uit te voeren naar de huidige behoefte voor alle eerder genoemde groepen aan openbare toiletten in de Binnenstad van Zoetermeer en rondom het recreatiegebied Noord-Aa,
2. Op basis van dit eigen onderzoek en de verschillende uitgewerkte varianten uit het eerder genoemde VNG-rapport een plan op te stellen voor de realisatie van extra openbare toiletten en de bewegwijzering ervan,
3. Hierbij te streven naar een structureel kostenneutraal plan, bijvoorbeeld door eventuele structurele kosten te compenseren met uit het plan voortvloeiende besparingen,
4. Incidentele kosten uit dit plan te dekken uit het 'potje van de raad',
5. Dit plan in het najaar van 2024 voor te leggen aan de gemeenteraad,

Stand van zaken:

Onderzoek is gedaan naar de huidige situatie. Er wordt gekeken naar oplossingen.

Motie nr: 2406-16A Zoetermeer verduurzaamt Slim, het Rijk betaalt!

Roept het college op om:

1. De beschikbare capaciteit en middelen binnen de gemeente zo in te zetten dat bewoners actief geholpen worden bij het aanvragen van landelijke subsidies en financieringen voor verduurzaming;
2. Medewerkers te voorzien van de benodigde middelen en expertise om bewoners effectief te ondersteunen;
3. Actief samen te werken met bestaande landelijke en regionale initiatieven om de beschikbare middelen optimaal te benutten.

	<p>Stand van zaken: De uitvoering van de motie is gestart en wordt naar verwachting binnen de gestelde termijn afgedaan.</p>
<p>Motie nr: 2406-26 Struikroven</p>	<p>draagt het college op: 'Struikroven' onderdeel te laten worden van sloop- en bouwactiviteiten op eigen gronden of bij andere initiatiefnemers.</p> <p>Stand van zaken: De uitvoering van de motie is in voorbereiding. Hoe de uitvoering in de praktijk er uit gaat zien moet nog worden uitgewerkt.</p>

Waar staat je gemeente indicatoren

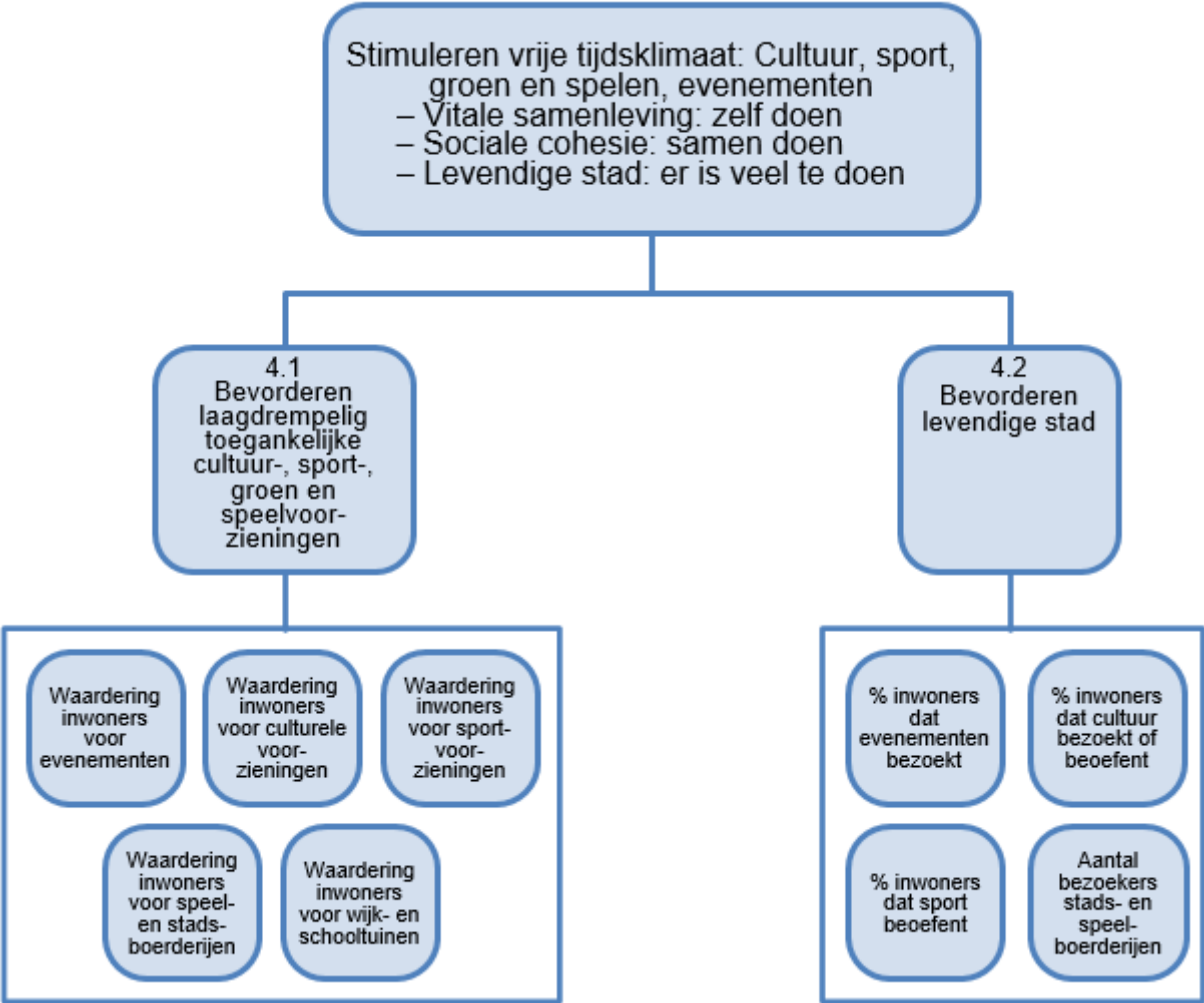
Hyperlinks naar dashboard 'Waar staat je gemeente?'. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/duurzame-leefomgeving/>

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Energietransitie/>

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Programma 4 Vrije tijd

Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Stimuleren vrijetijdsklimaat: kunst en cultuur, sport, groen en spelen, evenementen

Zoetermeer is een stad die zich voortdurend ontwikkelt. Een vrijetijdssector met een uitgebreid aanbod aan sport, cultuur, evenementen en groene recreatiemogelijkheden is belangrijk om zowel huidige als toekomstige bewoners te interesseren en te behouden. Dit maakt Zoetermeer een aantrekkelijke woon- en bezoekersstad. Ook bevordert het de persoonlijke ontwikkeling, fysieke en mentale gezondheid en het sociale netwerk van haar inwoners.

De gemeente stimuleert de vrijetijdssector. Ze biedt ondersteuning aan aanbieders van vrijetijdsactiviteiten, zoals sportverenigingen, culturele instellingen en organisatoren van evenementen. Dit doet zij door advies, netwerkbijeenkomsten, subsidies en het zorgen voor voldoende en goede accommodaties. Ook is er aandacht voor kunst in de stad en in gemeentelijke gebouwen.

Buurtsport- en cultuurcoaches organiseren het hele jaar door activiteiten met partners in de stad voor zowel jongeren als ouderen. Stadsboerderijen en wijk-/schooltuinen bieden buurtbewoners een prettige plek voor ontspanning. Hier kunnen kinderen spelen en leren alle bezoekers over natuur en milieu.

Speerpunten in 2025: Wat gaan we daarvoor doen?

- Blijven inzetten op het laten meegroeien van de vrijetijdssector met het groeiend inwonersaantal.
- Sport en bewegen, cultuur en groen inzetten voor positieve gezondheid.
- Het publiceren en beheren van een website waarop alle (gemeentelijke) vrijetijdsactiviteiten voor de inwoner te vinden zijn.
- Ondersteunen van vrije tijdsaanbieders.
- Viering van 80 jaar vrijheid in Zoetermeer.

Doelstellingen

Doelstelling 4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke cultuur-, sport-, groen- en speelvoorzieningen

Zoetermeer groeit steeds verder door. Dit vraagt om een goed vrijetijdsaanbod met voorzieningen, nu en in de toekomst. De voorzieningen moeten uitnodigend, duurzaam en toegankelijk zijn.

Sport

- Na het vaststellen van de Investeringsagenda Sport wordt een Integraal Huisvestingsplan Sport (IHP Sport) uitgewerkt. Daarin worden verbeteringen op het gebied van toegankelijkheid en duurzaamheid meegenomen.
- Het zwembad De Driesprong sluit.

- Start van de bouw van de Sporthal bij het Motion Beweegcollege.

Cultuur

- In 2024 besluit de gemeenteraad over de nieuwe locaties voor Poppodium Boerderij en het Nationaal Videogame Museum. Ook wordt een besluit genomen over de ontwikkeling van een mogelijk Erfgoedcentrum. In 2025 wordt uitvoering gegeven aan de besluiten van de raad.

Groen Spelen, Leren

- In 2025 wordt het grootste deel van de locaties opgeknapt, zoals bestrating en de buitenspeelplekken.
- Het gebruik van de dierenweides in de recreatiegebieden wordt verbeterd.
- Het Westpunt wordt geopend.

Erfgoed

- Het aanwijzen van nieuwe gemeentelijke monumenten en beschermde stadsgezichten uit de periode 1945-1990 wordt voorbereid.
- De inventarisatie religieuze gebouwen Zoetermeer wordt afgerond.
- De gemeente zet in om Zoetermeers erfgoed een plek in de stad te geven. Na het jubileumjaar 2022, waarin de 60ste verjaardag van de new town Zoetermeer is gevierd, wordt het erfgoed van de groeikern blijvend onder de aandacht gebracht op een vaste plek in de binnenstad.

Doelstelling 4.2 Bevorderen levendige stad

Sport

- In 2025 start de uitvoering van de nieuwe Sportagenda.
- Sport werkt mee aan 'Integraal werken aan de gezonde stad'. Ze doet dit met programma's als Zoetermeerse Aanpak Gezond Gewicht (ZAGG) en Valpreventie.
- Met de tijdelijke middelen voor buurtsportcoaches wordt er extra ingezet op het in beweging krijgen van de Zoetermeerse inwoners.
- Nieuwe sportactiviteiten kunnen worden ondersteund met een bedrag vanuit het Sportakkoord.
- Inwoners kunnen nog gebruik maken van de gratis zwemkaart in de Watergeus.

Cultuur

- Samen met de culturele sector wordt de Uitvoeringsagenda Cultuurvisie 2030 voor de periode van 2026 tot en met 2030 uitgewerkt.

- Gemeenten ontvangen vanaf 2025 van het Rijk blijvend extra geld voor bibliotheken. Hierbij hoort een zorgplicht. Om hieraan te voldoen, wordt een bibliotheekbeleid ontwikkeld.
- De kunstopdrachten in Centraal Park en in Palenstein worden afgerond. De kunstopdrachten bij het Motion Beweegcollege en Sporthal Van Doornenplantsoen starten.

Groen, Spelen, Leren

- De doorontwikkeling die in 2024 is ingezet, wordt verder uitgewerkt.
- Het educatieve karakter van de locaties voor bezoekers en scholen wordt verder uitgebreid.

Evenementen

- Het evenementenloket is het aanspreekpunt voor evenementenorganisatoren. Ook werkt het evenementenloket aan het makkelijker maken van het aanvragen van subsidie en zorgt dat (online) informatie sneller te vinden is.
- Er wordt ingezet op het aantrekken van goede en nieuwe evenementen naar Zoetermeer.
- In de stad wordt actief gezocht naar geschikte plekken voor evenementen en/of een evenemententerrein.

Indicatoren, trendgrafieken en financiën

Doelstelling 4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke cultuur-, sport-, groen- en speelvoorzieningen

Waardering inwoners voor evenementen (PB 2025)

Omschrijving

Gemiddeld rapportcijfer voor de waardering van de respondenten van de Stadspeiling dat een groot, middelgroot en/of klein evenementen bezocht gedeeld door 3.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	7,2	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7,3	7,3	7,4	7,5

Toelichting:

Er wordt ingezet op een lichte groei in de komende jaren.

Waardering inwoners voor culturele voorzieningen (PB 2025)

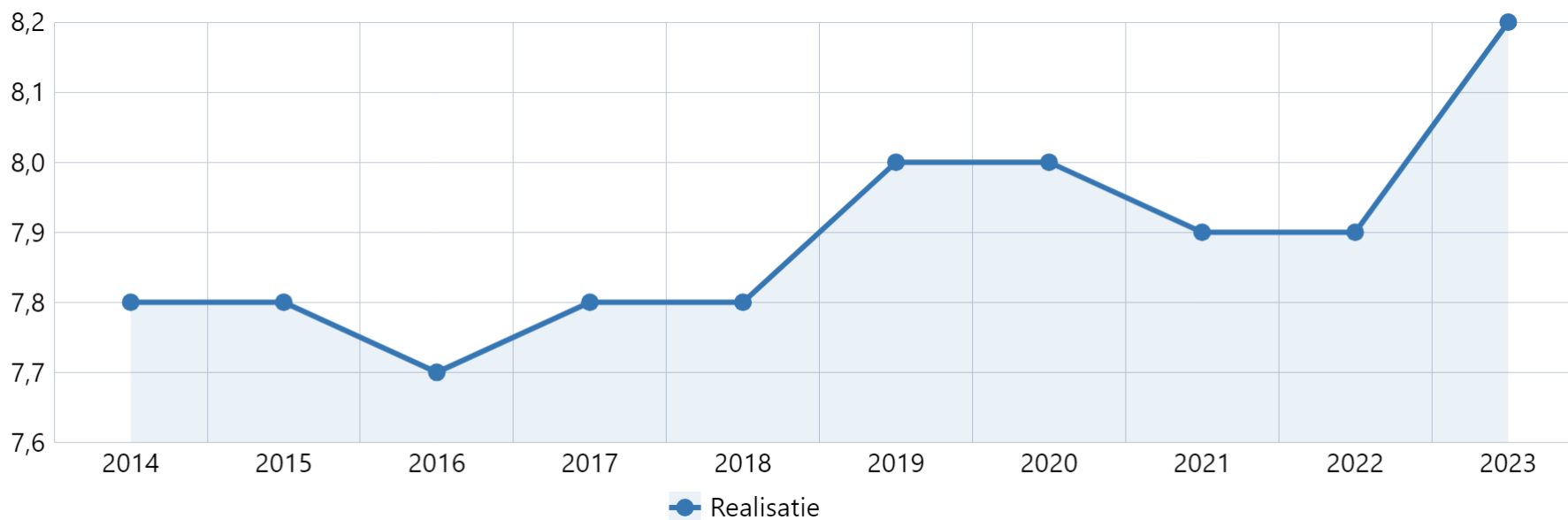
Omschrijving

Som van de (gewogen naar aantal respondenten) gemiddelde rapportcijfers van de respondenten van voor het Nationaal Videogame Museum, CKC & partners, Bibliotheek Zoetermeer, Stadstheater Zoetermeer, Poppodium Boerderij en Franx gedeeld door 6.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	8,20	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	8,00	8,10	8,10	8,10

Trendgrafiek Waardering inwoners voor culturele voorzieningen

Bron: Stadspeiling

Toelichting:

In 2023 is sprake van een stijging. Dit heeft vooral te maken met een aanpassing van het meetinstrument. Er is gekozen om de zes grote instellingen als basis te nemen. Dat betekent dat de waardering voor het Nationaal Videogame Museum is toegevoegd en de waardering van Museum De Voorde en Filmhuis Cameo niet meer is meegenomen.

Waardering inwoners voor sportvoorzieningen (PB 2025)

Omschrijving

Som van de gemiddelde rapportcijfers van de respondenten van de Stadspeiling voor binnensportvoorzieningen, buitensportvoorzieningen, zwembaden, commerciële sportvoorzieningen en sportverenigingen gedeeld door 5.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	7,10	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7,20	7,20	7,20	7,20

Toelichting:

Geen bijzonderheden.

Waardering inwoners voor speel- en stadsboerderijen (PB 2025)

Omschrijving

Gemiddeld rapportcijfer voor de waardering van de respondenten van de Stadspeiling van speel- en stadsboerderijen.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7,5	7,5	7,5	7,5

Toelichting: Deze indicator is aangepast en opgevoerd vanaf 2024. Zodoende zijn er geen eerdere gegevens bekend.

Waardering inwoners voor wijk- en schooltuinen (PB 2025) Omschrijving

Gemiddeld rapportcijfer voor de waardering van de respondenten van de Stadspeiling voor wijk- en schooltuinen.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7,50	7,50	7,50	7,50

Toelichting

Toelichting:

Deze indicator is nieuw en opgevoerd vanaf 2024. Zodoende zijn er geen eerdere gegevens bekend.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele en sportvoorzieningen (4.1)	-18.295	-18.399	-16.869	-17.172	-17.220

Toelichting:

Met het budget bekostigen we de meerjarige subsidiëring van de culturele basisvoorzieningen. Ook kleinere culturele instellingen ontvangen uit dit budget een jaarsubsidie. Op aanvraag worden kleine incidentele subsidies verstrekt voor eenmalige culturele projecten. Ook betalen we uit dit budget de exploitatie van onze voorzieningen voor natuur- en milieueducatie (de drie stadsboerderijen, de speelboerderij en de wijk- en schooltuinen), de sport- en welzijnsaccommodaties. De verschillen tussen opeenvolgende jaren ontstaan door de stijging van de exploitatiekosten van de accommodaties. Er wordt

geïnvesteed in het toegankelijker maken van de accommodaties. In 2025 staat € 2 mln. begroot voor de herinrichting van de buitenruimte en de mogelijk noodzakelijke aanpassingen en verplaatsingen van kleine (dieren)verblijven van de GSL locaties.

Doelstelling 4.2 Bevorderen levendige stad

% Inwoners dat evenementen bezoekt (PB 2025)

Omschrijving

% Respondenten van de Stadspeiling dat een groot, middelgroot en/of klein evenement bezoekt

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	66,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	66,0%	66,0%	67,0%	68,0%

Toelichting:

Geen bijzonderheden.

% Inwoners dat cultuur bezoekt of beoefent (PB 2025)

Omschrijving

% Respondenten van de Stadspeiling dat een culturele voorziening heeft bezocht of dat een eigen culturele activiteit heeft beoefend.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	81,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	82,0%	82,0%	82,0%	82,0%

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

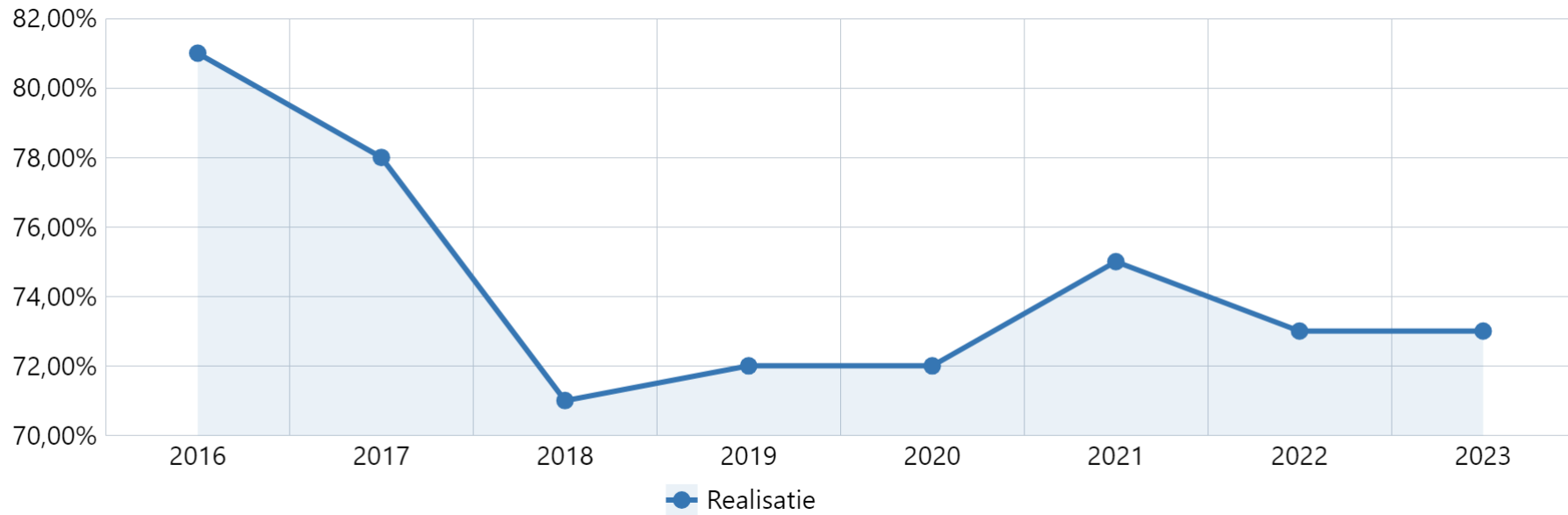
% Inwoners dat sport beoefent (PB 2025)
Omschrijving

Som van het % respondenten van de Stadspeiling dat aan georganiseerde of ongeorganiseerde sportactiviteiten doet, of beide.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	73,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	72,0%	73,0%	73,0%	73,0%

Trendgrafiek % Inwoners dat sport beoefent

Bron: Stadspeiling

Toelichting:

In 2018 is een forse daling te zien. Dit komt door een aanpassing van de vraag in de Stadspeiling. Sinds de jaren daarna is de sportdeelname rond de 73%.

Aantal bezoekers stads- en speelboerderijen (PB 2025)

Omschrijving

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	367.128	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	375.000	375.000	375.000	375.000

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

Financien

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bevorderen levendige stad (4.2)	-7.837	-7.207	-6.546	-6.911	-6.911

Toelichting:

Met het budget bekostigen we sport-, spel- en vrijetijdsontwikkeling, amateurkunst en cultuureducatie, het Centrum voor Kunst en Cultuur (CKC), het onderhoud van beeldende kunst in de openbare ruimte, evenementen en het monumentenbeleid. De verschillen tussen opeenvolgende jaren ontstaan door de extra cofinanciering voor de Brede SPUK-regeling.

Risico's

Niet van toepassing.

Beleidswijzigingen

80 jaar vrijheid

In 2024 wordt een start gemaakt met de viering van de 80-jarige bevrijding. Hierbij sluiten we aan bij de landelijke viering speciaal gericht op Zoetermeer. Tijdens het themajaar (2025) zullen er op verschillende plekken in de gemeente door een externe partij evenementen en bijeenkomsten georganiseerd worden. Hiervoor is een eenmalig bedrag van € 80.000 nodig.

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	2025	2026	2027	2028
80 jaar vrijheid	80			
Saldo	80			

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Programma 4. Vrije tijd	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	-30.358	-37.408	-37.348	-34.738	-34.935	-34.983
Baten	10.085	10.937	11.536	11.284	10.852	10.852
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-20.273	-26.471	-25.811	-23.455	-24.082	-24.131
Toevoegingen	0	0	-41	0	0	0
Onttrekkingen	512	339	247	40	0	0
Mutaties reserves	512	339	206	40	0	0
Saldo	-19.761	-26.132	-25.605	-23.415	-24.082	-24.131

Aangenomen moties voorjaarsdebat

Motie nr: 2406-21 Zichtbaar Zoetermeers Erfgoed!

Verzoekt het college:

- De optie van de vorming van een kapitaaldeckingsreserve ten behoeve van de exploitatie van het erfgoedcentrum verder uit te werken tot een raadsvoorstel dat uiterlijk bij het najaarsdebat op 11 november 2024 wordt voorgelegd aan de raad.

Stand van zaken:

Een raadsvoorstel wordt uiterlijk voorgelegd bij het najaarsdebat (2024) waarin deze optie is uitgewerkt.

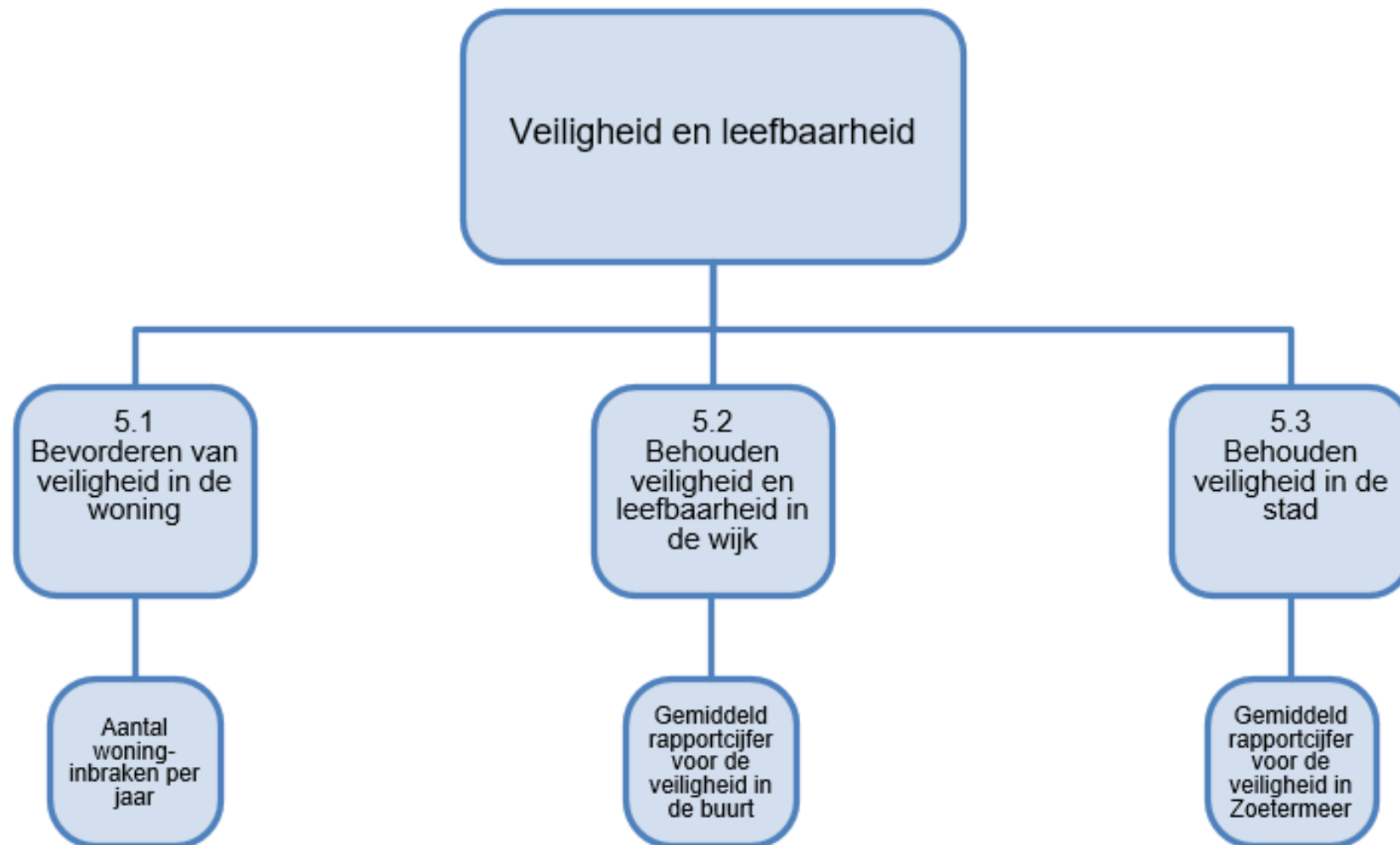
Waar staat je gemeente indicatoren

'Hyperlinks naar dashboard 'Waar staat je gemeente?'. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/sport-en-cultuur/>

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Programma 5 Veiligheid

Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Veiligheid en leefbaarheid

Inwoners, ondernemers en ketenpartners werken samen met de gemeente aan het behouden en verbeteren van een veilige woon-, werk- en leefomgeving in de wijken en in de stad.

Speerpunten 2025: Wat gaan we hiervoor doen?

In de kadernota veiligheidsbeleid 2023-2026 'Voor een veilig Zoetermeer' zijn de volgende speerpunten vastgesteld:

- Problematische jeugdgroepen
- Ondernijning
- Maatschappelijk ongenoegen en extremisme
- Digitale criminaliteit
- Zorg en Veiligheid

Daarnaast wordt ingezet op overige veiligheidsthema's zoals benoemd in de kadernota 2023-2026 'Voor een veilig Zoetermeer'.

Jeugd

Aanpak problematische jeugd(groepen)

De integrale persoonsgerichte aanpak (PGA) op de problematische jeugd wordt voortgezet. Jongeren die in beeld komen in verband met het plegen van high impact crimes, structurele overlast, wapenbezit, online aangejaagd geweld en de jongeren die uit detentie komen behoren tot de doelgroep van de PGA. Wanneer sprake is van problematische groepsgedrag zullen deze groepen tijdig gesignaleerd en geduid worden middels het 7-stappen model. Zo nodig wordt er een nieuwe groeps- of netwerk aanpak opgestart door de Lokale Driehoek (burgemeester, Openbaar Ministerie, politie).

Ook worden de periodieke netwerkoeverleggen met politie, jongerenwerk, jeugdbescherming en andere relevante partners voortgezet om tijdig signalen over problematische groepsgedrag te ontvangen, gecontinueerd. Deze structuur wordt in 2025 ook gebruikt ten bate van de deskundigheidsbevordering van de lokale jeugdveiligheidsprofessionals waar via Preventie Met Gezag subsidiegeld voor ontvangen vanuit het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Bij de inzet van deze subsidie zal ook gezocht worden naar de samenhang met deskundigheidsbevordering van professionals vanuit andere expertises (zoals extremisme en maatschappelijk ongenoegen en aanpak ex-gedetineerden).

Vanuit Preventie met Gezag is ook geld beschikbaar voor de pilot met het specialistisch jongerenwerk gericht op jeugdveiligheidsproblematiek. Deze pilot is in aanvulling op het reguliere jongerenwerk dat vanuit het Sociaal Domein wordt aangestuurd. Het doel van de inzet van specialistisch jongerenwerk is een gedragsverandering teweeg te brengen bij de moeilijk te bereiken doelgroep van problematische jongeren en daarmee meer grip te krijgen op hun problematiek.

De samenwerking met Gemeenten Den Haag en Delft en het Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden in het kader van de aanpak van de gewelddadige regionale rivaliserende jeugdgroepen wordt voortgezet. In het najaar van 2024 wordt deze aanpak geëvalueerd. Ook wordt er gekeken of deze regionale samenwerking benut kan worden voor andere regionale jeugdveiligheidsfenomenen.

Schoolveiligheid

Vanuit het Convenant Schoolveiligheid is de samenwerking tussen scholen, politie, OM en gemeente verder geïntensiveerd. Drie keer per jaar wordt het Schoolveiligheidsoverleg gehouden, waarbij alle middelbare scholen, het MBO, politie en andere samenwerkingspartners bij elkaar komen om actuele onderwerpen en casuïstiek te bespreken. Ook in 2025 vindt het jaarlijkse bestuurdersoverleg Onderwijs Zoetermeer plaats. Op de scholen zijn verder diverse partners actief op gebied van preventie, zoals Stichting Halt en Gro-Up Jongerenwerk. De gemeente coördineert de samenwerking tussen deze verschillende partners en de scholen.

Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (IPTA)

De preventieve aanpak IPTA wordt voortgezet met de inzet van drie fulltime coaches. Het doel is het voorkomen dat jongeren (verder) afglijden in criminaliteit. De aanpak wordt deels met rijkssubsidie en deels vanuit structurele middelen bekostigd. Er is aanvraag gedaan voor vervolgfianciering vanuit het rijk voor 2 fte IPTA-coaches. Hiervan is inmiddels subsidie voor 1 fte toegekend. De aanvraag voor subsidie voor de 2e fte ligt nog ter beoordeling bij het ministerie.

Re-integratieofficier (RIO)

De aanpak RIO wordt in 2025 uitgebreid van 1 naar 2 re-integratieofficieren. Hiervoor is een subsidieaanvraag ingediend voor 2 Fte re-integratieofficier. De aanpak is gericht op het voorkomen van recidive en het resocialiseren van detentiejongeren die een HIC (High Impact Crime) hebben begaan. Daarnaast worden de ervaringen met RIO benut om het beleid rondom nazorg ex-gedetineerden te actualiseren. Met de uitbreiding van de RIO-capaciteit kan de doelgroep worden verbreed met minderjarige detentiejongeren en kan tegemoet worden gekomen aan de wens van het Ministerie van Justitie en Veiligheid om de Zoetermeerse RIO als landelijk boegbeeld in te zetten.

Dealbreakers

De rijkssubsidie voor de pilot Dealbreakers zal na 2024 niet worden verlengd. De aanpak, die gericht is op het voorkomen van jonge aanwas in de georganiseerde (drugs)criminaliteit, zal echter worden voortgezet. Het accent komt te liggen op schoolgerichte interventies (doorlopende leerlijn) die door de RIEC's (Regionale Informatie- en Expertisecentra) worden aangeboden. De gemeente Zoetermeer blijft aangesloten bij de 'Learning community' van het RIEC en gemeenten in de regio Haaglanden.

Wapens en jongeren

In het kader van de herijking van het (landelijke) Actieplan Wapens en Jongeren is een onderzoek verricht naar de achterliggende motieven en factoren voor bezit, dragen en gebruik van wapens onder jongeren en de effectiviteit en bruikbaarheid van interventies die daarop zijn gericht. Uit dit onderzoek blijkt dat interventies, zoals langdurige intensieve educatieve programma's, effectief zijn. In 2024-2025 wordt daarom gekeken of Zoetermeer in samenwerking met partners een educatief lesprogramma kan ontwikkelen. Als dit positief is, wordt mogelijk een voorstel hiervoor opgenomen in de Perspectiefnota 2026. Verder wordt de aanpak ten aanzien van jongeren die wapens dragen en daarmee worden opgepakt, voortgezet. Dit wordt bijvoorbeeld door middel van het inzetten van een bestuurlijke maatregel gedaan. Daar waar nodig wordt de jongere opgenomen in de persoonsgerichte aanpak (PGA).

Social Hub

Er is een rijkssubsidie toegekend om in de periode 2024-2025 een plek voor jongeren in te richten met het doel hun veerkracht en weerbaarheid te vergroten en daarmee de kans te verlagen dat zij worden aangetrokken door (ondermijnende) criminaliteit. Het gaat hier om een vorm van primaire preventie. Gezien de aard van deze vorm van preventie is ervoor gekozen om de opdracht naar het sociaal domein over te hevelen. De Hub zal worden opgericht in de wijk Meerzicht.

Ondermijning

In 2025 wordt vanuit ondermijning verdere uitvoering gegeven aan de Uitvoeringsnotitie 2023-2026. Het gaat hierbij om het voortzetten van al gestarte werkzaamheden, zoals het in beeld krijgen van drugsriminaliteit en onvergunde prostitutie in de stad. Het is de bedoeling om in 2025 de (eerste) contouren van een passende aanpak te schetsen, op basis van de gevormde beelden over de (aard en omvang van de) problematiek. Ook worden enkele nieuwe werkzaamheden gestart, zo is het de bedoeling om in 2025 een publiekscampagne over ondermijning te starten, om het bewustzijn en de weerbaarheid van onze inwoners op dit vlak te vergroten. De focusthema's zoals opgenomen in de Uitvoeringsnotitie blijven ongewijzigd.

Het doel van de Zoetermeerse aanpak van ondermijning blijft het voorkomen, signaleren en aanpakken van ondermijnende criminaliteit. Hiertoe wordt zowel monodisciplinair als integraal (samen)gewerkt met andere afdelingen en externe partners. Doorlopend wordt casuïstiek behandeld, vinden (integrale) controles plaats en wordt gewerkt aan interne bewustwording en weerbaarheid van de gemeentelijke organisatie. In 2025 wordt ook aandacht besteed aan de verdere professionalisering van Cluster Ondermijning. Hierbij kan gedacht worden aan de aanschaf van software en het zetten van de eerste stappen richting een Veiligheidsinformatieknoppunt.

Bibob (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur)

Het Bibob-beleid is geactualiseerd en voor 2025 wordt ingezet op het opzetten van een centraal Bibob-team. Door het Bibob-proces te centraliseren kan het toepassingsgebied van Bibob worden uitgebreid naar andere gemeentelijke taken, zoals zorg, vastgoed en subsidies.

Extremisme en maatschappelijk ongenoegen

Het doel van de Zoetermeerse aanpak extremisme voortkomend uit maatschappelijk ongenoegen en/of ideologie (hierna EMO) is om te streven naar een veilige, tolerante en rechtvaardige leefomgeving voor alle Zoetermeerse inwoners. Met een sterke sociale basis en een kwalitatieve, duurzame aanpak wordt ingezet om extremisme te voorkomen, vroegtijdig te signaleren en tegen te gaan. Samen met partners wordt ingezet om de weerbaarheid en veerkracht van de inwoners te vergroten en zorg te leveren aan kwetsbare inwoners. Samen met de netwerkpartners wordt actief gewerkt aan het minimaliseren van veiligheidsrisico's.

Dit wordt gedaan door continu in te zetten op de 'basis op orde' binnen de aanpak EMO:

- Informatie- en kennisvergaring;
- bewustwording van en inzetten op lokale fenomenen;
- deskundigheidsbevordering van professionals;
- ontwikkelen en inzetten van interventies gericht op het weerbaar maken van kwetsbare groepen;
- persoonsgerichte aanpak;

- opbouwen en onderhouden van een (in)formeel netwerk

In 2025 richten wij ons op het doorontwikkelen van de aanpak EMO. Dit naar aanleiding van de actuele, huidige (inter)nationale dreigingen. Om te voorzien in de bewustwording hierin en het weerbaar maken van de stad vindt er in 2025 een verbreding plaats van de focusgebieden:

- Het voorzien in deskundigheidsbevordering van professionals in andere werkvelden, zoals: deurwaarders, hulpverlening organisaties en collega's vanuit bijvoorbeeld de vakafdelingen, Belastingen, Sociaal Domein.
- Het intensiveren van de samenwerking met het zorg- en sociaal domein om de huidige dreigingen het hoofd te kunnen bieden met als doel het netwerk en zo ook de signaleringsstructuur versterken.
- Het ontwikkelen en inzetten van preventieve interventies op een bredere doelgroep in relatie tot alle verschillende vormen van extremisme.

Digitale criminaliteit

In 2025 wordt uitvoering gegeven aan de uitvoering van de twee cybermoties. Het onderzoek naar gedigitaliseerde jeugdcriminaliteit dat in het voorjaar van 2024 is gestart wordt afgerond. Aanbevelingen uit dit onderzoek worden benut om de aanpak van hybride jeugdcriminaliteit te versterken. Vanuit de toekenning Preventie met Gezag zijn middelen beschikbaar gesteld om (vervolg) onderzoeken te doen naar gedigitaliseerde criminaliteit en het online aanjagen van criminaliteit. De onderzoeken worden gericht op de online omgeving van jongeren en de juridische mogelijkheden om online in contact te (mogen) treden met jongeren. Doel is om een beter beeld te krijgen van de online omgeving waar jongeren elkaar ontmoeten en van manieren om met jongeren in contact te komen en hier een (preventief) interventiepalet op te ontwikkelen.

Zorg en veiligheid

In het eerste kwartaal van 2025 worden de resultaten van de evaluatie van het beleid, waaronder de werking van de Zorg- en Veiligheidskamer, inzichtelijk. Daar waar nodig wordt het beleid geactualiseerd en aangepast.

Team Handhaving

Team Handhaving wordt dagelijks ingezet om de leefbaarheid in de stad te vergroten en is daar waar het nodig is. Team Handhaving werkt volgens het principe van 'het ritme van de stad' en is zoveel als mogelijk zichtbaar en aanspreekbaar voor de inwoners, ondernemers, bezoekers en externe partners in Zoetermeer. De focus ligt hierbij op de speerpunten wijkzorg, meldingen, specifieke inzet zoals jeugd, alcohol, evenementen en ondermijning. Door daadkrachtig optreden, zelfbewust en open in het contact te zijn, wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de leefbaarheid in het Zoetermeer van vandaag én morgen. Hierbij zoeken wij pro-actief de samenwerking op met de ketenpartners.

Pilot innen Bestuurlijke Boetes-2025

Verwacht wordt dat de nieuwe systematiek (BBOOR) voor het innen van de bestuurlijke boetes in werking treedt in het eerste kwartaal van 2025. Vanaf dat moment komen de innen bedragen ten gunste van de gemeente Zoetermeer en niet meer ten gunste van het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB). Hierbij gaat het alleen om overtredingen op de Algemene plaatselijke verordening (Apv). De nieuwe systematiek wordt als pilot voor één jaar vormgegeven en deze wordt aan het einde geëvalueerd. De kosten die aan het opleggen van de bestuurlijke boetes verbonden zijn, vallen onder de reguliere kosten voor de buitengewone opsporingsambtenaren/team handhaving. Het opleggen van de boetes blijft onderdeel van de reguliere taken van team Handhaving/gemeentelijke boa's.

Doelstellingen

Doelstelling 5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning

De aanpak woonoverlast wordt voortgezet. De verbinding met zorg wordt daar waar van toepassing gelegd. De evaluatie van het meldpunt wordt uitgesteld tot 2024. De aanpak van woonoverlast is structureel gemaakt. De coördinator en een medewerker gaan onverkort met de aanpak door. Het tijdelijk huisverbod wordt, daar waar nodig, opgelegd. dit is een maatregel die zowel repressief als preventief is. Deze maatregel is repressief omdat de pleger van het geweld voor een periode van maximaal 28 dagen uit huis wordt gezet. Deze maatregel is preventief omdat de zorg- en hulpverlening voor alle partijen (dader, slachtoffer en kinderen) wordt opgestart. Er worden veiligheidsafspraken gemaakt om te voorkomen dat opnieuw huiselijk geweld wordt gepleegd.

Doelstelling 5.2 Behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk

Het budget wordt ingezet voor projecten op het gebied van veiligheid en leefbaarheid in de wijken. Hieronder vallen onder andere de inzet van team Handhaving, de projectaanpak jaarwisseling, cameratoezicht, Buurtpreventieteams, Whatsapp Heterdaadkracht en diverse participatie projecten met bewoners.

Doelstelling 5.3 Behouden veiligheid in de stad

Het budget wordt grotendeels besteed aan de deelnemersbijdrage aan de volgende gemeenschappelijke regelingen/samenwerkingsverbanden:

- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden (VRH);
- Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden (ODH);
- Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC);
- Regionaal Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid (RSIV);
- Zorg- en veiligheidshuis Haaglanden.

Indicatoren, trendgrafieken en financiën

Doelstelling 5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning

Aantal woninginbraken per jaar (PB 2025)

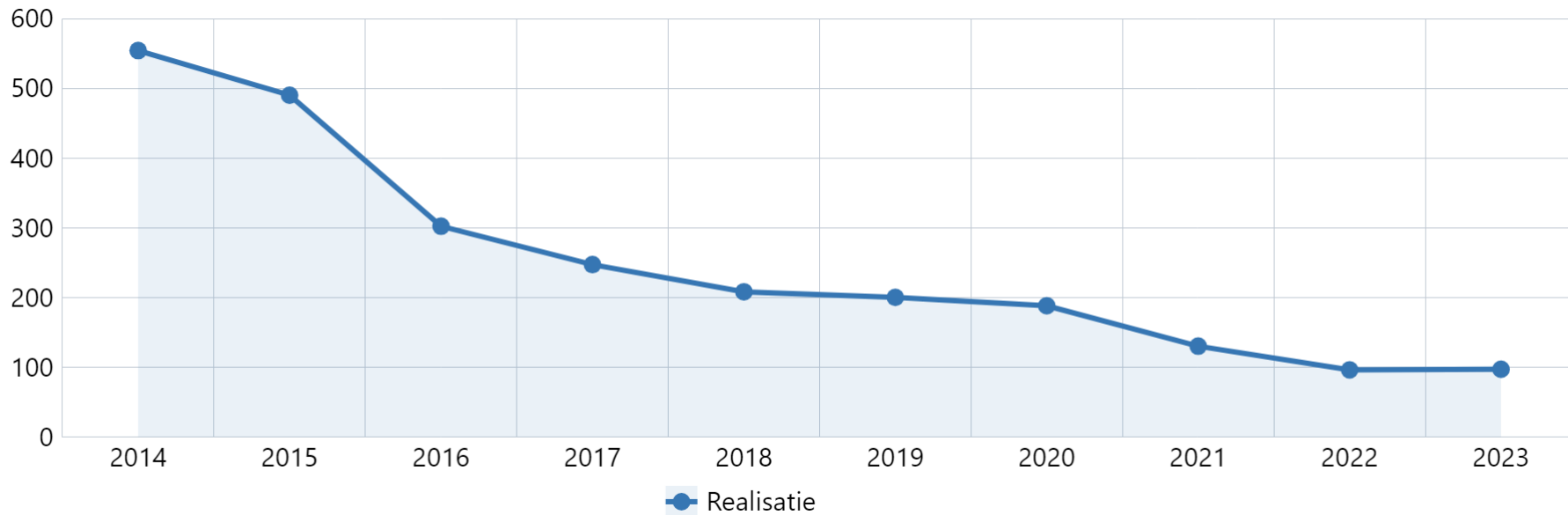
Omschrijving

Het aantal geschatte woninginbraken per jaar op basis van misdrijfcijfers van politie.

Bron: Politie

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	97	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	180	180	180	180

Trendgrafiek Aantal woninginbraken per jaar

Bron: Politie

Toelichting:

In het eerste kwartaal van 2025 worden de resultaten van de evaluatie van het beleid, waaronder de werking van het meldpunt Woonoverlast, inzichtelijk. Daar waar nodig wordt het beleid geactualiseerd en aangepast. Het tijdelijk huisverbod wordt, daar waar nodig, opgelegd. Het tijdelijk huisverbod is een maatregel die zowel repressief als preventief is. Deze maatregel is repressief omdat de plegger van het geweld voor een periode van maximaal 28 dagen uit huis wordt gezet. Deze maatregel is preventief omdat de zorg- en hulpverlening voor alle partijen (dader, slachtoffer en kinderen) wordt opgestart. Er worden veiligheidsafspraken gemaakt om te voorkomen dat opnieuw huiselijk geweld wordt gepleegd.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bevorderen van de veiligheid in de woning (5.1)	267	-13	-13	-13	-13

Toelichting:

Het budget wordt onder andere ingezet voor de kosten voor het opleggen van huisverboden.

Doelstelling 5.2 Behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk

Gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt (PB 2025)

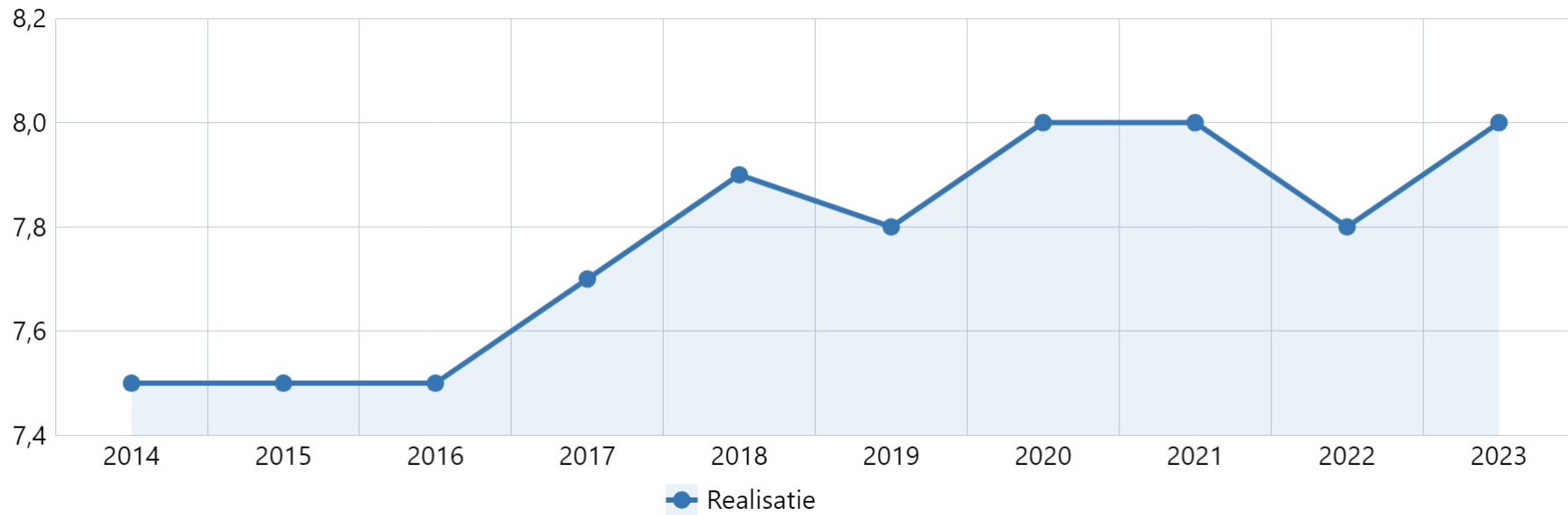
Omschrijving

Het rapportcijfer geeft aan in welke mate inwoners zich veilig voelen in de buurt.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	8,00	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7,50	7,50	7,50	7,50

Trendgrafiek Gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt

Bron: Stadspeiling

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bevorderen /behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk (5.2)	-3.947	-3.237	-3.292	-3.306	-3.306

Toelichting:

Het budget wordt ingezet voor projecten op het gebied van veiligheid en leefbaarheid in de wijken. Hieronder vallen de inzet van team Handhaving, de projectaanpak jaarwisseling, flexibel cameratoezicht, Buurtpreventieteams, Whatsapp Heterdaadkracht en diverse participatieprojecten met bewoners.

Doelstelling 5.3 Behouden veiligheid in de stad

Gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in Zoetermeer (PB 2025)

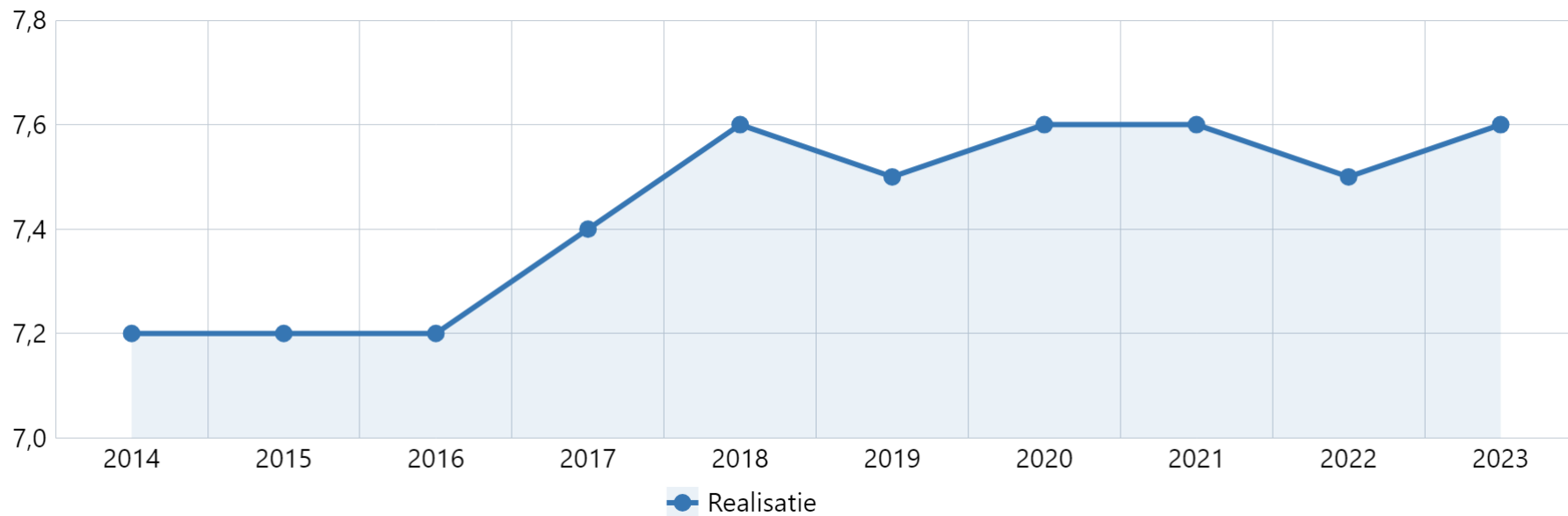
Omschrijving

Het rapportcijfer geeft aan in welke mate inwoners zich veilig voelen in de stad.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	7,60	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7,40	7,40	7,40	7,40

Trendgrafiek Gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in Zoetermeer

Bron: Stadspeiling

Toelichting:
Het rapportcijfer geeft aan in welke mate inwoners zich veilig voelen in de stad.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Behouden veiligheid in de stad (5.3)	-17.094	-18.307	-17.723	-17.816	-17.678

Toelichting:

Het budget wordt grotendeels besteed aan de deelnemersbijdrage aan de volgende gemeenschappelijke regelingen/samenwerkingsverbanden:

- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden (VRH);
- Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden (ODH);
- Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC);
- Regionaal Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid (RSIV);
- Zorg- en veiligheidshuis Haaglanden.

Risico's

De risico's binnen het veiligheidsdomein liggen vooral in de vastgestelde speerpunten in de kadernota veiligheidsbeleid 2023-2026. Veiligheidsvraagstukken zijn niet altijd vooraf in te schatten maar kunnen zich, ondanks de preventieve aanpak, plotsklaps voordoen als gevolg van de verharding van de maatschappij en de hiermee gepaard gaande snelle ontwikkelingen. Hierdoor kan extra inzet op diverse gebieden binnen het veiligheidsdomein, noodzakelijk zijn.

Beleidswijzigingen

Social hub

Er is een rijkssubsidie toegekend om in de periode 2024-2025 een plek voor jongeren in te richten met het doel hun veerkracht en weerbaarheid te vergroten en daarmee de kans te verlagen dat zij worden aangetrokken door (ondermijnende) criminaliteit. Het gaat hier om een vorm van primaire preventie. Gezien de aard van deze vorm van preventie is ervoor gekozen om de opdracht naar het sociaal domein over te hevelen. De Hub zal worden opgericht in de wijk Meerzicht.

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	2025	2026	2027	2028
Social hub	240			
Saldo	240			

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Programma 5. Veiligheid	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	-19.401	-22.020	-24.215	-23.345	-22.603	-22.226
Baten	990	1.450	1.717	1.717	1.468	1.230
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-18.411	-20.570	-22.498	-21.628	-21.135	-20.997
Onttrekkingen	0	281	941	600	0	0
Mutaties reserves	0	281	941	600	0	0
Saldo	-18.411	-20.289	-21.557	-21.028	-21.135	-20.997

Aangenomen moties voorjaarsdebat

Motie nr: 2406-39A **APV in begrijpelijke taal**

Verzoekt het college:

- De officiële APV beter vindbaar te maken op de website van de gemeente (zonder links naar andere pagina's)
- Een begrijpelijke toelichting daarop te maken op begrijpelijk taalniveau (B1)
- Deze APV-toelichting in begrijpelijke taal met een voorleesknoop op de website te zetten
- De extra kosten om de APV-toelichting in begrijpelijke taal te maken te betalen uit 'het potje van de raad'

Stand van zaken:

Er wordt gezocht naar een extern bureau dat onafhankelijk de tekst van de toelichting beoordeelt en begrijpelijk maakt.

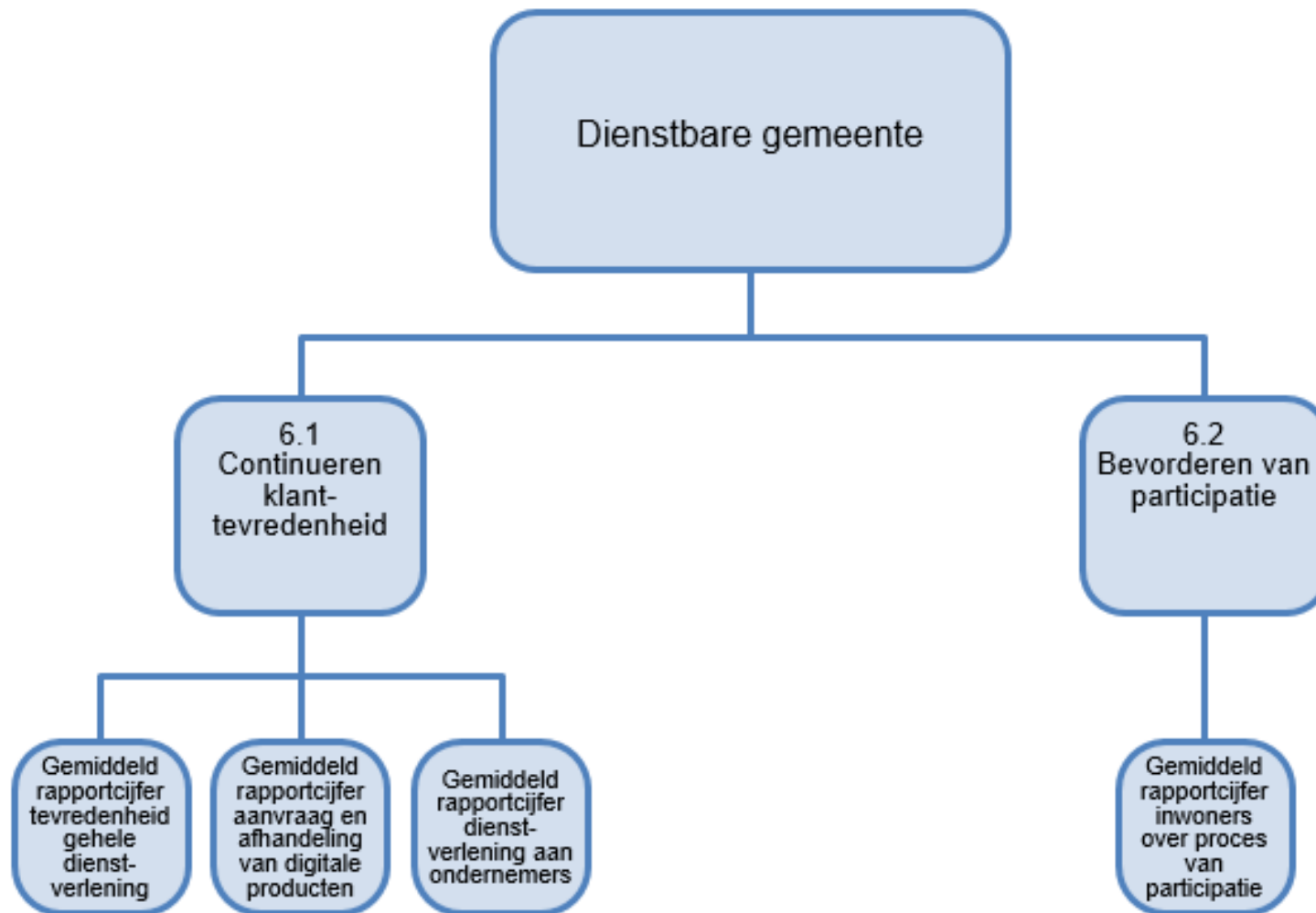
Waar staat je gemeente indicatoren

Hyperlinks naar dashboard 'Waar staat je gemeente?'. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Openbare-orde-en-veiligheid/>

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Programma 6 Dienstverlening en participatie

Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Dienstbare gemeente

Dienstverlening

Bij onze dienstverlening staat de klant voorop. We handelen correct en met begrip voor onze inwoners. We maken regels en kaders begrijpelijk door uitleg te geven en leveren maatwerk waar dat mogelijk is. Zeg wat je doet en doe wat je zegt is ons motto. En dat doen we zoveel mogelijk Direct Duidelijk. We zorgen ervoor dat servicenormen worden gehaald, er korte wachttijden zijn en dat inwoners en ondernemers op een veilige manier digitaal zaken kunnen doen met de gemeente. Voor wie digitalisering lastig vindt of als het even niet lukt, staan onze deskundige medewerkers klaar om te helpen.

Omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. De transitiefase loopt tot en met 2031. De nadruk ligt op het omgevingsplan en het omgevingsprogramma. Voor de jaren 2025 en 2026 is nog aanvullend budget beschikbaar gesteld omdat Het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) naar verwachting pas in 2026 op het afgesproken basisdienstverleningsniveau is. Tot die tijd is extra ondersteuningscapaciteit beschikbaar om de indieners van aanvragen te begeleiden en te ondersteunen.

Participatie

De gemeente zet zich actief in om inwoners te betrekken bij plannen en projecten van de gemeente. Dit doen we onder andere door participatie dichtbij huis te organiseren, zoals straatgesprekken en de inzet van doemee.zoetermeer.nl. Het doel is dat inwoners zich maximaal uitgenodigd voelen om mee te denken en te praten over gemeentelijke plannen en projecten.

Ook in 2025 doen wij dit weer met Buurt- en Gebiedsvisies. De afgelopen jaren hebben we hiermee positieve ervaringen opgedaan. Met deze aanpak kunnen inwoners niet alleen participeren in specifieke projecten, maar ook bijdragen aan bredere ontwikkelingen in hun buurt. We organiseren participatiebijeenkomsten in de wijken zelf, dicht bij de inwoners. We gaan vaker de straat op om met mensen in gesprek te gaan, bijvoorbeeld in winkelcentra of tijdens wijkwandelingen.

In 2025 evalueren wij het burgerberaad, dat in 2024 werd georganiseerd om te komen tot kaders voor nieuw afvalbeleid. De ervaringen en resultaten van het burgerberaad worden meegenomen in de evaluatie van de kadernota Participatie en Participatieverordening. Deze evaluatie wordt in 2025 afgerond.

Speerpunten in 2025: Wat gaan we daarvoor doen?

- Ook in 2025 blijven we inzetten op het behalen van de servicenormen.
- We zetten ambassadeurs dienstverlening en direct duidelijk in de gehele organisatie in. Dienstverlening is van ons allemaal.
- We proberen het extra personeel dat nodig is voor de piek in het aantal aanvragen van reisdocumenten en dat in 2024 is geworven en opgeleid vast te houden. Er vindt daartoe een reorganisatie plaats, die zorgt voor de juiste bezetting, kwaliteiten en beloning voor de komende jaren.
- In 2025 meten we de waardering van de dienstverlening op een nieuwe manier. De meetpunten in de begroting zijn hierop aangepast. We breiden deze metingen verder uit in de organisatie.
- We evalueren het participatiebeleid met onder andere de ervaringen van de buurtvisies en het inwonersberaad en stellen nieuw beleid en een nieuwe participatieverordening op.

Doelstellingen

Doelstelling 6.1 Continueren klanttevredenheid

Servicenormen

In 2025 werken we conform de visie dienstverlening en de vastgestelde servicenormen. Wij meten dit en voegen daar kwalitatieve klanttevredenheidscijfers aan toe. Door constante monitoring van deze cijfers sturen we bij waar nodig.

Burgerzaken

Komend jaar is er wederom sprake van een paspoortpiek. De openingstijden zijn verruimd en de medewerkers zijn ingewerkt.

Telefonie

We verbeteren de telefonische bereikbaarheid.

Website en webformulieren

In 2025 kunnen de inwoners alle zaken zowel digitaal als persoonlijk regelen met de gemeente. Videobellen behoort ook tot de mogelijkheden.

Omgevingswet

Het landelijk systeem wordt komend jaar verder verbeterd, zodat de inwoners makkelijk door het systeem geleid worden zonder hulp van de gemeente.

Doelstelling 6.2 Bevorderen van de participatie

Verbreding en verbetering participatie

In 2025 voegen we de ervaringen uit de pilot buurtvisie en het inwonersberaad afvalbeleid aan het beleid toe. Het participatiebeleid en de verordening worden vernieuwd. We organiseren de participatie meer in de wijken en laten inwoners meepraten over brede ontwikkelingen in hun omgeving.

Doemee.nl

We gebruiken al enkele jaren het platform Doemee.nl voor participatie. Uit de inwonerspeiling blijkt dat de inwoners goede ervaringen hebben deze manier van participeren. Ook in 2025 zullen we het platform regelmatig inzetten bij de diverse projecten.

Indicatoren, trendgrafieken en financiën

Doelstelling 6.1 Continueren klanttevredenheid

Gemiddeld rapportcijfer tevredenheid gehele dienstverlening (PB 2025)

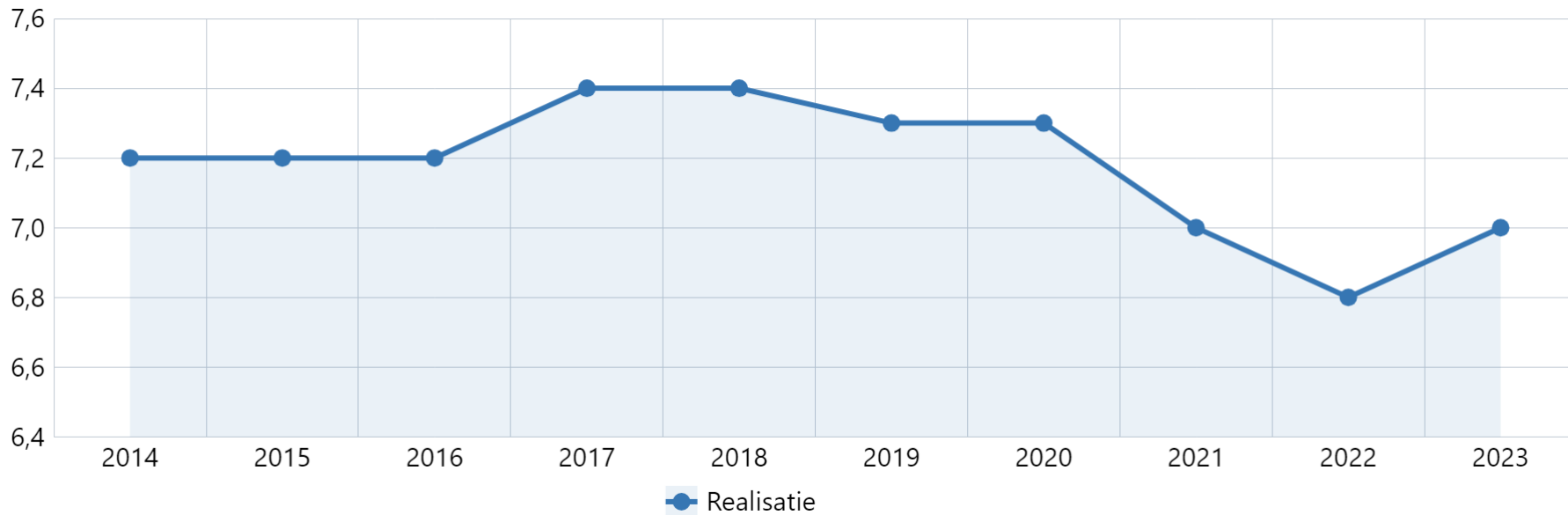
Omschrijving

De waardering voor de gehele dienstverlening van de gemeente gemeten in een rapportcijfer.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	7,0	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7,4	7,4	7,4	7,5

Trendgrafiek Gemiddeld rapportcijfer tevredenheid gehele dienstverlening

Bron: Stadspeiling

Toelichting:

In coronatijd is een dip ontstaan in de beoordeling van de dienstverlening van de gemeente. We waren toen genoodzaakt om meer digitaal te doen en het persoonlijke contact was nauwelijks mogelijk. Dit en het feit dat het vertrouwen in de overheid in brede zin flink is afgenomen, heeft geleid tot een lagere beoordeling van de dienstverlening door de gemeente. De afgelopen jaren is er veel geïnvesteerd om de tevredenheid onder inwoners te vergroten. We komen meer naar de mensen toe en bieden een luisterend oor en persoonlijk contact, waar nodig. Onze houding is 'Ja, tenzij' en waar mogelijk bieden we maatwerk. We schrijven Direct Duidelijk. Om de toegankelijkheid en het persoonlijk contact te verbeteren, is beeldbellen ingevoerd. We hopen dat we de komende jaren de waardering van de dienstverlening verder kunnen verhogen. Ons streven is om weer op het oude niveau en daarna erboven te komen.

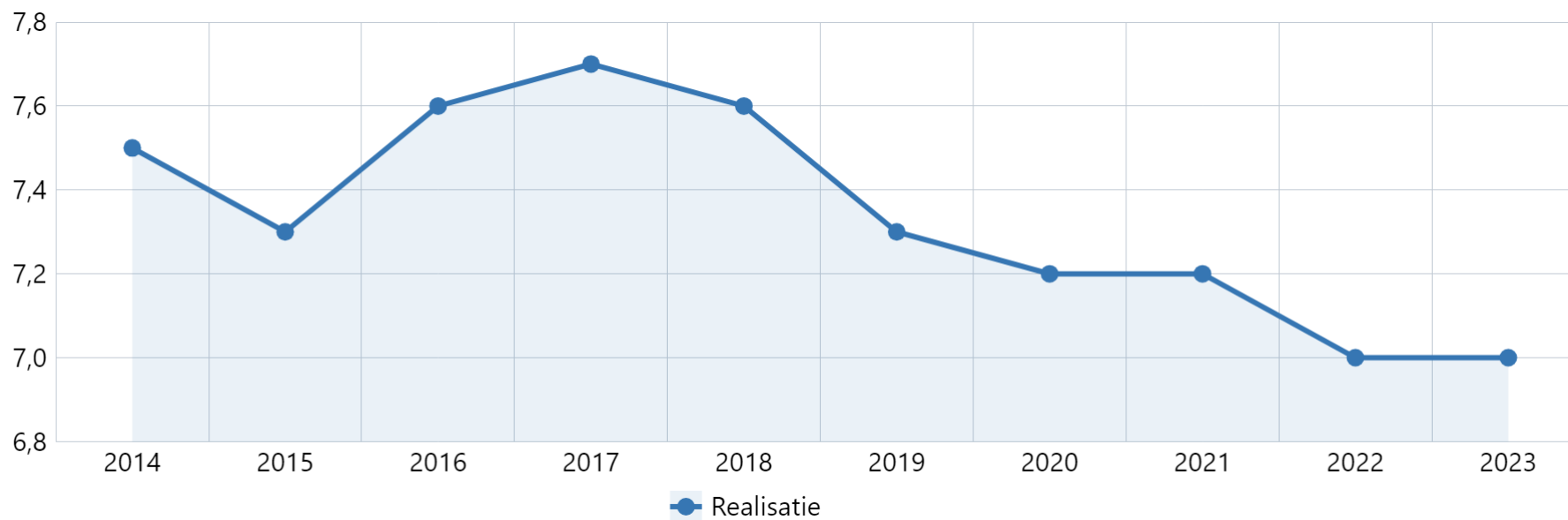
**Gemiddeld rapportcijfer voor de aanvraag en afhandeling van digitale producten (PB 2025)
Omschrijving**

Gemiddeld rapportcijfer voor de aanvraag en afhandeling van digitale producten.

Bron: Nederlandse vereniging voor Burgerzaken dashboard dienstverlening

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	7,0	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7,3	7,3	7,3	7,3

Trendgrafiek Gemiddeld rapportcijfer voor de aanvraag en afhandeling van digitale producten

Bron: Nederlandse vereniging voor Burgerzaken dashboard dienstverlening

Toelichting:

De afgelopen twee jaar zijn de digitale formulieren vereenvoudigd en hebben we de WMEBV (Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer) doorgevoerd. Ook is de informatie op de website in het Engels beschikbaar. De toegankelijkheid is verder verbeterd door de toevoeging van teletolk op de website. We verwachten dat deze verbeteringen zichtbaar worden de waardering van de digitale dienstverlening.

Gemiddeld rapportcijfer dienstverlening aan ondernemers (PB 2025)

Omschrijving

De ondernemerspeiling vindt tweejaarlijks plaats.

Bron: Ondernemerspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	6,20	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	6,90	0,00	7,10	0,00

Toelichting:

De ondernemerspeiling vindt elke twee jaar plaats. De nulmeting dateert uit 2020. De afgelopen peiling laat een kleine daling zien in de waardering in de dienstverlening (6,2 in 2022 versus 6,5 in 2020). Eind 2024 vindt een nieuwe meting plaats. Door onze ondersteuning bij het oprichten van een ondernemerscollectief op de Noordelijke bedrijventerreinen en het geven van advies bij de aanschaf van zonnepanelen op bedrijfsdaken, stijgt de waardering in de dienstverlening aan ondernemers licht.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Continueren klanttevredenheid (6.1)	-5.838	-4.828	-5.338	-5.205	-5.387

Toelichting:

Het budget wordt onder andere ingezet voor de dienstverlening aan de publieksbalies, digitale dienstverlening, het gemeentelijke informatiepunt, de afhandeling van omgevingsvergunningen en de voorbereidingen op de Omgevingswet.

Doelstelling 6.2 Bevorderen van de participatie

Gemiddeld rapportcijfer inwoners over proces van participatie (PB 2025)

Omschrijving

Gemiddeld rapportcijfer voor het samenspraakproces door respondenten van de Stadspeiling die in de 12 maanden voorafgaand aan het onderzoek aan samenspraak hebben deelgenomen.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	6,60	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7,00	7,00	7,00	7,00

Toelichting:

De buurt- en wijkgerichte aanpak en organisatie van bijeenkomsten en contacten dicht bij de inwoners, heeft de afgelopen jaren tot een kleine verbetering van het rapportcijfer geleid. We hopen deze trend te kunnen voortzetten.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bevorderen van de participatie (6.2)	-6.770	-6.435	-6.525	-6.225	-6.227

Toelichting:

Het budget bestaat uit kosten voor het college en de raad, zoals salaris, kantoor-, representatie- en overheadkosten. Ook zijn hier kosten opgenomen voor

bestuurlijke samenwerking, denk bijvoorbeeld aan de MRDH en de VNG. De kosten die vallen onder de noemer overhead zijn afzonderlijk opgenomen in het Overzicht Overhead.

Risico's

Niet van toepassing.

Beleidswijzigingen

Niet van toepassing.

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Programma 6. Dienstverlening en participatie	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	-18.378	-19.501	-17.981	-18.759	-18.378	-18.236
Baten	6.006	6.888	6.578	6.766	6.948	6.623
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-12.372	-12.614	-11.403	-11.993	-11.430	-11.614
Onttrekkingen	0	5	140	130	0	0
Mutaties reserves	0	5	140	130	0	0
Saldo	-12.372	-12.609	-11.263	-11.863	-11.430	-11.614

Aangenomen moties voorjaarsdebat

Niet van toepassing.

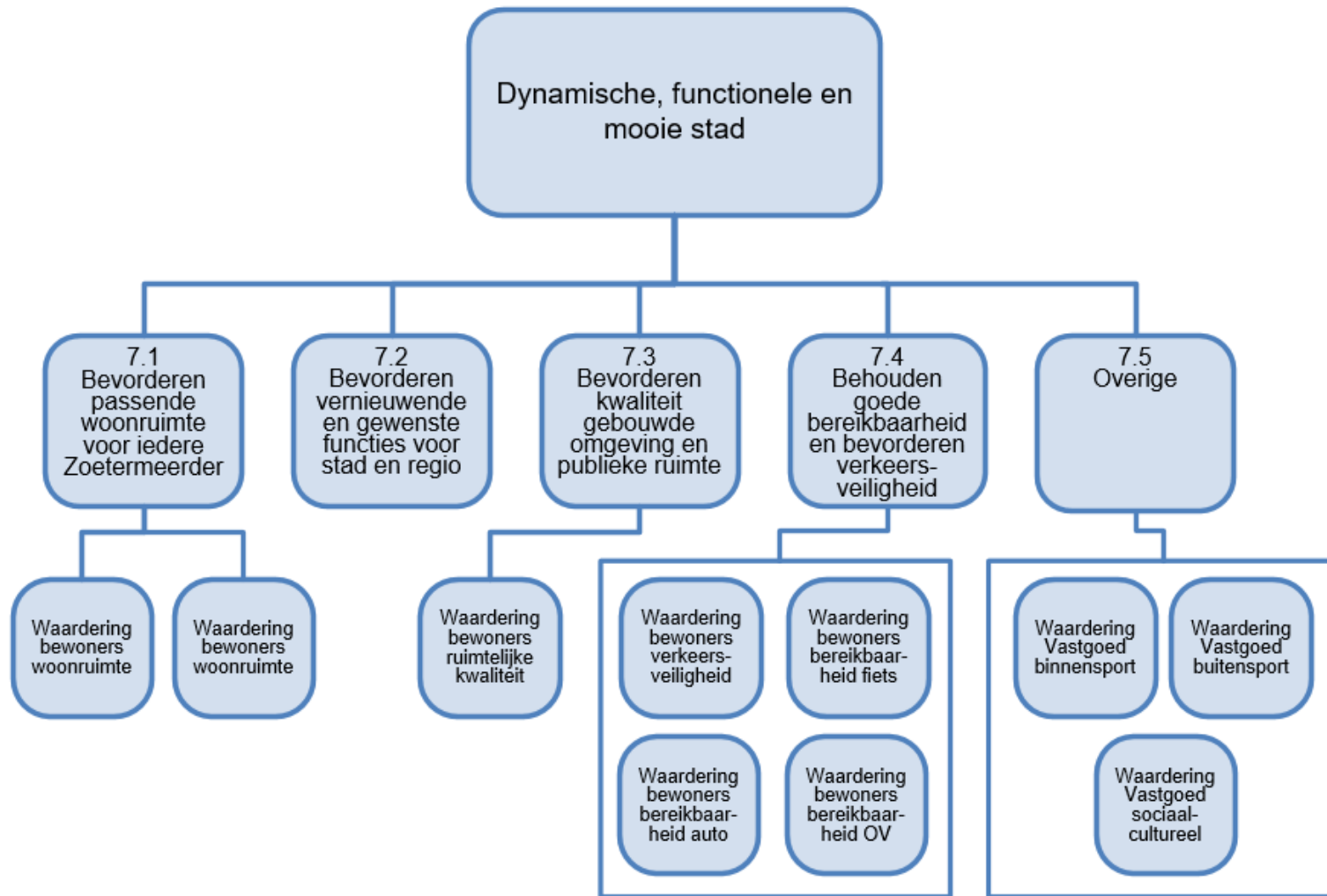
Waar staat je gemeente indicatoren

Hyperlinks naar dashboard 'Waar staat je gemeente?'. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Dienstverlening-en-digitalisering/>

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Programma 7 Inrichting van de stad

Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Dynamische, functionele en mooie stad

De stad aantrekkelijker maken om in te wonen. Daar werken we in Zoetermeer hard aan. Voldoende beschikbaar woningaanbod dat aansluit bij de woningbehoefte van doelgroepen is daarom ontzettend belangrijk. Hieraan werken we via grootschalige gebiedsontwikkelingen en bouwinitiatieven in de stad. Kwaliteit, duurzaamheid en woonaantrekkelijkheid staan voorop. Naast woningen moet er ook voldoende ruimte zijn voor onder meer openbare ruimte, groen, water, voorzieningen, werkgelegenheid, cultuur en onderwijs. Allemaal zaken die ruimte vragen. Ruimte die schaarser wordt. Om onze opgaven en ambities te borgen werken we aan de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer met als doel te komen tot een ruimtelijk strategisch kader. Met dit kader willen we ruimtevragen integraal afwegen en zo optimaal investeren in de stad.

Speerpunten in 2025: Wat gaan we daarvoor doen?

Nieuw woonbeleid

De situatie op de Zoetermeerse woningmarkt vraagt om een serieuze aanpak en daarom komt er nieuw woonbeleid: woningbouw als aanjager. Het beleid wordt met input van allerlei partijen zoals ontwikkelaars en woningcorporaties ontwikkeld. Hierin komen de concrete maatregelen voor de komende jaren te staan. Zo zorgen we voor een toekomstbestendige woningvoorraad met aanbod voor elke doelgroep.

Kwaliteit en ontwikkeling

Samen met marktpartijen werken we aan ongeveer 60 projecten en programma's. Er worden nieuwe woningen gebouwd in de Entree, in de binnenstad en op andere plekken in de stad. Kwaliteit, vernieuwing voor stad en regio, duurzaamheid en woonaantrekkelijkheid staan voorop. Binnen de projecten blijven we zoveel mogelijk inzetten op de versnelling van de woningbouwopgave en sturen we op kansrijke ontwikkelingen en transformatie. Een grote opgave met veel aandacht voor participatie.

Verkeer en mobiliteit

We werken samen met de 21 gemeenten van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag aan een toekomstbestendige regio. We zijn actief in de regio en formuleren voor verschillende onderwerpen samen beleid en voeren dit uit. In 2025 werken we verder aan de ruimtelijke visie op mobiliteit op de lange(re) termijn. Bereikbaarheid, leefomgevingskwaliteit en verkeersveiligheid zijn belangrijke thema's.

Uitwerking Vastgoednota

De Vastgoednota is in 2024 opgesteld met als belangrijkste thema's verduurzaming en toegankelijkheid. We gaan door met het verduurzamen van onze panden zoals bijvoorbeeld de brandweerkazerne, het CKC, het Stadstheater en de Afvalinzameling. In de sociale-, sport en onderwijsportefeuille werken we aan de verbetering van de kwaliteit en capaciteit van de portefeuille.

Doelstellingen

Doelstelling 7.1 Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder

Woonbeleid: Woningbouw als Aanjager

Begin 2025 bieden we het nieuwe woonbeleid voor besluitvorming aan. We proberen een balans te vinden tussen verschillende doelstellingen: betaalbaar bouwen, verschillende wijken sociaaleconomisch beter in balans brengen, verduurzamen en voldoende bouwen voor aandachtsgroepen (bijvoorbeeld mensen met een laag inkomen, senioren, urgent woningzoekenden). Bij het maken van dit nieuwe beleid werkten we samen met woningcorporaties en zijn inwoners geraadpleegd.

Huisvestingsverordening

De eerste wijziging van de Huisvestingsverordening 2023 (HVO) gaat op 1 januari 2025 in. In 2025 gaan we verder met het evalueren van de werking van de HVO en (wanneer de Wet versterking regie op de volkshuisvesting van kracht wordt) met het uitwerken van een tweede wijzigingsverordening. In de tweede wijziging zullen vooral structurele beleidswijzigingen over het systeem van woningruimteverdeling staan. Deze beleidswijzigingen gelden voor de HVO van alle gemeenten in de regio Haaglanden.

Regionaal verband Haaglanden en G40

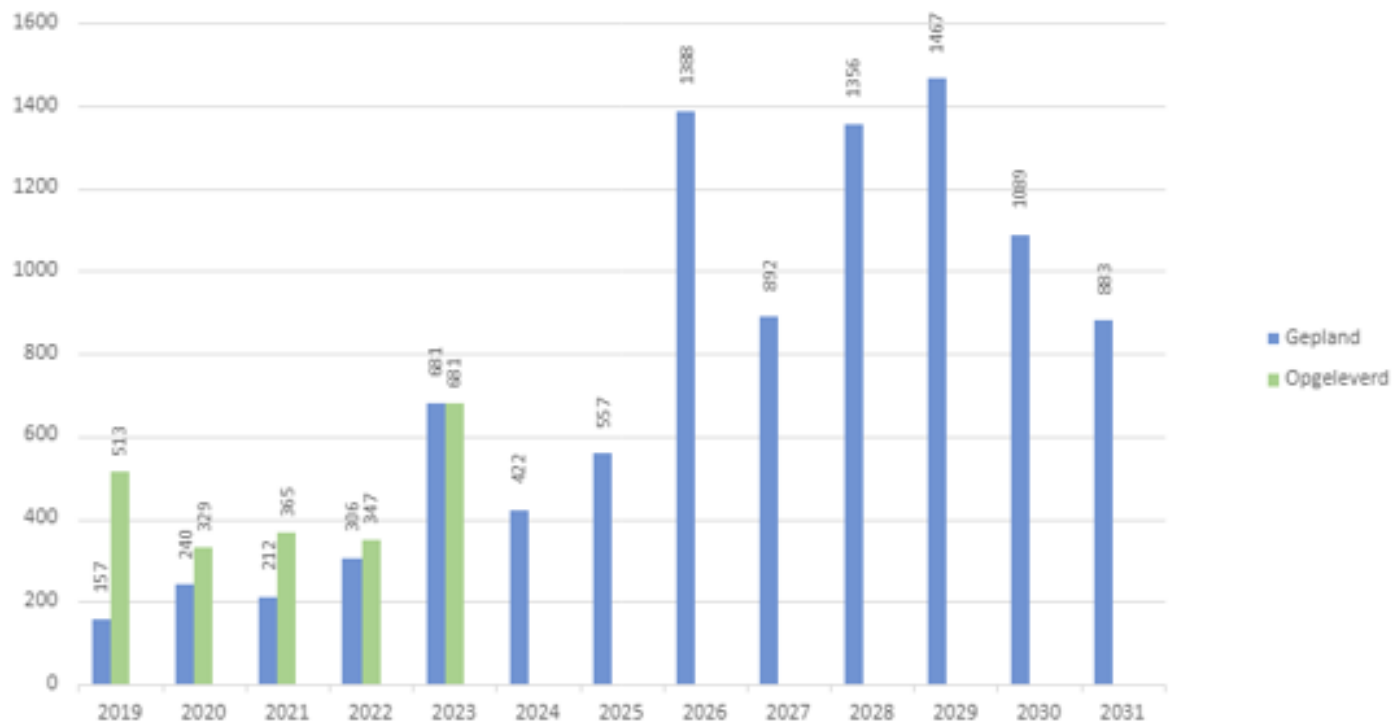
Binnen de regio Haaglanden werken we samen met acht andere gemeenten als het gaat om de woonruimteverdeling in de HVO, de Woondeal, de woningbouwprogrammering en de versnelling van de woningbouw. Dat gebeurt in het ambtelijk overleg Haaglanden ter voorbereiding van de Bestuurlijke Tafel Wonen (BTW), waar we voorzitter van zijn. Alle gemeenten willen een woningbouwprogramma dat bestaat uit 2/3 betaalbare huur en koop tot en met het middensegment. Ook wil elke gemeente een woningvoorraad van minimaal 30% sociale huur. Daarnaast nemen we deel aan de themagroep woningmarkt, waarin de 40 grote gemeenten actief samenwerken om de woningbouwopgaven van de G40-gemeenten aan te pakken.

Woningbouwopgave

Sinds de vaststelling van het Woningbouwprogramma zetten we in op een jaarlijkse woningbouwproductie van gemiddeld 700 woningen. Hoewel de prognoses voor 2024 en 2025 een daling laten zien, verwachten we dat het gemiddelde aantal woningen per jaar in de periode 2024-2027 rond de 815 ligt. Voor de periode 2024-2035 staan er in totaal 10.139 woningen in de planning.

In de praktijk is er altijd sprake van planuitstel door diverse factoren, zoals: (wettelijke) procedures en regelgeving, participatietrajecten, tekort aan materialen, personeel en andere knelpunten. Dit geldt vooral voor de projecten die zich in de initiatief- en haalbaarheidsfase bevinden. Het is essentieel om flexibel te blijven en rekening te houden met mogelijke wijzigingen en uitdagingen in de uitvoering van het woningbouwprogramma. Daarom hebben we een overmaat aan woningen in de planning, sturen we op het voorkomen van vertraging en versnellen we de bouw en werken we aan maatregelen ter verhoging van de bouwproductie.

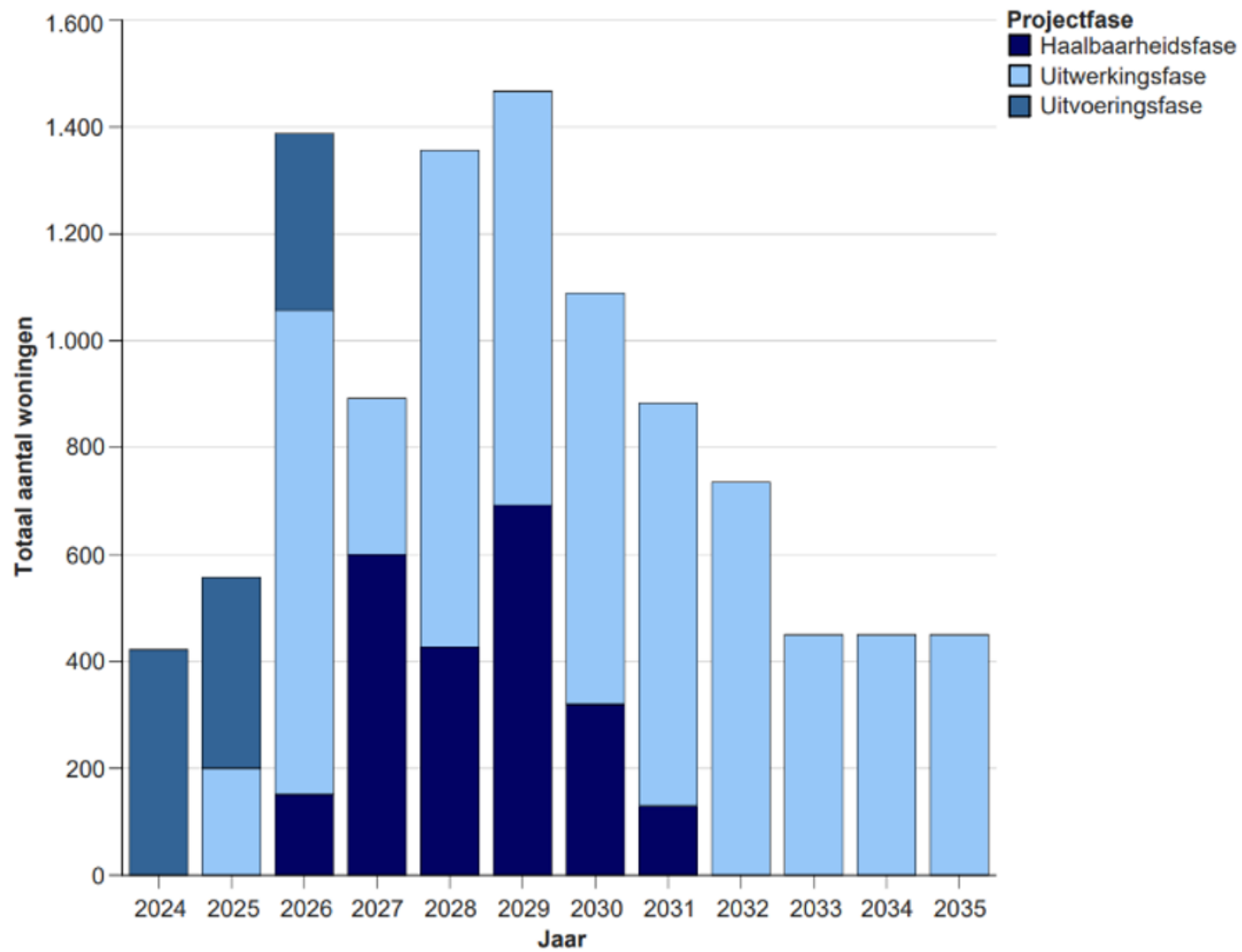
Staafdiagram gepland en opgeleverd

Bron: Woningbouwmonitor 20 juni 2024

*Deze aantallen zijn inclusief het Entree-gebied.

** De opgeleverde woningen zijn zowel de woningen die projectmatig door de gemeente begeleid zijn als woningen die zonder projectmatige begeleiding gerealiseerd zijn.

Bron: Woningbouwmonitor 20 juni 2024

Doelstelling 7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio

Bij onze ambities past een divers en hoogwaardig voorzieningenniveau. Met functies die inspelen op een vraag in de maatschappij of binnen de regio aanvullend zijn. Onderwijs, zorg, welzijn, cultuur en sport zijn voorzieningen die op een hoog niveau moeten blijven en die goed aansluiten bij de behoeften van een stad. Niet altijd ontwikkelen we zelf actief een initiatief of project. Bij ontwikkelingen die vanuit de samenleving komen, faciliteren we zoveel mogelijk om kansen optimaal te benutten.

In 2025 werken we (verder) aan:

Programma Binnenstad

- het vaststellen van het beeldkwaliteitsplan (noordelijk deel) Binnenstad;
- het vaststellen van de mobiliteitsstrategie voor de Binnenstad;
- de herijking en monitoring van de integrale Businesscase (inclusief subsidies);
- de verdere uitwerking van het integraal BLVC (bereikbaarheid/leefbaarheid/veiligheid en communicatie) plan voor de uitvoeringsprojecten;
- de start van de haalbaarheidsfase van deelgebied 2 Ondineschouw;
- de afronding van de haalbaarheidsfase deelgebied 3 Luxemburglaan, 5A Zuidflank, 1 Denemarkenlaan en project Markt 10;
- de start van de aanbesteding Markt 10.

Programma Entree

- het voeren van de planologische procedure, het faciliteren van het ontwikkel- en ontwerpproces en het investeren in aanpassingen van de infrastructuur en openbare ruimte in het plangebied;
- de doorstart van het programma Entree onder de Omgevingswet. Het Omgevingsprogramma Entree met ontwikkelvisie, het beeldkwaliteitsplan en het ontwerp voor de openbare ruimte worden voor besluitvorming voorgelegd;
- het doorlopen van de nieuwe MER-procedure en de beantwoording van de zienswijzen op het bestemmingsplan;
- de vernieuwing van de anterieure overeenkomsten met de betrokken marktpartijen en de herziening van de gebiedsbusinesscase;
- het uitbreiden van de gemeentelijke grondpositie(waar dat kan) en het versterken van de grip en regie.

Programma Meerzicht

- het komen tot een anterieure overeenkomst en het realiseren en vaststellen van een gebiedsvisie voor Hart van Meerzicht;
- de start van de uitvoering van de renovatie van het winkelcentrum;
- het gesprek aangaan met bewoners in de wijk (huurdersraden, bewonerscommissie, bewonersverenigingen en Verenigen van Eigenaren) over het ontwikkelperspectief. Dit perspectief wordt nog dit jaar voor besluitvorming voorgelegd;
- de deelgebieden uit het ontwikkelperspectief;

- de uitbreiding van het digitale bewonerspanel om de participatie vanuit de wijk te vergroten. Het bewonerspanel bestaat uit 400 bewoners uit de wijk, verdeeld over alle buurten en is nu één keer geraadpleegd.

Dutch Innovation Park

In 2025 richten we ons met de investeerders op:

- de acquisitie van nieuwe IT /Tech bedrijven gericht op toegepaste innovatie;
- het verder verkennen van een start-up ecosysteem in de DIF;
- het opwaarderen van de buitenruimte;
- de brede marketing en PR van de campuslocatie en de vestigingskansen.

En daarnaast op:

- de aanbesteding van de reconstructie van de Bleiswijkseweg inclusief het metropolitane fietspad;
- het borgen van de deelfiets voor studenten en medewerkers op het Dutch Innovation Park.

Instrumenten vanuit de Omgevingswet

Met de Omgevingswet krijgen we meer eigen regie op de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet biedt daarvoor een aantal kerninstrumenten, waaronder de omgevingsvisie, het omgevingsprogramma en het omgevingsplan. Naast de uitwerking van de omgevingsvisie in programma's stellen we ook kaders voor de uitvoering. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet (per 1 januari 2024) hebben we een tijdelijk omgevingsplan van rechtswege. Dit tijdelijke plan vervangen we de komende jaren stap voor stap door een nieuwe regeling waarin alle regels staan. Met deze regels beschermen we de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en zorgen we ervoor dat (nieuwe) initiatieven, ontwikkelingen en functies in de stad bijdragen aan het behalen van onze doelen en ambities.

In 2025 werken we (verder) aan:

- de eerste wijziging van het omgevingsplan voor het buitengebied, waarin onder andere de relevante regels uit de bestemmingsplannen en gemeentelijke verordeningen samengebracht worden;
- het online zetten van het voorontwerp van de eerste wijziging van het omgevingsplan;
- de procedure tot wijziging van het omgevingsplan;
- de nieuwe regeling voor de rest van het grondgebied van de gemeente.

Doelstelling 7.3 Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte

Kwaliteit is een voorwaarde bij iedere ruimtelijke ontwikkeling en voor het aanpakken van onze opgaven. De juiste mix van diversiteit, (multi)functionaliteit, gelaagdheid en kwaliteit is alleen mogelijk als de nieuwe projecten voldoende onderscheidend zijn en in relatie met het gebied waarvan zij onderdeel uitmaken, worden bekeken. Onze opgaven stoppen niet bij de gemeentegrens maar zijn vaak (boven)regionaal van aard.

Ruimtelijke koers

Om te zorgen voor een rechtvaardige verdeling van de ruimte neemt het rijk weer regie in de ruimtelijke ordening. Op 21 juni 2024 is het voorontwerp Nota Ruimte naar de Tweede Kamer gestuurd. Een nieuwe Nota Ruimte zal een langetermijnvisie geven op de ruimtelijke inrichting van Nederland. Met het Ruimtelijk Voorstel 'Ruimtelijke koers voor Zuid-Holland' presenteerde de provincie Zuid-Holland een nieuwe koers voor de toekomstige verdeling van de ruimte in onze provincie. Deze koers is een strategisch afwegingskader dat nog verder uitgewerkt wordt met partners. De besluitvorming hierover vindt in november en december 2024 plaats, waarna het provinciale voorstel wordt aangeboden aan het rijk als input voor de Nota Ruimte.

Samenwerking Haagse regio

Het document 'Ruimtelijke puzzel - Handreiking Haagse regio' beschrijft de kracht van de regio en de opgaven waar we voor staan. De regio heeft de handreiking als bouwsteen voor het provinciale ruimtelijke voorstel meegegeven. De handreiking is goed ontvangen en wordt naar verwachting meegenomen bij het opstellen van de nieuwe Nota Ruimte. De handreiking legt ook de basis voor verdere samenwerking in de regio. In 2025 gaan we verder met het samen uitwerken van de grootste dilemma's voor de regio.

Doelstelling 7.4 Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid

Bereikbaarheid, leefomgevingskwaliteit en verkeersveiligheid zijn belangrijke thema's. De komende jaren werken we verder aan duurzame oplossingen om nog bereikbaarder en veiliger te worden. We zetten in op een goede aansluiting naar de regio waarbij aan alle verkeersdeelnemers is gedacht.

In 2025 werken we aan:

Visie op mobiliteit 2040

De ruimtelijke visie op mobiliteit en de richting voor de komende jaren krijgen een plek in de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer. Hierin worden de verschillende thema's uitgewerkt zoals bijvoorbeeld openbaar vervoer, duurzaamheid, parkeren, fietsen en lopen.

LeiZo, Krakeling & ZoRo

De OV-Schaalsprong blijft nodig met de woningbouwopgaven die er nu liggen. We willen een robuust OV-netwerk zowel binnen Zoetermeer als daarbuiten. Verder behouden we het bestaande OV-netwerk en waar nodig versterken we dit. De focus ligt op de noord-zuidverbinding met de omliggende steden zoals Rotterdam (ZoRo) en het OV binnen Zoetermeer. Daarnaast gaan we station Zoetermeer doorontwikkelen (inclusief de Mandelabrug en busplatform). We gaan samen met onze partners verder met verkenningen voor het verbeteren van verbindingen naar Rotterdam, Leiden (LeiZo) en binnen Zoetermeer (toekomstbestendige Krakeling).

Regionale samenwerking

Samen met de MRDH, Rijkswaterstaat, provincie en andere gemeenten leveren we veel inspanning om de regionale woningbehoefte af te stemmen met de mobiliteitsvraagstukken en de economische groei. Er is op allerlei onderdelen sprake van een intensieve samenwerking. In 2024 werk(t)en we in verschillende overleggen aan de OV-Schaalsprong, het metropolitane fietsnetwerk, ketenmobiliteit, CO2-reductie in het verkeer, het vergroten van de verkeersveiligheid, deelmobiliteit en mobiliteitstransitie. Dit doen we ook in 2025.

Verkeersveiligheid

Het komende jaar stellen we nieuw verkeersveiligheidsbeleid op inclusief een plan/agenda voor de uitvoering daarvan.

Maatwerkvervoer

We bereiden samen met de MRDH een pilot maatwerkvervoer voor (ook wel: buurtvervoer). Het maatwerkvervoer zal naar verwachting eind 2024 of begin 2025 daadwerkelijk gaan rijden. Daarmee doen we ervaring op met het bieden van effectief en innovatief maatwerkvervoer en geven we invulling aan de afspraken in het Coalitieakkoord.

Nachtbus Leiden

De nachtbus naar Leiden rijdt ook in 2025. De nachtbus wordt door de gemeente uitgevoerd en zorgt ervoor dat mensen ook in de nachturen Leiden kunnen bereiken en vanuit Leiden terug naar Zoetermeer kunnen.

Doelstelling 7.5 Overige

Om onze ambities en doelstellingen te halen is er vastgoed nodig. Met onze gebouwen geven we namelijk onderdak aan activiteiten die hieraan bijdragen. Ook is het belangrijk dat het vastgoed van voldoende kwaliteit is en optimaal gespreid is over de stad. Bij structurele leegstand stoten we gebouwen af en bij maatschappelijke huisvestingsvragen, waarvoor binnen de bestaande vastgoedportefeuille geen passende huisvesting beschikbaar is, ontwikkelen of trekken we nieuwe gebouwen aan.

In 2025 gaan we aan de slag met de huisvesting van het Nationaal Videogame Museum en de ontwikkeling van een social Hub in de wijk Palenstein. Daarnaast wordt er gestart met de renovatie en verduurzaming van de brandweerkazerne aan de locatie Brusselstraat 4. Aan het van Doornenplantsoen wordt gestart met de bouw van een nieuw schoolgebouw van het Motion Beweegcollege met bijbehorende sporthal. Begin 2025 is het groot onderhoud aan zwembad de Veur afgerond en zal het zwemgedeelte van de Driesprong worden gesloten.

Indicatoren, trendgrafieken en financiën

Doelstelling 7.1 Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder

Waardering bewoners woonruimte (PB 2025)

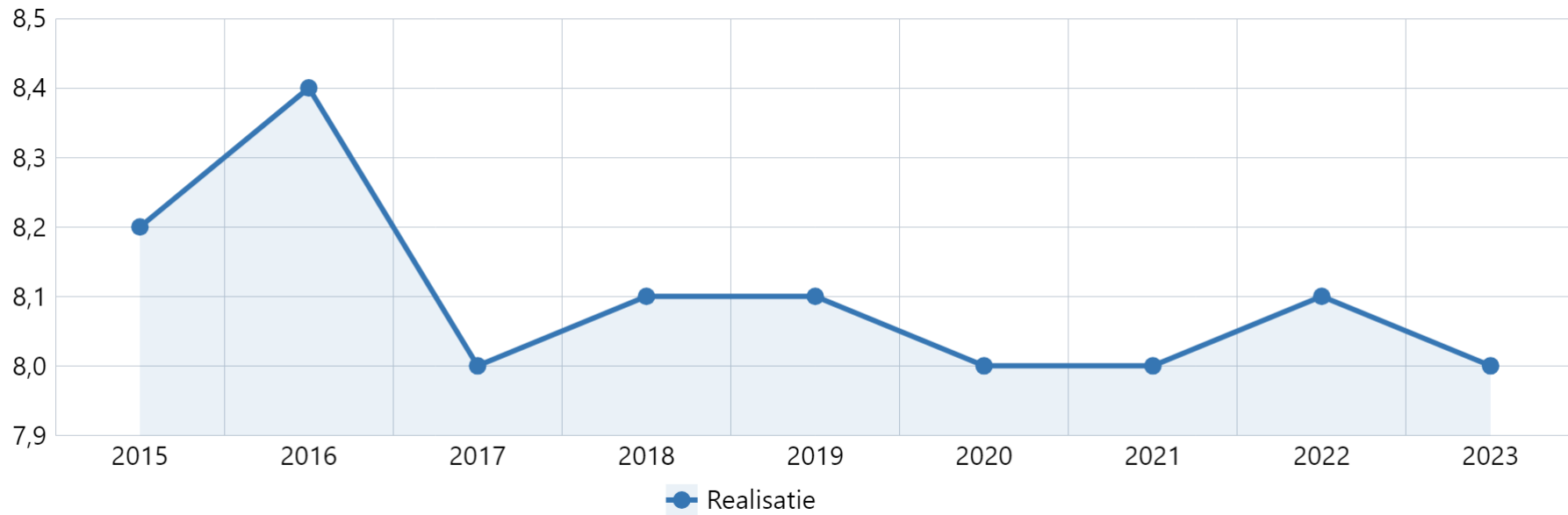
Omschrijving

Tevredenheid van het huishouden over hun woning (in rapportcijfers).

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	8,0	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	8,0	8,0	8,0	8,0

Trendgrafiek Waardering bewoners woonruimte

Bron: Stadspeiling

Toelichting:

In 2023 is een 8,0 gerealiseerd als gemiddelde waardering voor de woonruimte.

Aantal op te leveren woningen per jaar (PB 2025)

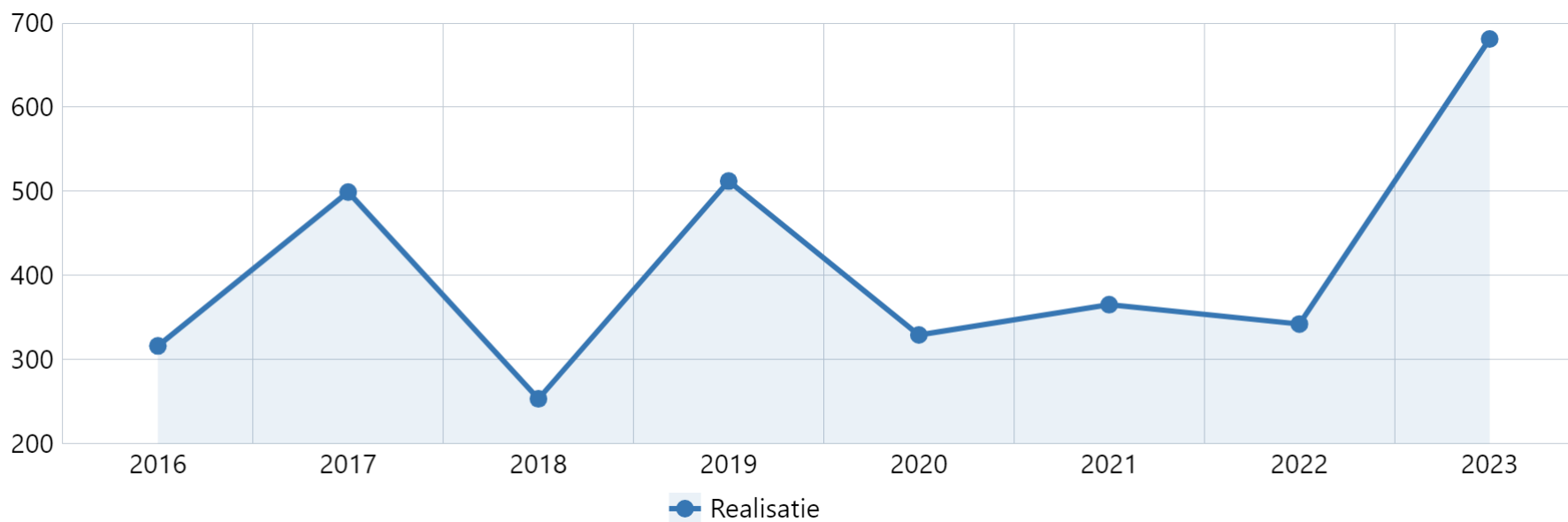
Omschrijving

Het aantal per jaar bij te bouwen woningen (minimaal 700 woningen).

Bron: Woningbouwmonitor 24 januari 2024

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	681	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	1.312	541	650	
Begroting PB 2025 Optioneel extra in de Entree (staat nog niet vast)	-	0	1.647	664	

Trendgrafiek Aantal op te leveren woningen per jaar

Bron: Woningbouwmonitor 24 januari 2024

Toelichting:

Sinds de vaststelling van het Woningbouwprogramma in 2017 zetten we in op een jaarlijkse woningbouwproductie van gemiddeld 700 woningen. In 2023 is dit

aantal bijna gehaald. Hoewel de prognoses voor 2024 en 2025 een daling laten zien, verwachten we dat het gemiddelde aantal woningen per jaar in de periode 2024-2027 rond de 815 ligt. Voor de periode 2024-2035 staan er in totaal 10.139 woningen in de planning.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder (7.1)	-1.504	-976	-874	-872	-872

Toelichting:

Het budget wordt met name ingezet voor de uitvoerings- en beleidstaken voor wonen (inclusief de Bestuurlijke Tafel Wonen Haaglanden). Voor de beleidstaken en de exploitatie woonwagenuisvesting is afzonderlijk budget beschikbaar. Voor extra formatie wonen is voor 2025 1 fte toegevoegd € 0,1 mln.) In 2024 is eenmalig budget verstrekt voor milieufuncties € 0,1 mln.). Het budget voor de landschapstafel is overgeheveld naar programma 3 (€ 0,12 mln.)

Doelstelling 7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio (7.2)	488	-1.088	-1.384	-1.591	-1.813

Toelichting:

Onder deze doelstelling zijn per (sub)product de in gang gezette projecten zoals grondexploitaties Oosterheem en Palenstein opgenomen. Deze uitgaven zijn voor de exploitatie neutraal, omdat dekking plaatsvindt vanuit grondverkopen en andere opbrengsten waaronder subsidies. Een eventueel aanwezig saldo wordt gemuteerd als onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie). Eventuele winstafrachten vinden plaats via mutaties in de reserves. Voor verliezen wordt een voorziening getroffen. Over de gehele linie bezien laten de grondexploitaties gezamenlijk per saldo een verslechterd resultaat zien. Naast grondexploitaties zijn er faciliterend grondbeleid projecten. Dit is vaak neutraal omdat de kosten worden gedekt vanuit bijdragen. Op het product grondbedrijf algemeen vindt er naar aanleiding van het risicoprofiel zo nodig een vrijval of een toevoeging plaats. Op een afzonderlijk product overige financiële middelen worden de (vaste) kosten en opbrengsten verantwoord van gemeentelijke eigendommen (zoals grond). Hierop wordt jaarlijks een voordelig saldo behaald.

Door incidentele opbrengsten en kosten kunnen deze jaarlijks wisselen, eventuele afwijkingen worden gemeld via de Tussenberichten.

Ten behoeve van de vernieuwing van de stad in onder andere de Binnenstad en Meerzicht worden voorbereidende werkzaamheden verricht. In de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 zijn hiertoe middelen gereserveerd die via afzonderlijke raadsbesluiten beschikbaar kunnen worden gesteld. Voor de exploitatie zijn deze kosten vanwege de dekking vanuit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 neutraal. In 2024 en 2025 is budget met dekking van de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 beschikbaar gesteld voor onder andere de uitvoering van de ruimtelijke strategie, woningbouw als aanjager, de uitvoering van de visie Zoetermeer 2040 en nieuwe initiatieven. Daarnaast zijn er via het coalitieakkoord middelen beschikbaar gesteld voor Meerzicht en Buytenwegh. Voor de kapitaallasten en het onderhoud van het programma Entree zijn vanaf 2025 en verdere jaren oplopende budgetten opgenomen. In 2025 en 2026 zijn uitgaven met dekking van de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 voorzien voor onder andere de aanleg van het evenemententerrein Markt 10, Centraal Park en de onrendabele top voor de parkeergarage. Vanaf 2026 is hiervan het onderhoud voorzien.

Doelstelling 7.3 Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte

Waardering bewoners ruimtelijke kwaliteit (PB 2025)

Omschrijving

De waardering van de bewoners gemeten op basis van een vaste vragenreeks in de Stadspeiling.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	76,0%	76,0%	76,0%	

Toelichting:

De ruimtelijke kwaliteit (in %) wordt tweejaarlijks gemeten in even jaren.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte (7.3)	-1.967	-2.121	-2.229	-2.229	-2.229

Toelichting:

Het budget wordt grotendeels ingezet voor personele inzet onder andere voor welstand, beeldkwaliteitsplannen, bestemmingsplannen, structuurvisie (omgevingsvisie) en groen. De uitgaven stijgen vanwege de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Doelstelling 7.4 Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid

Waardering verkeersveiligheid (PB 2025)

Omschrijving

Gemiddeld algemeen rapportcijfer ten aanzien van de tevredenheid over de verkeersveiligheid op buurtniveau door respondenten van de Stadspeiling (18+).

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7,5	7,5	7,5	

Toelichting:

Deze meetfactor wordt tweejaarlijks (in even jaren) uitgevraagd.

Waardering bereikbaarheid auto (PB 2025)

Omschrijving

Het gemiddelde algemene rapportcijfer voor de bereikbaarheid per auto van bestemmingen binnen en buiten Zoetermeer.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7,70	7,70	7,70	

Toelichting:

Deze meetfactor wordt tweejaarlijks (in even jaren) uitgevraagd.

Waardering bereikbaarheid fiets (PB 2025)

Omschrijving

Het gemiddelde algemene rapportcijfer van de bereikbaarheid per fiets binnen Zoetermeer.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	8,1	8,1	8,1	

Toelichting:

Deze meetfactor wordt tweejaarlijks (in even jaren) uitgevraagd.

Waardering bereikbaarheid ov (PB 2025)

Omschrijving

Het gemiddelde algemene rapportcijfer voor de bereikbaarheid per openbaar vervoer van bestemmingen binnen en buiten Zoetermeer door respondenten van de Stadspeiling (18+).

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7,5	7,5	7,5	

Toelichting:
Deze meefactor wordt tweejaarlijks (in even jaren) uitgevraagd.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid (7.4)	-1.098	-1.381	-1.166	-880	-899

Toelichting:
Het budget wordt ingezet voor de uitvoering van de (exploitatie) mobiliteitsprojecten zoals fietslessen voor basisscholen en de inzet van verkeerskundigen. In het coalitieakkoord is incidenteel budget olopend tot € 166.000 voor 2024/2025 en € 83.000 voor 2026 vrijgemaakt voor de verbetering van de verkeersveiligheid, de metropolitane fietsroute en de verbetering van de openbaar vervoerontsluiting van Rokkeveen en het LangeLand Ziekenhuis. In 2024 € 220.000 en 2025 € 183.000 is incidenteel budget beschikbaar voor uitvoering van de pilot verkeer inzet buurtvervoer en het project nachtbus € 200.000. Via de reserve fonds Zoetermeer 2040 is budget beschikbaar voor de OV schaa sprong.

Doelstelling 7.5 Overige

Waardering vastgoed (PB 2025)

Omschrijving

Het percentage heeft betrekking op het minimaal landelijk gemiddelde %.

Bron: Klanttevredenheidsonderzoek

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	66,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	70,0%		70,0%	

Toelichting:

Sinds 2022 doet de gemeente mee met een landelijk gebruikerstevredenheidsonderzoek (Benchmark Gemeentelijk Vastgoed). In dit landelijk onderzoek wordt de eindscore door meerdere onderwerpen bepaald, zoals tevredenheid over de dienstverlening, de klachtenafhandeling, over het onderhoud en over het gebouw. De doelstelling is om gelijk aan het landelijk gemiddelde te scoren, dit was over het jaar 2023 70%. De meting van de klanttevredenheid vindt iedere twee jaar plaats, met als eerstvolgende meetmoment 2025.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Overige (7.5)	-1.754	-1.386	-1.429	-1.404	-1.412

Toelichting:

Het budget wordt ingezet voor het groot onderhoud van ambtelijke en commerciële huisvesting. Daarnaast is het exploitatieresultaat van het vastgoed van de gemeente en het totaal van de algemene kosten stedelijke ontwikkeling onder deze doelstelling verwerkt.

Risico's

Niet van toepassing.

Beleidswijzigingen

Wijziging effectindicator(en) waarderings vastgoed

De waarderingscijfers voor binnensport, buitensport en sociaal-cultureel worden niet meer apart gemeten omdat het aantal respondenten te laag is. De effectindicatoren 'Waardering vastgoed binnensport', 'Waardering vastgoed buitensport' en 'Waardering vastgoed sociaal-cultureel' zijn hierdoor niet meer toepasselijk. Hiervoor komt in de plaats de effectindicator 'Waardering vastgoed' met als streefwaarde 70%.

Sinds 2022 doet de gemeente mee met een landelijk gebruikerstevredenheidsonderzoek (Benchmark Gemeentelijk Vastgoed). In dit landelijk onderzoek wordt de eindscore door meerdere onderwerpen bepaald, zoals tevredenheid over de dienstverlening, de klachtenafhandeling, over het onderhoud en over het gebouw. De doelstelling is om gelijk aan het landelijk gemiddelde te scoren. De meting van de klanttevredenheid vindt iedere twee jaar plaats, met als eerstvolgende meetmoment 2025.

Seniorenmakelaar

In 2019 is gestart met de inzet van een seniorenmakelaar. De seniorenmakelaar verlaagt de druk op de woningmarkt door een betere benutting van de bestaande sociale huurvoorraad (meer inwoners in hetzelfde aantal woningen), zorgt voor een betere draagkracht van stedelijke - en buurtvoorzieningen en voorkomt dure Wmo-woningaanpassingen. Uit onderzoek blijkt dat er in Zoetermeer nog meer verhuizingen door senioren te realiseren zijn. Een deel daarvan doet dit op eigen kracht, een belangrijk deel daarvan komt niet in beweging. Om dit in gang te zetten is een extra seniorenmakelaar nodig. Dit vraagt extra budget 2024 van € 65.000 boven op het structurele budget van € 45.000. De drie corporaties dekken de overige 50% van het totale budget van in totaal € 220.000. Het jaarlijkse bedrag van € 65.000 wordt via 'oud voor nieuw' gedekt door afroaming van het budget voor woningaanpassingen (Wmo). De extra seniorenmakelaar is met de perspectiefnota opgenomen in de begroting voor de tweede helft van 2024 en in de begroting voor 2025. De werving is direct na 1 juli 2024 gestart, zodat deze extra doorstroommakelaar snel ingezet kon worden.

Integrale gebiedsvisie Van Doornenplantsoen-rand van Palenstein

Op 26 juni 2023 heeft de gemeenteraad motie 2306-71 aangenomen, over een integrale Gebiedsvisie Van Doornenplantsoen. De gebiedsvisie voor het van Doornenplantsoen wordt in 2025 opgestart als de uitwerking van de Omgevingsvisie Zoetermeer 2040 in een Ruimtelijke Strategie eind 2024 gereed is. In de gebiedsvisie worden de kaders voor de verdere uitwerking van het gebied rond het Van Doornenplantsoen uitgewerkt. Bijvoorbeeld de relatie tot de omliggende wijken en de ligging aan de hoofdwegenstructuur (Australiëweg). Op basis van de stedenbouwkundige structuur en situatie is het voornemen om het Van Doornenplantsoen op te nemen in een iets bredere gebiedsvisie voor de noordelijke randzone van Palenstein. Een eerste product is een plan van aanpak met een participatievoorstel dat wordt voorgelegd aan de raad.

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Programma 7. Inrichting van de stad	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	-30.765	-37.505	-36.873	-20.468	-18.807	-17.532
Baten	23.052	35.023	19.553	12.962	12.181	11.492
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-7.713	-2.482	-17.320	-7.506	-6.626	-6.040
Toevoegingen	-3.039	-8.561	-3.729	-2.030	-1.428	-1.925
Onttrekkingen	6.418	5.218	14.097	2.454	1.078	740
Mutaties reserves	3.379	-3.343	10.368	424	-350	-1.184
Saldo	-4.334	-5.824	-6.952	-7.081	-6.976	-7.225

Aangenomen moties voorjaarsdebat

Motie nr: 2406-11 Boek resultaten in Meerzicht

Draagt het college op:

1. Het 'Programma Meerzicht' op te delen in concrete deelprojecten met duidelijke onderscheid tussen het fysieke en sociale domein,
2. Voor elk deelproject specifieke doelstellingen en beoogde resultaten te formuleren, met een duidelijke tijdlijn voor de uitvoering,
3. In samenwerking met relevante stakeholders en bewoners van Meerzicht, de voortgang en resultaten van deze deelprojecten regelmatig te communiceren;
4. Te zorgen voor zichtbare verbeteringen in de wijk op korte termijn, zodat de inwoners van Meerzicht merken dat er actief aan hun leefomgeving wordt gewerkt;
5. De gemeenteraad periodiek te informeren over de voortgang en behaalde resultaten van de deelprojecten.

Stand van zaken:

De motie wordt in het eerste kwartaal van 2025 afgedaan.

<p>Motie nr: 2406-18 Ongelukken met Fatbikes voorkomen!</p>	<p>Verzoekt het college:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zich namens de gemeente Zoetermeer aan te sluiten bij de bestaande coalitie van gemeenten en organisaties tegen opgevoerde fatbikes; • Actief (mee) te werken aan bewustwordingscampagnes over fatbikes gericht aan ouders en kinderen; • Handhaving op het naleven van de wettelijke eisen waaraan fatbikes moeten voldoen. <p>Stand van zaken: De motie wordt voor 31 december 2024 afgedaan. De raad ontvangt een bericht over de verrichte lobby door verschillende gemeenten en de resultaten daarvan.</p>
<p>Motie nr: 2406-25 Van Groot naar Beter</p>	<p>Draagt het college op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een pilot te starten met het inzetten van verhuispremies. • In samenwerking met de corporaties een pilot te starten met woonlastengewenning. • Deze pilot te evalueren en de uitkomsten voor het voorjaarsdebat van 2025 met de raad te delen. • De kosten hiervan te dekken uit het Fonds2040 <p>Stand van zaken: Na het zomerreces wordt met de corporaties en de seniorenmakelaar de pilots betreffende de verhuispremies en woonlastengewenning en bijbehorende spelregels verkend. De raad wordt geïnformeerd over de uitkomsten van beide pilots voor het voorjaarsdebat.</p>
<p>Motie nr: 2406-27 Groene bus- en tramhaltes</p>	<p>Draagt het college op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zich aan te sluiten bij de lobby van de Gemeente Den Haag • Bij de MRDH aan te dringen op vergroening de bus- en tramhaltes <p>Stand van zaken: Er is contact gezocht met de gemeente Den Haag over de lobby richting de MRDH. De motie wordt voor 31 december 2024 afgedaan.</p>
<p>Motie nr: 2406-57A Werk vanuit de bedoeling van de woonzorgvisie</p>	<p>Verzoekt het college:</p>

- Heldere afspraken te maken over de uitvoering van de woonzorgvisie met woningcorporaties en deze vast te leggen in de prestatieafspraken;
- In overleg te gaan met particuliere verhuurders over de Zoetermeerse woonzorgvisie en te onderzoeken of er tot afspraken gekomen kan worden over de uitvoering;
- Huurders bij noodzakelijke voorzieningen niet ingeklemd te laten worden tussen gemeente en verhuurder, maar te zorgen dat gemeente samen met de verhuurder tot een oplossing te laten komen;
- De gemeenteraad voor eind 2024 te informeren over de voortgang.

Stand van zaken:

- De uitvoering van de woonzorgvisie maakt al onderdeel uit van de prestatieafspraken. Na het zomerreces vinden er gesprekken plaats met de Zoetermeerse corporaties, zorg- en welzijnspartijen om gezamenlijk de uitvoeringsagenda van de woonzorgvisie op te stellen.
- Na het zomerreces gaan we in overleg met de particuliere verhuurders om te verkennen hoe we hen kunnen betrekken bij de woonzorgvisie en ook de uitvoeringsagenda.
- Huurder en verhuurder zijn een privaatrechtelijke overeenkomst met elkaar aangegaan. Dit betekent dat de gemeente hier geen partij in is en geen invloed heeft op het beleid van de verhuurder. Als er sprake is van ongewenst verhuurgedrag kunnen we een adviserende, doorverwijzende en handhavende rol aannemen. Vanaf 1 juni 2024 heeft de gemeente namelijk een Meldpunt Ongewenst Verhuurderschap. Bij dit meldpunt kunnen huurders terecht met meldingen en handhavingsverzoeken als het om ongewenst verhuurgedrag, intimidatie, woondiscriminatie, een te hoge borg en onredelijke servicekosten gaat. De gemeente gaat dan in gesprek met de verhuurder en huurder om gezamenlijk tot een oplossing te komen.
- De raad wordt voor eind 2024 geïnformeerd over de voortgang van het bovenstaande.

Waar staat je gemeente indicatoren

Hyperlinks naar dashboard 'Waar staat je gemeente?'. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Bouwen-en-wonen/>

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/mobiliteit/>

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Overzicht Overhead

Inleiding

In dit overzicht staan de lasten en baten van de overhead van de gemeentelijke organisatie opgenomen. Dit is voorgeschreven in wetgeving (Besluit Begroting en Verantwoording/BBV) met als doel om de overhead inzichtelijk te maken en om gemeenten onderling te kunnen vergelijken op hun uitgaven hieraan. De door het BBV gehanteerde definitie van overhead luidt: de kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primair proces. De doelstelling van overhead luidt: het sturen van de organisatie en het ondersteunen van het primaire proces.

Voorbeelden van kosten die tot de overhead worden gerekend zijn loonkosten van leidinggevenden en van medewerkers van de ondersteunende afdelingen. Concreet gaat het om de volgende organisatieonderdelen: Personeel & Organisatie, Informatievoorziening & Automatisering, Financiën en Control, Juridische & Bestuurszaken en Inkoop, Facilitaire zaken & Huisvesting, Communicatie, Management en & Afdelingsondersteuning c.a. en Concerncontrol.

De notitie overhead van de commissie BBV is eind 2023 geactualiseerd. Een belangrijke aanpassing is de definitie van het begrip overhead zelf. Deze notitie is van toepassing met ingang van de begroting 2025. De commissie BBV adviseert kaderstelling op het gebied van overhead door middel van de financiële verordening of door een nota overhead aan de raad voor te leggen en periodiek te herzien. Eind 2024 wordt daarom een kaderstellende nota overhead aan de raad aangeboden.

Voor overhead zijn twee specifieke kengetallen benoemd voor het bepalen van doelmatigheid. Het eerste kengetal betreft de geraamde lasten van de overhead uitgedrukt in een percentage van de totale geraamde lasten, exclusief stortingen in de reserves. In 2025 ligt dit percentage op 11%. Sinds 2017 fluctueert dit percentage tussen de 10% en 12%. Het tweede kengetal geeft de kosten van het personeel in een overheadfunctie uitgedrukt in een percentage van de totale kosten van het personeel weer. In 2025 komt dit overeen met 2024 en blijft 34%. Sinds 2017 schommelt dit percentage tussen de 34% en 37%.

Beleidswijzigingen

Uitbreiding formatie Directie, dekking formatie Directie door verlaging externe inhuur

Uitbreiding van de directie is noodzakelijk voor meer gerichte sturing op complexe dossiers. De uitbreiding is voor de functies 1 fte directeur en 0,67 fte secretaresse. De structurele loonkosten bedragen € 239.000 per jaar, dekking vindt plaats door verlaging van externe inhuur verdeeld over alle programma's.

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	2025	2026	2027	2028
Uitbreiding formatie Directie	239	239	239	239
Dekking formatie Directie, verlaging externe inhuur	-239	-239	-239	-239
Saldo	0	0	0	0

XXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXX

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Overhead	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	-47.156	-54.454	-60.440	-55.050	-54.881	-54.851
Baten	247	82	237	237	237	237
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-46.910	-54.372	-60.203	-54.813	-54.644	-54.614
Toevoegingen	-10.691	-290	-290	-290	-290	-290
Onttrekkingen	46	27	27	27	14	0
Mutaties reserves	-10.645	-263	-263	-263	-276	-290
Saldo	-57.555	-54.634	-60.466	-55.075	-54.920	-54.904

Toelichting financiën op hoofdlijnen:

Het budget is bestemd voor de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Hierbij gaat het om kosten voor activiteiten zoals personeel, informatievoorziening, organisatie, financiën, administratieve organisatie, communicatie en huisvesting. Het lastenbudget bedraagt € 61 mln. in 2025. Vanaf 2026 daalt dit structureel naar € 55 mln. Deze daling komt grotendeels door het (deels) tijdelijk budget voor de nieuwe reiskostenregeling, de verbouwing van het stadhuis en extra overheadkosten voor tijdelijke formatie.

Aangenomen moties voorjaarsdebat

Motie nr: 2406-36 Stapeffecten bij kwetsbare doelgroepen	<p>Verzoekt het college om:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bij het samenstellen en presenteren van een pakket bezuinigingsmaatregelen bij de Voorjaarsnota voor 2026 aan te geven of en zo ja welke stapelingseffecten zich voordoen bij kwetsbare doelgroepen. <p>Stand van zaken: Het college verwacht deze motie af te doen in het tweede kwartaal van 2025 bij de Perspectiefnota 2026.</p>
Motie nr: 2406-41 Studentenflexpool	<p>Verzoekt het college:</p> <ul style="list-style-type: none"> Informatie in te winnen bij de gemeente Heemstede (en Bloemendaal) over de (on)mogelijkheden van dit systeem

	<ul style="list-style-type: none"> • Te onderzoeken of een studentenflexpool ook bij de gemeente Zoetermeer kan worden ingezet, om hiermee het effect van het tekort aan ambtenaren te dempen • Met een memo daarover de raad te informeren. <p>Stand van zaken: Het college verwacht deze motie af te doen in het vierde kwartaal 2024.</p>
<p>Motie nr: 2406-42 Inzicht subsidiebeleid</p>	<p>Verzoekt het college: Een inventarisatie van alle subsidies op te stellen, en deze inventarisatie voor 31 december 2024 aan de gemeenteraad aan te bieden, waarbij duidelijk wordt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. het doel van de subsidie, 2. de ontvangers van de subsidies, 3. de doelgroep van de subsidies, 4. de financiële bron van de subsidie, 5. de resultaten van de subsidie. <p>Stand van zaken: De inventarisatie start in het vierde kwartaal van 2024.</p>
<p>Motie nr: 2406-43 Alle sportsubsidies op een pagina</p>	<p>Draagt het college op: Een webpagina te maken waar alle landelijke, provinciale en gemeentelijke subsidies en regelingen voor sportclubs overzichtelijk worden weergegeven.</p> <p>Stand van zaken: Het college verwacht deze motie af te doen in het eerste kwartaal van 2025.</p>
<p>Motie nr: 2406-50 Gelijke subsidies lokale partijen</p>	<p>Verzoekt de burgemeester om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • in de rol als voorzitter van de raad zich hard te maken en ervoor te pleiten dat er vaart moet worden gemaakt met de uitvoering van de wet op de politieke partijen; • bij het komende VNG Congres zijn zorgen uit te spreken dat de subsidie behorende bij de (wpp) pas per 1 januari 2026 beschikbaar komt; • de raad op de hoogte te houden van de ontwikkelingen op dit vlak; roept de raad op:

- zich positief uit te spreken over de wet politieke partijen (wpp) die van een gelijk speelveld spreekt voor landelijke en lokale politieke partijen door deze motie te steunen;
- om een signaal af te geven aan de landelijke politiek en de griffie te verzoeken deze motie te versturen aan de landelijke politieke partijen,

Stand van zaken:

Het college verwacht deze motie af te doen in het derde kwartaal van 2024.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Inleiding

Algemene dekkingsmiddelen zijn de middelen die vrij te besteden zijn en die de gemeente gebruikt om de lasten van alle programma's te dekken. Dit in tegenstelling tot specifieke dekkingsmiddelen die aan een speciaal doel gebonden zijn. De algemene dekkingsmiddelen zijn opgenomen in het 'overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien'. Specifieke dekkingsmiddelen hangen samen met een concreet beleidsveld en zijn opgenomen op de betreffende programma's.

De algemene dekkingsmiddelen beslaan ongeveer 2/3 van de totale baten van de gemeente. De belangrijkste algemene dekkingsmiddelen zijn:

- Algemene Uitkering uit het gemeentefonds
- Inkomsten uit de Onroerende Zaak Belasting (OZB)
- Treasury
- Inkomsten uit beleggingen
- Inkomsten uit de precarioheffing, de toeristenbelasting en de hondenbelasting.

De totale omvang van de algemene dekkingsmiddelen bedraagt in 2025 ca. € 350 mln.

Gemeentefonds

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is voor 2025 € 297 mln. In de Programmabegroting 2025-2028 zijn de gevolgen verwerkt van de Meicirculaire 2024. Deze gevolgen zijn gemeld in het memo Raadsmemo Meicirculaire 2024 (19 juni 2024).

Algemeen

De hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is voor een gemeente voornamelijk afhankelijk van de volgende drie onderdelen:

- *Accres: De algemene groei (of krimp) van de algemene uitkering*
De groei of krimp (mutatie) van de algemene uitkering op totaalniveau (landelijk) wordt bepaald op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Het bbp is een maat voor de omvang van de economie. De mutatie van het bbp is leidend voor de groei (of krimp) van het gemeentefonds. Deze mutatie wordt in twee delen gesplitst namelijk een volumedeel en een prijsdeel. Om grote jaarlijkse schommelingen tegen te gaan, wordt voor het volumedeel een 8-jaars gemiddelde gebruikt (van de jaren t-9 tot en met t-2, voor 2025 is dat 2016-2023). Voor het prijsdeel wordt het cijfer van het lopende jaar gebruikt om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de werkelijke prijsstijgingen. De groei van de algemene uitkering is nodig om loon- en prijsstijgingen en volume groei te kunnen dekken.
- *Taakmutaties (nieuwe taken)*
Gemeenten maken extra kosten wanneer ze nieuwe taken krijgen van het rijk. Het rijk geeft aan gemeenten aan hoe deze kosten gedekt kunnen

worden. In de meeste gevallen voegt het rijk middelen toe aan de algemene uitkering uit het gemeentefonds om de kosten te dekken. Het gemeentefonds stijgt dan als er nieuwe taken bijkomen en het gemeentefonds daalt als er taken afvallen.

- **Herverdeeleffecten**

Uitgangspunt bij de verdeling van de algemene uitkering is: "Elke gemeente is, gezien haar structurele omstandigheden, (globaal) in staat om, bij gelijke belastingdruk, een gelijkwaardig niveau van voorzieningen te realiseren". De algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt daarom verdeeld over de gemeenten via verschillende maatstaven zodat met bepaalde gemeentelijke kenmerken rekening kan worden gehouden. Het gaat om onder andere het aantal inwoners, jongeren, ouderen, woonruimten, oppervlakte bebouwing, centrumfunctie, bijstandsgerechtigden. Als de omvang van deze maatstaven voor de gemeente wijzigt (dus bijvoorbeeld meer of minder inwoners) of als de omvang op landelijk niveau wijzigt, ontvangt de gemeente meer of minder inkomsten.

Omvang van de algemene uitkering uit het gemeentefonds op basis van de Meicirculaire 2024.

De algemene uitkering is voor het jaar 2025 bij de meicirculaire met € 3,4 mln. verlaagd tot € 297,4 mln. Onderstaande tabel laat de belangrijkste wijzigingen zien ten opzichte van de Perspectiefnota 2025. Daaronder volgt een korte toelichting. In het memo Meicirculaire 2024 staat dit uitgebreider beschreven.

Bedragen * € 1.000

Meicirculaire 2024		2025	2026	2027	2028
Effecten meicirculaire 2024					
1	Accres	-1.900	-3.100	-3.700	-3.400
2	extra korting 2025	-4.500	-	-	-
3	afschaffen opschalingskorting	-	4.500	4.500	4.500
5	herijking afname suppletie	-	-	-2.000	-4.000
6	Taakmutaties	1.200	1.400	1.400	1.400
7	Herverdeeleffecten	1.800	2.600	2.700	4.900
8	Saldo algemene uitkering	-3.400	6.000	3.900	4.800
Reserveringen					
10	Loon- en prijsstijgingen	1.800	2.900	5.900	900
11	Uitvoering taakmutaties	-1.200	-1.400	-1.400	-1.400
12	Effect meicirculaire	-2.800	6.900	7.400	2.700

Accres: Bij de meicirculaire is het accres verlaagd. Dit komt door de lagere raming van de loon- en prijsstijging. Tegenover het lagere accres staan dus ook lagere kosten voor de gemeente.

Extra korting 2025 en opschalingskorting: De korting op de algemene uitkering uit het gemeentefonds vanwege het vergroten (opschalen) van gemeenten naar 100.000 inwoners stopt definitief vanaf 2026. Dit levert een voordeel op van € 4,5 mln. vanaf 2026. In ruil hiervoor heeft het rijk besloten in 2025 de algemene uitkering eenmalig te verlagen met hetzelfde bedrag.

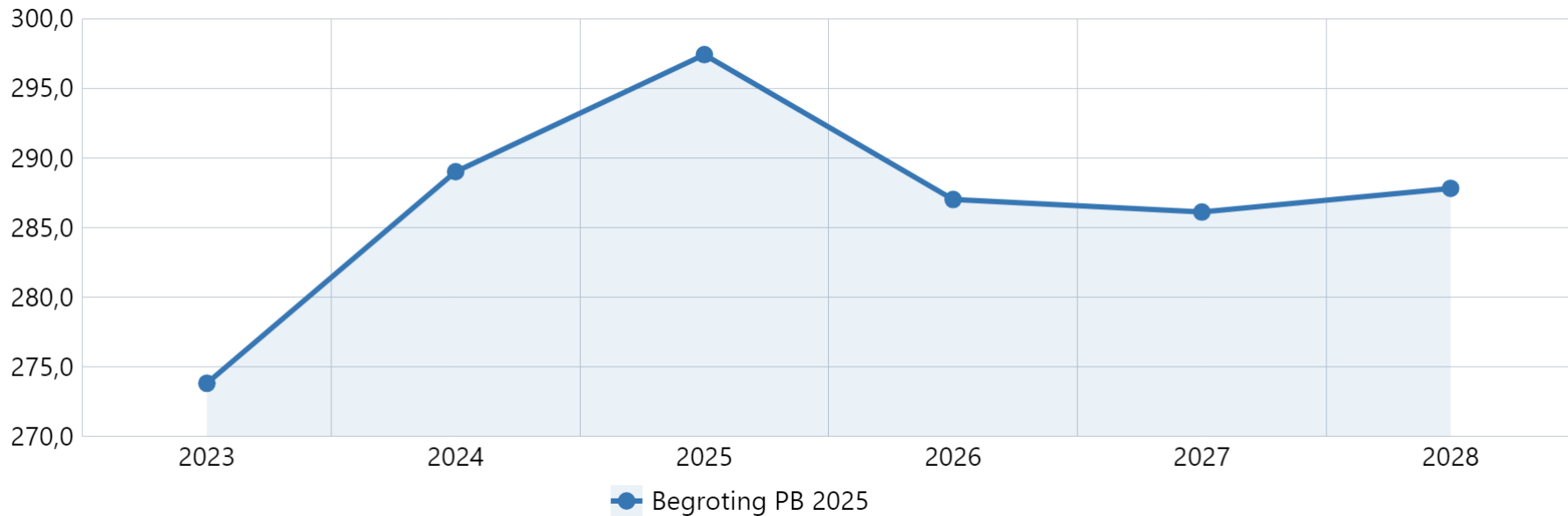
Herijking afname suppletie: In 2023 is een nieuw verdeelmodel ingevoerd voor de algemene uitkering van het gemeentefonds (herijking). In het nieuwe model worden de middelen verdeeld door minder maatstaven en door een aantal gewijzigde (nieuwe) maatstaven. Dat levert herverdeeeffecten op tussen gemeenten. Op basis van dit nieuwe model is vastgesteld welke gemeenten voordeelgemeente waren en welke nadeelgemeenten. Zoetermeer is nadeelgemeente. Op basis van het nadeel dat op peildatum 1 januari 2023 ontstaan is, krijgt Zoetermeer tijdelijk compensatie (suppletie-uitkering) van ruim € 10 mln. Op dit moment wordt de herijking nader onderzocht door het Ministerie van BZK samen met de Raad Openbaar Bestuur en VNG. Als dit klaar is, vervalt gefaseerd de suppletie-uitkering. De verwachting is dat dit vanaf 2027 leidt tot een afname van de suppletie-uitkering met € 2 mln. per jaar.

Taakmutaties: Voor een aantal extra taken krijgt de gemeente extra geld. Voor 2025 gaat het om een bedrag van € 1,2 mln. De grootste taakmutatie betreft middelen voor participatie voor extra vergoeding voor loonkosten in het kader van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en voor de groei van het aantal mensen in beschut werk.

Herverdeeeffecten: Zoetermeer krijgt een groter deel van de algemene uitkering door relatieve groei op het gebied van een aantal maatstaven. Zoetermeer groeit momenteel harder dan andere gemeenten qua inwoneraantal, maar bijvoorbeeld ook op het gebied van huishoudens met laag inkomen en inwoners van 75 jaar en ouder.

In onderstaande grafiek is de stijging van de algemene uitkering van 2023 t/m 2025 goed te zien. In deze jaren werd de groei van de algemene uitkering uit het gemeentefonds bepaald door de groei van de rijksuitgaven (trap-op-trap-af-systematiek). Deze systematiek wordt door het rijk losgelaten met daarbij een verlaging van de algemene uitkering met € 2,3 mld. landelijk (voor Zoetermeer ongeveer € 16 mln.). Dit wordt zichtbaar in de grafiek in de daling in 2026. Dit is het zogenaamde 'ravijn'. Voor de jaren daarna is het beeld stabiel. Daarmee ontvangt de gemeente geen extra middelen voor autonome groei.

Trendgrafiek Algemene uitkering

Onroerende zaakbelasting

De opbrengst van de Onroerende zaakbelasting (OZB) wordt gerealiseerd door de WOZ-waarde van woningen en niet-woningen te vermenigvuldigen met een door de gemeenteraad vastgesteld OZB-tarief. Uitgangspunt bij het bepalen van het OZB-tarief is dat het totaal van de OZB-opbrengsten elk jaar op hetzelfde niveau wordt gehouden. Het tarief voor de OZB wijzigt jaarlijks met de toe- of afname van de waarde van de woningen en niet-woningen. De waarde van de woningen en niet-woningen wordt jaarlijks getaxeerd. Bij een lagere taxatiewaarde stijgt het OZB-tarief. Bij een hogere taxatiewaarde daalt het OZB-tarief. Bij een waardestijging van de woningen en niet-woningen wordt dus niet méér OZB-opbrengst geïnd. Het tarief wordt wel jaarlijks gecorrigeerd met de inflatie. Op deze manier zijn de gemeentelijke inkomsten niet afhankelijk van waardeschommelingen van de woningen en niet-woningen. Het OZB-tarief wordt vastgesteld bij de vaststelling van de belastingverordeningen in de laatste raadsvergadering van 2024. In deze programmabegroting staan de voorlopige tarieven op basis van de inschatting in september 2024.

De totale opbrengst van de OZB in 2025 bedraagt € 43,8 mln.

Bedragen * € 1 mln.

OZB	2024	2025	2026	2027	2028
Woningen, eigenaar	25,3	26,5	26,5	26,5	26,5
Niet-woningen, eigenaar	10,0	10,7	10,7	10,7	10,7
Niet-woningen, gebruiker	6,2	6,7	6,7	6,7	6,7
Totaal	41,5	43,8	43,8	43,8	43,8

Treasury

Op het onderdeel Treasury worden de rentelasten en rentebaten geraamd. De verwachting is dat de gemeente in de komende jaren geen nieuwe leningen hoeft aan te trekken. Hierdoor blijven de rentelasten laag. De gemeente heeft middelen bij de schatkist van het rijk uitgezet. De komende jaren levert dit renteopbrengsten op. In de paragraaf Financiering wordt dit uitgebreider toegelicht.

Overige inkomsten OAD

De gemeente ontvangt jaarlijks dividend van Stedin en de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) voor aandelen die de gemeente bezit. Stedin verwacht de komende jaren zowel op de preferente aandelen als op de reguliere aandelen uit te keren. Daarnaast ontvangt Zoetermeer inkomsten uit de toeristenbelasting en precario.

Bedragen * € 1 mln.

Overige inkomsten OAD	2024	2025	2026	2027	2028
Aandelen	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Belastingen	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Totaal	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1

Beleidswijzigingen

Niet van toepassing.

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	-4.138	-5.173	-6.338	-12.924	-23.631	-36.712
Baten	324.824	339.547	348.280	344.416	353.516	360.427
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	320.686	334.373	341.941	331.492	329.885	323.715
Toevoegingen	-89.461	-125.974	-3.078	-1.759	-1.748	-2.058
Onttrekkingen	97.568	142.159	23.230	938	701	619
Mutaties reserves	8.107	16.185	20.152	-821	-1.046	-1.440
Saldo	328.793	350.558	362.093	330.671	328.839	322.275

De verwachte inkomsten voor 2025 zijn ongeveer € 20 mln. hoger dan de inkomsten in 2026. Dit komt voornamelijk door de verlaging van de algemene uitkering uit het gemeentefonds vanaf 2026, het 'zogenaamde' ravijn. In de jaren erna dalen de inkomsten nog verder. Dit heeft vooral te maken met lagere renteopbrengsten/hogere rentelasten. De toelichting op de rentebaten en rentelasten staat in de paragraaf financiering.

Aangenomen motie voorjaarsdebat

Niet van toepassing.

Vennootschapsbelasting

Inleiding

Gemeenten zijn sinds 1 januari 2016 vennootschapsbelastingplichtig als zij een fiscale onderneming bedrijven. Over de fiscale winst is dan winstbelasting verschuldigd. Bij Zoetermeer geldt dit onder meer voor de grondexploitaties. Sinds 2024 is Zoetermeer nog meer in control omdat Zoetermeer een vaststellingsovereenkomst (VSO) heeft afgesloten met de Belastingdienst voor grondzaken, meer specifiek de actieve grondexploitaties. Voor de reclame-activiteiten lopen er diverse procedures bij de Hoge Raad (HR), waarvan het wachten is op een uitspraak.

Naast de grondexploitaties zijn ook de verkoopopbrengsten van reststromen afval onderworpen aan vennootschapsbelasting. De gemeente sluit hier aan op het landelijk beleid, waarbij 1% van de opbrengsten als fiscaal resultaat in de Vpb-aangifte wordt meegenomen. De overige activiteiten binnen de gemeente zijn niet onderworpen aan de Vpb-plicht en/of kunnen steunen op een vrijstelling.

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Vennootschapsbelasting	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	-366	-818	-231	-249	-260	-191
Baten	229	0	0	0	0	0
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-136	-818	-231	-249	-260	-191
Saldo	-136	-818	-231	-249	-260	-191

Financiële begroting

Financiële begroting

Inleiding

Zoetermeer heeft haar financiën op orde en is financieel gezond, maar wordt geconfronteerd met grote uitdagingen door de huidige aanpak van het rijk. Ondanks onze inspanningen en tijdelijke oplossingen, voelen we de negatieve effecten van het 'ravijnjaar' en de herijking van de gemeentefonds. Daarnaast blijven de tekorten in de jeugdzorg toenemen. Zonder structurele steun van het rijk zullen de gevolgen voor Zoetermeer aanzienlijk zijn. Wij blijven ons inzetten voor onze inwoners, maar kunnen dit niet alleen.

De financiën van Zoetermeer laten een zorgwekkend toekomstbeeld zien. In 2025 is zonder een uitzonderlijk aanvullend dekkingsplan geen sprake meer van structureel en reëel begrotingsevenwicht. Om in 2025 net als in 2024 een sluitende begroting te kunnen aanbieden, is het voorstel om gebruik te maken van het zogenaamde 'surplus' in de algemene reserve. Dit betekent een eenmalige onttrekking aan de Vrij inzetbare reserve van € 11,36 mln. ter dekking van het begrotingstekort. Voor de jaren daarna is de begroting alleen sluitend te maken wanneer er drastische maatregelen worden genomen.

Omdat het structureel begrotingssaldo inclusief aanvullend dekkingsplan voor 2025 nog positief is, heeft het gepresenteerde tekort vanaf 2026 geen directe gevolgen voor het oordeel van de provincie. De provincie als toezichthouder beoordeelt de begroting op structureel en reëel evenwicht. Dat houdt in dat structurele lasten gedekt moeten worden door structurele baten. Daarbij kijkt de provincie naar het eerste jaar van de begroting (2025), en als dat niet in evenwicht is naar het laatste jaar (2028). Als niet aan die voorwaarden wordt voldaan, past de toezichthouder 'preventief' toezicht toe. Dat houdt onder meer in dat de gemeente geen uitgaven mag doen zonder voorafgaande toestemming van de provincie. Zonder bezuinigingen de komende jaren is er een reële kans dat die situatie zich voordoet. Veel hangt af van de ontwikkelingen in de financiële verhouding tussen rijk en gemeenten.

De onzekerheden rondom de financiën blijven groot voor alle gemeenten en dus ook voor Zoetermeer. Dit heeft voor een groot deel te maken met de inkomsten die gemeenten ontvangen van het rijk, de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Het rijk heeft per 2024 de systematiek van trap-op-trap-af losgelaten. In deze systematiek volgden de inkomsten van gemeenten de uitgaven van het rijk. De nieuwe financieringssysteematiek geldt met terugwerkende kracht vanaf 2024. De stijging van de algemene uitkering wordt dan gekoppeld aan het Bruto Binnenlands Product (BBP).

De tekorten in de jeugdzorg lopen hard op, niet alleen in Zoetermeer, maar ook landelijk. Door middel van de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd (die is afgesproken met het rijk) wordt geprobeerd de kosten in de jeugdzorg te beheersen. De beheersingsmaatregelen uit de Hervormingsagenda zijn nog niet allemaal uitgewerkt en in gang gezet. In 2025 doet een deskundigencommissie een uitspraak over de invulling/uitvoering van de hervormingsagenda en over de hoogte van de rijksbijdrage voor de jeugdzorg. De deskundigencommissie zou de uitspraak kunnen doen dat het rijk extra moet bijdragen voor de jeugdzorg, omdat de huidige bijdrage niet voldoende is en omdat het rijk nog niet alle punten uit de hervormingsagenda gereed heeft. Als gemeenten nog niet voldoende hebben bijgedragen aan de uitvoering van de hervormingsagenda, dan hoeft het rijk minder bij te dragen.

Verder is de verdeling van de algemene uitkering over alle gemeenten gewijzigd. Op totaalniveau voor alle gemeenten heeft dit geen effect, maar door de gewijzigde verdeling zijn er voordeel- en nadeelgemeenten. Zoetermeer behoort tot de nadeelgemeenten. Er lopen verschillende onderzoeken (onder leiding van het ministerie van BZK naar het nieuwe verdeelmodel om te bekijken of het nieuwe model nog verbeterd kan worden. De hoop is dat er dan in ieder geval beter uitgelegd kan worden waarom onder andere Zoetermeer een nadeelgemeente is.

Het rijk heeft veel wensen waarbij voor de uitvoering een beroep wordt gedaan op gemeenten. Te zien is dat in de afgelopen jaren steeds meer gebruik wordt gemaakt van specifieke uitkeringen als financiering voor de uitvoering in plaats van algemene middelen via het gemeentefonds. Specifieke uitkeringen worden per regeling afgerekend met het betrokken ministerie. Daardoor worden gemeenten in hun beleidsvrijheid beperkt en zijn er meer administratieve lasten. De bedoeling van het kabinet was om *alle* specifieke uitkeringen te schrappen en over te hevelen naar de algemene uitkering voor gemeenten. In de gemeentefondsbegroting wordt die ambitie echter losgelaten. De komende tijd wordt wel gewerkt aan maatregelen om het *aantal* specifieke uitkeringen te beperken. De budgetkorting van 10 procent op de relevante specifieke uitkeringen is ingeboekt op de departementale begrotingen.

Hoewel baten en lasten tot zorgen leiden is de financiële positie van gemeente Zoetermeer nog relatief gezond. Zoetermeer beschikt over reserves en is in staat om risico's op te vangen als ze zich voordoen. Wel teren we in op ons eigen vermogen vanwege de dekking van de begrotingstekorten in 2024 en 2025 door de inzet van de Vrij inzetbare reserve.

Het ravijnjaar 2026 nadert snel. Het is aan gemeenten om verstandige keuzes te maken in onzekere omstandigheden. Deze begroting bevat nog geen voorstellen voor bezuinigingen. De komende periode gaat het college met de raad verder in gesprek over de inhoud en betekenis van mogelijke keuzes tot besparen.

Grondslagen

De volgende grondslagen bepalen mede het financiële beeld in de programmabegroting:

- Ontwikkeling van de aantallen inwoners en woningen
- Beleid ten aanzien van verwachte ontwikkeling van het loon- en prijspeil
- Ontwikkeling algemene uitkering
- Rentepercentages
- Afschrijvingstermijnen.

Ontwikkeling van de aantallen inwoners en woningen

In deze begroting is voor de berekening van de uitkering van het gemeentefonds uitgegaan van de aantallen woningen en inwoners zoals opgenomen in onderstaande tabel.

Per 1 januari	2024	2025	2026	2027	2028
Woningen	57.654	58.314	58.818	60.048	60.399
Inwoners	128.451	129.563	130.387	132.839	133.278

De aantallen inwoners en woningen zijn voor de financiële begroting belangrijke parameters, omdat veel financiële stromen (zoals algemene uitkering en diverse belastingen) worden berekend aan de hand van deze parameters. De financiële gevolgen van een toename van de woningen (en veranderingen in het aantal inwoners) is voor het begrotingssaldo in principe neutraal. De hogere inkomsten als gevolg van meer woningen/inwoners worden voor maximaal

50% gestort in de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 (voormalig Reserve Investeringsfonds) en voor 50% ingezet voor hogere kosten van beheer/voorzieningen als gevolg van uitbreiding van het aantal inwoners en het te onderhouden openbaar gebied.

Loon- en prijsstijging

De gevolgen voor loon- en prijsstijging ten opzichte van de begroting 2024 zijn volgt in de programma's van de begroting 2025 verwerkt.

	2025
Prijsstijging	
- Lasten en baten	2,0%
- Opbrengsten belastingen, leges en heffingen	0,9%
Loonstijging	5,3%

Prijsstijging 2025

Op basis van de gegevens van het Centraal Plan Bureau (CPB) van maart 2024 wordt de prijsstijging voor 2025 bepaald. Voor de prijsstijging wordt de Index materiele overheidsconsumptie (Imoc) gebruikt. Voor de lasten en baten van de begroting 2025 wordt uitgegaan van een prijsstijging van 2,0% ten opzichte van de begroting 2024. Dit percentage bestaat uit de inschatting voor 2025 van 2,2% en een correctie van -0,2% over voorgaande jaren. Deze stijging is ten opzichte van de ramingen zoals opgenomen in de Programmabegroting 2024.

Correctie 2023 en 2024	-0,2%
Inschatting 2025	<u>2,2%</u>
Prijsstijging in begroting 2025	2,0%

Voor de opbrengsten van de belastingen, leges en heffingen van de begroting 2025 wordt rekening gehouden met een stijging van de tarieven van 0,9%. Dit percentage bestaat uit de inschatting voor 2025 van 2,2% en een correctie van -1,3% over voorgaande jaren. Deze stijging is ten opzichte van de vastgestelde tarieven in december 2023.

Correctie 2023 en 2024	-1,3%
Inschatting 2025	<u>2,2%</u>
Prijsstijging in begroting 2025	0,9%

Voorstel aanpassing prijsstijging belastingen, leges en heffingen

Zoals hierboven duidelijk wordt is het stijgingspercentages voor de lasten en baten anders dan het stijgingspercentage voor de belastingen, leges en heffingen. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming van de lasten en baten wordt vastgesteld op basis van het CPB in maart en die van de tarieven naar aanleiding van de ramingen van het CPB in september. Dit wordt gedaan om de meest actuele indexcijfers voor de tarieven te hanteren, zodat de inwoners niet te veel of niet te weinig betalen.

Vanaf 2025 worden alle prijsstijgingen gebaseerd op de raming van het CPB in maart. Daardoor worden alle prijsstijgingen in de begroting aan elkaar gelijk. Dit is administratief eenvoudiger, en ook beter uit te leggen. We hanteren hiermee niet meer de meest recente indexcijfers. Voor de inwoners kan dit het ene jaar een voordeel en het andere jaar een nadeel opleveren. Dat is overigens met de voorgaande systematiek ook zo. Doordat de indexatie wordt gecorrigeerd over eerdere jaren, wordt dit voor- of nadeel het jaar daarop weer rechtgetrokken. Door deze aanpassing is het niet meer nodig een begrotingswijziging te maken bij de vaststelling van de belastingverordeningen in december.

Bovenstaande staat los van de werkwijze voor het vaststellen van de tarieven OZB. Die werkwijze heeft betrekking op de waardestijging van de woningen en niet-woningen en niet op de indexatie van het tarief. De tarieven van de OZB worden bepaald door zowel de waardestijging als door de prijsindexatie. De concept tarieven voor de OZB worden opgenomen in de programmabegroting. In december worden deze geactualiseerd op basis van de laatste informatie over de waardestijging of -daling van de woningen en niet-woningen. De tarieven voor de OZB worden definitief vastgesteld in de verordening onroerendezaakbelasting.

Loonstijging 2025

Op basis van de gegevens van het Centraal Plan Bureau (CPB) van maart 2024 wordt de loonstijging voor 2025 bepaald. Voor de loonstijging wordt de loonvoet overheid gebruikt. Voor de stijging van de loonkosten wordt een stijgingspercentage van 5,3% aangehouden ten opzichte van de begroting 2024. Bij de bepaling van het stijgingspercentage is rekening gehouden met de afgesloten CAO die loopt tot 31 maart 2025 en de sociale lasten, zoals deze bekend zijn op 1 januari 2024.

	2026	2027	2028
Prijsstijging	2,2%	2,2%	2,2%
Loonstijging	2,2%	4,8%	4,0%

Ontwikkeling algemene uitkering

De in de begroting verwerkte algemene uitkering is gebaseerd op de Meicirculaire 2024. Met de eventuele gevolgen uit de Septembercirculaire 2024 wordt in de programmabegroting zelf geen rekening gehouden. De budgettaire vertaling daarvan wordt betrokken in de volgende perspectiefnota.

Voor Zoetermeer leverde de Meicirculaire 2024 een nadeel op van per saldo € 2,8 mln. in 2025. Dit nadelige effect wordt met name veroorzaakt door een eenmalige korting van € 4,5 mln. door het rijk. Vanaf de jaren 2026 en verder geeft de Meicirculaire 2024 een positief effect dat o.a. wordt veroorzaakt door de afschaffing van de opschalingskorting. Het vorige kabinet heeft daarnaast besloten met ingang van 2024 de methode van groei (accres) van de algemene

uitkering aan te passen. In plaats van de trap-op-trap-af-systematiek waarbij gemeenten meebewegen met de uitgaven van het rijk, hanteert het rijk nu de groei van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Een gedetailleerde toelichting is opgenomen in het Overzicht algemene dekkingsmiddelen (OAD).

Rentepercentages

Onderstaande tabel vermeldt de rentepercentages waarmee in de begroting 2025 is gerekend.

Investerings	
Nieuw en vervanging	2%
Financieringsrente tijdens de bouw	oplopend naar 1% in 2027 0,7% in 2025, 1% in 2026 & 2027)
Rente omslagpercentage	0%
Grondbedrijf	
Boekwaarde	0,21%

Afschrijvingstermijnen

Op investeringen wordt afgeschreven. Daardoor worden de investeringsuitgaven in de tijd verdeeld over de gebruiksduur van de investering. De geldende afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in bijlage 13. De raad bepaalt afschrijvingstermijnen en legt deze vast in verschillende beleidsnota's. Ter wille van het overzicht wordt het totaaloverzicht van actuele afschrijvingstermijnen in de begroting opgenomen.

Totstandkoming van de begroting

bedragen in € 1.000

	Omschrijving	MJB 2025-2028			
		2025	2026	2027	2028
	Saldo MJB 2023-26, incidentele posten	-7.414	-2.616	-370	233
	Saldo MJB 2023-26, structurele posten	7.560	-12.177	-15.270	-17.898
1	Programmabegroting 2024-2027*	146	-14.793	-15.640	-17.665
2	Raadsbesluiten tot en met april 2024	-119	0	0	0
3	Mutaties TB1 inclusief dekking	-9.155	-8.838	-9.981	-9.023
4	Raadsbesluiten van TB1 tot en met juli 2024	-391	-117	-123	-153
5	Mutaties TB2:				
6	- meicirculaire incidenteel	-4.500			
7	- meicirculaire structureel	1.694	6.888	7.379	2.739
8	- overige mutaties	-9.342	-14.492	-14.528	-15.058
9	Programmabegroting 2025-2028 excl. dekkingsmaatregelen	-21.666	-31.353	-32.893	-39.160
10	Dekkingsvoorstel, aanwending surplus Vrij inzetbare reserve	11.360			
	Programmabegroting 2025-2028	-10.306	-31.353	-32.893	-39.160
11	waarvan incidenteel	-11.863	-2.097	-788	-206
12	waarvan structureel	1.557	-29.255	-32.105	-38.954

* Dit saldo is inclusief besluitvorming van de raad van 6 november 2023 en 18 december 2023

De bovenstaande tabel toont de cijfermatige vertaling van de diverse momenten bij het opstellen van de begroting. In december 2023 heeft de raad de Programmabegroting 2024-2027 definitief vastgesteld (zie regel 1). Hieraan zijn de financiële gevolgen van de raadsbesluiten (regel 2) en de mutaties uit het Eerste Tussenbericht 2024 (TB 1, regel 3) toegevoegd. Dit is het vertrekpunt voor het opstellen van de begroting. De gevolgen van de Meicirculaire 2024 (regels 6 en 7) zijn verwerkt in het Tweede Tussenbericht 2024. De overige mutaties na het voorjaarsdebat (regel 8) die van invloed zijn op deze begroting worden hierna toegelicht. Zonder maatregelen is de Programmabegroting 2025 niet structureel en reëel sluitend (regel 9). Van het vrij besteedbare deel (surplus) van de algemene reserve kan een gemeente jaarlijks maximaal 10% inzetten voor het dekken van structurele lasten, zie regel 10.

Afwijkingen op bestaand beleid na peildatum Perspectiefnota 2025

Na het voorjaarsdebat hebben zich de volgende mutaties vanaf 2025 voorgedaan.

bedragen in € 1.000

Nr	Prog	Omschrijving	MJB 2025-2028			
			2025	2026	2027	2028
1	1	Kapitaallasten onderwijsleerpakket en meubilair	-13	-13	-13	-13
2	2	Specialistische Jeugdhulp (Zin in Natura en PGB)	-13.850	-16.700	-16.700	-16.700
3	2	Wmo huishoudelijke ondersteuning	1.500			
4	2	Wmo hulpmiddelen en woningaanpassingen	-300	-300	-300	-300
5	3	Budgetmutaties door areaal wijzigingen	135	135	135	135
6	3	Spelen	-60	-60	-60	-60
7	3	Project Nutrihage , Budgetoverdracht van Grondbedrijf	-184			
8	3	Project Nutrihage , afdracht naar Brede Bestemmingsreserve ivm uitvoering 2025	184			
9	4	Kunstopdrachten in het openbaar gebied	-87			
10	4	Kunstopdrachten in het openbaar gebied, dekking vanuit reserve BKOR	87			
11	4	Grand Départ (start Tour de France)		-40		
12	4	Grand Départ (start Tour de France), verrekening met reserve Fonds Zmeer 2040		40		
13	4	Sportaccommodaties	500			
14	5	Subsidie Preventie met gezag, lasten	-488	-488	-239	
15	5	Bestrijding jeugdcriminaliteit, subsidie	488	488	239	
16	5	Veiligheidsregio Haaglanden	-672	-558	-665	-525
17	6	Leges Burgerzaken	-17	81	167	-3
18	6	Reorganisatiekosten publieksplein	-42	-42	-42	-42
19	7	Faciliterend grondbeleid programma Binnenstad	-120			
20	7	Faciliterend grondbeleid programma Binnenstad, kostenverhaal	120			
21	7	Faciliterend grondbeleid Eleanor Rooseveltlaan	107	15	0	0
22	7	Palenstein Binnengebied deelplan D	-663			
23	7	Palenstein Binnengebied deelplan D, kostenverhaal	663			
24	ovh	Concernstrategie	120			
25	ovh	Overhead	500			
26	OAD	Treasury/Rentelasten en baten	2.000	2.000	2.000	1.500
27	OAD	Toeristenbelasting	-200			
28	OAD	Taakmutaties	1.000	1.000	1.000	1.000
29	OAD	Organisatieplan Belastingen	-50	-50	-50	-50
		Totaal	-9.342	-14.492	-14.528	-15.058

1. Kapitaallasten onderwijsleerpakket en meubilair

De kosten van de eerste inrichting voor onderwijsleerpakket en meubilair van scholen komen ten laste van de gemeente. Het IKC de Vijf Pilaren en Leo Kanner De Muskietier hebben recht op deze vergoeding. In totaal gaat het om € 118.000. Dit bedrag wordt geactiveerd en in tien jaar annuïtair afgeschreven met ingang van 2025. De jaarlijkse annuïteit bedraagt € 13.000.

2. Specialistische jeugdhulp

De afgelopen jaren is er in de programmabegroting geen realistische begroting opgenomen. Op basis van de meest actuele prognose wordt voor de jaren 2025 tot en met 2028 een nadeel verwacht dat oploopt van € 13,85 mln. tot € 16,7 mln. De belangrijkste reden ligt in de stijging van de kosten van regionaal en landelijke ingekochte zorg en maatwerk. Deze lijken vooral veroorzaakt door hogere kosten per cliënt: de zwaarte, omvang en/of duur van de zorg neemt toe.

3. Wmo huishoudelijke ondersteuning

De huishoudelijke ondersteuning is de meest gebruikte voorziening binnen de Wmo. De vraag naar huishoudelijke ondersteuning is de afgelopen jaren toegenomen. Dat komt door de vergrijzing en het abonnementstarief in de Wmo. In 2024 worden pilots uitgevoerd om de huishoudelijke ondersteuning te innoveren, waaronder de pilot Powerful Ageing (PA). We zien een verschuiving van de kosten van de reguliere huishoudelijke ondersteuning naar PA, en de kosten van de reguliere huishoudelijke ondersteuning vallen lager uit dan begroot. Nader onderzoek naar dit effect (aantallen en euro's) vindt nog plaats.

4. Wmo woningaanpassingen

Woningaanpassingen hebben het doel om de zelfredzaamheid van mensen met een hulpvraag of beperking te verbeteren door (langer) zelfstandig thuis te wonen. De verwachting is dat het budget van de woningaanpassingen (€ 1,2 mln.) wordt overschreden met € 0,3 mln. De krapte op de woningmarkt zorgt er voor dat er vaker gekozen wordt om de huidige woning aan te passen in plaats van een verhuisadvies te geven. Daarnaast speelt de vergrijzing ook een rol. Dit zorgt voor hogere kosten.

5. Areaalwijzigingen

Door het uitvoeren van projecten wijzigt de openbare inrichting en daarmee wijzigen ook de beheerlasten. Het onderhoudsbudget is voor zowel dagelijks onderhoud als voor groot onderhoud en vervangingen. Het budget voor groot onderhoud en vervangingen is pas op langere termijn nodig. Vanaf 2025 is dit een voordeel van € 0,135 mln. per jaar.

6. Spelen

In de begroting is voor de budgetten van groot onderhoud en vervangingen een aanvullende prijscompensatie toegekend omdat de marktprijzen harder stijgen dan de intern toegepaste indexatie. Bij het onderdeel Spelen is deze aanpassing niet goed verwerkt waardoor structureel € 60.000 te weinig compensatie is aangevraagd.

7 en 8. Faciliterend project Nutrihage

In 2024 is het faciliterend project Nutrihage financieel afgesloten. Voor de nog uit te voeren werkzaamheden aan de ontsluitingswegen van de locatie (Rokkeveenseweg en Jan Steenstraat) moeten nog werkzaamheden worden uitgevoerd. Deze werkzaamheden staan gepland voor 2025. Vanuit het project is een bedrag van € 0,184 mln. beschikbaar voor de uitvoering. Deze bijdrage wordt in 2024 gestort in de brede bestemmingsreserve en onttrokken in 2025.

9 en 10. Kunstopdrachten in het openbaar gebied

In 2025 werken we onder andere aan de kunstopdrachten in het Centraal Park en voor de wijk Palenstein. De verwachte kosten hiervoor zijn € 87.000.

11 en 12. Grand Départ

Voor de Grand Départ Rotterdam in 2024 is € 0,04 mln. beschikbaar gesteld uit de reserve Fonds Zoetermeer 2040. Het bid voor 2024 van Rotterdam is niet gehonoreerd. De kosten schuiven door naar 2026 voor het bid van 2027.

13. Sportaccommodaties

In de begroting 2024 en verder zijn vanuit het coalitieakkoord extra middelen gereserveerd ter dekking van de lasten die voortkomen uit investeringen in sportaccommodaties. Voor 2025 is de verwachting dat dit budget nog niet volledig benodigd is, omdat conform de Nota waarden, activeren en afschrijven vaste activa, de kapitaallasten pas een jaar later ingaan.

14. en 15. Subsidie Preventie met Gezag

Het ministerie van justitie heeft de gemeente Zoetermeer een subsidie toegekend van € 1,456 mln. voor het voorkomen van jeugdcriminaliteit (Preventie met Gezag) voor de periode van 1 juli 2024 tot 1 juli 2027.

16. Veiligheidsregio Haaglanden

Er is een structureel nadeel op de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden. Deze wordt veroorzaakt doordat de indexatie bij de gemeente afwijkt van die bij de VRH. De gemeente Zoetermeer hanteert een prijsindex voor de bijdrage VRH. De VRH hanteert een gecombineerde loon/prijsindex. In tijden van hoge salarisverhogingen gaat dit uit de pas lopen. De afgelopen periode is er een verschil ontstaan waarbij de VRH ongeveer 5% meer indexatie hanteert dan de gemeente Zoetermeer. Dit leidt tot een structureel nadeel van € 672.000 in 2025, aflopend naar € 525.000 vanaf 2028.

17 en 18. Leges Burgerzaken

Bij de actualisatie van de leges Burgerzaken zijn de tarieven van huwelijken meer kostendekkend gemaakt en bijgesteld tot het gemiddelde van de omliggende gemeenten. Dit levert naar verwachting een meeropbrengst van circa € 62.000 per jaar. In de huidige begroting was al een bedrag van € 20.000 ingecalculeerd. Het verschil wordt ingezet om een deel van de aanstaande reorganisatie bij team Burgerzaken te dekken. Ook bij de overige legesinkomsten wordt de eerstkomende jaren een hogere opbrengst verwacht. Deze opbrengst varieert per jaar. Daarna neemt de piek af en wordt de opbrengst een stuk lager.

19 en 20. Faciliterend grondbeleid programma Binnenstad

De haalbaarheidsfase van met name deelgebied Denemarkenlaan (Deelgebied 1) is in 2024 later in het jaar opgestart vanwege een tekort aan ambtelijke capaciteit. De kosten en opbrengsten schuiven door naar 2025 en geeft een nadeel van € 0,12 mln. Hier staat een even hoog voordeel kostenverhaal tegenover.

21. Faciliterend project Eleanor Rooseveltlaan

Het project heeft een langere doorlooptijd waarbij sprake is van een herfasering van de plankosten en het herinrichten van de openbare ruimte. Door de opgelopen vertraging zijn de ambtelijke kosten hoger en is er indexatie toegepast op de kosten voor woonrijp maken. Het verwachte positieve resultaat van € 0,332 mln. is daarmee naar € 0,071 mln. bijgesteld.

22 en 23. Palenstein Binnengebied deelplan D

Vidomes heeft in 2024 een woningbouwplan ontwikkeld voor het project Palenstein Binnengebied deelplan D. Met Vidomes is een vaste financiële bijdrage overeengekomen voor de aanleg van de openbare ruimte. De herziene kostenramingen vallen hoger uit. De kosten voor het woonrijp maken vinden in 2025 plaats.

24. Concernstrategie

In de Programmabegroting 2024 – 2027 heeft de raad tijdelijk extra middelen beschikbaar gesteld voor de integrale aanpak van complexe concernbrede vraagstukken. Binnen de organisatie is de afweging gemaakt om tijdelijke voorstellen opnieuw tegen het licht te houden. Op basis hiervan is de conclusie dat de inzet van een concernstrategie eerder structureel dan tijdelijk van aard is en dat continuïteit het sleutelwoord is voor een optimaal rendement. Gezien de opgave vanaf 2026 is besloten om deze tijdelijke middelen niet in te zetten waardoor er een voordeel ontstaat van € 120.000 in 2025.

25. Overheadbudget voor formatie-uitbreiding

Bij uitbreiding van formatie reserveren we overheadbudget op een stelpost. De verwachting is dat hiervan in 2025 een bedrag van € 0,5 mln. niet wordt aangewend. Deels komt dit doordat kosten later worden gerealiseerd dan verwacht. Daarnaast wordt er in verband met het aankomende financiële ravijn terughoudend omgegaan met nieuwe aanvragen voor overheadskosten.

26. Treasury

De begrote rentelasten/baten komen gesaldeerd voordeliger uit dan eerder geraamd. Enerzijds is er sprake van planningsoptimisme en vallen geplande investeringen jaarlijks lager uit. Aan de andere kant worden er bij investeringen als er sprake is van cofinanciering extra middelen vooraf ontvangen. Daardoor is er minder behoefte aan financieringsmiddelen. Daarnaast heeft de ECB vanaf eind 2022 in korte tijd de rente verhoogd. Dat levert meer rentebaten op.

27. Toeristenbelasting

In de begroting is een meeropbrengst ingecalculeerd vanwege de bouw van het Van der Valk hotel. Dit hotel is echter nog niet gereed en is naar verwachting ook in 2025 nog niet operationeel. Dat betekent dat de begrote meeropbrengst van € 200.000 ook in 2025 niet wordt gerealiseerd.

28. Taakmutaties

Vanwege extra taken of uitbreiding van taken ontvangen gemeenten extra middelen van het rijk via de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Dit zijn taakmutaties. De middelen staan gereserveerd op OAD.

De reservering op OAD kan met € 1 mln. worden verlaagd, omdat dit taken betreft die al worden uitgevoerd en waarvoor het bijbehorende budget op het betreffende programma geraamd is. Deze budgetten zijn ten laste gekomen van het begrotingssaldo. Bij de Meicirculaire 2024 zijn voor deze taken extra middelen ontvangen van het rijk. Deze kunnen nu vrijvallen ten gunste van het begrotingssaldo. Het betreft voornamelijk middelen voor jeugdzorg en middelen voor de uitvoering van de participatiewet.

29. Organisatieplan Belastingen

Er is al jaren een tekort aan capaciteit binnen belastingen en de functieomschrijvingen en -waarderingen waren verouderd. Hierdoor wordt jaarlijks extra ingehuurd om het werk te kunnen doen. Dit is gemeld in de diverse tussenberichten. Om de capaciteit en beloning weer actueel en toekomstbesteding te maken, is een organisatieplan met aangepaste functieprofielen geschreven. Dekking voor de extra kosten is grotendeels gevonden binnen de begroting van belastingen (inhuurbudgetten en aanbestedingsvoordeel), maar er blijft een structureel tekort van € 50.000.

Opbouw financiële begroting

De financiële begroting is opgebouwd uit zeven programma's, het Overzicht Overhead, het Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en de Vennootschapsbelasting (Vpb)

Per programma worden onderscheiden:

- lasten
- baten
- toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Het saldo van baten en lasten is het exploitatiesaldo. Het eindsaldo, waarin de mutaties van de reserves zijn meegenomen, wordt het 'geraamd resultaat' genoemd. Onderstaande tabel geeft de te autoriseren bedragen voor 2025 weer. In bijlage 12 Overzicht taakvelden is de uitsplitsing voor de jaren 2026, 2027 en 2028 opgenomen.

Totaal raming programmabegroting 2025

Bedragen x €1.000

Totaal raming	Begroting 2025				
	Lasten	Baten	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo
1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	-124.416	64.701	-1.759	2.312	-59.162
2. Samen leven en ondersteunen	-162.670	10.079	0	516	-152.075
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	-78.354	36.787	0	6.479	-35.088
4. Vrije tijd	-37.348	11.536	-41	247	-25.605
5. Veiligheid	-24.215	1.717	0	941	-21.557
6. Dienstverlening en participatie	-17.981	6.578	0	140	-11.263
7. Inrichting van de stad	-36.873	19.553	-3.729	14.097	-6.952
Overzicht overhead	-60.440	237	-290	27	-60.466
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-6.338	348.280	-3.078	23.230	362.093
Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	-231	0	0	0	-231
Saldo	-548.865	499.467	-8.897	47.989	-10.306

totaaloverzicht op meerjarenbasis

Bedragen x €1.000

Totaal Programma's	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie				
Lasten	-124.416	-123.953	-123.263	-123.246
Baten	64.701	64.536	64.536	64.536
Saldo baten en lasten	-59.715	-59.417	-58.728	-58.710
Toevoegingen	-1.759	-2.585	-3.228	-3.062
Onttrekkingen	2.312	2.596	3.166	3.166
Saldo reservemutaties	553	12	-62	104
Totaal 1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	-59.162	-59.405	-58.790	-58.606
2. Samen leven en ondersteunen				
Lasten	-162.670	-160.407	-152.548	-151.992
Baten	10.079	9.703	2.036	2.036
Saldo baten en lasten	-152.591	-150.704	-150.513	-149.956
Onttrekkingen	516	106	54	0
Saldo reservemutaties	516	106	54	0
Totaal 2. Samen leven en ondersteunen	-152.075	-150.598	-150.459	-149.956
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen				
Lasten	-78.354	-70.813	-67.484	-70.136
Baten	36.787	32.582	31.790	31.790
Saldo baten en lasten	-41.567	-38.230	-35.693	-38.345
Onttrekkingen	6.479	4.921	2.015	4.534
Saldo reservemutaties	6.479	4.921	2.015	4.534
Totaal 3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	-35.088	-33.309	-33.678	-33.811
4. Vrije tijd				
Lasten	-37.348	-34.738	-34.935	-34.983
Baten	11.536	11.284	10.852	10.852
Saldo baten en lasten	-25.811	-23.455	-24.082	-24.131
Toevoegingen	-41	0	0	0
Onttrekkingen	247	40	0	0
Saldo reservemutaties	206	40	0	0
Totaal 4. Vrije tijd	-25.605	-23.415	-24.082	-24.131
5. Veiligheid				
Lasten	-24.215	-23.345	-22.603	-22.226
Baten	1.717	1.717	1.468	1.230
Saldo baten en lasten	-22.498	-21.628	-21.135	-20.997
Onttrekkingen	941	600	0	0

Totaal Programma's	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Saldo reservemutaties	941	600	0	0
Totaal 5. Veiligheid	-21.557	-21.028	-21.135	-20.997
6. Dienstverlening en participatie				
Lasten	-17.981	-18.759	-18.378	-18.236
Baten	6.578	6.766	6.948	6.623
Saldo baten en lasten	-11.403	-11.993	-11.430	-11.614
Onttrekkingen	140	130	0	0
Saldo reservemutaties	140	130	0	0
Totaal 6. Dienstverlening en participatie	-11.263	-11.863	-11.430	-11.614
7. Inrichting van de stad				
Lasten	-36.873	-20.468	-18.807	-17.532
Baten	19.553	12.962	12.181	11.492
Saldo baten en lasten	-17.320	-7.506	-6.626	-6.040
Toevoegingen	-3.729	-2.030	-1.428	-1.925
Onttrekkingen	14.097	2.454	1.078	740
Saldo reservemutaties	10.368	424	-350	-1.184
Totaal 7. Inrichting van de stad	-6.952	-7.081	-6.976	-7.225
Overzicht overhead				
Lasten	-60.440	-55.050	-54.881	-54.851
Baten	237	237	237	237
Saldo baten en lasten	-60.203	-54.813	-54.644	-54.614
Toevoegingen	-290	-290	-290	-290
Onttrekkingen	27	27	14	0
Saldo reservemutaties	-263	-263	-276	-290
Totaal Overzicht overhead	-60.466	-55.075	-54.920	-54.904
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien				
Lasten	-6.338	-12.924	-23.631	-36.712
Baten	348.280	344.416	353.516	360.427
Saldo baten en lasten	341.941	331.492	329.885	323.715
Toevoegingen	-3.078	-1.759	-1.748	-2.058
Onttrekkingen	23.230	938	701	619
Saldo reservemutaties	20.152	-821	-1.046	-1.440
Totaal Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	362.093	330.671	328.839	322.275
Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting				
Lasten	-231	-249	-260	-191

Totaal Programma's	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Saldo baten en lasten	-231	-249	-260	-191
Totaal Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	-231	-249	-260	-191
Saldo Totaal	-10.306	-31.352	-32.893	-39.159

Incidentele baten en lasten

Inzicht in de incidentele baten en lasten is nodig om te beoordelen of de begroting structureel in evenwicht is, dat wil zeggen dat de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. De incidentele baten en lasten blijven voor de bepaling van dat evenwicht buiten beschouwing.

Onder incidentele baten en lasten worden onder andere de volgende posten verstaan:

- Inkomsten uit grondexploitaties
- Dotaties en onttrekkingen aan reserves
- Bijzondere baten en lasten ten gevolge van incidenteel nieuw beleid
- Voordelige en nadelige afwikkelingsverschillen van voorgaande dienstjaren
- Extra afschrijvingen ten laste van de exploitatie.

Er wordt rekening gehouden met een grensbedrag van € 100.000.

bedragen in € 1.000

Omschrijving								
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
1. Onderwijs, economie en Arbeidsp	565	164	0	0	0	0	0	0
2. Samen leven en ondersteunen	10.537	7.932	67	0	8.018	7.649	0	0
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	10.157	6.274	2.970	4.585	1.668	456	0	0
4. Vrije tijd	1.628	40	0	0	0	0	0	0
5. Veiligheid	1.181	600	0	0	0	0	0	0
6. Dienstverlening en samenspraak	675	325	0	0	0	0	0	0
7. Inrichting van de stad								
- grondexploitatie	10.962	5.424	5.247	3.779	12.130	7.130	6.473	5.541
- overige lasten/baten	13.862	3.592	719	637	497	679	107	0
Overzicht Overhead	4.553	0	0	0				
Overzicht algemene dekkingsmiddel	125	0	0	0	-4.500	0	0	0
Saldo incidentele lasten en baten	54.244	24.350	9.004	9.001	17.813	15.914	6.580	5.541
Incidentele mutaties in reserves	5.622	2.124	1.524	2.020	30.191	8.463	3.160	5.275
Saldo incidentele reservemutaties					24.568	6.339	1.636	3.254
Totaal saldo incidenteel					-11.863	-2.097	-788	-206

Toelichting incidentele baten en lasten

Programma 1 Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie

Voor de aanpak van fraude zorgaanbieders is in het Coalitieakkoord 2022-2026 'Samen doen wat nodig is' een bedrag gereserveerd van € 0,107 mln. per jaar voor 2023/2025 en voor 2026 € 54.000. Voor de actieagenda Economie gaat het om € 0,110 mln. per jaar voor vier jaar. Daarnaast is een tweejaarlijkse innovatieprijs in het leven geroepen van € 30.000, dus voor 2023 en 2025. In de Perspectiefnota 2024 is voor 2025 € 0,213 mln. uitgetrokken om de samenhang tussen fysiek en sociaal domein tot stand te brengen in het kader van Zoetermeer 2040 en processen daarop aan te passen. Voor hetzelfde jaar is € 50.000 beschikbaar voor overleg met stakeholders van winkelcentra over te zetten stappen voor verbetering van de centra. Voor de ontwikkeling van Innolabs in de wijken was incidenteel budget beschikbaar. Daarvan is in 2023 niet alles uitgegeven en € 45.000 overgeheveld naar 2025. Voor de pilot 'schoolontbijt' resteert in 2025 nog € 10.000.

Programma 2 Samen leven en ondersteunen

In het huidige coalitieakkoord is voor 2023/2026 € 0,15 mln. beschikbaar voor het vergroten van toegankelijkheid en voor 2025/2026 € 0,133 mln. voor een Woonzorgvisie. In 2027 is daarvoor € 67.000 beschikbaar. De Woonzorgvisie wordt ten laste van de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 gebracht. Uit het Sociaal Innovatiefonds is voor tijdelijke jeugdvoorzieningen in programma 2 in 2024 € 1.142.997 beschikbaar gesteld. Een deel van de uitvoering, € 528.481, loopt door naar 2025. In de Perspectiefnota 2024 is budget gereserveerd voor Projecten jeugd voor twee jaar. Het gaat om een bedrag voor € 1,169 mln. Het doel is om sturing en samenwerking binnen het jeugddomein te verbeteren. De projecten worden in samenhang uitgevoerd en bestrijken het hele spectrum van de jeugdzorg. Een goede aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp is belangrijk om het leer- en ontwikkelproces van jonge kinderen zo min mogelijk te onderbreken. Daarom is in 2024 een pilot gestart voor twee jaar gestart waarbij twee onderwijsjeugdhulpvoorzieningen worden ingericht voor het primair onderwijs in Zoetermeer: een Expertisepool en een Onderwijs-behandelgroep. Voor een projectleider is twee jaar € 50.000 beschikbaar. De kosten van de pilots van € 0,480 mln. worden gedekt uit de ZIN-gelden. De in 2023 opgestarte acute acties jeugdhulp vragen capaciteit van de medewerkers van Jeugd- en gezinshulp. Deze kosten waren nog niet begroot. Voor het uitvoeringsplan als gevolg Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is in 2025 € 1,293 mln. en in 2026 € 0,924 mln. aan lasten geraamd waar een subsidie tegenover staat. Om de zorg ook in de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden, is een Integraal Zorg Akkoord afgesloten tussen betrokken organisaties. In 2025 en 2026 is voor de uitvoering € 6.725.000 beschikbaar.

Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen

In het coalitieakkoord is in programma 3 een budget opgenomen voor bomen, vier jaar € 0,150 mln. en als tijdelijke impuls voor de openbare ruimte € 1,5 mln. per jaar voor de jaren 2023/2026. Een deel van het bedrag uit voorgaande jaren is niet uitgegeven, € 0,476 mln. Dit is aan 2026 toegevoegd. Voor aardgasvrije wijken is een rijksbijdrage ontvangen. Dat bedrag is in de brede bestemmingsreserve gestort. De uitvoering van de plannen is vertraagd. Er resteert voor 2025 uit voorgaande jaren een budget van € 3,162 mln. uit de Brede bestemmingsreserve. Voor 2026 is dat € 1,0 mln., in 2027 is dat € 0,220 mln. en voor 2028 € 2,534 mln. Begin 2022 is een Duurzaamheidsfonds ingesteld en gevoed met middelen uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 ter grootte van € 7,5 mln. De raad heeft het bedrag van het fonds met een amendement verhoogd naar € 10 mln. Dit Duurzaamheidsfonds draagt bij aan de ambities uit het programma Duurzaam & Groen Zoetermeer. Voor de diverse deelplannen is voor 2025 € 2,542 mln., in 2026 € 2,691, € 2,751 in 2027 en € 2,0 mln. in 2028 in de begroting opgenomen. In de Perspectiefnota 2024 is budget voor de verbetering van schoolpleinen voor 2024 en 2025 beide jaren € 0,150 mln. verwerkt. Voor de aanleg van extra buitengymplekken is bij de Perspectiefnota in 2024 voor 2025 € 0,128 mln. budget opgenomen. Een deel van het budget uit 2024, € 60.000, is aan 2025 toegevoegd. De onderhoudskosten zijn structureel geraamd. De regeling aanpak energiearmoede voor de compensatie van de hoge energieprijzen in de afgelopen jaren is nog niet volledig uitgevoerd. Er resteert voor 2025 een bedrag van € 1.271.060. Daarvoor is geld ontvangen van het rijk. De gemeente heeft een aanvraag ingediend voor de Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie om bewoners te helpen bij het verduurzamen van hun woning. De aanvraag is toegekend voor 2025 een bedrag van € 0,397 mln. en voor 2026 gaat het om € 0,456 mln. De uitvoering van groot onderhoud aan de Coornherthove verschuift van 2024 naar 2025. Dat betreft een bedrag van € 0,797 mln.

Programma 4 Vrije tijd

Voor de uitvoeringsagenda van de cultuurvisie is in 2024 en 2025 € 0,1775 mln. beschikbaar gesteld. 'Vitale sportaanbieders' is een belangrijk speerpunt in ons sportbeleid. Voor procesbegeleiding is in de Perspectiefnota 2024 voor 2024 en 2025 € 50.000 beschikbaar. Zoetermeer moet (ook) in 2040 een duurzame en leefbare stad zijn. Om samen met interne en externe partijen toekomstgericht beleid te maken is tijdelijk voor 2023/2025 een netwerkregisseur Groen Spelen en Leren nodig. Het gaat in 2025 om € 0,116 mln.. Openbare gebouwen moeten ook toegankelijk zijn voor mensen met een handicap of beperking. Om dit te realiseren worden de noodzakelijke aanpassingen aan het Stadstheater, zwembad de Veur, gymzalen en sportaccommodaties, die niet voldoen en de atelierruimten in Dorpsstraat 99a voorgesteld. Daarvoor is in 2025 € 1,044 mln. geraamd. Voor de viering van Zoetermeer 60 jaar groeistad is in 2025 € 160.000 en in 2026 € 40.000 beschikbaar. Voor de viering van 80 jaar vrijheid is in 2025 een bedrag van € 80.000 gereserveerd.

Programma 5 Veiligheid

Voor handhaving zijn in het nieuwe coalitieakkoord, naast structurele middelen, ook tijdelijke middelen voor een extra impuls opgenomen. In 2023/2025 € 0,6 mln. en in 2026 de helft. Niet alle gereserveerde bedragen uit voorgaande jaren zijn uitgegeven. Aan 2025 en 2026 is € 0,3 mln. toegevoegd. Deze extra middelen komen ten laste van de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. Voor veiligheid wordt een kadernota opgesteld. Daarvoor is in 2025 € 40.500 geraamd. Voor het programma 'Brede preventieaanpak jeugdcriminaliteit' is vanuit het rijk voor 2025 € 0,24 mln. beschikbaar.

Programma 6 Dienstverlening en samenspraak

Het rijk compenseert (deels) de extra kosten die gemaakt worden door het herhaaldelijk uitstel van de ingangsdatum van de Omgevingswet. In 2025 is € 245.000 gebudgetteerd en in 2026 € 50.000. Verder zijn er in het coalitieakkoord zowel voor de raad als voor het college extra middelen toegekend. Het 'potje van de raad' is verhoogd met € 0,15 mln. voor 3 jaar en € 75.000 in 2026. Voor het college gaat het om € 0,14 mln. in de eerste 3 jaar en € 70.000 in 2026. Op verzoek van de raad zijn er gelden gereserveerd voor maatschappelijke initiatieven. De bedragen komen uit de reserve Fonds Zoetermeer 2040. In 2025 is dat € 0,14 mln. en in 2026 € 0,13 mln.

Programma 7 Inrichting van de stad

De in dit programma geraamde incidentele baten en lasten betreffen de geraamde kosten en opbrengsten in de grondexploitaties. Alhoewel de projecten een meerjarig karakter hebben, worden de in de begroting opgenomen baten en lasten toch als incidenteel beschouwd. Voor de onderzoek naar de ontsluiting van Rokkeveen en Lange Land is in 2025 € 70.000 beschikbaar, voor de wijkaanpak Meerzicht en Buytenwegh gaat het om € 0,6 mln. in 2024/2026. De gelden voor de wijkaanpak komen uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. Ook voor verkeersveiligheid is deze coalitieperiode tijdelijk meer aandacht, € 0,15 mln. voor de eerste drie jaar en de helft daarvan in het laatste jaar. Een deel van het budget uit eerdere jaren is overgeheveld naar 2025 en 2026, beide jaren voor € 60.000. Zoetermeer breidt uit in de komende jaren. Voor de uitvoering van de projecten zijn bedragen gereserveerd in de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 (voorheen gereserveerd in de Reserve investeringsfonds 2030). Voor de uitvoering van de diverse deelprojecten zijn, in overeenstemming met eerdere besluitvorming, in deze begroting bedragen opgenomen. Het gaat in 2025 om € 8,608 mln., in 2026 € 1,400 mln., in 2027 € 0,511 mln. en in 2028 € 0,484 mln. voor de Binnenstad, voor Nieuwe Initiatieven € 0,300 mln. in 2025, € 0,1 mln. in 2026 en € 0,048 mln. in 2027, voor inzet woningbouw in 2025 € 760.000 en in 2026 € 125.000. In de Perspectiefnota 2024 is € 80.000 beschikbaar gesteld voor het 'Dakenteam' in 2025. De kosten worden gedekt uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. In 2024 en 2025 wordt een pilot met buurtvervoer uitgevoerd. De kosten voor 2025 bedragen € 180.000. Voor de wijkplannen van Palenstein en Buytenwegh is in 2025 € 120.000 en in 2026 € 100.000 nodig met dekking uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. Voor de geplande woningbouw op de Engelandlaan is in 2025 € 80.000 opgenomen. Voor gebiedsontwikkeling Meerzicht is in 2025 € 0,235 mln. in de begroting opgenomen. Deze bedragen worden gedekt uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. Dat geldt ook voor de integrale gebiedsvisie Van Doornenplantsoen, € 50.000 en in 2026 € 150.000 en Dutch Innovation Park in 2025 € 0,235 mln. Voor de overige 'Schaalsprongprojecten' is in 2025 € 0,832 mln. in de begroting opgenomen. De uitgaven voor faciliterend grondbeleid bedragen in 2025 € 0,248 mln., in 2026 € 0,664 mln. en in 2027 € 36 mln. De kosten kunnen grotendeels worden verhaald. Vidomes heeft in 2024 een woningbouwplan ontwikkeld voor het project Palenstein Binnengebied deelplan D. Met Vidomes is een vaste financiële bijdrage overeengekomen voor de aanleg van de openbare ruimte. De kosten voor het woonrijp maken vinden in 2025 plaats. In het begrotingsdebat in 2023 heeft de raad besloten € 0,2 mln. in 2025 en 2026 beschikbaar te stellen voor de exploitatie van de nachtbus. Tenslotte heeft de raad in juli 2024 besloten tot begeleiding van de bouw van vier transformatiestations door Stedin. De daarmee gemoeide bedragen zijn voor 2025 € 0,391 mln., 2026 0,117 mln., 2028 € 0,123 mln. en in 2029 € 0,153 mln.

Overzicht Overhead

Voor datagedreven werken is in 2025 € 80.000 budget toegekend. In de Perspectiefnota 2024 is voor subsidieverwerving voor 2025 € 0,12 mln. opgenomen

en voor het verbeteren van de kwaliteit en het functioneren van het Stadhuis-Forum € 3,7 mln. in 2025. Verder is er een traineeprogramma ontwikkeld. Daarvoor is tijdelijk in 2025 € 153.000 beschikbaar. In de Perspectiefnota 2024 is € 0,5 mln. voor 2025 ten laste van het begrotingssaldo gebracht voor vernieuwing van de reiskostenregeling.

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien

Het rijk heeft de opschalingskorting definitief opgeschort vanaf 2026 en past daarbij een eenmalige korting toe in 2025. Voor Zoetermeer is het bedrag € 4,5 mln. Deze eenmalige korting is incidenteel.

Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen en stortingen aan reserves

		bedragen in € 1.000			
	Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	2025	2026	2027	2028
U	Vrij inzetbare reserve	290	290	290	290
U	Vervangingsfonds schoolgebouwen, egalisatie kap.In	1.759	2.585	3.228	3.062
U	Lasten als gevolg van groei van de stad	1.226	1.665	1.652	1.963
	totaal U	3.275	4.539	5.170	5.314
I	Vervangingsfonds schoolgebouwen, egalisatie kap.In	2.312	2.596	3.166	3.166
I	Inzet surplus vrij inzetbare reserve	14.727			
I	Baten als gevolg van groei van de stad	717	711	659	576
I	Reserve dekking kapitaallasten	42	42	42	42
	totaal I	17.799	3.350	3.867	3.785
	totaal U en I	14.524	-1.189	-1.303	-1.530

Elk jaar wordt ten laste van de exploitatie een bedrag aan de Vrij inzetbare reserve toegevoegd dat is voorgefinancierd ten behoeve van ambtelijke huisvesting uit de Vrij inzetbare reserve en met een jaarlijks vast bedrag wordt 'terugbetaald' van € 290.000. Daarnaast is een reserve ingesteld ter dekking van kapitaallasten. Jaarlijks komt er een bedrag vrij ten gunste van de exploitatie van ca. € 42.000. Als gevolg van groei van de stad wordt 50% van de extra baten gestort in de reserve Fonds Zoetermeer 2040 voor te maken kosten om die groei te realiseren en wordt er onttrokken aan de reserve als die kosten zich voordoen. Het vervangingsfonds schoolgebouwen dient om pieken en dalen in de lasten van investeringen te egaliseren. Op deze wijze ontwikkelen de lasten zich in de jaren geleidelijk en minder schoksgewijs. Dit is noodzakelijk omdat de schoolgebouwen (vooral in het voortgezet onderwijs) in een relatief korte periode zijn neergezet en daarom ook de kosten van renovatie of herbouw in een korte periode op de gemeente af zullen komen. De reserve is in 2022 herijkt en is ook het integraal huisvestingsplan primair onderwijs 2023-2027 opgesteld dat aan de basis ligt van herijking van de reserve.

Om de begroting 2025 reëel en structureel sluitend te maken is 10% van het surplus van de Vrij inzetbare reserve aangewend. Voor 2025 gaat het in totaal om een bedrag van € 14,727 mln.

Berekening structureel begrotingssaldo

In onderstaande tabel is het saldo van de programmabegroting gecorrigeerd met het saldo van incidentele baten en lasten. Het gecorrigeerde saldo laat de structurele ruimte in de begroting zien op basis van de regelgeving van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

bedragen in € 1.000

Berekening structureel begrotingssaldo	2025	2026	2027	2028
Saldo van baten en lasten	-49.398	-36.502	-33.226	-40.884
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	39.092	5.150	333	1.725
Begrotingssaldo na bestemming	-10.306	-31.352	-32.893	-39.159
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-11.863	-2.097	-788	-206
Structureel begrotingssaldo	1.557	-29.255	-32.105	-38.954

Uit deze opstelling blijkt dat de jaarschijf 2025 reëel in evenwicht is: de structurele baten zijn € 1,557 mln. hoger dan de structurele lasten. Meerjarig is er nog geen sprake van evenwicht. Bij het komende voorjaarsdebat presenteren we voorstellen waarmee het structureel evenwicht vanaf 2026 wordt hersteld.

Investeringen

Investeringen met een economisch nut

Investeringen met een economisch nut betreffen vaste activa die verhandelbaar zijn, zoals gebouwen en voertuigen of waar inkomsten tegenover kunnen staan, bijvoorbeeld rioolrecht en leges. Deze investeringen moeten worden geactiveerd en reserves mogen niet op deze investeringen in mindering worden gebracht. Daarnaast mag niet resultaatgericht worden afgeschreven en moet de systematiek van afschrijven consistent worden toegepast. Wel mogen bijdragen van derden, die direct gerelateerd zijn aan de investering, in mindering worden gebracht.

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Om te komen tot meer vergelijkbaarheid schrijft de BBV voor dat investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut (wegen, straten, pleinen, groen, water) gelijk moeten worden behandeld als investeringen met een economisch nut. Het activeren heeft als gevolg dat de uitgaven in één jaar worden verantwoord, maar dat de lasten in de begroting in het vervolg gespreid worden over de levensduur. In de begroting zijn voor 2025 geen investeringen opgenomen die geautoriseerd worden bij vaststelling van de programmabegroting.

In onderstaande tabel is een samenvattend overzicht opgenomen van de investeringen. In bijlage 6 is een specificatie van de investeringen te vinden.

bedragen in € 1.000

Investeringen				
Geautoriseerd bij vaststelling van de programmabegroting 2025-2028	2025	2026	2027	2028
<i>Economisch nut</i>	0	0	0	0
<i>Maatschappelijk nut</i>	0	0	-34	270

Ontwikkelingen in de reserveposities en voorzieningen

De reserves vormen, samen met het resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening, het eigen vermogen (artikel 42, lid 1 BBV). In artikel 43 van het BBV worden twee soorten reserves onderscheiden:

- A. algemene reserves;
- B. bestemmingsreserves.

De algemene reserves bestaan uit reserves waaraan geen bestemming is gegeven. Deze dienen om risico's in algemene zin op te vangen (bufferfunctie van de reserves).

De bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de raad diverse bestemmingen heeft gegeven. Deze bestemmingsreserves hebben diverse functies. De meeste bestemmingsreserves zijn in het leven geroepen ter dekking van de lasten van specifieke beleidsonderwerpen (bestedingsfunctie van de reserves). Ook zijn er reserves die baten genereren voor de exploitatie (inkomensfunctie) en reserves die zorgen dat lasten worden geëgaliseerd (egalisatiefunctie).

In Zoetermeer worden investeringen gefinancierd met reserves en voorzieningen. Hierdoor wordt de noodzaak beperkt om te financieren met leningen van de bank (financieringsfunctie van de reserves en voorzieningen).

In onderstaande tabel wordt het verloop van de reserves in totaliteit per onderscheiden soort weergegeven. In bijlage 4 is het overzicht van reserves opgenomen.

De toevoegingen en onttrekkingen bij de jaarschijf 2025 zijn mutaties in de reserves die onderdeel uitmaken van de ramingen, die zijn opgenomen bij de programma's. Om een zo goed mogelijk beeld over het verloop van de stand van de reserves te geven, zijn ook mutaties meegenomen die niet bij de vaststelling van de programmabegroting door de raad worden geautoriseerd. Deze mutaties zijn in de kolom 'verwachtingen' meegenomen. In een afzonderlijk voorstel aan de raad kunnen deze alsnog worden geautoriseerd.

bedragen in € 1.000

Meerjarenoverzicht reserves	2025				2026	2027	2028
	Stand 01/01	Toevoegingen	Onttrekkingen	Verwachtingen	Stand 01/01	Stand 01/01	Stand 01/01
	a	b	c	d	a t/m d		
Algemene reserves	191.494	933	-20.848	-10.372	161.208	162.394	163.180
Bestemmingsreserves	150.186	7.964	-27.141	-4.236	126.773	103.274	100.593
Totaal aan reserves	341.681	8.897	-47.989	-14.607	287.981	265.668	263.773

Het totaal van de algemene reserves neemt in 2025 met € 30,3 mln. af. Deze afname komt grotendeels door de mutaties in de Vrij inzetbare reserve (-/- € 30,7 mln., toegelicht in het volgende onderdeel Ontwikkeling vrije reservemiddelen), de Reserve versterking Financiële positie Grondbedrijf (+ € 0,6 mln.) Het totaal van de bestemmingsreserves neemt in 2025 met € 23,4 mln. af. De grootste mutaties zijn te vinden bij de reserve Algemeen Dekkingsmiddel (-/- € 1,8 mln.), de Brede Bestemmingsreserve (-/- € 3,2 mln.), de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 (-/- € 13,2 mln., toegelicht in het volgende onderdeel Ontwikkeling vrije reservemiddelen.), de reserve Sociaal Innovatiefonds (-/- € 0,5 mln.), de reserve Duurzaamheidsfonds Zoetermeer 2040 (-/- € 4,2 mln.) en de Reserve Egalisatie investeringen schoolgebouwen (-/- € 0,5 mln.). In de periode 2025–2028 nemen de reserves met circa € 78 mln. af.

In onderstaande opsomming zijn de grootste mutaties weergegeven (bedragen x € 1 mln.).

Reserve	Bedrag	Toelichting
Reserve versterking financiële positie Grondbedrijf	1,8	Diverse toevoegingen vanuit Grondexploitaties
Vrij inzetbare reserve	-30,3	Gedetailleerd overzicht van deze reserve in het volgende onderdeel 'Ontwikkeling vrije reservemiddelen'
Reserve algemeen dekkingsmiddel	-1,8	Overheveling middelen naar de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 (-/- € 1,8 mln.)
Reserve Fonds Zoetermeer 2040	-34,9	Gedetailleerd overzicht van deze reserve in het volgende onderdeel 'Ontwikkeling vrije reservemiddelen'
Sociaal innovatiefonds	-0,7	Diverse onttrekkingen programma 1 en programma 2
Duurzaamheidsfonds Zoetermeer 2040	-8,2	Diverse onttrekkingen m.b.t. duurzaamheid programma 3
Reserve Beeldende kunst in de openbare ruimte	0,9	Diverse toevoegingen vanwege investeringswerken programma 1, 4 en 7 en diverse aanschaffingen kunst
Brede bestemmingsreserve	-4,2	Aardgasvrije wijken (-/- € 4,0 mln.), Nutrihage (-/- 0,2 € mln.)

Ontwikkelingen in de voorzieningen

De voorzieningen zijn vermogensbestanddelen die als vreemd vermogen worden aangemerkt. Er kleeft als het ware al een verplichting (jegens een derde) aan. Als gevolg van artikel 44 van het BBV kunnen de volgende soorten voorzieningen worden gevormd:

- voor middelen van derden die specifiek besteed moeten worden (geldt niet voor bijdragen van andere overheden);
- voor de egalisatie van kosten;
- voor verplichtingen en verliezen alsmede voor risico's waarvan de omvang onzeker is maar welke wel redelijkerwijs te schatten zijn.

Schulden vallen niet onder het begrip voorzieningen, omdat daarbij geen onzekerheid bestaat over de omvang van de verplichting. Toevoegingen aan voorzieningen vinden plaats ten laste van de exploitatie, dus niet via resultaatbestemming, zoals bij de reserves. Aanwendungen - altijd voor het doel waarvoor de voorziening was gevormd - worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht. Indien een voorziening geheel of gedeeltelijk kan vrijvallen, wordt de vrijval via de exploitatie in het resultaat verwerkt.

In onderstaande tabel is op hoofdlijnen het verloop van de stand van de voorzieningen weergegeven. Evenals bij de reserves zijn bij het verloop van de voorzieningen verwachtingen meegenomen. Deze zijn opgenomen om een goed verloop van de voorziening weer te geven. De verwachtingen worden niet geautoriseerd bij de vaststelling van de programmabegroting door de raad. De specificatie is opgenomen in bijlage 5 Voorzieningen.

bedragen in € 1.000

Meerjarenoverzicht Voorzieningen	2025					2026	2027	2028
	Stand 01-01	Toevoegingen vanuit de expl.	Onttrekkingen t.g.v. expl.	Begrote aanwending	Verwachtingen	Stand 01-01	Stand 01-01	Stand 01-01
	a	b	c	d	e	a t/m d		
Middelen van derden	1.116	110	-31	0	-118	1.077	1.162	1.249
Egalisatievoorzieningen	41.813	8.827	0	-7.889	-15	42.736	43.851	46.639
Overige voorzieningen	51.071	6.088	0	-2.589	-5.174	49.396	27.379	27.521
Totaal aan voorzieningen	94.000	15.025	-31	-10.478	-5.307	93.209	72.393	75.409

De omvang van de voorzieningen neemt in 2025 met ongeveer € 0,8 mln. af. Grootste mutaties vinden plaats bij de Voorziening Tunnelbak Europaweg (-/- € 1,2 mln.), Voorziening jeugdhulp (-/- € 0,5 mln.) en de Voorziening riolering (+ € 0,7 mln.).

De totale omvang van de voorzieningen neemt in de periode 2025 - 2028 ongeveer € 18,6 mln. af. In deze periode doen de grootste mutaties zich voor binnen de Voorziening riolering (+ € 2,5 mln.), de Voorziening nadelige complexen Grondbedrijf (-/- € 22,2 mln.), de Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen (+ € 3,1 mln.), de Voorziening Groot onderhoud verzamelcontainers (-/- € 0,7 mln.), de Voorziening bovenwettelijk spaarverlof (€ 0,8 mln.), de Voorziening Tunnelbak Europaweg (-/- € 1,2 mln.) en de Voorziening Jeugdhulp (-/- € 0,5 mln.).

Ontwikkeling vrije reservemiddelen

In dit deel wordt een beeld gegeven van de stand en ontwikkeling van de vrije reservemiddelen. Concreet wordt ingegaan op de volgende reserves:

- Vrij inzetbare reserve
- Reserve Fonds Zoetermeer 2040 (inclusief voormalig Reserve Investeringsfonds 2030)

Vrij inzetbare reserve

bedragen in € 1.000

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari, inclusief rekeningsresultaat	79.818	176.407	145.670	145.775	146.064
A. Raadsbesluiten ten laste van vrij inzetbaar					
1 Vastgestelde raadsbesluiten	7.872	-9.071	105	290	290
B. Verwachting					
1 Overgebleven middelen 2023					
a. Herijking schoolgebouwen	-918				
b. Was- en kleedaccommodatie FC Zoetermeer	-48				
2 Begroting 2024					
Begrotingssaldo 2024	-7.356				
3 Begroting 2025-2028 in voorbereiding					
a1. Begrotingssaldo 2025, structureel		1.557			
a2. Begrotingssaldo 2025, incidenteel		-11.863			
b1. Dekking begrotingstekort, overheveling res. alg. dekkingsmiddel	97.038				
b2. Dekking begrotingstekort, overheveling res. alg. dekkingsmiddel		-11.360			
Nog beschikbaar 31-12 (weerstandscap. reserve vrij inzetbaar)	176.407	145.670	145.775	146.064	146.354
Totaal aan af te dekken risico's					29.136
Saldo aan weerstandscap. excl grondbedrijf					117.218
Factor weerstandsvermogen (weerstandscapaciteit / risico's)	6,05	5,00	5,00	5,01	5,02

Onder A zijn de raadsbesluiten met beroep op de Vrij inzetbare reserve opgenomen, onder B de verwachtingen. De bedragen onder B1a en b betreffen bedragen waarover bij eerdere begrotingen of voorstellen besluitvorming heeft plaatsgevonden waarvoor een reservering in de reserve is opgenomen. Bij het Eerste Tussenbericht 2023 is besloten de reservering voor coronakosten te laten vervallen, zie B2a. Onder B3 is het verwacht begrotingssaldo 2023 naar de situatie van het Tweede Tussenbericht 2023 opgenomen. In de Perspectiefnota 2023 werd een nadelig saldo verwacht van € 52.000. In het Tweede Tussenbericht 2023 is dat bedrag omgeslagen naar een verwacht voordeel van € 3,37 mln. De verwachte budgetoverhevelingen zijn apart zichtbaar gemaakt. Tegenover het voordeel in 2022 staat een even groot nadeel in 2023. De omvang van de reserve vrij inzetbaar is hoger dan voor de onderkende risico's noodzakelijk is. Zie ook de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Reserve Fonds Zoetermeer 2040

Eind 2023 zijn Reserve Investeringsfonds en Reserve Fonds Zoetermeer 2040 samengevoegd en opgegaan in Reserve Fonds Zoetermeer 2040.

Voeding en onttrekking Reserve Fonds Zoetermeer 2040

De voeding van het fonds vindt in hoofdzaak plaats door de afdrachten van de winst van het grondbedrijf. Daarnaast worden subsidieontvangsten, die een aantoonbare relatie hebben met de opgaven van de Stadsvisie gestort in deze reserve. Uit een eventueel positief jaarrekeningresultaat wordt bij bestemming van dat resultaat maximaal 50% aan de reserve afgedragen. Tenslotte worden de extra inkomsten uit OZB en algemene uitkering voor zover die worden veroorzaakt door de groei van woningen/inwoners voor maximaal 50% gestort in de reserve. Zodat de reserve voor dekking van eenmalige kosten van bijvoorbeeld aanleg/uitbreiding openbaar gebied, die ten grondslag liggen aan de groei van de stad, kan worden ingezet.

De bestemming van de middelen uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 wordt jaarlijks bepaald bij de begrotingsbehandeling op basis van voorstellen in de begrotingsstukken. Door vaststelling van de begroting worden middelen in de reserve voor een bepaald project gereserveerd. Op basis van een concreet en uitgewerkt voorstel en raadsbesluit wordt het budget feitelijk beschikbaar gesteld met dekking uit het fonds.

Verloop van de reserve

In de tabel komt het financieel verloop van de stand van reserve tot uitdrukking rekening houdend met:

- een actualisatie van de verwachte winstafrachten van het grondbedrijf op basis van de gegevens uit het Eerste en Tweede Tussenbericht;
- een actualisatie van de hoogte van reserveringen voor voorgenomen projecten waartoe eerder is besloten en
- nieuwe voorstellen waarvoor een aanwending (of vrijval) uit de reserve wordt gedaan.

Op basis van de actualisatie en nieuwe voorstellen vertoont de reserve in alle jaren een positief saldo. Wanneer de winstafrachten grondbedrijf overeenkomstig de huidige inschatting in latere jaren ook werkelijk worden gerealiseerd en de verwachte winstafracht uit de GR Hoefweg plaatsvindt, biedt de reserve op de langere termijn nog een bestedingsruimte van € 70,3 mln. Als er geen rekening wordt gehouden met de verwachte winstafrachten is er een bestedingsruimte van € 64,4 mln.

Fonds Zoetermeer 2040

bedragen in € 1.000

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028	2029/2030
A. Stand 1 januari Fonds Zoetermeer 2040	114.894	100.295	86.856	65.901	64.635	64.498
1 Raadsbesluiten Fonds 2040	-5.557	-14.524	-4.235	366	903	2.168
Beheerlasten openbare ruimte Edisonpark				-80	-80	-306
2 Reserveringen vanuit eerdere besluitvorming						
<i>Schaalsprong</i>						
a Binnenstad	-305	-305				
b Regie, voorbereiding en samenhang	-150	-150				
c Entree, dekking onrendabele top goedkope huurwoningen		-2.000				
B Begroting 2025 in voorbereiding						
1 Herfaseringen uit jaarrekening 2023						
a Strategische aankopen	-635					
2 Tweede Tussenbericht						
a Strategie werklocaties, verrekening Fonds Z'meer 2040	100	-100				
b Grand Départ (start Tour de France)	40		-40			
c Invulling vacatures handhaving, onttrekking Reserve Fonds Zoetermeer 2040	400	-400				
d Maatschappelijke initiatieven, onttrekking Fonds Z'meer 2040	125	-125				
e Strategische agenda Zoetermeer 2040, verrekening reserve	380	-380				
f Wijkverkenning Buytenwegh, verrekening reserve	180	-180				
g OV Schaalsprong, verrekening reserve	250	-250				
h Verrekening VPB, verrekening reserve	-88					
3 Programmabegroting 2025, verwachtingen						
a Gebiedsontwikkeling Dutch Innovation Park			-205			
b Gebiedsontwikkeling Binnenstad			-15.800			
c Voortzetting overige onderdelen schaalsprong			-960	-960	-960	-1.920
d Strategische agenda Zoetermeer (Fonds Z'meer 2040)			-592	-592		
e Oostergo	-8					
f Markt 10	-9.332	4.975	877			
Fonds Z'meer inclusief concept voorstellen nieuw beleid per 31-12	100.295	86.856	65.901	64.635	64.498	64.439
C. Verwachte winstafdrachten (cumulatief)						
1 Grondexploitaties	1.312	1.587	1.865	2.154	2.645	2.051
2 Deelneming GR Hoefweg	3.850	3.850	3.850	3.850	3.850	3.850
Stand Fonds Z'meer 2040 31/12 incl Markt incl winstafdracht	105.457	92.293	71.616	70.639	70.992	70.340

A. is de beginstand van de reserves per 1 januari van het lopende jaar. Daarin zijn alle mutaties van het jaar 2023 verwerkt inclusief de resultaatbestemming, waarover in de Perspectiefnota 2025 besloten is.

Onder A1 staan eerder genomen raadsbesluiten met beroep op de reserve. Onder A2 staan reserveringen vanuit eerdere besluitvorming. Voor de aanwending van deze bedragen zullen raadsvoorstellen worden gedaan. Bij B1 staan Herfaeringen uit de jaarstukken 2023 en bij B2 staan de onderdelen waarover bij het Tweede Tussenbericht een besluit wordt genomen. Onder B3 staan verwachtingen voor de jaren na 2025.

De verwachte winstafrachten uit de grondexploitaties staan onder C1. De positieve resultaten van de grondexploitaties worden voor de helft rechtstreeks toegevoegd aan de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. Het betreft 50% van de gerealiseerde winst. De andere helft wordt toegevoegd aan de Reserve versterking financiële positie Grondbedrijf. Deze reserve vormt samen met de Reserve in verband met risico's grondbedrijf de weerstandscapaciteit van het Grondbedrijf. De weerstandscapaciteit is de financiële buffer om onverwachte, niet begrote kosten te kunnen dekken. Als de reserves Grondbedrijf samen meer dan 1,2 x de omvang van berekende risico's bevatten, is er voldoende weerstandscapaciteit en wordt het meerdere afgeroomd en toegevoegd aan de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. Onder C2 staat de verwachte winstafracht uit de deelneming in de GR Hoefweg. Die verwachte winst is eveneens bestemd om aan de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 te worden afgedragen.

EMU-saldo

Het EMU-saldo geeft de geldstromen per jaar weer. Het EMU-saldo wordt berekend op basis van de mutaties in de geprognosticeerde balans. Het EMU-saldo is het jaarlijkse saldo van de lasten en de baten op basis van reële transacties, ongeacht of het exploitatie- of investeringsuitgaven en -inkomsten betreft.

bedragen in € 1.000

Geprognosticeerde balans	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
ACTIVA				
Vaste activa	466,9	486,7	522,2	534,6
Vorraden	13,5	11,5	10,8	2,2
Vlottende activa	223,6	205,8	141,1	60,6
TOTAAL ACTIVA	703,9	704,0	674,1	597,3
PASSIVA				
Eigen vermogen	288,0	265,7	263,8	260,9
Voorzieningen	55,6	63,6	66,6	68,8
Vaste schulden	38,0	36,0	67,7	67,7
Vlottende passiva	322,3	338,7	276,1	199,9
TOTAAL PASSIVA	703,9	704,0	674,1	597,3

Het ministerie van BZK publiceert referentiewaarden als indicatie voor het EMU-saldo. Voor gemeenten gezamenlijk is het aandeel -/- 0,4% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Voor Zoetermeer is de referentiewaarde 25.522. Het EMU-saldo mag in principe niet lager zijn.

Bijlage 7 bevat een overzicht van (de berekening van) het EMU-saldo.

bedragen in € 1.000

	2025	2026	2027	2028
Berekend EMU-saldo	-71.008	-47.925	-65.209	-50.536

Paragrafen

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Inleiding

In de paragraaf lokale heffingen staan de ontwikkelingen van de belastingen, retributies, bestemmingsheffingen en woonlasten voor het komende jaar. In deze paragraaf wordt ook ingegaan op de kostendekkendheid van de leges en heffingen en het kwijtscheldingsbeleid.

Uitgangspunten

De vastgestelde Nota lokale heffingen 2016 bevat de beleidslijnen voor de komende jaren. De lokale heffingen zijn als volgt te onderscheiden:

1. *Belastingen*
De algemene belastingen komen ten goede aan algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten niet gelabeld zijn, maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen kunnen worden ingezet. Voorbeelden zijn onroerendezaakbelasting (OZB), parkeerbelasting en hondenbelasting.
2. *Bestemmingsheffingen en retributies*
Dit zijn rechten, tarieven en leges, de opbrengsten hiervan zijn bestemd voor specifieke taken, diensten of voorzieningen. De gemeente mag niet meer heffen dan de kosten die de gemeente voor de betreffende taak, dienst of voorziening maakt. Voorbeelden zijn rioolheffing, afvalstoffenheffing, marktgeld, lijkbezorging en leges (voor bijvoorbeeld het aanvragen van een paspoort of een vergunning).

Het coalitieakkoord vermeldt dat de tarieven van de lokale belastingen en heffingen jaarlijks zoveel mogelijk met maximaal de inflatie worden aangepast. Voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing geldt daarnaast dat ze ongeveer 100% kostendekkend zijn, zodat kostenstijgingen of kostendalingen ook worden verwerkt in het tarief.

De tarieven 2025 worden in de raad van 16 december 2024 als onderdeel van de belastingverordeningen vastgesteld.

Algemeen stijgingspercentage lokale heffingen

De tarieven van de gemeentelijke heffingen en belastingen stijgen in 2025 op basis van de begrotingsuitgangspunten met het algemene stijgingspercentage van 0,9%. Een uitzondering hierop zijn de tarieven die door het rijk worden gemaximeerd, zoals de tarieven voor rijbewijzen en reisdocumenten. Het algemene stijgingspercentage komt tot stand door de door het Centraal Planbureau voor 2025 ingeschatte stijging (2,2%) te corrigeren voor de inschattingen van de afgelopen jaren. De inschatting bij het vaststellen van de tarieven voor de jaren 2023 en 2024 was per saldo 1,3% te hoog. Dit is in de volgende tabel weergegeven.

jaar	Vaststelling tarieven 2024	CEP maart 2024	Vaststelling tarieven 2025
2023	4,80	4,10	-/- 0,70
2024	3,50	2,90	-/- 0,60
Totale correctie oude jaren			-/- 1,30
2025		2,20	2,20
Algemeen stijgingspercentage 2025			0,90

Bij de Perspectiefnota 2025 is besloten om vanaf 2025 alle prijsstijgingen te baseren op de raming van het CPB in maart. En niet meer het stijgingspercentage voor de belastingen, heffingen te baseren op de ramingen van het CPB in september. Hierdoor worden alle prijsstijgingen in de begroting aan elkaar gelijk. Dit is administratief eenvoudiger, en ook beter uit te leggen. We hanteren dan niet meer de meest recente indexcijfers. Voor de inwoners kan dit het ene jaar een voordeel en het andere jaar een nadeel opleveren (dat was met de vorige systematiek ook zo). Doordat de indexatie wordt gecorrigeerd over eerdere jaren, wordt dit voor- of nadeel het jaar daarop weer rechtgetrokken. Door deze aanpassing is het niet meer nodig een begrotingswijziging te maken bij de vaststelling van de belastingverordeningen in december.

Belastingen en heffingen

Onroerendezaakbelasting (OZB)

De OZB vormt de grootste 'eigen' inkomstenbron van gemeenten. De heffing is, net zoals de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds, een algemene inkomstenbron om het gemeentelijke voorzieningenniveau te kunnen bekostigen.

De opbrengst van de OZB komt als volgt tot stand: OZB-aanslag 2024 = WOZ-waarde van de woningen en niet-woningen * OZB-tarief.

Uitgangspunt bij het bepalen van het OZB-tarief is dat het totaal van de OZB-opbrengsten elk jaar op hetzelfde niveau wordt gehouden. Het tarief voor de OZB wijzigt jaarlijks met de toe- of afname van de waarde van de woningen en niet-woningen. De waarde van de woningen en niet-woningen wordt jaarlijks getaxeerd. Bij een lagere taxatiewaarde stijgt het OZB-tarief. Bij een hogere taxatiewaarde daalt het OZB-tarief. Bij een waardestijging van de woningen en niet-woningen wordt dus niet méér OZB-opbrengst geïnd. Het tarief wordt wel jaarlijks gecorrigeerd met de inflatie. Op deze manier zijn de gemeentelijke inkomsten niet afhankelijk van waarde schommelingen van de woningen en niet-woningen.

Voor de woningen wordt een stijging van de WOZ-waarde met 3% verwacht. Voor de niet-woningen is de verwachting dat de waardeontwikkeling uitkomt op een stijging van 1%.

De tarieven voor de OZB worden vastgesteld in de verordening onroerendezaakbelasting (jaarlijks in december) in plaats van in de programmabegroting. Omdat in november meer informatie bekend is over de waardestijgingen of dalingen kan er een betere inschatting gemaakt worden. Hiermee neemt de kans op forse afwijkingen af. In deze programmabegroting staan de voorlopige tarieven op basis van de inschatting in augustus 2024. Als de opbrengst alsnog

meer dan € 1 mln. afwijkt vanwege een grotere stijging van de WOZ-waarde dan verwacht, dan wordt de te veel betaalde OZB in het volgende jaar aan de inwoners teruggegeven door het tarief te verlagen.

In onderstaande tabel wordt zichtbaar hoe het voorlopige tarief tot stand komt. De start is het tarief uit 2024, het gaat om het tarief 2024 voor de correctie over 2023. Dit tarief van 2024 wordt verlaagd naar aanleiding van de stijging van de WOZ-waarde. Dit staat in de kolom 'Tarief na hertaxatie'. Daarna wordt het tarief verhoogd met de prijsinflatie, dit is het tarief in de kolom 'Tarief 2025 o.b.v. index 0,9%'.

Onroerend zaakbelasting	Tarief 2024	Tarief na hertaxatie	Tarief 2025 obv index 0,9%
OZB woningen			
- eigenaren	0,1248	0,1212	0,1223
OZB niet woningen			
- eigenaren	0,4565	0,4520	0,4560
- gebruiker	0,3307	0,3274	0,3304

Afvalstoffenheffing

De gemeente heeft een wettelijke plicht tot de inzameling van huishoudelijk afval. De kosten die de gemeente daarvoor maakt, worden door middel van de afvalstoffenheffing verhaald op de aanbieder van het afval. Er wordt een tarief geheven per perceel bij de gebruiker van het perceel. Het tarief is gedifferentieerd naar het aantal personen per huishouden: éénpersoonshuishoudens, tweepersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens.

De tarieven van de afvalstoffenheffing stijgen met het algemene stijgingspercentage.

In 2024 is het tarief met € 2,35 gestegen vanwege de verhoging van de vermogensnorm, waardoor meer huishoudens in aanmerking komen voor kwijtschelding. Voor 2025 is deze verhoging niet meer nodig, want er hebben minder extra huishoudens kwijtschelding aangevraagd dan verwacht. Hierdoor daalt de afvalstoffenheffing met € 2,35.

De tarieven voor het komende jaar zien er als volgt uit.

Afvalstoffenheffing Huishoudens	2024	lagere kosten	2025 0,9%
Éénpersoonshuishouden	307,48	305,13	307,88
Tweepersoonshuishouden	344,97	342,62	345,70
Drie of meer persoonshuishouden	361,66	359,31	362,54

Rioolheffing

De gemeente heeft de wettelijke taak het huishoudelijk en bedrijfsafvalwater, regenwater en de grondwaterstand in het kader van het gemeentelijk rioleringsstelsel te beheren. De kosten die de gemeente hiervoor maakt, kunnen door middel van een rioolheffing worden verhaald op de gebruikers van het gemeentelijk rioleringsstelsel. De heffing wordt opgelegd aan de gebruiker van een aansluiting. Met aansluiting wordt bedoeld een onroerende zaak (woning en niet-woning) van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De omvang van de aanslag is op basis van het aantal kubieke meters afvalwater dat per aansluiting wordt afgevoerd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen groot- en kleinverbruik.

Het tarief wordt als basis verhoogd met het algemeen stijgingspercentage. In 2024 is het tarief met € 0,80 gestegen vanwege de verhoging van de vermogensnorm, waardoor meer huishoudens in aanmerking komen voor kwijtschelding. Voor 2025 is deze verhoging niet meer nodig, want er hebben minder extra huishoudens kwijtschelding aangevraagd dan verwacht. Hierdoor daalt de rioolheffing weer met € 0,80. Daarnaast geldt dat de aan rioolheffing toegerekende kosten voor 60% via het vaste bedrag en voor 40% via de WOZ-waarde worden verhaald, rekening houdend met een maximale stijging van de aanslag van € 17,50. Dit betekent dat de aanslag rioolheffing in 2025 maximaal € 329,80 bedraagt.

Onderstaand overzicht presenteert de tarieven voor 2025. Een pand met een WOZ-waarde van € 1.733.200 ontvangt een maximale aanslag.

Rioolheffing	Tarief 2024	Tarief 2025
Vast bedrag €	80,30	80,22
Percentage van de WOZ-waarde	0,0147	0,0144
Max. aanslag €	312,30	329,80
Aftopwaarde max stijging € 17,50	1.578.200	1.733.200
Heffing woning € 300.000	124,40	123,42
Grootverbruik >500 m3 waterverbruik	23,85	24,06

Toeristenbelasting

Gemeenten kunnen toeristenbelasting heffen van niet-inwoners, die in de gemeente verblijven (ongeacht de duur van het verblijf) en daarbij gebruik maken van de gemeentelijke voorzieningen. Sinds 2024 is de toeristenbelasting 7% van de overnachtingsprijs.

Parkeerbelasting

De parkeerbelasting heeft een regulerend karakter met het doel om het parkeergedrag van automobilisten te beïnvloeden: door het aanwijzen van gebieden waar de automobilisten moeten betalen, kan de gemeente het parkeren van motorvoertuigen regelen. De tarieven voor de parkeerbelasting worden één keer per twee jaar gewijzigd voor inflatieontwikkelingen en dit vindt in 2026 weer plaats bij de verordening parkeerbelastingen.

Leges omgevingswet

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet ingevoerd en is de legesverordening hierop aangepast. Uit de praktijk blijken een aantal wijzigingen nodig te zijn. Hier komt een apart raadsvoorstel voor. De wijzigingen hebben geen financiële gevolgen.

Leges huwelijk en registratie partnerschap

De kosten voor het sluiten van een huwelijk of voor de registratie van een partnerschap zijn in het weekend en avond hoger dan doordeweeks overdag. Dit komt in de huidige legesverordening niet tot uitdrukking in de tarieven. Er komt een raadsvoorstel om de tarieven voor maandag t/m vrijdag overdag te verhogen. Daarnaast wordt voorgesteld om aparte tarieven in te voeren voor de weekenden en avonden. In deze programmabegroting is hier al rekening mee gehouden.

Kostendekkendheid leges en heffingen

De opbrengst van de leges en heffingen mag maximaal 100% kostendekkend zijn. Dat wil zeggen dat in totaliteit de baten van de leges niet hoger mogen zijn dan de lasten. In de Nota lokale heffingen 2016 is een nadere toelichting opgenomen hoe de kostentoekening wordt opgesteld. De werkwijze in Zoetermeer is dat alle kosten die mogen worden toegerekend, in principe worden toegerekend. Bij de bepaling van de kosten van de leges en heffingen worden ook de kosten van overhead toegerekend. Dit gebeurt op basis van een uurtarief per direct uur. In de tabel is zichtbaar dat er sprake is van zogenaamde kruissubsidiëring. Dat houdt in dat bepaalde legesopbrengsten hoger zijn dan de kosten die gemaakt worden. Binnen de legestabel zijn er echter ook leges die minder dan 100% kostendekkend zijn. De totale legestabel komt niet boven de 100% kostendekkendheid uit.

De gemeenteraad stelt de tarieven in december vast. Het overzicht van de kostendekkendheid voor 2025 is hieronder opgenomen.

Kostendekking legestabel 2025	Lasten (excl overhead)	Overhead	Totale Lasten	Baten	Dekkings%
Legestabel (titel 1)					
Bestuursstukken	2.000	-	2.000	2.000	100
Burgelijke stand	213.000	60.000	273.000	230.000	84
Gemeentelijke basisregistratie	42.000	15.000	57.000	94.000	165
Omgevingsvergunningen	4.244.000	1.722.000	5.966.000	4.023.000	67
APV	43.100	32.600	75.700	11.440	15
Persoonsdocumenten	1.721.000	469.000	2.190.000	1.924.000	88
Verkeersvergunningen	185.000	46.000	231.000	126.000	55
Wet op de kansspelen	1.000	-	1.000	100	10
Ondergrondse infrastructuur	298.200	196.400	494.700	381.300	77
Overige	123.100	41.100	165.300	45.100	27
Legestabel (titel 2)					
Dienstenrichtlijn (evenementen)	457.300	352.200	809.500	104.500	13
Totaal legestabel	7.329.700	2.934.300	10.265.200	6.941.440	68
Overige heffingen					
Afvalstoffenheffing	17.094.000	2.949.000	20.044.000	18.748.000	94
Rioolheffing	7.552.000	308.000	7.860.000	7.695.000	98
Marktgeden	161.000	53.000	214.000	159.000	74
Naheffingsaanslag parkeren	412.000	8.000	420.000	375.000	89
Lijkbezorging	1.021.000	73.000	1.094.000	484.000	44

Kwijtscheldingsbeleid

Kwijtschelding is hét sociale vangnet voor de lokale lastendruk. Zoetermeer houdt rekening met de draagkracht van de inwoners. In die visie past een zo ruim mogelijk kwijtscheldingsbeleid voor mensen die hun aanslagbiljet gemeentelijke belastingen door hun financiële situatie niet kunnen betalen. Zoetermeer hanteert daarom de maximale landelijke normen die gelden. Kwijtschelding wordt toegepast op rioolheffing, afvalstoffenheffing en onroerende-zaak belasting.

Naast inwoners kunnen ook ondernemers, die minder verdienen dan het minimumloon en niet te veel vermogen hebben, kwijtschelding aanvragen. Kwijtschelding wordt dan toegepast op de woonlasten.

In 2023 is de vermogensnorm voor 2 jaar verhoogd. De verwachting was dat dit meer kwijtscheldingsverzoeken zou opleveren en daarmee een hogere last voor de gemeente zou opleveren. De dekking hiervoor komt uit de rioolheffing, de afvalstoffenheffing en het begrotingssaldo. Omdat er vanaf 2025 geen dekking uit het begrotingssaldo mogelijk is, zou de vermogensnorm weer verlaagd worden naar de oorspronkelijk hoogte. Uit de afgelopen twee jaren blijkt dat de de verwachte stijging van de kwijtscheldingsverzoeken is uitgebleven. Hierdoor is het mogelijk om de vermogensnorm op het nieuwe niveau te handhaven. De dekking uit rioolheffing, afvalstoffenheffing en begrotingssaldo kan dan ook vervallen. Zie ook de tekst bij rioolheffing en afvalstoffenheffing.

De gemeente maakt het proces voor het aanvragen van kwijtschelding zo eenvoudig mogelijk. Het kwijtscheldingsformulier hoeft in principe maar één keer ingevuld te worden. Daarna worden inkomen en vermogen jaarlijks automatisch getoetst door het Inlichtingenbureau van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De uitslag van deze automatische toets wordt direct bij de aanslag bekend gemaakt.

Na aanslagoplegging kan er ook nog kwijtschelding worden aangevraagd. Hierbij vindt ook een toetsing plaats. Als er geen beperkingen worden gevonden, wordt de kwijtschelding automatisch toegekend. Als de uitkomst van de toets wijst op beperkingen, wordt er nog aanvullende informatie opgevraagd. Het aanvragen van kwijtschelding kan via de website van de gemeente Zoetermeer en ook het aanleveren van de aanvullende informatie kan via de website. Op deze manier kan het verzoek zo snel mogelijk worden afgehandeld.

Gemeentelijke woonlasten voor inwoners

Jaarlijks verricht het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) onderzoek naar de gemeentelijke woonlasten. De publicatie daarvan vindt plaats in de Atlas van de Lokale Lasten. Onder de gemeentelijke woonlasten verstaat het COELO de OZB voor de eigenaar van een woning met een voor de betreffende gemeente geldende gemiddelde waarde, plus rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een meerpersoonshuishouden eventueel verminderd met een heffingskorting.

Door het COELO wordt jaarlijks een vergelijkend overzicht opgesteld van alle Nederlandse gemeenten. In dit overzicht, dat begint met de (deel)gemeente met de laagste heffingen (nr. 1) en eindigt met de (deel)gemeente met de hoogste heffingen (nr. 347), neemt Zoetermeer in 2024 positie 222 in. Dit was in 2023 positie 287. In onderstaande grafiek is de ontwikkeling opgenomen van de afgelopen vijf jaar. Deze daling op de ranglijst heeft waarschijnlijk te maken dat veel gemeenten de tarieven voor 2022 en 2023 beperkter hebben laten stijgen en daardoor voor 2024 een hogere stijging hadden.

Gemeentelijke lasten

Op basis van de voorgestelde tarieven 2024 toont de volgende tabel hoeveel de woonlasten bedragen voor inwoners, gespecificeerd naar type woning. Daarbij zijn zowel kopers als huurders naast elkaar gezet.

Woonlasten 2025 voor enkele woningtypes met een meerpersoonshuishouden

	huurder	koop	huurder	koop	huurder	koop
Waarde woning	€ 150.000	€ 150.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 400.000	€ 400.000
OZB	€ 0,00	€ 183,45	€ 0,00	€ 366,90	€ 0,00	€ 489,20
Afvalstoffenheffing	€ 362,54	€ 362,54	€ 362,54	€ 362,54	€ 362,54	€ 362,54
Rioolheffing	€ 101,82	€ 101,82	€ 123,42	€ 123,42	€ 137,82	€ 137,82
Gemeentelijke lasten	€ 464,36	€ 647,81	€ 485,96	€ 852,86	€ 500,36	€ 989,56
Lasten 2024	€ 464,01	€ 645,81	€ 486,06	€ 849,66	€ 500,76	€ 985,56

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de woonlasten in Zoetermeer zichtbaar gemaakt voor de afgelopen jaren (vanaf 2020) aan de hand van een woning van € 258.000 in 2020, rekening houdend met de gemiddelde waardeontwikkeling van de woningen van de jaren 2020 tot en met 2025.

Woonlasten voor een woning met een meerpersoonshuishouden van 2020 t/m 2025

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Waarde	€ 258.000	€ 271.000	€ 298.000	€ 349.000	€ 371.000	€ 382.000
OZB	€ 396,46	€ 401,13	€ 413,25	€ 448,81	€ 449,65	€ 467,19
Afvalstoffenheffing	€ 284,60	€ 298,14	€ 311,77	€ 350,63	€ 361,66	€ 362,54
Rioolrecht	€ 111,79	€ 113,25	€ 116,63	€ 130,00	€ 134,84	€ 135,23
Gemeentelijke lasten	€ 792,85	€ 812,52	€ 841,65	€ 929,44	€ 946,15	€ 964,95

Inkomsten lokale heffingen

De geraamde opbrengsten van de woonlastenheffingen (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) laten voor 2025 het volgende beeld zien:

bedragen * € 1.000

begroting 2025	
OZB	43.757
Afvalstoffenheffing	18.748
Rioolheffing	8.066
Totaal	70.571

De opbrengsten van de belangrijkste overige gemeentelijke heffingen zijn in onderstaande tabel weergegeven.

bedrag * € 1.000

begroting 2025	
Toeristenbelasting	530
Precario	145
Parkeerbelasting	2.319
Totaal	2.994

De ramingen voor 2025 zijn conform de opgenomen bedragen in deze programmabegroting.

Aangenomen moties voorjaarsdebat

Motie nr: 2406-12
Geen lastenverzwaring voor onze inwoners

Verzoekt het college om:

Bij het opstellen van bezuinigingsvoorstellen terughoudend te zijn met keuzes die tot lastenverzwaring voor onze inwoners leiden,

Stand van zaken:

Het college neemt deze motie ter harte bij het opstellen van bezuinigingsvoorstellen en verwacht deze motie af te doen in het tweede kwartaal van 2025 bij de Perspectiefnota 2026.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Risicomanagement en weerstandsvermogen zijn essentiële onderdelen van het (financiële) beleid van een gemeente. Risicomanagement is het geheel aan activiteiten en maatregelen gericht op het systematisch omgaan met en het beheersen van risico's. Voorspellen is moeilijk. We moeten anticiperen op risico's. Voldoende weerstandsvermogen is een waarborg voor de financiële gezondheid van de gemeente. Als een onverwachte financiële tegenvaller zich voordoet, kan dit dan worden opgevangen?

Financiële weerbaarheid komt tot uiting in de mate waarin de gemeente Zoetermeer in staat is de financiële effecten van een crisis op te vangen: is Zoetermeer schokbestendig? Dit wil overigens niet zeggen dat er geen lastige inhoudelijke maatregelen nodig zijn, maar de gemeente heeft het heft in eigen hand. Met andere woorden: maatregelen liggen binnen haar eigen (politieke) beïnvloedingsmogelijkheden. Een meetpunt voor de weerbaarheid is de omvang van de weerstandscapaciteit.

Deze paragraaf geeft een overzicht van de belangrijkste financiële risico's voor de gemeente Zoetermeer. De beschikbare weerstandscapaciteit is de belangrijkste financiële buffer voor risico's, waarvoor geen specifieke voorzieningen zijn getroffen. De omvang van deze risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit bepalen of de gemeente over voldoende weerstandsvermogen beschikt.

De Kadernota Risicomanagement en weerstandsvermogen biedt een toekomstbestendige systematiek voor het omgaan met risico's. Er wordt gebruik gemaakt van de systematiek van risicoscore met kansklasse en gevolgklasse voor het kwalificeren, kwantificeren en analyseren van risico's.

Bij de kwalificaties van risico's worden de volgende vijf **kansklassen** te onderscheiden:

Kansklasse	Kanspercentage	Actie
1 onwaarschijnlijk	< 10%	Geen risicobedrag opnemen
2 mogelijk	10 - 30%	20% van risico opnemen
3 aannemelijk	30 - 50%	40% van risico opnemen
4 waarschijnlijk	50 - 70%	60% van risico opnemen
5 bijna zeker	>70	100% van het bedrag: een voorziening treffen of opnemen in calculatie

In principe worden risico's met een score van 1 niet of nauwelijks meegewogen, maar soms kan het toch belangrijk zijn deze separaat zichtbaar te maken. Bijvoorbeeld vanwege de financiële impact of politiek-bestuurlijke aandacht.

Bij de kwantificering van de risico's worden de volgende vijf **gevolgklassen** te onderscheiden:

Gevolgklasse	Omvang risico in €
1	< € 100.000
2	€ 100.000 – € 500.000
3	€ 500.000 – € 1.250.000
4	€ 1.250.000 – € 2.500.000
5	> € 2.500.000

Risico's

Inschaling risicoscore

Risico's worden geprioriteerd met behulp van een risicoscore. De risicoscore wordt bepaald door de kansklasse en de gevolgklasse te vermenigvuldigen. In de onderstaande tabel is zichtbaar gemaakt hoe de risicoscore wordt ingeschaald: zie de cellen. Risico's in de groene vlakken worden als laagste ingeschaald. Deze risico's zijn wel in beeld, maar vragen geen extra aandacht. Risico's in geel hebben een lage inschaling. De risico's die hoog worden ingeschaald (oranje), vragen minimaal elk kwartaal extra aandacht van directie en management.

De belangrijkste risico's op peildatum najaar 2024 staan hieronder.

Risico	Bedrag	Kans
Grondzaken		
<i>Projectspecifieke risico's</i>		
Edisonpark (Kwadrant B&F)***	€ 4,27 mln.	60%
Markt 10**	**	**
Palenstein***	€ 0,65 mln.	40%
Oosterheem***	€ 0,60 mln.	30%
Dwarstocht***	€ 1,44 mln.	20%
Engelandlaan 140**	**	**
Cadenza 2***	€ 0,14 mln.	20%
Delftsewallen***	€ 0,15 mln.	20%
Lansinghage***	€ 0,03 mln.	20%
Van Leeuwenhoeklaan***	€ 0,38 mln.	20%
Voorweg Noord	€ 0,11 mln.	60%
Van Aalstlaan 24***	€ 0,10 mln.	20%
<i>Algemene risico's</i>		
Lagere opbrengststijging***	€ 0,50 mln.	20%
Extra kostenstijging civiel techniek***	€ 1,10 mln.	20%
Vertraging extra plankosten***	€ 0,90 mln.	40%

Concern		
Gemeentegaranties geldleningen aan woningcorporaties***	€ 2,90 mln.	****
Gemeentegarantie zorg	****	****
Sterigenics**	**	**
Gebouw Olympus**	**	**
Vpb plicht reclameopbrengsten	€ 0,70 mln.	20%
Cybercriminaliteit**	**	**
GR Bleizo*	€ 9,00 mln.	30%

* Nieuw risico

** Om bijzondere (juridische) redenen niet vermeld/nog niet in te schatten

*** Bedrag en/of kans gewijzigd

**** Financiële impact onwaarschijnlijk en/of politiek-bestuurlijke aandacht

Financiële omvang risico's

De financiële consequenties van deze risico's zijn via een Monte Carlo berekening in het softwarepakket voor risicobeheersing NARIS in beeld gebracht. Het reserveren van het totale bedrag aan de ingeschatte maximale risicogevolgen is niet noodzakelijk. Het is niet waarschijnlijk dat alle risico's zich in hun maximale omvang in hetzelfde jaar voordoen. Daarom wordt een simulatie uitgevoerd waarbij 100.000 trekkingen plaatsvinden. Er is een kansberekening gemaakt op de waarschijnlijkheid van het zich tegelijkertijd in het jaar voordoen van de risico's en het bedrag wat daarmee gemoeid is. Daarbij wordt een 95% betrouwbaarheidsmarge gehanteerd.

Het berekende risico van de algemene - en projectspecifieke risico's bij grondzaken bedraagt afgerond € 7 mln. waarvoor weerstandscapaciteit wordt gevormd. Bij het overige concern is dat € 7,6 mln.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en mogelijkheden om onverwachte, niet begrote kosten te kunnen dekken. Tot de weerstandscapaciteit voor incidentele risico's worden de algemene reserves gerekend. In geval van tekortschietende algemene reserves kunnen ook de bestemmingsreserves worden aangewend. Dit betekent dan wel dat wordt afgezien van de realisatie van een bestemming of dat er zo snel mogelijk aanvullende dekkingsmaatregelen worden gezocht om de bestemmingsreserve weer beschikbaar te krijgen. De tabel toont hoe de weerstandscapaciteit is opgebouwd.

Omschrijving	bedragen in € 1 mln				
	2024	2025	2026	2027	2028
Weerstandscapaciteit excl. weerstandscapaciteit Grondbedrijf	146,4	146,4	146,4	146,4	146,4
<u>Grondbedrijf</u>					
Reserve versterking financiële positie Grondbedrijf 31/12	9,1	9,7	10,3	10,9	11,7
Reserve risico's 31/12	0,5	0,3	0,8	0,7	0,9
Totaal weerstandscapaciteit Grondbedrijf	9,6	10,1	11,2	11,7	12,6
Totale weerstandscapaciteit	156,0	156,4	157,5	158,0	158,9

Weerstandsvermogen

De verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de waarschijnlijke risico-omvang is gedefinieerd als de ratio voor het weerstandsvermogen. Als gewenste ratio voor het weerstandsvermogen wordt voor het concern exclusief grondzaken 'voldoende' gehanteerd. Het Nationaal Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) hanteert hiervoor de bandbreedte van een ratio tussen 1.0 en 1.4. Zoetermeer hanteert als grenswaarde 1.0.

Als ratio voor het weerstandsvermogen van grondzaken wordt eveneens 'voldoende' als toereikend gezien. Ook hier wordt de ondergrens van 1.0 als ratio gehanteerd. Als de ratio lager is dan 1.0 betekent dat dus dat er onvoldoende weerstandscapaciteit is. Anders gesteld: de risico-omvang vermenigvuldigd met de ratio bepaalt de benodigde weerstandscapaciteit.

Bij de berekening en beoordeling van het weerstandsvermogen wordt onderscheid gemaakt tussen het concern (exclusief grondzaken) en grondzaken. De tabel geeft de opbouw van de weerstandscapaciteit van deze onderdelen weer.

bedragen in € 1 mln

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Weerstandsvermogen excl. Grondbedrijf					
Totaal aan gekwantificeerde risico's	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6
Norm voor niet gekwantificeerde risico's	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5
Totaal aan berekende risico's excl Grondbedrijf	29,1	29,1	29,1	29,1	29,1
Weerstandscapaciteit excl. Grondbedrijf	146,4	146,4	146,4	146,4	146,4
<i>Overschot aan weerstandscapaciteit excl. Grondbedrijf</i>	<i>117,2</i>	<i>117,2</i>	<i>117,2</i>	<i>117,2</i>	<i>117,2</i>
Weerstandsvermogen Grondbedrijf					
Totaal aan risico's Grondbedrijf	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
Weerstandscapaciteit Grondbedrijf	9,6	10,1	11,2	11,7	12,6
<i>Afroming weerstandscapaciteit (beschikbaar t+1)</i>	<i>4,6</i>	<i>1,2</i>	<i>1,7</i>	<i>2,8</i>	<i>3,3</i>

Uitwerking

Concern excl. Grondbedrijf

Uit het simulatiemodel met de risico's van het concern exclusief grondzaken blijkt dat de maximale omvang van de risico's (met een zekerheid van 95%) uitkomt op een bedrag van € 7,6 mln. De omvang van de berekende risico's wordt aangevuld met 4% (voor de niet te kwantificeren risico's) van het begrotingstotaal (lasten) van de exploitatie, exclusief grondbedrijf. Gebleken is dat sommige risico's moeilijk zijn te schatten. Daarbij is het wenselijk een zekere financiële buffer aan te houden. Tussen het bekend worden van budgettaire tegenvallers en het treffen van passende maatregelen kan enige tijd bestaan. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen bij de periodieke aanbesteding van onderhoud van de openbare ruimte. De beschikbare budgetten kunnen onvoldoende blijken. De budgettaire frictie die daardoor ontstaat moet kunnen worden opgevangen.

De berekende norm voor de niet gekwantificeerde risico's voor deze begroting bedraagt € 21,5 mln. De berekende risico-omvang is € 7,6 mln. De totale risico-omvang wordt dus ingeschat op afgerond € 29,1 mln. De weerstandscapaciteit bedraagt € 146,4 mln. Het weerstandsvermogen is 5,02 en voldoet dus ruim aan de norm van minimaal 1.0.

Grondbedrijf

De omvang van de risico's is volgens de simulatie van het NARIS € 7 mln. en de weerstandscapaciteit is € 10,1 mln. Het weerstandsvermogen is afgerond 1,4. Een tekort (ratio <1,0) of overschot van de weerstandscapaciteit van grondzaken ten opzichte van het totaal van de risico's kan leiden tot een afroming of aanvulling van de weerstandscapaciteit. Indien sprake is van een ratio >1,2 wordt het overschot aan het einde van het jaar gestort in de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. De ratio van 1,4 leidt dan dus tot een afroming van € 1,2 mln. in 2025.

Financiële kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht om een set financiële kengetallen op te nemen in de programmabegroting en jaarrekening. Deze kengetallen hebben voor de raad vooral een signaleringswaarde bij het beschouwen van de financiële positie van de gemeente. Eén afzonderlijk kengetal zegt niet zo veel en moet altijd in relatie met de andere kengetallen worden gezien. De kengetallen maken inzichtelijker wat de financiële ruimte is om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven globaal inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid en vormen een basis voor de beoordeling hoe solide de begroting is.

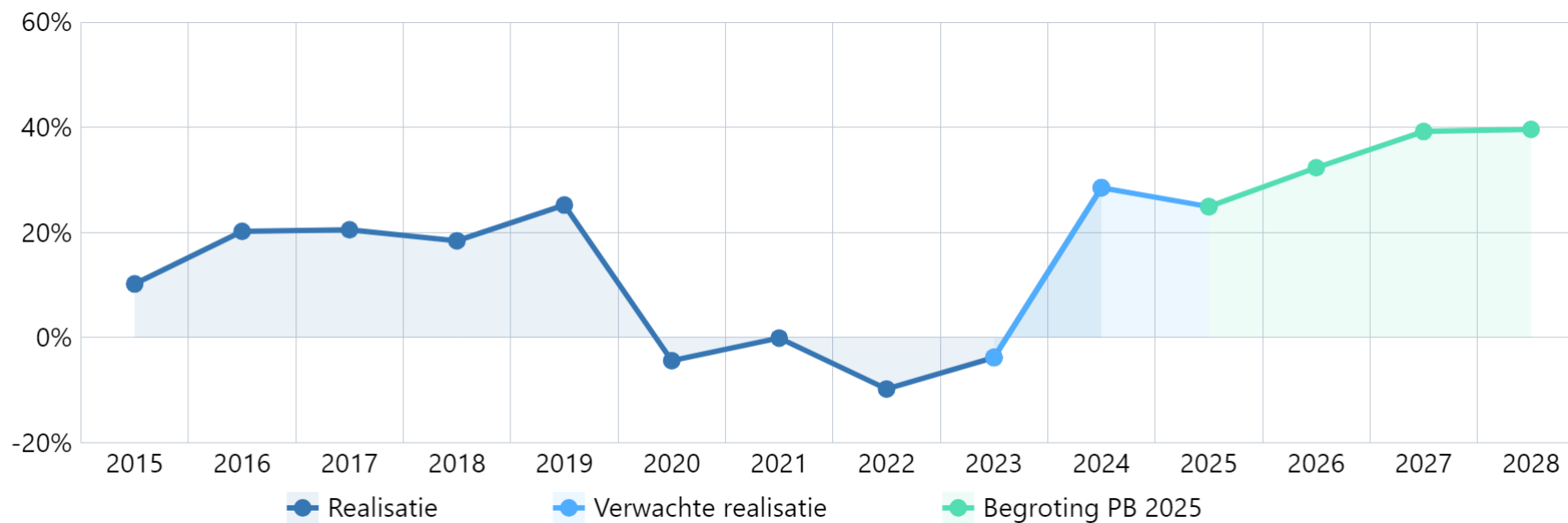
De beoordeling van de financiële positie is geen doel op zich en moet altijd worden gezien in het licht van de totale maatschappelijke opgave van onze stad. Het te bereiken maatschappelijk effect en de bijdrage aan de inhoudelijke beleidsdoelstellingen zijn hierbij nadrukkelijk van belang. De financiële positie is ondersteunend aan het afwegingsproces van het bestuur bij het maken van verantwoorde keuzes. Afwegingen waarbij de beantwoording van de vragen: wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat mag het kosten? worden afgezet ten opzichte van de impact op de financiële positie. Er bestaat geen (landelijke) normering om te beoordelen wat de prestaties zijn. Wel is het mogelijk via FINDO de kengetallen van Zoetermeer te vergelijken met andere gemeenten. Voor de provincie als toezichthouder blijft een structureel, sluitende begroting het bepalende criterium.

De eerste vier kengetallen staan in relatie met financiële risico's met een lange termijn karakter. De laatste twee kengetallen geven aan in hoeverre ruimte in de exploitatie bestaat om de financiële lange termijn risico's af te kunnen dekken.

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
netto schuldquote	-3,8%	28,5%	24,9%	32,3%	39,2%	39,6%
netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen	-4,3%	28,0%	24,5%	32,0%	38,8%	39,2%
solvabiliteit	58,3%	57,1%	40,9%	37,7%	39,1%	43,7%
kengetal grondexploitatie	0,6%	5,8%	2,4%	2,2%	2,1%	0,4%
structurele exploitatieruimte	0,3%	0,3%	0,3%	-5,6%	-6,2%	-7,4%
belastingcapaciteit	111,8%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

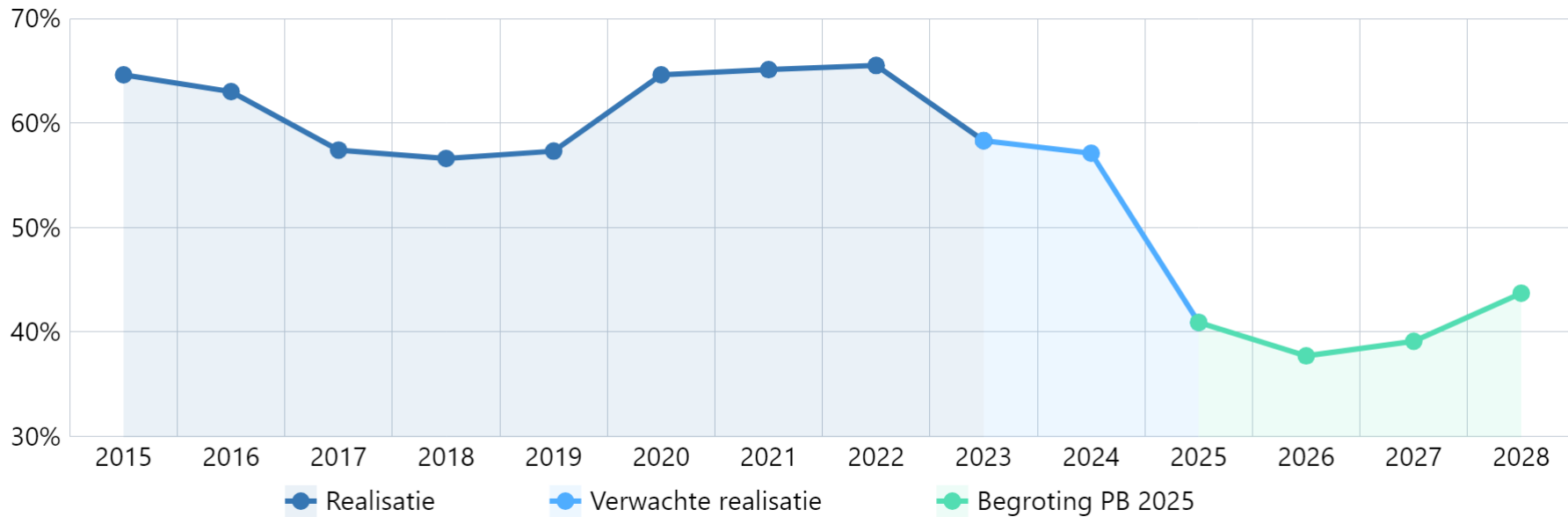
In vergelijking met andere gemeenten is de netto schuldquote van de gemeente Zoetermeer bescheiden te noemen. De begroting van de gemeente is daardoor relatief ongevoelig voor wijzigingen in de rentestand. Ten opzichte van de vorige begroting lopen de cijfers op, onder meer door investeringen in de stad. Voor een groot deel kan in de financieringsbehoefte worden voorzien met eigen middelen.

Trendgrafiek Netto schuldquote

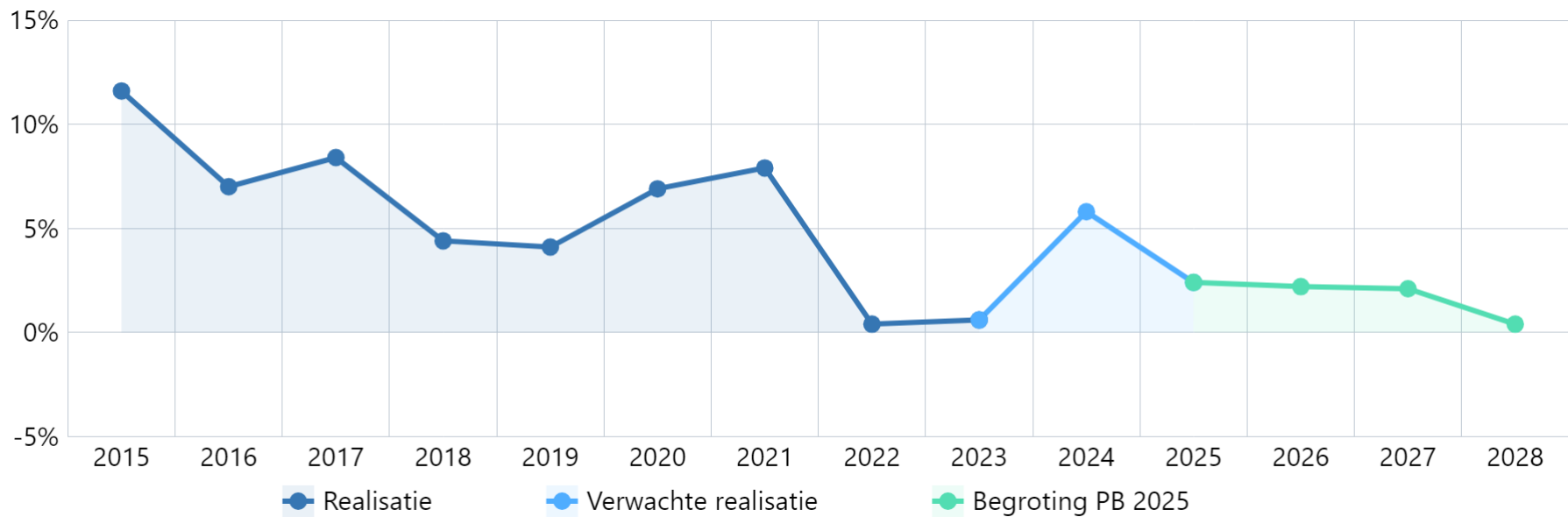
De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal en geeft inzicht in de mate, waarin de gemeente in staat is haar schulden af te lossen. Deze ratio geeft aan welk deel van de investeringen is gefinancierd met eigen geld. De solvabiliteit daalt in vergelijking met de vorige programmabegroting relatief fors van 57,1% naar 40,9%. Dat is nog steeds ruim boven het gemiddelde van andere gemeenten van vergelijkbare omvang (ongeveer 31%). De omvang van de reservemiddelen neemt wel af.

Trendgrafiek Solvabiliteitsratio

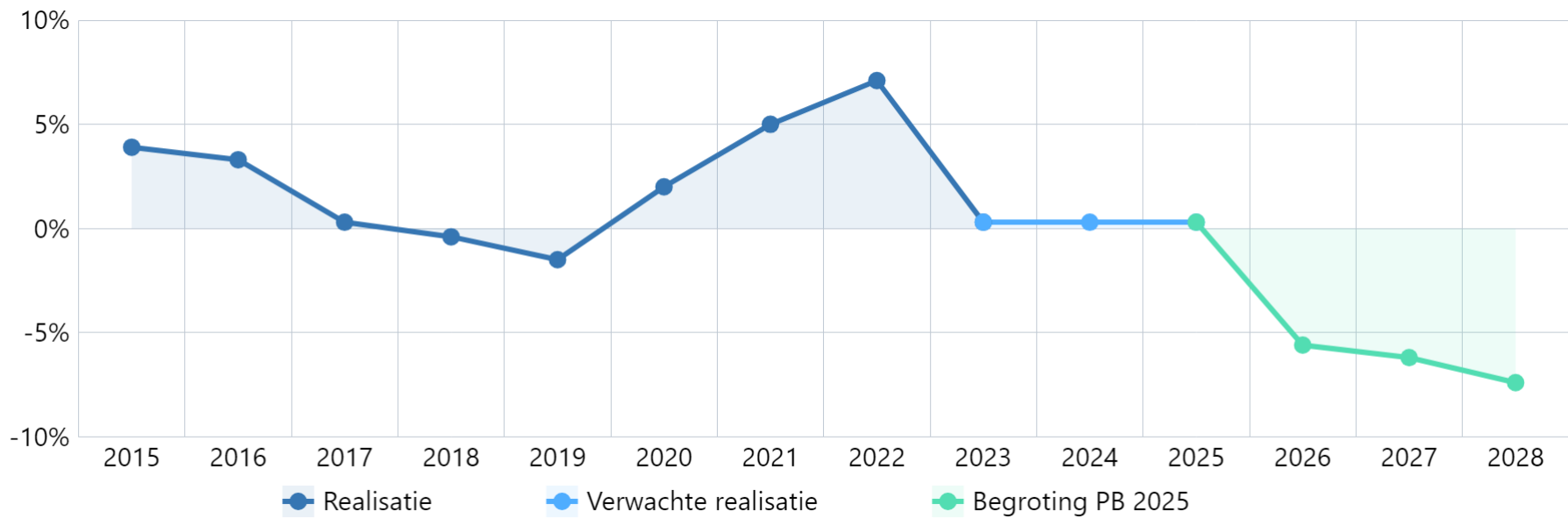
Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten in de begroting. De boekwaarde van de gronden moet worden terugverdiend bij de verkoop. De komende jaren daalt de boekwaarde vanwege verkopen verder. Een laag getal betekent dat de gemeente niet erg afhankelijk is van de inkomsten van de verkoop van gronden.

Trendgrafiek Kengetal grondexploitatie

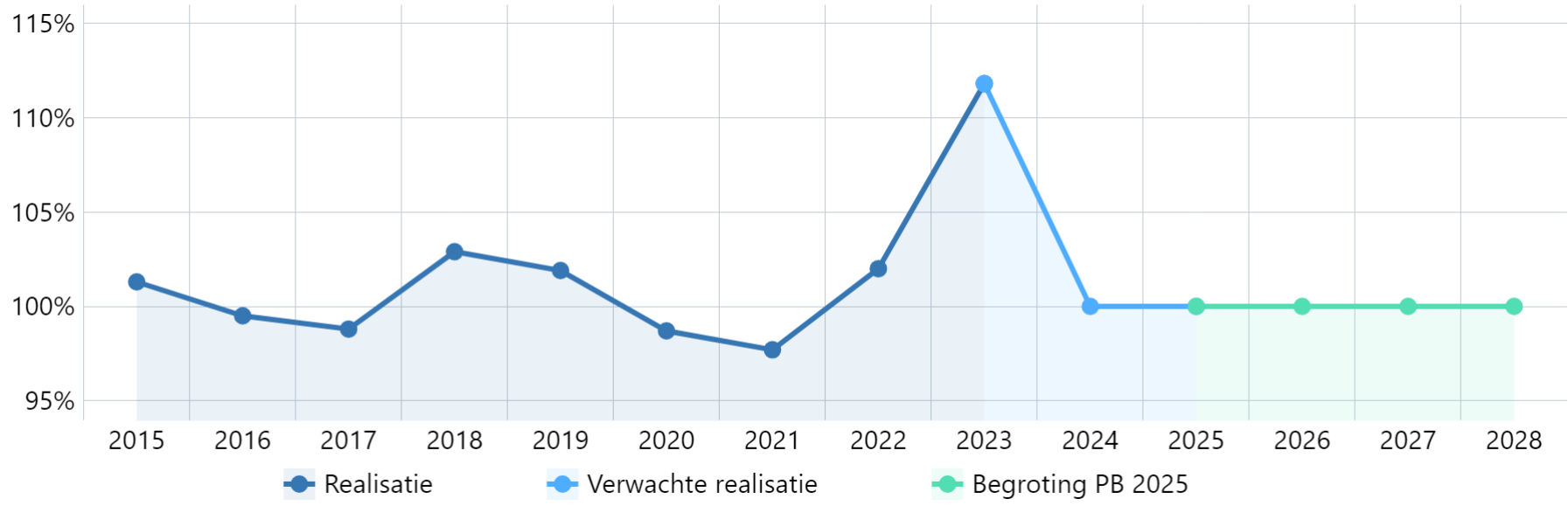
De structurele exploitatieruimte is van belang om te beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of daling van de lasten daarvoor nodig is. Het kengetal toont dat de structurele ruimte gestaag daalt. Na 2026 daalt de ruimte sterk en wordt zelfs negatief. Het bekende 'financieel ravijn' laat zich in de cijfers zien.

Trendgrafiek Structurele exploitatieruimte

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk van de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Zoetermeer beweegt zich in de middenmoot.

Trendgrafiek Belastingcapaciteit

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De instandhouding van de meeste kapitaalgoederen is in de gemeente Zoetermeer vastgelegd in beheerplannen. Daarin is het meerjarig onderhoudsprogramma en de daarbij behorende financiële gevolgen opgenomen. In de beheerplannen is ook het gewenste kwaliteitsniveau van de voorziening vastgelegd.

Per categorie wordt ingegaan op het onderhoud van de kapitaalgoederen:

1. Openbare Ruimte
2. Riolering
3. Ondergrondse Inzamelmiddelen
4. Begraafplaatsen
5. Vastgoed (gebouwen)
6. Beeldende kunst

Openbare Ruimte

Omschrijving algemeen beleidskader

In de Nota Onderhoud Openbare Ruimte 2023-2026 (vastgesteld in december 2022) is het beeldkwaliteitsniveau en de verwachte kosten voor groot onderhoud en vervangingen voor de periode tot en met 2064 berekend. Het betreft de kapitaalgoederen: wegen, kunstwerken, groen, bomen, spelen, water, verkeerslichtregelininstallatie, openbare verlichtingen en straatmeubilair. Het beheer en onderhoud richt zich op het voldoen aan wet- en regelgeving en het in standhouden en/of het verlengen van de levensduur.

Conform de nota Waarderen, activeren en afschrijven worden een aantal kapitaalgoederen met maatschappelijk nut (wegen, kunstwerken een water) geactiveerd en afgeschreven. De overige kapitaalgoederen worden direct ten laste van de jaarlijkse exploitatie gebracht. De begrote jaarlijkse uitgaven voor algemeen, dagelijks beheer, groot onderhoud en vervangingen van de kapitaalgoederen openbare ruimte bedraagt circa € 41 mln. per jaar.

Ontwikkeling vervangingen vanaf 2029

Veel kapitaalgoederen met maatschappelijk nut komen door het gebruik aan het einde van hun levensduur. Op basis van de 40 jaar doorkijk van de Nota Onderhoud Openbare Ruimte 2023-2026 staat er vanaf 2030 een omvangrijke vervangingsvraag in de planning. Omdat veel van de oorspronkelijke investeringen zijn gedekt vanuit eenmalige middelen zijn onze huidige kapitaallasten gering. Sinds 2017 worden de uitgaven (van de aanleg en vervanging) geactiveerd en afgeschreven. Door de vervangingsopgave vanaf 2030 stijgen de kapitaallasten verder en moet hiervoor budget beschikbaar komen. Op de lange termijn leidt dit tot budget in de begroting op van het niveau van een ideaal complex. Dat is het moment waarop alle goederen zijn vervangen en de kapitaallasten vanaf dat punt in de begroting gelijk blijven behoudens de inflatie van de vervanging zelf.

Financiële consequenties

Het openbaar gebied is constant in beweging. Voor het op orde brengen en houden van de staat van de kapitaalgoederen worden periodiek inspecties uitgevoerd. De inspectiegegevens worden verwerkt in een beheerssysteem. Dit systeem is de basis voor het in beeld brengen van de benodigde uit te voeren onderhoud- en de vervangingswerkzaamheden.

De uitgaven voor het vervangen van de kapitaalgoederen die worden geactiveerd (wegen, kunstwerken en water), worden tot uitdrukking gebracht op de balans onder de materiele vaste activa. Hierdoor worden deze vervangingsuitgaven toegerekend en verdeeld als kapitaallasten over de periode waarin het nut zich voordoet. Voor deze kapitaalgoederen zijn in de begroting de volgende jaarbedragen opgenomen:

2025 € 12 miljoen;
2026 € 12 miljoen;
2027 € 10 miljoen;
2028 € 8 miljoen.

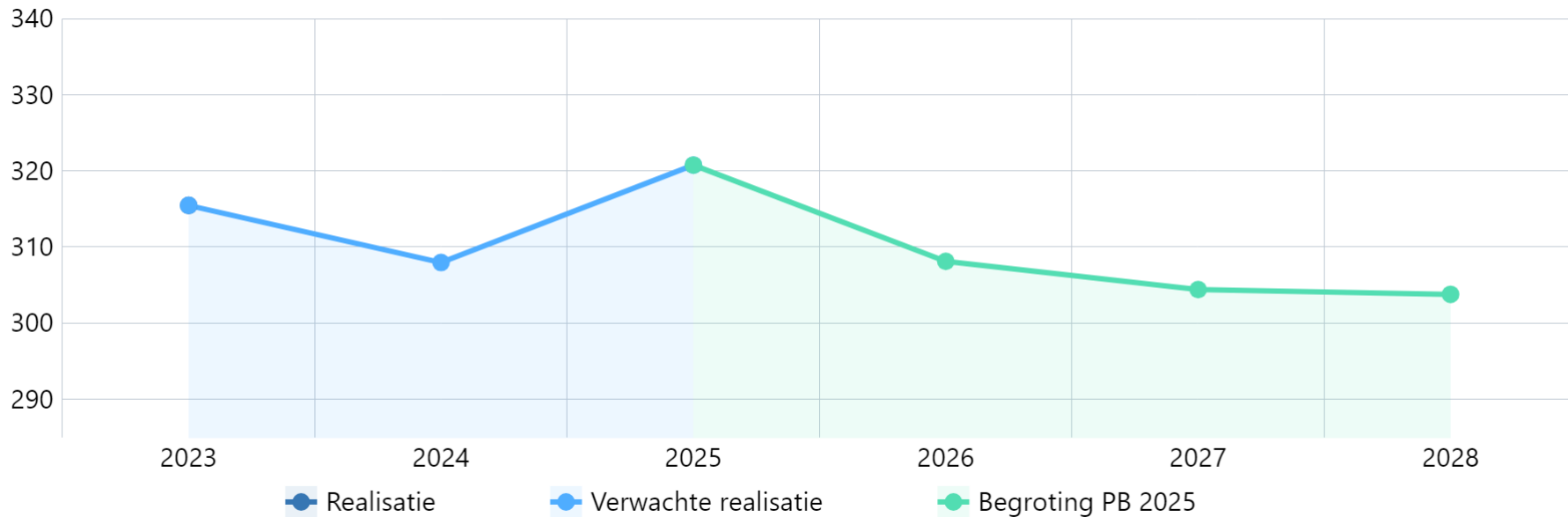
Het algemeen-, dagelijks-, groot-, vervangingsonderhoud en de kapitaallasten van vervangingen wordt gefinancierd vanuit de algemene middelen en komen ten laste van programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen. Voor het onderhouden van deze kapitaalgoederen zijn in de begroting de volgende bedragen opgenomen:

2025 € 41 miljoen;
2026 € 40 miljoen;
2027 € 40 miljoen;
2028 € 41 miljoen.

De fluctuaties in de jaaruitgaven van het groot onderhoud en vervangingen worden verrekend via de egaliseringsreserve groot onderhoud bovengronds. De jaarlijkse onder- of overbestedingen van de groot onderhoud- en vervangingsbudgetten worden met deze reserve verrekend, tot het minimum van € 0 en het maximum van € 5 mln., de huidige hoogte van de reserve. Momenteel wordt bekeken of het maximum van de reserve als gevolg van inflatie aangepast moet worden.

Kosten op jaarbasis Openbare ruimte	Rekening	PB 2024	Begroting			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Totale kosten (* € 1.000)	40.071	39.554	41.405	40.024	40.285	40.647
Inwoners	127.031	128.451	129.091	129.909	132.351	133.817
Kosten per inwoner (* €)	315,44	307,93	320,74	308,09	304,38	303,75

Trendgrafiek Kosten Openbare Ruimte per inwoner (in euro)

Toelichting Trendgrafiek Kosten Openbare Ruimte per inwoner (in euro)

Ten opzichte van voorgaande begrotingen is de grondslag voor de kosten openbare ruimte aangepast. In de voorgaande begrotingen waren alleen de kosten voor groot onderhoud en vervangingen opgenomen. Voor een integraal beeld van de kosten van de openbare ruimte zijn in deze begroting ook de kosten van algemeen beheer en dagelijks beheer en onderhoud verwerkt. De kosten van de openbare ruimte zijn in de begroting 2025 gestegen door met name prijsstijgingen op de markt. Hierover is een melding gedaan in de perspectiefnota 2025. Door de prognose dat het aantal inwoners door de jaren toeneemt, dalen de gemiddelde kosten per inwoner.

Riolering

Omschrijving beleidskader

Conform de Wet milieubeheer geeft de gemeente in de Nota Rioleringsplan aan op welke wijze zij haar wettelijke taak voor een doelmatige inzameling en transport van afvalwater wil uitvoeren. Het plan is gericht op een duurzame instandhouding van een goed werkende riolering. In januari 2023 is de Nota Rioleringsplan, zijnde een actualisatie van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP), vastgesteld door de raad. Hierin zijn de kosten geactualiseerd met kosten voor maatregelen aan het rioolstelsel om wateroverlast, en in bredere zin de gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan.

Financiële consequenties

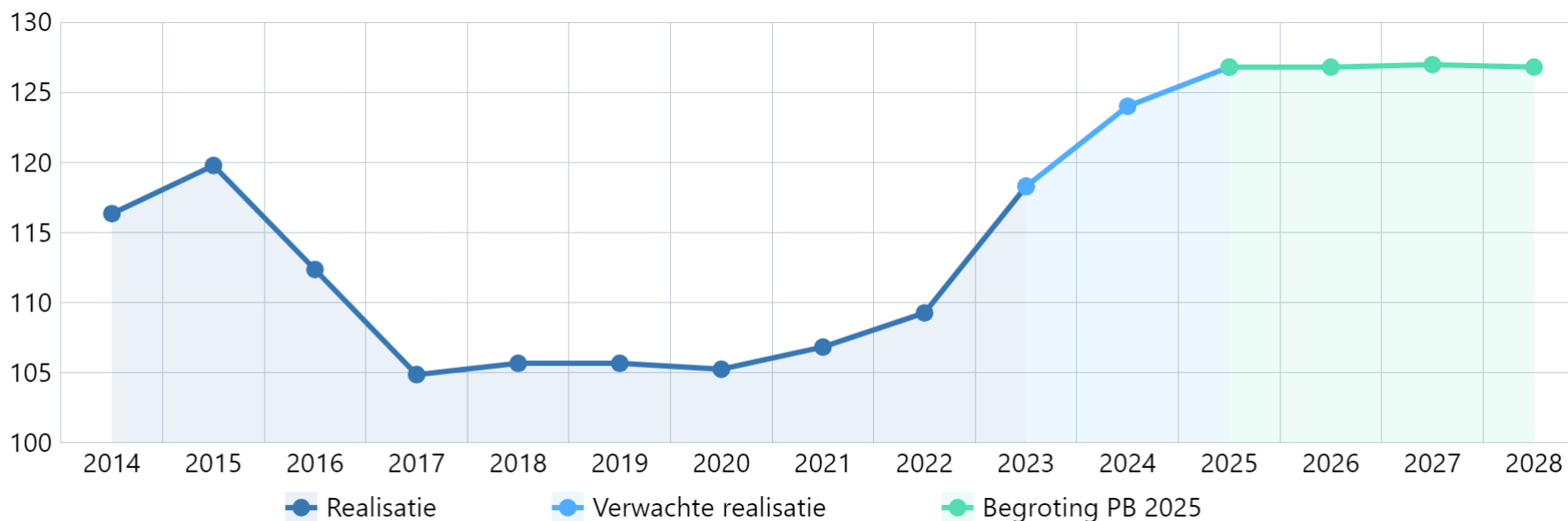
De kosten van het groot onderhoud komen ten laste van de Voorziening riolering.

Bedragen x € 1.000

Riolering	Rekening	PB 2024	Begroting			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Voorziening Riolering						
Saldo Voorziening 1-1	27.348	27.236	29.707	30.379	31.015	31.826
Storting in voorziening	3.969	3.113	3.175	3.175	3.175	3.175
Waardevermeerdering / rente t.g.v. voorziening)	1.312	2.350	483	492	502	514
Nieuwe investeringen	-5.393	-2.992	-2.986	-3.031	-2.866	-2.983
Verwachtingen						
Verwachtingen (correctie vrijval)						
Saldo Voorziening 31-12	27.236	29.707	30.379	31.015	31.826	32.532

Kosten op jaarbasis Riolering afgezet tegen het aantal aansluitingen	Rekening	PB 2024	Begroting			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Kosten per aansluiting (* €)	118,28	124,00	126,79	126,79	126,79	126,79

Trendgrafiek Kosten riolering per aansluiting (in euro)

Toelichting Trendgrafiek Kosten Riolering per inwoner (in euro)

In januari 2023 is de Nota Riolering vastgesteld door de raad. Hierin zijn ook de kosten geactualiseerd voor maatregelen aan het rioolstelsel om wateroverlast en in bredere zin de gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan. Samen met een hoge indexering zorgt dit voor een stijging in kosten voor riolering.

Ondergrondse inzamelmiddelen Omschrijving algemeen beleidskader

De kosten van het groot onderhoud van de ondergrondse inzamelmiddelen voor afvalinzameling verlopen niet gelijkmatig over de jaren. In het 'beheerplan verzamelcontainers 2023-2027' staan de kosten voor groot onderhoud voor de komende jaren geraamd. Om een constante lastenraming in de begroting te hebben, wordt hiervoor de voorziening groot onderhoud verzamelcontainers gebruikt.

Financiële consequenties

Jaarlijks wordt een constant bedrag in de voorziening gestort voor het groot onderhoud van de ondergrondse inzamelmiddelen. Tegenover de kosten van het groot onderhoud staat een besteding in de voorziening. De kosten voor het reguliere onderhoud zijn begroot in programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen.

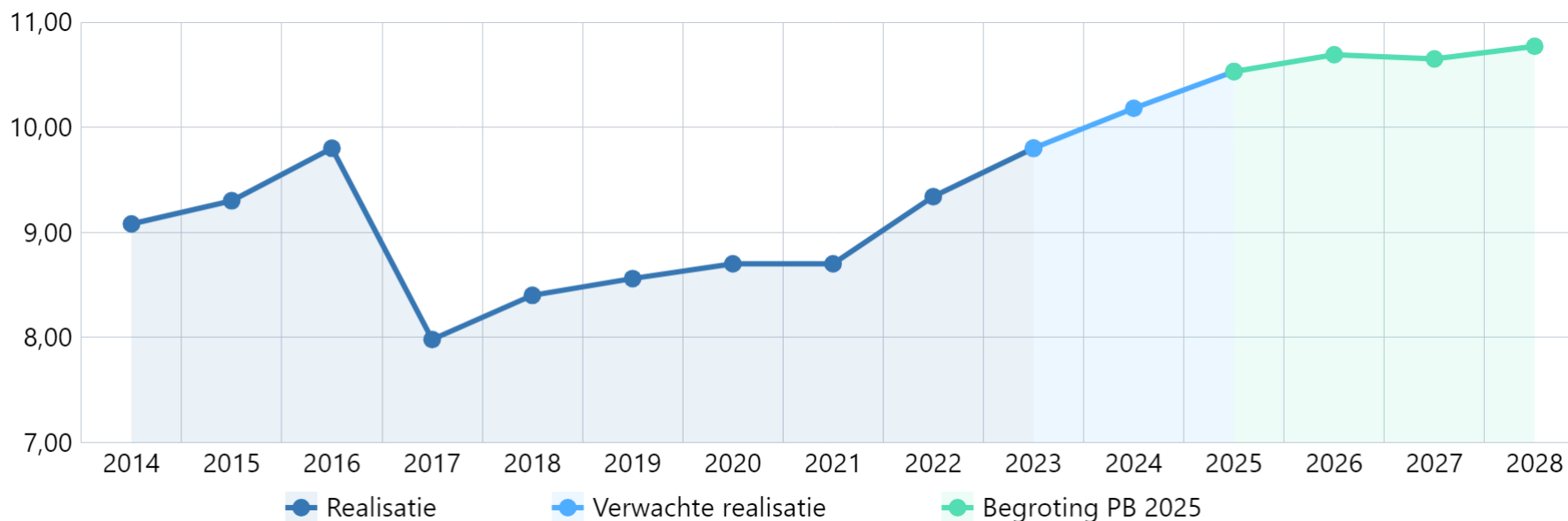
De voorziening ontwikkelt zich de komende jaren als volgt:

Bedragen x € 1.000

Ondergrondse inzamelmiddelen	Rekening	PB 2024	Begroting			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Voorziening afvalstoffenheffing						
Saldo Voorziening 1-1	1.220	1.584	1.311	999	577	622
Storting in voorziening	322	322	322	322	322	322
Waardevermeerdering / rente t.g.v. voorziening	69	134	21	22	13	14
Aanwending	-27	-729	-655	-766	-290	-246
Saldo Voorziening 31-12	1.584	1.311	999	577	622	712

Kosten op jaarbasis	Rekening	PB 2024	Begroting			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Ondergrondse inzamelmiddelen						
Totale kosten (* € 1.000)	1.245	1.308	1.359	1.389	1.409	1.441
Inwoners	127.031	128.451	129.091	129.909	132.351	133.817
Kosten per inwoner (* €)	9,80	10,18	10,53	10,69	10,65	10,77

Trendgrafiek Kosten Ondergrondse inzamelmiddelen per inwoner (in euro)

Begraafplaatsen

Omschrijving algemeen beleidskader

Het beleid met betrekking tot de begraafplaatsen is vastgelegd in de Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen en het Uitvoeringsbesluit gemeentelijke begraafplaatsen, beide vastgesteld in 2020.

Financiële consequenties

De gebouwde voorzieningen op de begraafplaatsen zijn op basis van kapitaallasten gefinancierd, waardoor vervanging op termijn mogelijk is. De kosten voor het ruimen van de graven, dagelijks onderhoud en groot onderhoud worden gedekt uit de voorziening afkoopsommen onderhoud graven. Onttrekkingen aan de voorziening vinden plaats op basis van jaarlijks uitgevoerd onderhoud aan graven, grafbedekking en onderhoud aan de begraafplaats als geheel. De voorziening wordt gevoed door de ontvangsten (afkoop) voor toekomstig onderhoud aan graven, grafbedekking en onderhoud aan de begraafplaats als geheel.

Bedragen x € 1.000

Begraafplaatsen	Rekening	PB 2024	Begroting			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Voorziening afkoopsommen onderhoud graven						
Saldo Voorziening 1-1	449	478	554	506	578	652
Storting in voorziening	47	91	92	92	92	92
Aanwending ten gunste van de exploitatie	-40	-31	-31	-31	-31	-31
Waardevermeerdering / rente t.g.v. voorziening	22	41	9	11	13	14
Nieuwe investeringen						
Verwachtingen		-25	-118			
Saldo Voorziening 31-12	478	554	506	578	652	727

Tarieven begraafplaatsen

De tarieven van de begraafplaats worden gebaseerd op integrale kostprijsberekeningen.

Kosten op jaarbasis Begraafplaatsen	Rekening	PB 2024	Begroting			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Totale kosten (* € 1.000)	746	840	830	832	834	837
Inwoners	127.031	128.451	129.091	129.909	132.351	133.817
Kosten per inwoner (* €)	5,87	6,54	6,43	6,4	6,3	6,25

Trendgrafiek Kosten Begraafplaatsen per inwoner (in euro)

Vastgoed

Omschrijving algemeen beleidskader

De kernopgave van de vastgoedportefeuille is dat deze in kwaliteit, functie, omvang en ligging voldoet aan de beleidsmatig vastgestelde huisvestingsvraag van de gemeente (Vastgoednota 2013). Dit betekent bijvoorbeeld dat, bij structurele leegstand, gebouwen afgestoten worden en dat voor huisvestingsvragen waarvoor binnen de bestaande portefeuille geen passende huisvesting beschikbaar is, nieuwe gebouwen worden aangetrokken. Voor de (wijkgebonden) sociaal-culturele voorzieningen zet de gemeente in op krachtige, flexibele, eenvoudig aanpasbare multifunctionele centra waarin meerdere (wijk)functies zijn gecentreerd. De vorming van 'Integrale Kind Centra' is daar een voorbeeld van.

Beleidskader onderhoud

Het onderhoud aan de gemeentelijke vastgoedportefeuille vindt planmatig plaats op basis van het meerjarenonderhoudplanning (MJOP). Het MJOP wordt vertaald in uit te voeren onderhoudsactiviteiten per jaar. Eventuele nieuwe wet- en regelgeving wordt verwerkt in de periodieke aanpassing van het MJOP. Het uitgangspunt is 'toestandsafhankelijk onderhoud'. Dit betekent dat onderhoud pas wordt uitgevoerd wanneer de vastgestelde normwaarden niet langer worden gehaald. Hiertoe worden de vastgoedobjecten tweejaarlijks geïnspecteerd.

Omvang vastgoedportefeuille

Zoetermeer heeft een vastgoedportefeuille van ruim 280 objecten/adressen met een oppervlakte van ongeveer 320.000 m² aan gebouwen en 1.500.000 m² aan terreinen met een totale WOZ-waarde van ruim € 260 mln. De portefeuille is zeer divers en is te verdelen in vijf hoofdportefeuilles:

1. *Onderwijsaccommodaties*
Schoolbesturen zijn formeel juridisch eigenaar van de onderwijsgebouwen en gronden, terwijl de gemeente het economisch claimrecht heeft. Dit betekent dat schoolbesturen en gemeente een gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen voor de instandhouding hiervan.
2. *Sociaal-cultureel vastgoed*
Concrete voorbeelden hiervan zijn de bibliotheken, museum, het Stadstheater, multifunctionele centra, stadsboerderijen, kinderopvang en buurthuizen.
3. *Accommodaties voor binnen- en buitensport*
Het betreft de gym- en sportzalen, de diverse sportparken en de zwembaden.
4. *Ambtelijk vastgoed*
Ambtelijk vastgoed omvat alle vastgoedobjecten die in gebruik zijn voor het huisvesten van de gemeentelijke organisatie, zoals het stadhuis, de afvalinzameling en werkplaatsen.
5. *Commercieel en overig vastgoed*
Vastgoedobjecten die in gebruik zijn door commerciële huurders voor het uitvoeren van economische bedrijvigheid behoren tot de portefeuille commercieel vastgoed. Voorbeelden zijn kantoren, parkeergarages, bedrijfsruimten en winkels.

Instandhoudingstermijnen, afschrijving en onderhoud

Met het bestaande investeringsbeleid van het vervangingsfonds onderwijs is bepaald welke toekomstige investeringen er nodig zijn om de bestaande voorraad schoolgebouwen in dezelfde kwaliteit in stand te houden. Het fonds wordt gevoed door een jaarlijkse storting, waarvan de hoogte zodanig is bepaald dat het fonds niet negatief wordt. De investeringen zijn gebaseerd op een levensduur van 50 jaar, waarna vervangende nieuwbouw of vernieuwbouw plaatsvindt. Halverwege de levensduur vindt een kleinschalige renovatie plaats. Het volledige onderhoud komt voor rekening van schoolbesturen. Voor de toekomstige ruimtebehoefte van scholen wordt rekening gehouden met leerlingenprognoses.

De kredieten zijn normatief en taakstellend voor de planvorming. De uitvoering voor het primair onderwijs wordt aangestuurd en begeleid door de gemeente. Daarmee bepaalt de gemeente, in overleg met de schoolbesturen, dat de planvorming voldoet aan het geformuleerde beleid ten aanzien van tussentijdse investeringen en tot welke omvang de inzet van het taakstellend budget nodig is. De schoolbesturen zetten, tegelijkertijd met de gemeentelijke investeringen, eigen middelen in voor (groot) onderhoud, waardoor sprake is van een efficiënte en integrale aanpak.

Het voortgezet onderwijs doet in principe zelf de uitvoering maar moet wel vooraf aan de gemeente inzicht over de planvorming en de bijbehorende kosten geven en bij oplevering een accountantsverklaring leveren.

Reserves en voorzieningen ten behoeve van onderhoud

Onderwijs

Het vervangingsfonds schoolgebouwen (formeel: Reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen) is in 2000 ingesteld en zorgt voor dekking van de investeringslasten van vervangings- of renovatie- investeringen van de bestaande voorraad schoolgebouwen. De voeding van het fonds vindt plaats door een jaarlijks oplopende storting. Het vervangingsfonds voorkomt dat voor de dekking van nieuwe investeringen een beroep moet worden gedaan op het

begrotingssaldo en egaliseert pieken en dalen. De onderbouwing ligt vast in een beheerplan dat om de vijf jaar wordt herijkt. In 2022 is het vervangingsfonds, onderbouwd door het Integraal Huisvestingsplan 2022-2026, op drie onderdelen herijkt:

- bijstelling financieel-technische uitgangspunten/parameters in het beheerplan vervangingsfonds;
- capaciteitsaanpassing op basis van leerlingenprognoses;
- herschikking, clustering en eerdere nieuwbouw van scholen ten gevolge van gesignaleerde knelpunten.

Bedragen x € 1.000

Vastgoed Schoolgebouwen	Rekening	PB 2024	Begroting			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Reserve egalisatie schoolgebouwen						
Saldo reserve 1-1	5.852	6.160	6.733	6.230	6.355	6.391
- Storting in reserve	1.989	2.853	1.809	2.722	3.202	3.203
- Verminderingen	-1.681	-2.280	-2.312	-2.596	-3.166	-3.166
Saldo Reserve 31-12	6.160	6.733	6.230	6.355	6.391	6.427

Grootonderhoud gemeentelijke gebouwen

Voor de egalisatie van kosten onderhoud van de gemeentelijke gebouwen wordt een voorziening gehanteerd. De uitgangspunten voor deze voorziening zijn:

1. De voorziening dient ter egalisering van in de tijd onregelmatig gespreide kosten.
2. Er is sprake van kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt maar waarvan de oorsprong (mede) ligt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar.
3. De voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren.
4. De voorziening wordt in stand gehouden op basis van een actueel en door de raad vastgesteld beheerplan.
5. Het beheerplan wordt periodiek geactualiseerd (maximaal na 5 jaar).
6. Het beheerplan dient financieel te zijn getoetst en aan te sluiten met de stand van en de jaarlijkse storting aan de voorzieningen.

De voorziening grootonderhoud gemeentelijke gebouwen bestaat uit een deelvoorziening voor onderwijshuisvesting en een deel voor de overige gemeentelijke gebouwen.

De deelvoorziening grootonderhoud onderwijsaccommodaties betreft de schoolgebouwen die door de gemeente zelf worden geëxploiteerd.

Bedragen x € 1.000

Vastgoed Schoolgebouwen	Rekening	PB 2024	Begroting			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Voorziening onderhoud schoolgebouwen						
Saldo Voorziening 1-1	1.277	1.332	2.148	2.408	2.511	2.065
Storting in voorziening	617	1.281	577	595	598	588
Uitgaven groot onderhoud	-562	-465	-316	-492	-1.044	-1.306
Saldo Voorziening 31-12	1.332	2.148	2.408	2.511	2.065	1.346

Sport en Sociaal-cultureel, ambtelijke huisvesting en overig gebouwen

Het deel van de grootonderhoud voorziening voor de overige accommodaties heeft als doel de kosten voor groot onderhoud op de lange termijn te egaliseren. Het gaat hier om gemeentelijke vastgoedobjecten uit de portefeuilles sociaal-cultureel, sport, ambtelijke huisvesting en commercieel vastgoed.

Bedragen x € 1.000

Overige Vastgoed	Rekening	PB 2024	Begroting			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Voorziening gemeentelijke gebouwen						
Saldo Voorziening 1-1	8.832	9.600	8.671	8.973	9.586	11.768
Storting in voorziening	3.914	4.113	4.242	4.300	4.314	4.362
Uitgaven groot onderhoud	-3.146	-5.042	-3.941	-3.687	-2.132	-2.929
Saldo Voorziening 31-12	9.600	8.671	8.973	9.586	11.768	13.202

Beeldende kunst

Omschrijving algemeen beleidskader

Het reguliere onderhoud van beeldende kunst in de openbare ruimte (BKOR) is gericht op duurzame instandhouding van het gemeentelijk kunstbezit. Het onderhoud wordt planmatig uitgevoerd op basis van ervaringscijfers. Die zijn verwerkt in een meerjarenonderhoudsplan, dat weer wordt vertaald naar jaarplannen. De reguliere werkzaamheden (inspectie, reguliere schoonmaak, klein- en groot onderhoud en verhelpen van calamiteiten) zijn grotendeels in één raamovereenkomst aanbesteed. Voor bijzondere objecten (zoals fontein, geurtuin, en dergelijke) lopen aparte contracten. Binnen het lopende budget is beperkt ruimte gehouden om kleine (onvoorziene) schades te herstellen.

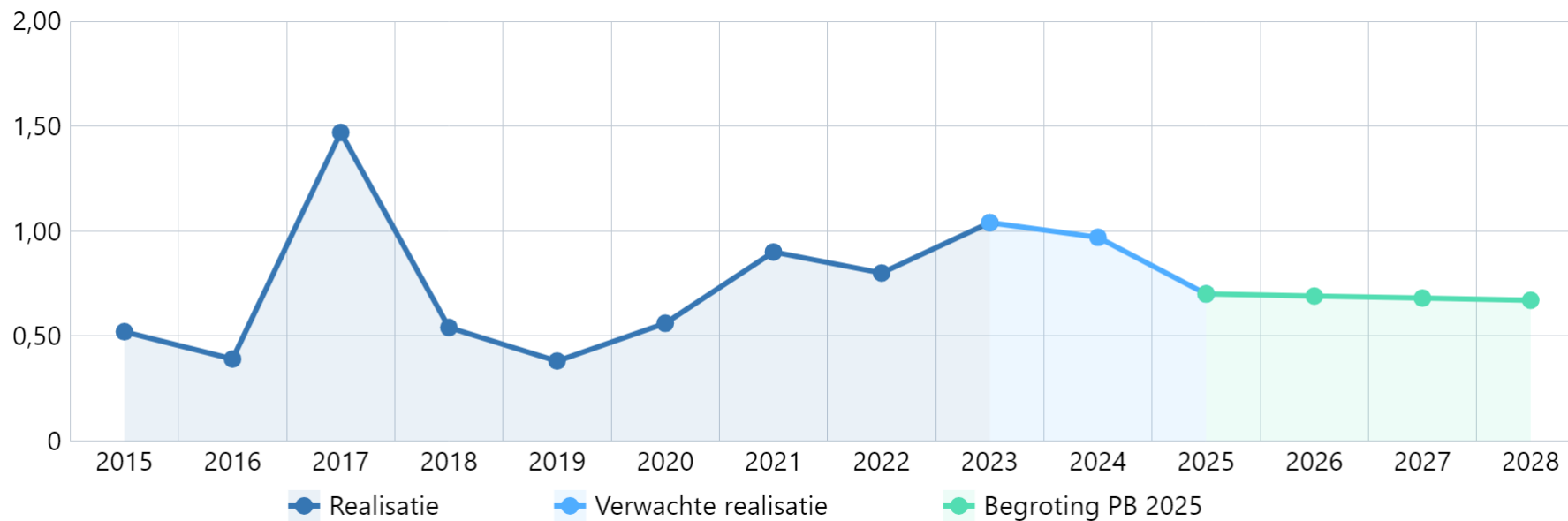
Financiële consequenties

De reguliere uitgaven voor onderhoud van beeldende kunst in de openbare ruimte (BKOR) zijn verwerkt in de exploitatie en komen ten laste van programma 4 Vrije Tijd.

Bedragen x € 1.000

Kosten op jaarbasis Beeldende kunst	Rekening	PB 2024	Begroting			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Totale kosten (* € 1.000)	132	125	90	90	90	90
Inwoners	127.031	128.451	129.091	129.909	132.351	133.817
Kosten per inwoner (* €)	1,04	0,97	0,70	0,69	0,68	0,67

Trendgrafiek Kosten beeldende kunst per inwoner (in euro)

Vanaf 2021 telt hier ook het beheer van kunst in gemeentelijke gebouwen (vnl. stadhuis) mee. Daarnaast haalden we in 2021 t/m 2024 incidenteel (voor dat doel gespaard) budget uit de reserve BKOR voor eenmalige restauraties en verduurzaming.

Paragraaf 4 Financiering

Inleiding

In deze paragraaf staat de concrete vertaling van het treasurybeleid voor 2025. Treasury gaat over het beheren van de financiële posities en geldstromen. Een gemeente kent vele ingaande en uitgaande geldstromen die in de tijd niet samenvallen. Daarom heeft de gemeente geldmiddelen nodig om de tijdsverschillen te overbruggen. Dit kan, in het geval van investeringen, vele jaren zijn. In andere gevallen kunnen er middelen 'over' zijn, die worden uitgezet. Het gaat dus om het lenen en uitlenen van middelen, zodat de activiteiten die genoemd zijn op de verschillende programma's in de begroting kunnen worden uitgevoerd.

De doelstelling van de treasury is: 'Het beheren van financiële posities en geldstromen op een zodanige wijze dat de daaraan verbonden risico's worden beperkt en de daarmee gepaard gaande kosten en opbrengsten worden geoptimaliseerd'. De beheersing van deze geldstromen dient uitsluitend de publieke taak. Het prudente karakter van de treasury-activiteiten staat hierbij voorop.

In de kadernota Treasury 2021 en het Treasurystatuut 2021 is de structuur, inrichting en het beleid van de treasuryfunctie vastgelegd. De concrete vertaling van het treasurybeleid staat in de financieringsparagraaf in de programmabegroting. Verantwoording over en/of tussentijdse aanpassing van (de uitvoering van) het beleid vindt plaats in de tussenrapportages en de jaarrekening.

Uit de treasuryactiviteiten volgen rentelasten en/of rentebaten. In deze paragraaf komen de raming en ontwikkeling van rente en financieringsbehoefte aan de orde.

Ontwikkelingen

Algemeen

De regelgeving voor gemeenten op het gebied van de rente is opgenomen in de wet Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het betreft de verwerking van de rentelasten en -baten in de begroting en jaarstukken. In de Rentenota 2018 staat de Zoetermeerse werkwijze met betrekking tot rente. De belangrijkste onderdelen van de nota zijn de werkwijzen voor de gehanteerde rentepercentages bij het opstellen van de begroting, voor het doen van investeringen en voor de toerekening van rente aan programma's. Daarnaast staat in de nota de wijze van financiering opgenomen en hoe wordt omgegaan met de rente- en financieringsrisico's. Tenslotte staat de werkwijze bij de jaarrekening met betrekking tot afwijkingen tussen begroting en werkelijkheid beschreven. Hieronder staan de consequenties van deze nota voor de begroting 2025-2028 opgenomen.

Rentescenario (gehanteerd rentepercentage)

Over de vreemde financieringsmiddelen (leningen) moet rente worden betaald. Om in de begroting een raming te geven van de te betalen rente, wordt gewerkt met een rentescenario. De in het rentescenario opgenomen rentepercentages voor respectievelijk lang en kort geld worden gehanteerd als kostprijs voor het aan te trekken vreemd vermogen. Ieder jaar bij de perspectiefnota wordt het rentescenario bekeken en eventueel een voorstel tot wijziging gedaan. Bij de Perspectiefnota 2025 is het volgende scenario vastgesteld:

Rentescenario Programmabegroting 2025-2028	2024	2025	2026	2027	2028
Nieuwe leningen lang (langer dan 1 jaar)	1,3%	1,7%	2,0%	2,0%	2,0%
rente kortlopende leningen (korter dan een jaar)	0,3%	0,7%	1,0%	1,0%	1,0%

Het rentescenario, zoals hierboven is opgenomen, is als volgt opgebouwd. Als ijkpunt voor de langlopende rente wordt een lening met een looptijd van 10 jaar gehanteerd met een aflossing ineens aan het eind van de looptijd (= 10 jaar fix). De in het rentescenario opgenomen verwachte renteontwikkeling is gebaseerd op:

- huidige marktrente;
- historische rente (trend);
- inschatting van de renteontwikkeling door de grootbanken;
- een scenario van een gefaseerd 'groeien' naar het structurele renteniveau.

Het beleid is om één keer per jaar (bij de perspectiefnota) te bekijken of het scenario moet worden heroverwogen. De afwijkingen in de rentebetalingen ten opzichte van de begroting vangen we op met de rente-egaliseringsreserve. Overschotten bij de jaarrekening worden in de reserve gestort en tekorten worden onttrokken aan de reserve. Pas bij een afwijking van het rentepercentage van meer dan 2%-punt wordt overwogen het scenario aan te passen. Conform ons rentebeleid, zoals verwoord in de Rentenota 2018, willen we voorkomen dat er op elke schommeling in de markt gereageerd wordt. Met het zo stabiel mogelijk houden van het rentescenario (en daarmee de toe te rekenen rentekosten aan investeringen en leges en heffingen) zorgen we voor een stabiele begroting. Bij de Perspectiefnota 2025 bestond -binnen de spelregels van de Rentenota- de mogelijkheid om het rentescenario opwaarts aan te passen. We hebben anders geadviseerd, omdat er geen acute financieringsbehoefte was en omdat de ECB aangaf op korte termijn de rente te verlagen. De eerste verlaging is inmiddels verwerkt. We voorzien geen financieringsbehoefte voor 2028. Daarna loopt de financieringsbehoefte wel sterk op. Er is tot en met 2027 geen noodzaak tot het aangaan van korte of lange leningen. Het is de verwachting dat we tot 2028 overtollige liquiditeit hebben. Deze liquiditeit levert positieve rente op. De rentenota kent dit fenomeen niet, die is alleen ingericht op financieringsrente. Het volgen van het rentescenario voor de overliquiditeit betekent dat we met een lager dan werkelijke rente rekenen. In de huidige situatie betekent dat dus dat de werkelijke situatie veel meer rentebaten oplevert dan de begrote rentebaten. Vanuit het oogpunt van praktijkgericht begroten wijken we incidenteel af van de rentenota. Vanaf 2024 t/m 2027 is achtereenvolgens gerekend met 3,5%, 2,5%, 1,75% en 1% aan verwachte rente op de schatkist.

De actuele rente (begin september) die we momenteel over onze middelen ontvangen, is 3,65%. De eerste 5 maanden was dat 3,9%. De meerderheid van de markt verwacht in 2024 nog twee renteverlagingen door de ECB. Ook gaf de president van De Nederlandsche Bank niet lang geleden aan dit niet als een onwettelijk scenario te zien. Tegelijkertijd is de besluitvorming daaromtrent datagedreven en zijn er diverse factoren, waaronder de spanningen in het Midden Oosten, die die data negatief kunnen beïnvloeden. Verder is het sterk afhankelijk van wat de FED met de (Amerikaanse)rente doet, maar ook daar komt een eerste renteverlaging dichtbij, afgaande op de zogeheten dotplot (de meningen van de Fed bestuurders). De gemeente heeft geen visie, maar houdt voorzichtigheidshalve de verwachte gemiddelde rente op 3,5% voor 2024. Conform de spelregels wordt de balans bij de Perspectiefnota 2026 opnieuw opgemaakt.

Risicobeheer

Treasury kent een breed scala aan risico's, zoals renterisico's, debiteurenrisico, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's, koersrisico's en valutarisico's, die moeten worden toegelicht in de treasury paragraaf. Deze risico's staan benoemd in de wet financiering decentrale overheden (Fido). Niet alle genoemde risico's zijn van toepassing op de gemeente Zoetermeer. Zo heeft de gemeente Zoetermeer geen leningcontracten in vreemde valuta afgesloten (valutarisico). Daarnaast worden aandelen die de gemeente bezit, in principe tegen nominale waarde op de balans gewaardeerd, waardoor ook geen koersrisico wordt gelopen. Voor het afdekken en beheersbaar houden van het debiteurenrisico en de financiële dekking van oninbare debiteuren, zijn beleidsrichtlijnen opgesteld. Ook zijn voorzieningen getroffen die periodiek worden herijkt. De overige risico's worden hieronder toegelicht.

Renterisico

Het renterisico betreft de kans op schommelingen in rentelasten als gevolg van schommelingen in de rentestand in combinatie met herfinanciering. Om de renterisico's te bewaken, is vanuit de wet Fido voorgeschreven het renterisico op twee manieren te bewaken. Het renterisico op korte termijn wordt in beeld gebracht via de kasgeldlimiet en voor de lange termijn financiering door middel van de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

Om te zorgen dat een gemeente niet direct in de problemen komt wanneer de rentetarieven stijgen, mag een gemeente niet allemaal leningen hebben met een looptijd van korter dan een jaar. Een rentestijging zou er dan toe kunnen leiden dat een gemeente direct in de financiële problemen komt. Daarom is er een limiet gesteld aan het aantal kortlopende leningen dat een gemeente mag hebben en dit wordt de kasgeldlimiet genoemd. De kasgeldlimiet geeft voor de gemeente de maximaal toegestane omvang van de kortlopende schuld (met looptijd korter dan één jaar) aan. Er mag 8,5% van het begrotingstotaal met kortlopende leningen worden gefinancierd. Dit is voor 2025 een bedrag aan kortlopende leningen van maximaal € 46,6 mln.

Wanneer de kasgeldlimiet drie kwartalen achter elkaar dreigt te worden overschreden, moeten door de gemeente maatregelen worden genomen om overschrijding te voorkomen. Maatregelen betekenen doorgaans het aantrekken van lang geld (dit noemen we consolideren).

Bedragen x € mln

Berekening van de kasgeldlimiet	2025	2026	2027	2028
Begrotingstotaal	547,7	514,8	512,8	514,7
Vastgesteld percentage	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet	46,6	43,8	43,6	43,7

Renterisiconorm

Het renterisico op het lange geld wordt bewaakt via de renterisiconorm. Deze norm wil zeggen dat de jaarlijkse aflossing plus renteherzieningen van de leningportefeuille maximaal 20% van het begrotingstotaal mag zijn. Hiermee wordt voorkomen dat een gemeente in financiële problemen komt op het moment dat de rente snel stijgt. Voor 2025 geeft de renterisiconorm aan dat de gemeente Zoetermeer maximaal voor € 109,5 mln. aan aflossingen en of renteherzieningen mag doen. Zoals zichtbaar in de tabel vindt er geen herziening plaats en vindt er voor € 2,0 mln. aan aflossingen plaats. Hiermee wordt ruimschoots aan de norm voldaan. De renteherziening in 2028 betreft de rente die erbij komt naar aanleiding van de verwachte benodigde lening van € 40

mln. gedurende 2028.

bedragen * € mln

Berekening van de renterisiconorm	2025	2026	2027	2028
Renteherzieningen (1)	0	0	0	1
Aflossingen (2)	2	2	12	2
Renterisico (3) = (1+2)	2	2	12	3
Begrotingstotaal	547,7	514,8	512,8	514,7
Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm (4)	109,5	103,0	102,6	102,9
Ruimte onder renterisiconorm (5) = (4-3)	107,5	101,0	90,6	99,9

Derivaten

In de kadernota Treasury 2021 is opgenomen dat de gemeente geen gebruik maakt van derivaten.

Liquiditeitsrisico

Onder liquiditeitsrisico wordt verstaan het tegelijkertijd innemen van posities geleend en uitgeleend geld. Vanuit de doelstelling van de treasury worden, binnen de kaders van de renterisiconorm van de wet Fido, dubbele posities zoveel mogelijk vermeden. Vanwege de ontvangen Enecogelden (€ 90 mln.) in 2020 en de bestaande leningenportefeuille, is er in 2025 nog steeds sprake van een dubbele positie. Vanwege de komende investeringen met betrekking tot onder andere de Schaalsprong, de binnenstad en de plannen voor wat betreft de bestemming van de Enecogelden, is de verwachting dat deze dubbele positie de komende jaren verdwijnt.

Kredietrisico

Onder kredietrisico wordt verstaan het risico dat door de gemeente uitgezette geldleningen door de debiteur niet kunnen worden afgelost. Door de invoering van het schatkistbankieren, wordt een overschot aan liquide middelen uitgezet bij de Staat (in de schatkist). Dit geldt voor een overschot aan liquide middelen dat boven het kwartaalgemiddelde van € 10 mln. uitkomt (2% van de begroting). Als uitzondering hierop mogen de middelen ook aan andere overheden worden uitgeleend, maar dus niet aan andere marktpartijen. Door deze regelgeving wordt geen kredietrisico ingeschat.

Leningportefeuille

De leningenportefeuille van de gemeente Zoetermeer is per 1 januari 2025 begroot op € 40,0 mln. De vaste activa worden grotendeels gefinancierd met eigenvermogen en de aanwezige financieringsmiddelen uit de voorzieningen.

Bedragen x € mln

Overzicht lang geld						
Stand lening per 1/1	Rente	2024	2025	2026	2027	2028
Opgenomen						
BNG	4,600%	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
BNG	4,600%	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
BNG (19-12-17/20-12-27)	0,827%	10,0	10,0	10,0	10,0	0,0
AG (27-2-18/27-2-38)	1,770%	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
BNG (20-6-19/20-6-24)	-0,120%	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0
BNG (06-12-19/06-12-29)	0,039%	12,0	10,0	8,0	6,0	4,0
Totaal opgenomen		62,1	40,0	38,0	36,0	24,0

Financieringsbehoefte en verwacht renteresultaat

De verwachting is dat tot 2028 geen vreemd vermogen aangetrokken hoeft te worden. Onderstaande tabel geeft het jaarlijkse financieringstekort weer. Een negatief getal betekent dat er nadat alle investeringen gedekt zijn, geld overblijft. De vorige tabel toont dat er voor meer dan het benodigde aan leningen uitstaat. In 2028 slaat dat evenwicht om, er is dan meer geld nodig dan naar het inzicht van dit moment beschikbaar.

Bedrag x € mln

Financieringsbehoefte	2024	2025	2026	2027	2028
Bezittingen	396	430	450	469	504
Totaal te financieren	396	430	450	469	504
Financiering via:					
Reserves	364	339	319	300	281
Voorzieningen	52	56	59	68	69
Overliquiditeit	135	156	163	145	91
Eigen financieringsmiddelen	551	550	542	513	440
Financieringsbehoefte (vreemde financiële middelen)	-156	-120	-92	-44	64
Leningenportefeuille	62	40	38	36	24
Financieringstekort	-218	-160	-130	-80	40

Rentelasten in de begroting

Onderstaande tabel toont de verwachte (netto) rentelast de komende jaren. Over de leningen wordt rente betaald (positief getal). Aanvankelijk door opbrengst Eneco en later door investeringen die vertraging hebben opgelopen zijn er middelen waarover (spaar)rente wordt ontvangen (negatief getal). De verwachting is dat 2025 t/m 2027 de ontvangen rente nog groter is dan de betaalde rente. Vanaf 2028 slaat dat naar verwachting om.

Bedragen x € 1.000

Geraamde rentelasten	2024	2025	2026	2027	2028
	-4.768	-3.407	-1.867	-298	521

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Ontwikkelingen

De ambtelijke organisatie van de gemeente speelt een belangrijke rol bij de aanpak van de maatschappelijke vraagstukken. De visie Zoetermeer 2040 en het coalitieakkoord 'Samen doen wat nodig is' bieden hiervoor belangrijke aanknopingspunten. De uitdaging is om hierbij te kunnen blijven doen wat nodig is, als daarbij keuzes moeten worden gemaakt om te besparen.

Bedrijfsvoering zorgt ervoor dat de organisatie onder alle omstandigheden goed kan functioneren door mensen en (financiële) middelen ter beschikking te stellen en de primaire processen te ondersteunen. De missie van de organisatie geeft daarbij al een paar jaar houvast aan de manier waarop die ondersteuning plaatsvindt: "Met hart voor de stad samen bouwen aan het Zoetermeer van vandaag én morgen".

Deze ondersteuning valt uiteen in vier aandachtsgebieden namelijk de mens in de organisatie, de organisatie zelf, management en bestuur en tot slot processen en systemen. De mens in de organisatie wordt bewust als eerste genoemd: mensen vormen het kapitaal van de organisatie, zij pakken de uitdagingen op en voeren het werk uit. Het is belangrijk om de bevoegdheid van de medewerkers te vergroten omdat dit een gunstige invloed heeft op onder andere de motivatie, de productiviteit en het ziekteverzuim. Op hun beurt zijn dat belangrijke voorwaarden om de Zoetermeerse opgaven samen te realiseren.

In deze paragraaf staan de ontwikkelingen op deze vier aandachtsgebieden voor 2025.

Aandacht voor de mens in de organisatie

Duurzame inzetbaarheid.

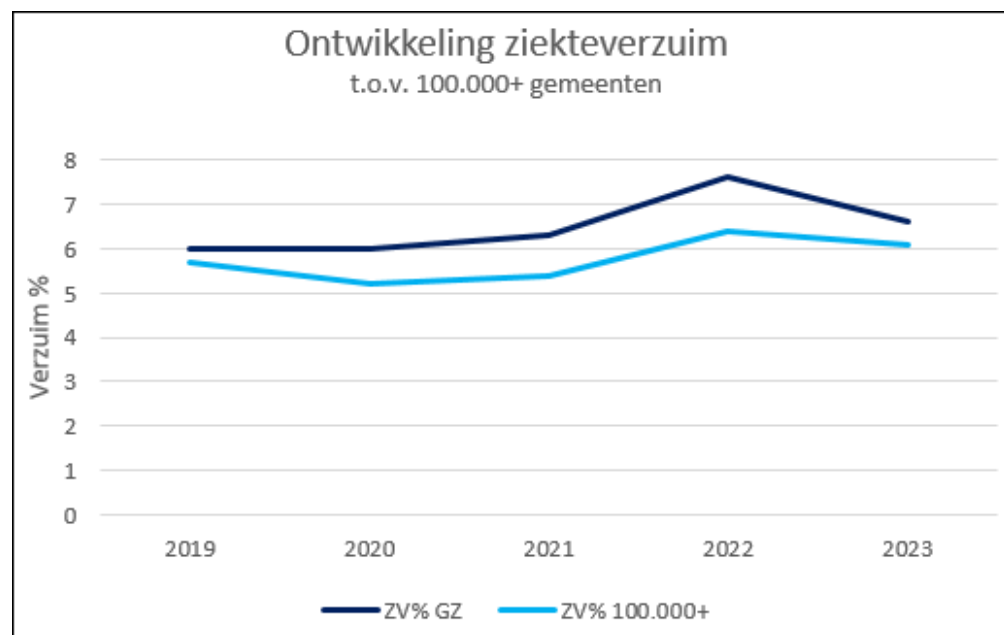
De gemeente Zoetermeer zet zich als werkgever blijvend in voor de duurzame inzetbaarheid van medewerkers en doet wat nodig is om hen op een zo prettig mogelijke manier fysiek, mentaal en sociaal gezond aan het werk te houden. Hiervoor is voortdurend overleg nodig tussen werkgever en werknemer(s) omdat beide samen verantwoordelijk zijn.

In 2025 wordt het duurzame inzetbaarheidsbeleid vastgesteld en wordt dit in de praktijk gebracht met behulp van een uitvoeringsagenda. Het beleid richt zich op welzijn van medewerkers en stimuleert dat medewerkers beschikken over toekomstbestendige kennis en vaardigheden. Het beleid is dynamisch en het aanbod wordt afgestemd op de vraag-inventarisaties, evaluaties, de uitkomsten van de Quick Scans, de Risico Inventarisatie & Evaluaties (RI&E's), verschillende rapportages en actuele situaties bepalen daarbij welke activiteiten op de kalender komen te staan. Ook het houden van een welzijnsonderzoek maakt onderdeel uit van de uitvoeringsagenda 2025.

Net als in voorgaande jaren is januari gezondheidsmaand en zijn er in het voorjaar en najaar campagnes voor het bevorderen van fysieke, mentale en sociale gezondheid. Leidinggevend krijgen ondersteuning bij het creëren en verhogen van het welzijn van medewerkers en het voorkomen en verlagen van verzuim. Organisatieonderdelen met specifieke behoeften krijgen advies en ondersteuning die bij deze behoefte(n) aansluit; dat kan bijvoorbeeld in de vorm van training, voorlichting of talentontwikkeling.

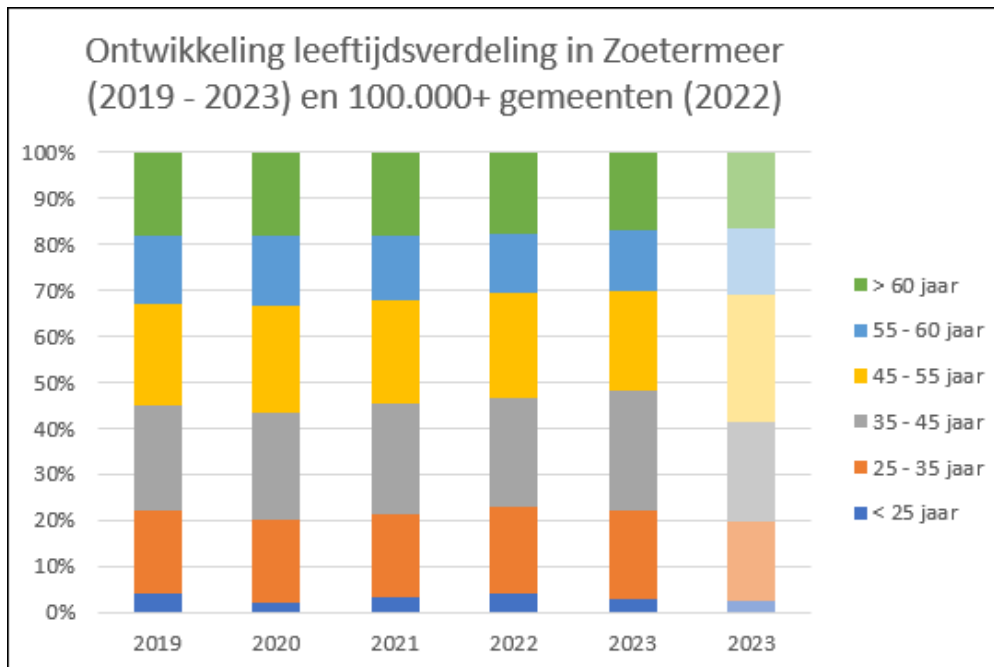
Om managers en medewerkers te ondersteunen bij het omgaan met agressie en het creëren van een veilige werkomgeving, is de functie van agressie-coördinator van start gegaan. Deze coördinator gaat zich in 2025 bezighouden met onder andere een agressieprotocol per afdeling opzetten, trainingen voor managers en medewerkers verzorgen en management en bestuur informeren.

Ontwikkeling ziekteverzuim

Een van de indicatoren van bedrijfsvoering is het ziekteverzuimpercentage. In 2023 is dit verzuim voor de gemeente Zoetermeer gedaald. Bij alle 100.000+ gemeenten is het verzuim gedaald maar minder snel dan bij Zoetermeer. Zoals hierboven is aangegeven bij het onderdeel Duurzame Inzetbaarheid blijft er aandacht voor zowel het actuele verzuim als voor het voorkomen van verzuim.

Leeftijdsopbouw

De tweede indicator voor bedrijfsvoering is de leeftijdsopbouw van het personeelsbestand. Ten opzichte van alle 100.000+ gemeenten heeft de gemeente Zoetermeer een jonger personeelsbestand. Met name de groepen tot 35 jaar en 35 tot 45 jaar vormen een groter deel van het personeel dan bij de 100.000+ gemeenten, waar de grootste groep 45 tot 60 jaar.

Het blijft belangrijk om jong talent aan te trekken en het aandeel van die groep te vergroten. Een nieuwe generatie zorgt niet alleen voor opvang van uitstroom van de oudere generatie, zij kunnen helpen bij het ontwikkelen van nieuwe manieren van werken en denken. Hieronder worden ontwikkelingen beschreven die bijdragen aan het vinden, binden en behouden van jong talent, naast de aandacht voor de duurzame inzetbaarheid van medewerkers.

Werving en selectie van personeel.

De afgelopen twee jaar zijn mooie stappen gezet in de verbetering van de werving en selectie van nieuw personeel. Met alle middelen die de organisatie nu inzet (zoals de aandraagbonus en Open Hiring) lukt het tot op heden goed om de meeste vacatures te vervullen. De verwachting is dat de krapte op de arbeidsmarkt blijft aanhouden en dus vraagt het vinden en, behouden van medewerkers blijvende aandacht van management en organisatie.

Project In- door en uitstroom.

Nieuwe medewerkers binden en boeien, is minstens zo belangrijk als ze vinden. Voor de nieuwe collega's gaan de maandelijkse introductiedag in 2025 door.

Daarnaast start ZoeterMaatje, waarbij nieuwe medewerkers een maatje krijgen om ze de eerste weken te helpen bij het leren kennen van de organisatie en de werkplek. Vanuit de sturingsfilosofie krijgen nieuwe leidinggevendenden de mogelijkheid geboden om via een leertraject snel, goed en effectief kennis te maken met de dingen die samenhangen met de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden die een manager heeft. En door het meer gestructureerd voeren van exitgesprekken wordt de informatie die daaruit komt een onderdeel van het hele in-, door- en uitstroomtraject.

Secundaire arbeidsvoorwaarden.

Op 1 april 2024 is het nieuwe beleid voor vergoeding van reiskosten van woon-werkverkeer ingegaan. De evaluatie hiervan vindt in 2025 plaats. Het beleid voor Reis- en verblijfskosten, dus voor zakelijke reizen, wordt op een paar punten herzien. Dit herziene beleid gaat in 2025 in.

Diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid.

In de sturingsfilosofie is opgenomen dat de gemeentelijke organisatie een goede afspiegeling van de samenleving wil zijn en dat ruimte gegeven wordt aan diversiteit en verschillende perspectieven. Open contact en een lerende houding hierbij zijn sleutelwoorden. Het management stimuleert een omgeving waarin in veiligheid vanuit verschillende inzichten, ervaringen en achtergronden uitwisseling plaatsvindt. In 2025 wordt doorgedaan met het vergroten van de bewustwording op dit onderwerp en het creëren van een meer diverse, inclusieve en gelijkwaardige organisatie. Er is blijvend aandacht voor participatiebanen, ook in de arbeidsmarktcommunicatie vanuit de gemeente in haar rol als werkgever. Het behalen van het wettelijk vastgesteld quotum voor het aantal participatiebanen is opnieuw het minimum te behalen resultaat.

Aandacht voor de organisatie

Naast aandacht voor de mens in de organisatie is er aandacht voor de organisatie zelf nodig. Daarbij gaat het om de omgeving waarbinnen medewerkers hun werkzaamheden uitvoeren.

Organisatieontwikkeling

Bij de organisatieontwikkeling staat de missie centraal: met hart voor de stad samen bouwen aan het Zoetermeer van vandaag én morgen. De nieuwe sturingsfilosofie die hier invulling aan geeft, is halverwege 2024 vastgesteld. Met deze sturingsfilosofie als basis staat in 2025 sturing, leiderschap en bevlogenheid centraal. Enerzijds om de kracht van de uitvoering te versterken en anderzijds om het leren samen bouwen met partners en inwoners te versterken. Alleen zo kunnen de opgaven in de stad worden gerealiseerd.

Projectgericht werken

In 2021 is het projectenbureau opgericht met als kern het professionaliseren van projectmatig werken. De Zoetermeerse werkwijze Projectmatig werken is in het najaar van 2024 herzien en de herziene werkwijze wordt in 2025 verder geïmplementeerd. Sinds 2024 werken ook projecten in het Sociale Domein volgens de Zoetermeerse werkwijze Projectmatig werken. In 2025 wordt de raad met één rapportage geïnformeerd over de voortgang van projecten in zowel het fysieke als het sociale domein. In 2024 is gestart met het opzetten van een eenduidige werkwijze voor Programmatisch werken. Deze werkwijze wordt in 2025 geïmplementeerd.

Het Nieuwe Werken 2.0

Naar aanleiding van het nieuwe werken wordt het stadhuis heringericht en wordt in 2025 de regeling Hybride werken geëvalueerd.

Aandacht voor management en bestuur

Ontwikkeling P&C cyclus

De Tijdelijke Werkgroep Modernisering Begroting heeft aanbevelingen gedaan om de opzet van de begroting te moderniseren. In 2025 wordt met deze aanbevelingen de opzet gewijzigd zodat deze beter aansluit bij de opgaven van de stad. De verbetering van de P&C cyclus vindt op een projectmatige manier plaats. Daarbij is er in ieder geval aandacht voor de herziening van financiële spelregels en -beleid, de programma-indeling, de indicatoren en de financiële sturingsmethoden.

Control

De coördinator integriteit en de functionaris gegevensbescherming (FG, voltijd) zijn in 2024 gestart. In 2025 wordt het integriteitsbeleid geëvalueerd. De FG maakt een concernbrede risicoanalyse op het gebied van gegevensbescherming en er wordt een bijbehorend auditprogramma uitgevoerd.

Aandacht voor de processen en systemen

Alle bovenstaande ontwikkelingen vragen zowel om aandacht voor processen en systemen als voor de manier waarop we met elkaar werken.

Datagedreven werken.

Naast de reguliere lijnwerkzaamheden, is in 2024 gestart met een specifiek programma om datagedreven werken verder te laten groeien. Deze activiteiten gaan door in 2025, waarbij de verdere samenwerking tussen de data-experts enerzijds en de beleidsmedewerkers anderzijds belangrijk is. Deze samenwerking betekent samen richting geven, kennis ontwikkelen, groei van datamanagement en de realisatie van dataproducten (zoals dashboards). Specifiek:

- Een datastrategie opleveren gebaseerd op het ondersteunen van de maatschappelijke ambities.
- Een beleidsnotitie opleveren over de inrichting van Datagedreven beleidsvorming en -evaluatie.
- De besluitvorming rond de organisatiewijziging voor de vorming van een datateam voorbereiden.
- Dataproducten opleveren (zoals dashboards) die informatie geven over vraagstukken vanuit de organisatie.
- Verder groei van het trainings- en opleidingsaanbod voor de organisatie (voor beleidsmedewerkers, vakafdelingen en dataexperts) om de groei van datagedreven werken te ondersteunen.
- Inrichten van datamanagement waaronder beleid voor de kwaliteit van data en het afstemmen van regels en verantwoordelijkheden rond het beheer en gebruik van gegevens.
- Verder groei in de technologie ter versteviging van de gehele dataketen.

Informatiebeveiliging, Privacy en Informatiebeheer.

In de huidige digitale samenleving zijn informatiebeveiliging, privacy en informatiebeheer (samen IPI) van cruciaal belang. Vanuit deze drie gebieden worden steeds maatregelen genomen en wordt de bewustwording op de thema's vergroot. Op die manier blijven de risico's zo klein mogelijk en vergroot de veiligheid van de digitale (werk)omgeving.

In 2025 gaat vanuit IPI de aandacht uit naar een goede manier om met kunstmatige intelligentie om te gaan en worden op dit gebied eisen gesteld aan leveranciers. De gevolgen van inzetten van kunstmatige intelligentie wordt onder andere beoordeeld met een zogeheten Fundamental Rights Impact Assessment (FRIA).

In 2025 worden meer bewustzijns workshops aangeboden zodat elke medewerker binnen drie maanden na indiensttreding de verplichte workshop kan hebben gevolgd. Ook vindt een evaluatie en uitbreiding plaats van de meer individueel georiënteerde bewustwording (zoals via nano-learning).

De focusgebieden voor 2025 voor elk apart onderdeel staan hieronder toegelicht.

Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging is iets van ons allemaal en werkt het beste als houding, gedrag én techniek samenwerken. Elke dag worden nieuwe kwetsbaarheden gevonden in software die ook de gemeente toepast. De dreiging van ransomware/extortionware (gijzelingssoftware) neemt nog steeds toe. Kwaadwillende richten zich daarbij steeds meer op het bemachtigen van bedrijfsinloggegevens. Misbruik van gestolen bedrijfsinloggegevens wordt steeds meer de belangrijkste methode om van 'binnenuit' toegang tot systemen te krijgen .

Informatiebeveiliging richt zich in 2025 op Bewustwording en gedrag, Inzicht in systemen, Detectie en reactie, Beschermen en Veilig uitwisselen van informatie.

- In 2025 blijven de bewustwording van de medewerkers vergroten door het oefenen en naspelen van crisissituaties en het opstellen van continuïteitsplannen.
- Nieuw leveranciersmanagementbeleid moet in 2025 leiden tot periodieke gesprekken met leveranciers waarbij telkens een afgesproken onderwerp over informatiebeveiliging op de agenda staat. Dit komt overeen met de verwachte NIS2 wetgeving waarin een organisatie gedeeltelijk verantwoordelijk is voor het toezicht op het informatiebeveiligingsbeleid/gedrag van haar (keten)partners.
- Vanaf 2025 voeren we voortdurend mini penetratietesten uit (Continuous External Threat Management; CTEM) om efficiënter en gericht te werk te gaan bij het vinden en aanpakken van (nieuwe) kwetsbaarheden. Doordat de pentesten bijna continu worden uitgevoerd, kan steeds beter worden bepaald in welke volgorde de kwetsbaarheden moeten worden aangepakt.
- De gemeente wil een betere en snellere detectie van cyber-incidenten op onze infrastructuur én onze gemeentelijke identiteiten oplevert. Waar mogelijk willen we inzetten op geautomatiseerde reactie op detectie (MDR/XDR) om aanvallen in een zo vroeg mogelijk stadium te herkennen en af te stoppen. Hiervoor zullen huidige contracten en leveranciers worden samengevoegd naar een strategische partner met bewezen expertise.
- Het gebruik van Multi Factor Authenticatie (MFA) wordt strenger gemaakt (door minder veilige opties uitschakelen) en beleid voor onder andere gebruik van wachtwoorden en van gemeentelijke apparatuur wordt aangepast.
- Dataclassificatie betekent dat er een digitaal kenmerk aan documenten wordt toegevoegd. Dit kenmerk geeft aan of een document alleen voor intern gebruik is bedoeld of ook extern mag worden gedeeld. Daardoor is er meer controle op welke documenten onze organisatie, bewust of onbewust, verlaten en op welke manier dit gebeurt. MS365, Teams en SharePoint bieden de mogelijkheid om automatisch te classificeren; hiermee wordt in 2025 gestart.

Privacy

Privacy is een belangrijk onderwerp voor de organisatie. Nieuwe Europese wetgeving en de opkomst van kunstmatige intelligentie bieden nieuwe uitdagingen. Daarbij is openheid het meest belangrijk, zowel bij het huidige gebruik van persoonsgegevens als bij de inzet van nieuwe technologie.

- In september 2024 is de Functionaris voor Gegevensbescherming (FG) fulltime aangesteld. In 2025 maakt deze FG een risico-analyse voor de totale organisatie over de bescherming van persoonsgegevens en stelt daarbij een auditplan op. Hierdoor krijgt het toezicht een meer structureel karakter. De FG maakt een concernbrede risico-analyse op het gebied van de bescherming van persoonsgegevens en stelt daarbij een plan op over welke onderzoeken op welk moment worden uitgevoerd (auditplan). Hierdoor krijgt het toezicht een meer structureel karakter. In 2025 krijgt de organisatie meer ondersteuning bij het zo efficiënt mogelijk doorlopen van het proces van dataprotection impact assessments (DPIA). Er vindt controle plaats van (de werking van) maatregelen die zijn genomen om gegevens te beschermen.
- Om afdelingen te helpen om meer zelfstandig privacyvraagstukken te kunnen afhandelen, kunnen zij in 2025 IPI trainingen volgen. Ook wordt duidelijke informatie beschikbaar gesteld. Daarnaast blijven senior privacy juristen beschikbaar als er vraagstukken liggen waar meerdere afdelingen bij betrokken zijn of bij meer ingewikkelde vraagstukken.

Informatiebeheer

Informatiebeheer is de verantwoordelijkheid van iedere ambtenaar zelf. De digitale ontwikkelingen hebben als gevolg dat de kennis over dossieropbouw en over de juiste manier van opslaan en overdragen van zaakdossiers bij de medewerkers is afgenomen. Het is belangrijk om deze kennis te blijven overdragen aan alle medewerkers van de gemeente. Op deze manier worden niet alleen de dossiers op een juiste manier aangemaakt maar worden deze ook op de juiste manier en op het juiste moment verwijderd. Zonder goed informatiebeheer, geen goede privacy en informatieveiligheid, het samenspel is onmisbaar. In 2025 richt informatiebeheer zich op de volgende ontwikkelingen:

- Het project voor het verhogen van het Informatiebeheerbewustzijn binnen de hele organisatie loopt in 2025 door en vormt een groot onderdeel van het werk.
- De gemeente maakt meer en meer gebruik van de digitale mogelijkheden die MicroSoft365 biedt. Er wordt een goed en degelijk retentiebeleid opgesteld en ingevoerd, zodat we bestanden niet langer bewaren dan nodig is. Hier is een intensieve samenwerking met Informatiebeveiliging voor gestart.
- De Nieuwe Archiefwet kent een aantal veranderingen ten opzichte van de huidige wet die verregaande gevolgen heeft voor de gemeentelijke organisatie. Deze gevolgen worden in 2025 beschreven.
- Met het gebruik van Teams en Sharepoint als opslaglocaties voor digitale bestanden kunnen netwerkschijven worden bevroren een leeggehaald. Dit opschonen van de netwerkschijven start in 2025 een start mee maken.

Project In-, Door- en Uitstroom

Aan de proces- en systeem kant van het in-, door- en uitstroomproces (IDU) zijn de zaken die nodig zijn bij in dienst treden van een medewerker geregeld. Bijvoorbeeld de uitgifte van laptop, telefoon, inlogcode en toegangspas. Het proces wordt in 2024 uitgebreid met leeractiviteiten en applicatierechten voor medewerkers; naar verwachting loopt dit door in 2025. Verder wordt het proces van uitstroom verbeterd (waar bij Aandacht voor de mens in de organisatie al over is geschreven) en het proces van doorstroom (binnen de organisatie) doorgelicht.

Paragraaf 6 Wet open overheid

Inleiding

De Wet open overheid (Woo) verplicht de gemeente om bestuurlijke informatie passief en actief openbaar te maken en om de informatiehuishouding op orde te hebben en houden.

Het proces van passief openbaar maken (afhandelen van de Woo-verzoeken) is geoptimaliseerd met extra aandacht voor het actief openbaar maken van de Woo-verzoeken als procesonderdeel.

Voor het actief openbaar maken zijn in de Woo 11 informatiecategorieën benoemd. De categorieën Organisatiegegevens, Raadsstukken, Bestuursstukken en Jaarplannen worden al openbaar gemaakt volgens de eisen van de Woo. Voor de overige categorieën wordt onderzocht wat er nodig is om te voldoen aan de wettelijke eisen en de kaders van eigen organisatie voor het actief openbaar maken.

De aansluiting op de landelijke Woo-index is gerealiseerd voor de categorieën die al actief openbaar worden gemaakt. Selectie van het geschikte publicatieplatform hangt samen met de verdere aansluiting hierop. De publicatiemogelijkheden worden onderzocht binnen het project Woo. Zodra een publicatieplatform/-tool is gekozen en in gebruik genomen is de volledige aansluiting op de Woo- index mogelijk.

Tot slot is er aandacht voor de communicatie en opleidingen over verschillende thema's zoals het effectief en efficiënt afhandelen van de Woo-verzoeken, openbaarheid en beperkingen hierop. Maar ook met betrekking tot het belang van transparantie om meer bewustwording te creëren over de recht op informatie.

Paragraaf 7 Verbonden partijen

Inleiding

Een verbonden partij (ook wel samenwerkingsverband) is een instelling buiten de eigen organisatie, waarin de gemeente Zoetermeer een bestuurlijk en/of een financieel belang heeft. Het is één van de vormen voor de gemeente Zoetermeer om haar taken uit te (laten) voeren: eigen activiteiten, een commerciële partij of door een verbonden partij. Verbonden partijen leveren soms bestuurlijk complexe verhoudingen op, omdat de gemeente bestuurder én klant is. Bovendien doen meestal meerdere partijen mee aan de verbonden partij. De gemeente is dan niet de enige bestuurder en niet de enige klant. Zij moet haar bestuurlijke doelen en wensen afstemmen met die van de andere deelnemers. Dit soort samenwerkingsverbanden levert een grote bijdrage aan het realiseren van maatschappelijke doelen, maar levert door zijn aard ook bestuurlijke en financiële risico's op. Deze paragraaf vermeldt belangrijke ontwikkelingen van diverse verbonden partijen. In bijlage 10 Verbonden partijen is conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) meer gedetailleerde informatie (over doel, beleid, risico's, belangen en dergelijke) per verbonden partij opgenomen.

Nota verbonden partijen

Korte inhoud Kadernota en checklist Verbonden partijen

In de Kadernota Verbonden partijen zijn beleidsrichtlijnen opgenomen waaraan een (beoogde) deelname aan (nieuwe) samenwerkingsverbanden moet worden getoetst. Ook is een checklist beschikbaar die kan worden gebruikt bij afwegingen over het aangaan, inrichten of herzien van een samenwerkingsverband. De checklist is niet limitatief, maar geeft de belangrijkste onderwerpen aan waarover moet worden nagedacht om op de grootste risico's bij samenwerking een passend antwoord te hebben.

Definitie Samenwerkingsverband

Een samenwerkingsverband bestaat tussen de gemeente en één of meer andere publieke en/of private partijen en heeft een eigen juridische entiteit, waarin activiteiten in organisatorisch verband worden uitgevoerd en de gemeente een bestuurlijk, financieel, integriteits of ander risico loopt. Deze definitie sluit samenwerkingsverbanden zonder juridische entiteit, zoals subsidieverstrekingen en garantstellingen, uit. Die vallen buiten de reikwijdte van de Kadernota Verbonden Partijen.

De nota bevat beleidsrichtlijnen die betrekking hebben op vier terreinen:

- *Afwegingskader:*
Is sprake van toegevoegde waarde en is sprake van het meest geëigende middel?
- *Publiekrechtelijke of privaatrechtelijke samenwerking:*
Afhankelijk van de aard van de activiteiten (in ieder geval publiek belang) en het doel van de samenwerking.
- *Rolverdeling:*
Wie zijn de gemeentelijke vertegenwoordigers, hoe vervullen zij hun rol als bestuurslid en hoe gaan zij om bij conflicterende belangen tussen het samenwerkingsverband en de gemeente?
- *Good-governance:*
Regie op de samenwerking borgen de aspecten: sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden.

Belangrijke ontwikkelingen verbonden partijen

Financiën van gemeente en verbonden partijen onder druk

Oplopende kosten van onder andere het sociaal domein en onzekerheid over de rijksmiddelen zetten de gemeentefinanciën steeds verder onder druk. Vrijwel alle gemeenten en sommige verbonden partijen hebben de afgelopen jaren één of andere vorm van bezuinigingsoperatie uitgevoerd of zijn er mee bezig. Ook voor de komende jaren heerst onzekerheid en dreigen tekorten. En dat vraagt naar verwachting acties om te komen tot sluitende begrotingen. Voor gemeenschappelijke regelingen in de regio Haaglanden geldt, dat zij jaarlijks voorafgaand aan een nieuwe begrotingscyclus een kaderbrief ontvangen, waarin de (financiële) uitgangspunten zijn opgenomen, waarmee rekening moet worden gehouden. In de kaderbrief wordt aandacht gevraagd voor de financiële ontwikkelingen en ook verzocht om inzichtelijk te maken hoe te komen tot een zo efficiënt mogelijke bedrijfsvoering. Gemeenschappelijke regelingen is gevraagd om na te denken over mogelijkheden tot vermindering van taken en lasten.

Stedin

Voor de energietransitie en beheer en onderhoud berekent Stedin dat de komende jaren € 8 miljard moet worden geïnvesteerd. Omdat de doelstellingen voor de energietransitie de laatste jaren steeds ambitieuzer worden, de snelheid van de energietransitie toeneemt en het verzorgingsgebied (aantal klanten) sneller groeit dan gedacht, wordt verwacht dat de investeringen verder oplopen. De omstandigheden om deze investeringen mogelijk te maken zijn uitdagend, ook omdat sprake is van personeelstekorten, ruimtevraag investeringen, de steeds grotere complexiteit van het verkrijgen van vergunningen, de versnelling van de energietransitie, de groei van het verzorgingsgebied, verkrijgen materiaal en stikstofproblematiek. Dit leidt tot problemen met de levering van energie, waardoor er steeds meer congestiegebieden (locaties waar het energienetwerk al maximaal wordt benut en nieuwe klanten niet meer aangesloten kunnen worden totdat de capaciteit van het netwerk vergroot is) in het verzorgingsgebied van Stedin ontstaan. Vooralsnog kent Zoetermeer nog geen congestiegebieden, maar buurgemeenten wel.

De benodigde investeringen voor de Energietransitie omvatten aanzienlijke bedragen, waardoor de financieringsbehoefte de komende jaren sterk toeneemt. Tot voor kort mochten deze investeringen niet meegenomen worden in de tarieven. De ACM (Autoriteit Consument & Markt) heeft nu besloten dat dat wel mag, waardoor Stedin de tarieven heeft verhoogd en daarmee de winstgevendheid (vooral nodig voor het versterken van het eigen vermogen en daarmee de benodigde investeringen te kunnen financieren).

Dunea

Een grote uitdaging voor Dunea is het verhogen van de productie. Het aantal klanten (voornamelijk huishoudens) van Dunea groeit meer en sneller dan tot nu toe verwacht. Ook is de verwachting dat het watergebruik per persoon de komende jaren stijgt. Dit betekent dat geplande projecten en daarmee de investeringen naar voren moeten worden gehaald. Bijkomend probleem is dat een aantal systemen toe is aan groot onderhoud en dat dat tijdelijk ten koste gaat van de productie. Hierbij speelt, dat het steeds tijdrovender wordt om alle benodigde procedures (met name rond natuurvergunningen) te volgen voordat nieuwe investeringen en groot onderhoud kunnen worden uitgevoerd. Ook vraagt de kwaliteit van drinkwater door toename in regelgeving op gebied van PFAS, de vervuiling van rivierwater en het onderhoud van het duingebied meer investeringen en beheer. Deze ontwikkelingen leiden tot hogere investeringen en exploitatiekosten en hebben ook gevolgd voor de tarieven van het drinkwater.

Het beleid van Dunea is een reserve overcapaciteit water van 10% met een minimum van 5%. De reserve overcapaciteit is echter lager dan 5% en dreigt op kortere termijn richting 0% te gaan. Er moeten zich dan geen extreme situaties voordoen waardoor de gevraagde capaciteit niet gerealiseerd kan worden. Wanneer dit onverhoopt toch plaatsvindt, dan treedt het (landelijk vastgelegde) noodplan inwerking van het afsluiten van vooraf vastgelegde activiteiten/bedrijven. Huishoudens blijven daarbij voorzien van drinkwater, maar in het uiterste geval wordt de waterdruk verlaagd. Het belangrijkste probleem is vooral het tijdig verkrijgen van vergunningen voor projecten om de productie te verhogen.

Er is een discussie over de levering aan grootverbruikers (niet huishoudelijk gebruik). Mogelijk vervalt de zorgplicht voor drinkwaterbedrijven aan de grootverbruikers. Mogelijk betekent dit dat grootverbruikers andere bronnen/leveranciers voor water zoeken. Dit betekent wellicht meer concurrentie op het gebruik van grondwater. De drinkwaterbedrijven zijn bang voor wild west-taferelen en verwatering van de controle op het grondwater.

Gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden

Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden voert een aantal taken uit in het kader van de Jeugdwet. Dit betreft onder andere de ondersteuning bij regionaal te contracteren jeugdhulp, het contractmanagement en het afwickelen van het declaratie- en betalingsverkeer. De ambitie van het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden is om de dienstverlening verder te professionaliseren. De focus ligt daarbij op doorontwikkeling van de automatisering, ontzorgen, professionalisering van de informatievoorziening en het stroomlijnen van de administratieve keten tussen jeugdhulpaanbieders, gemeenten en Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden. Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden richt zich daarnaast op het realiseren van kostenreductie in de uitvoering van jeugdhulp.

Gemeenschappelijke Regeling Bleizo (GR Bleizo)

De gebiedsontwikkeling van Bleizo vindt plaats conform de in 2014 door de raden van Lansingerland en Zoetermeer vastgestelde ontwikkelingsaanpak 'Ontwikkeling Bleizo Van plan naar Strategie 2013'. Deze strategie richt zich op de ontwikkeling van een hoogwaardig gebied, met vervoerswaarde, rondom het nieuwe OV Knooppunt Bleizo. De Vervoersknoop Bleizo is in 2019 volledig in gebruik genomen. De gronden van Bleizo-Oost zijn inmiddels uitgegeven. Na enkele verkennende studies naar de mogelijkheden voor woningbouw op Bleizo-West is in oktober 2021 het ontwikkelperspectief PROEFtuin Bleizo vastgesteld door de gemeenteraden van Zoetermeer en van Lansingerland.

De uitwerking in een ontwikkelstrategie loopt vertraging op, omdat het provinciale omgevingsbeleid nog niet is aangepast. Het college van Gedeputeerde Staten heeft in juni 2023 het initiatief naar zich toe getrokken voor het windvraagstuk. Bleizo is één van de drie locaties voor windenergie in Lansingerland waarvoor de provincie een PlanMER-onderzoek uitvoert. Dit is tijdens het opstellen van deze programmabegroting (najaar 2024) een onzekere factor voor het beleid voor Bleizo-West. Indien in 2025 blijkt dat Bleizo niet in aanmerking komt voor windenergie wordt de kans groter dat PROEFtuin Bleizo verder uitgewerkt kan worden. Het hoofdlijnenakkoord van de nieuwe regering geeft voorrang aan woningbouw en is positief over locatie Bleizo. Daar één en ander onzeker is, blijft vooralsnog de ontwikkelvisie van 2014 de basis voor de grondexploitatie en de begroting van de GR Bleizo. De nog niet uitgegeven gronden van het voormalige Bedrijfschap Hoefweg worden eind 2024 aangekocht door GR Bleizo, waardoor alle gronden voor PROEFtuin Bleizo nu in één hand zijn.

De begroting voorziet voor het jaar 2025 de volgende activiteiten:

- algemene activiteiten van de projectorganisatie;
- beheer van de gronden;
- advisering aan de gemeenten ten behoeve van de ontwikkelstrategie van Bleizo-West;
- afronding aanleg openbaar gebied in Bleizo-Oost

Gemeenschappelijke regeling Bedrijfschap Hoefweg

Opheffing van de GR Bedrijfschap Hoefweg staat gepland per 1 januari 2025. De nog resterende uitgeefbare gronden worden eind 2024 verkocht aan de GR Bleizo in verband met de beoogde ontwikkeling van PROEFtuin Bleizo.

Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)

De Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) is met verschillende (top)sectoren, een uitgebreide hoogwaardige kennisinfrastructuur, en als (inter)nationaal bestuurlijk centrum, belangrijk voor de Nederlandse economie. De MRDH krijgt er de komende jaren circa 400.000 inwoners bij. Dat vraagt om

meer woningen (240.000 in de zuidelijke Randstad), meer werk en een betere bereikbaarheid. Naast de grote woningbouwopgave, staan de 21 gemeenten in de metropoolregio voor de uitdaging om de economie te vernieuwen en te zorgen dat banen en woningen goed bereikbaar zijn.

De MRDH 2014 schrijft voor, dat er in het eerste jaar van een nieuwe bestuursperiode van gemeenteraden een nieuwe strategische agenda door het Algemeen Bestuur wordt vastgesteld. Deze gemeenschappelijke regeling wordt in 2024/2025 in twee fasen aangepast. De eerste (technische) aanpassing heeft in 2024 plaatsgevonden om te voldoen aan nieuwe landelijke wetgeving. Na een uitgebreide evaluatie van de MRDH komt in 2025 nog een (beleidsrijke) wijziging in deze gemeenschappelijke regeling.

Na de verkiezingen in 2022 werkten de inmiddels 21 deelnemende gemeenten (voorheen 23) samen aan de ontwikkeling van een nieuwe gezamenlijke Strategische Agenda voor de MRDH. Het Algemeen Bestuur stelde op 26 mei 2023 de Strategische Agenda MRDH 2023-2026 vast. Vier regionale opgaven en zes opdrachten die in de strategische agenda zijn opgenomen, vormen het strategisch kader voor de begroting 2025.

Werkbedrijf De Binnenbaan BV (BB)

Werkbedrijf De Binnenbaan BV is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw), de re-integratie activiteiten van de gemeente Zoetermeer op basis van de Participatiewet en het gemeentelijke deel van het Werkgevers Servicepunt van de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal. De Binnenbaan kent een algemene vergadering van aandeelhouders (AVA), waarin namens het college van B&W de wethouders worden afgevaardigd met in de portefeuilles Werk respectievelijk Financiën. Zoetermeer vertegenwoordigt 98% van de aandelen. Leidschendam-Voorburg en Rijswijk vertegenwoordigen elk 1% van de aandelen. De Binnenbaan heeft een raad van commissarissen met drie externe leden. In 2025 start een nieuwe termijn voor de RvC-leden. Hiervoor wordt in 2024 een evaluatie uitgevoerd en worden de huidige RvC-leden herbenoemd of nieuwe leden geworven.

De dienstverleningsopdracht van De Binnenbaan is opgenomen in een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met een looptijd van 5 jaar. De huidige DVO loopt tot en met 2025 en vanaf 2026 treedt een nieuwe DVO in werking. In 2024 is bestuurlijke overeenkomst bereikt over de contouren van de nieuwe DVO. In 2025 komt een definitief besluit over de DVO nadat in kaart is gebracht welke mogelijkheden er zijn om oploop van de exploitatiebijdragen voor de deelnemende gemeenten in de periode 2026-2030 zoveel als mogelijk te beperken. Jaarlijks worden de aandachtspunten bij de dienstverlening en het budget opgenomen in een Opdracht- en Budgetbrief. Deze Opdracht- en Budgetbrief wordt ter kennisgeving aan de gemeenteraad verzonden.

De intentieverklaring voor het nieuw te ontwikkelen Werkcentrum Zuid Holland Centraal is mede door de Binnenbaan ondertekend. De bedoeling is om in 2025 het werkcentrum te openen. De Binnenbaan levert als belangrijke speler een bijdrage aan de dienstverlening van het Werkcentrum. De prioriteiten van De Binnenbaan blijven in 2025 liggen bij het verhogen van de uitstroom uit de uitkering naar werk, het ondersteunen van minder kansrijke inwoners naar werk en het behalen van een positief exploitatieresultaat.

Een aantal ontwikkelingen heeft (mogelijk) gevolgen voor de resultaten van De Binnenbaan en/of de financiële bijdrage van de gemeente aan De Binnenbaan:

1. De Sw-doelgroep wordt kleiner en gemiddeld steeds ouder, waardoor de verdien capaciteit van deze groep steeds minder wordt. Dit zet druk op de nettoresultaten.
2. De krapte op de arbeidsmarkt, hoewel positief voor de netto arbeidsparticipatie, zorgt voor mogelijke onderbezetting van de leer- en werksoorten. Dit heeft als risico dat het beoogde nettoresultaat niet wordt gehaald.

3. Het aantal mensen met een arbeidsbeperking die ondersteuning vraagt van de gemeente stijgt door het afsluiten van de Wet Sociale Werkvoorziening en de Wajong. De begeleidingsbehoefte neemt toe terwijl De Binnenbaan lumpsum gefinancierd wordt. De gemeente gaat als opdrachtgever en eigenaar met De Binnenbaan hierover in gesprek, hoe hiermee om te gaan.
4. In 2023 en 2024 onderzocht bureau Berenschot mogelijke toekomstscenario's voor De Binnenbaan. Het onderzoek wordt eind 2024 opgeleverd en het college verkent samen met De Binnenbaan of/welke keuzes gemaakt moeten worden voor de toekomstige dienstverlening en de bedrijfsvoering van De Binnenbaan.

Overzicht verbonden partijen

Zoetermeer kent de volgende verbonden partijen:

Deelnemingen in vennootschappen:

- NV Bank voor Nederlandse Gemeenten
- Dunea NV
- Stedin NV
- De Binnenbaan BV

Gemeenschappelijke regelingen:

- Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Stadsgewest Haaglanden (in liquidatie)
- Gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden en Veilig thuis Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg (opheffing per 1 januari 2025)
- Gemeenschappelijke regeling Bleizo
- Gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (voorheen: inkoopbureau H-10)
- Gemeenschappelijke regeling Schadevergoedingsschap HSL-Zuid, A16 en A4

Stichtingen en verenigingen:

- Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
- Gemeenten voor duurzame ontwikkelingen (GDO)
- Vereniging De BredeStroomversnelling
- Stichting BusinessPark Haaglanden (BPH)

Relatie met paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Voor de gemeenschappelijke regeling Bleizo is een specifiek, strategisch risico voor de gemeente Zoetermeer geconstateerd.

Paragraaf 8 Grondbeleid

Inleiding

In de paragraaf Grondbeleid wordt ingegaan op het Zoetermeerse grondbeleid en de hiervan te verwachten resultaten. De inhoud van deze paragraaf bevat:

- de visie op het Zoetermeerse grondbeleid;
- de manier waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd;
- een prognose van de resultaten van de totale grondexploitatie en een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- het risicobeleid in relatie tot grondbeleid.

Visie op grondbeleid

In de Omgevingsvisie Zoetermeer 2040 zijn de belangrijkste ambities en opgaven voor de stad vastgesteld. Grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen te verwezenlijken.

Het karakter van het Zoetermeerse grondbeleid wordt bepaald door drie leidende principes: ambitiegestuurd, waardecreërend en adaptief. Deze drie principes bieden houvast aan de raad, het college en de ambtelijke organisatie bij de uitvoering van het grondbeleid.

Ambitiegestuurd

Grondbeleid staat ten dienste van beleidsdoelstellingen en (ruimtelijke) ambities. Het is geen doel op zich, maar een middel om ruimtelijke beleidsopgaven en ambities in samenhang te realiseren. Een duidelijke koers, zoals vastgelegd in de Omgevingsvisie Zoetermeer 2040, en de bijbehorende uitwerking in beleid- en gebiedsprogramma's en Omgevingsplan, vormen een belangrijke voorwaarde voor een ambitiegestuurd grondbeleid.

Waardecreërend

Grondbeleid is bedoeld om ruimtelijke opgaven mogelijk te maken en daarmee maatschappelijke doelen te verwezenlijken of te versterken. Grondbeleid gaat vooral over het creëren van maatschappelijke waarde. Tegelijkertijd moet het ook betaalbaar blijven. Bij het streven naar kwaliteit en diversiteit wordt gezocht naar een gezonde balans tussen maatschappelijke en financiële waarden.

Adaptief

De gemeente handelt in de geest van de Omgevingswet en faciliteert via randvoorwaarden ruimtelijke initiatieven vanuit de samenleving én in samenwerking met de samenleving. De gemeente gaat uit van het bundelen van krachten en biedt initiatiefnemers een reikende hand als dat nodig is. Wanneer meer regie door de gemeente wenselijk is, is het gemeentelijk grondbeleid voldoende wendbaar om slagvaardig te kunnen handelen om te komen tot tijdige realisatie.

Bovenstaande principes vormen gezamenlijk het denkkader voor het Zoetermeerse grondbeleid. De inzet van het grondbeleidsinstrumentarium is in lijn met deze drie principes. Op basis van de drie leidende principes spreekt de gemeente van 'situationeel grondbeleid'. Gelet op de opgaven is dit passend voor Zoetermeer. Dit betekent concreet dat de gemeente per situatie afweegt welke grondbelevingsvorm passend is bij de belangen van de gemeente, marktpartijen en de samenleving.

De volledige visie op het Zoetermeerse grondbeleid is vastgelegd in de Nota Grondbeleid.

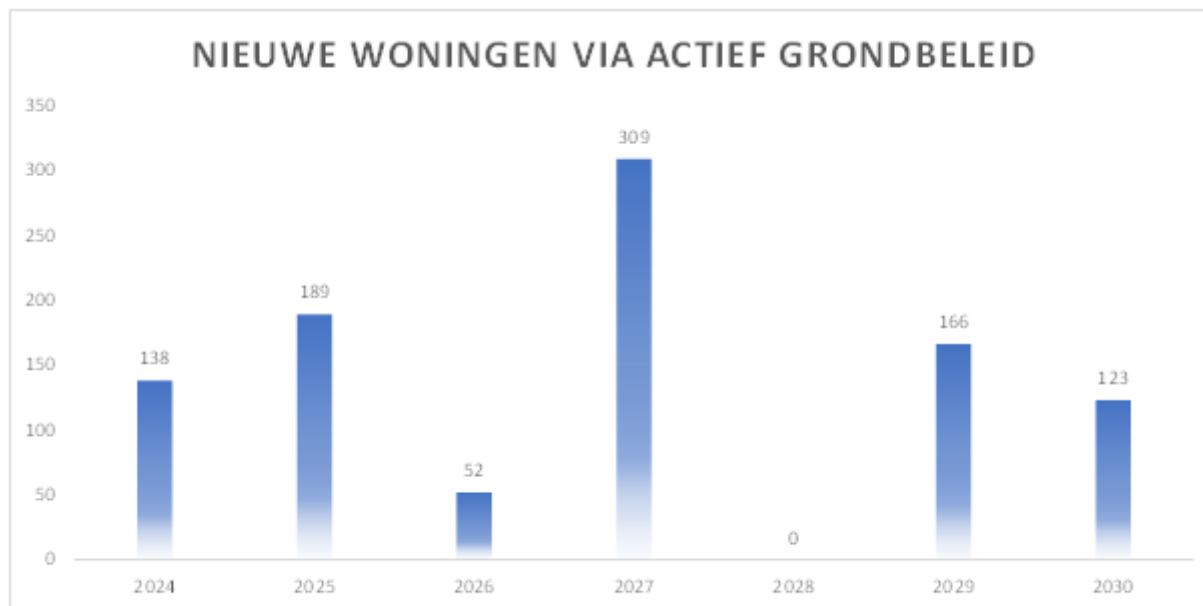
Uitvoering grondbeleid

De gemeente onderscheidt in essentie drie vormen van grondbeleid: actief, faciliterend en samenwerkend. Op de gemeentelijke website is een uitgebreid overzicht te raadplegen onder <https://www.zoetermeer.nl/plannen-en-projecten> van de activiteiten die uitvoering geven aan het grondbeleid van de gemeente.

Actief grondbeleid

Actief grondbeleid wordt gekenmerkt door een overheidsrol, waarbinnen de gemeente de benodigde gronden verwerft, de gronden ontwikkelt (grondproductie) en vervolgens bouwkavels verkoopt aan derden. Voor een actief grondbeleid project wordt door de raad een grondexploitatie geopend.

Via de huidige grondexploitaties is de verkoop van bouwkavels voor circa 977 woningen tot 2032 gepland. De aantallen woningen vloeien voort uit de vastgestelde herziening van de grondexploitaties (juni 2024) en de herziening van de grondexploitaties Edisonpark (juli 2024) en Markt 10 (september 2024). In de vastgestelde herziening wordt uitgegaan van de in de projecten gehanteerde plannen. In de onderstaande grafiek gaat het om het moment van grondverkoop ten behoeve van woningen en niet om de oplevering van woningen. In de voortgangsrapportage Programma's en projecten is de woningbouwmonitor opgenomen, waarin over de totale woningbouwproductie wordt gerapporteerd.

Bron: Meerjarenperspectief Grondexploitaties 2024 (MPG 2024)

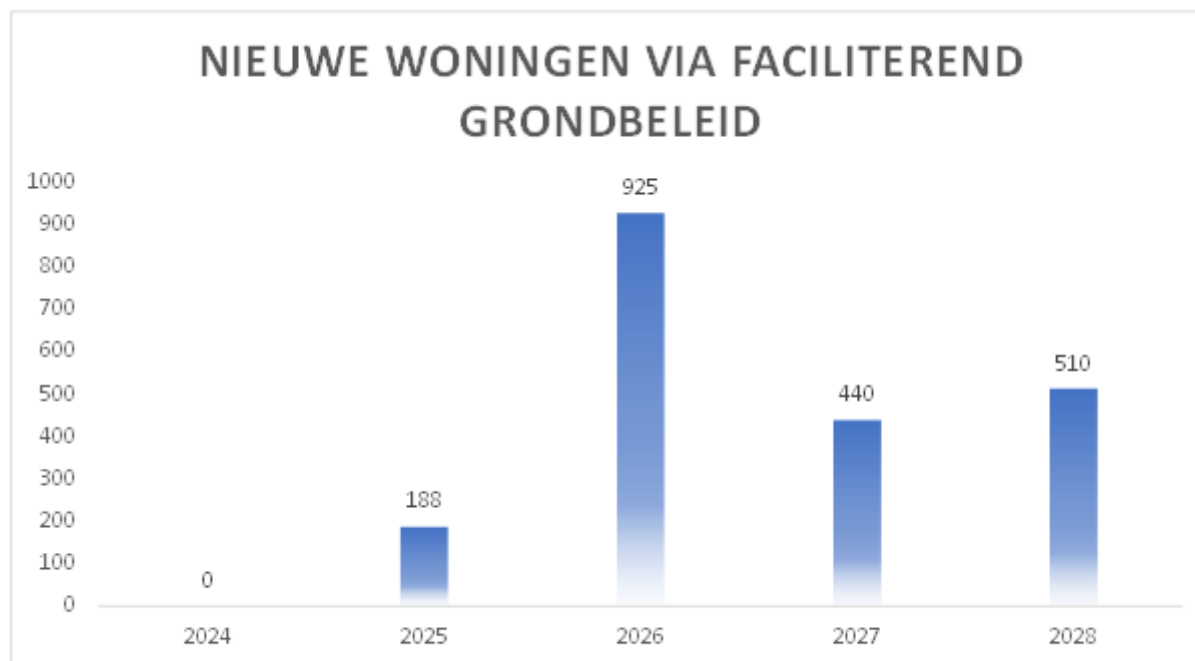
Qua bedrijventerreinen heeft Zoetermeer binnen de grondexploitatie Oosterheem nog circa 4,1 hectare te ontwikkelen grond. Deze grond wordt gefaseerd uitgegeven in de komende 5 jaar.

De grondexploitaties worden tenminste eens per jaar herzien en voorafgaande aan de jaarrekening aan de raad ter vaststelling aangeboden via het Meerjarenperspectief Grondbeleid (MPG). Via het MPG neemt de raad kennis van de actuele stand van zaken en stelt zij de herziene ramingen van de grondexploitaties vast, voor zover de wijzigingen binnen de vastgestelde kaders vallen. Inhoudelijke wijzigingen binnen projecten die buiten de vastgestelde kaders vallen, worden expliciet ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. Daarnaast wordt twee keer per jaar een Rapportage Programma's en projecten opgesteld.

Faciliterend grondbeleid

Bij faciliterend grondbeleid heeft de gemeente de gronden in een plangebied niet in eigendom. De grondexploitatie wordt gevoerd door de private grondeigenaren. De gemeente beperkt zich tot haar publiekrechtelijke rol door het vaststellen van de kaders en randvoorwaarden van de ontwikkeling. De door de gemeente te maken kosten, zoals het opstellen van een bestemmingsplan of de aanleg van een ontsluitingsweg, worden niet via de gronduitgifte maar via een overeenkomst (anterieur of posterieur), kostenverhaalregels in het Omgevingsplan of kostenverhaalsvoorschriften in een Omgevingsvergunning verhaald. De Nota kostenverhaal Zoetermeer 2024 (Beleidsregels anterieure fase kostenverhaal) is bij dit type projecten van toepassing.

In onderstaande figuur zijn de woningen opgenomen die vallen in de categorie faciliterend grondbeleid. Deze bouwprojecten bevinden zich in verschillende fases van haalbaarheid, uitwerking en uitvoering. Hierin wordt wel uitgegaan van de verwachte opleverdatum van de woning. Het programma Entree (minimaal 6.250 woningen) is onderdeel van de woningbouwmonitor. Tot en met 2028 leveren deze projecten circa 2.063 woningen op.

Bron: Woningbouwmonitor

Financiële resultaten grondexploitaties

De totale boekwaarde van projecten met een grondexploitatie bedraagt € 21,8 mln. per 1 januari 2024. Voor de verlieslatende grondexploitaties zijn middelen gereserveerd in de voorziening Nadelige Complexen. De omvang van deze verliesvoorziening bedraagt € 24,6 mln. per 1 januari 2024. In de komende jaren worden voor de huidige grondexploitaties € 43,6 mln. aan lasten en € 59,7 mln. aan baten gerealiseerd. Op basis van het Meerjarenperspectief Grondexploitaties 2024 wordt er in de periode 2024-2032 circa € 3,0 mln. toegevoegd aan de Reserve Fonds Zoetermeer 2040.

Tussentijdse winstneming

Bij voldoende zekerheid over een projectresultaat wordt jaarlijks tussentijds winst genomen. Dat gebeurt op basis van de voor gemeenten voorgeschreven

percentage of completion methode.

De verwerking van het resultaat vindt getrapd plaats conform de nota Grondbeleid:

- De te nemen winst wordt gestort in de Risicoreserve Grondbedrijf tot een maximum van 2,5% van de nog te realiseren bruto omzet van de grondexploitatie.
- Van het resterende resultaat gaat 50% naar de Reserve Financiële Positie Grondbedrijf en 50% naar de Reserve Fonds Zoetermeer 2040.

In de volgende tabel zijn de geraamde winstafrachten ten behoeve van de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 voor de komende jaren weergegeven.

Bedragen x € 1 mln.

Winstafdrachten Reserve Fonds Zoetermeer 2040	2024	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.	Totaal
Prognose bij jaarrekening 2023	1,72	0,37	0,42	0,45	0,25	-0,20	3,00
Tussentijdse bijstelling 2024	-0,24	-0,10	-0,14	-0,20	0,24	-0,32	-0,74
Prognose 2024.e.v.	1,48	0,27	0,28	0,25	0,49	-0,52	2,26

Risico's en weerstandscapaciteit

Langlopende projecten zoals grondexploitaties zijn niet zonder risico's. Risicomanagement is er op gericht om die risico's te vermijden, te reduceren, over te dragen naar een derde partij danwel te accepteren. Om de financiële gevolgen van risico's die eventueel optreden op te kunnen vangen, wordt er weerstandscapaciteit voor grondexploitaties aangehouden, bestaande uit de reserve Financiële Positie Grondbedrijf en de Risicoreserve Grondbedrijf. De minimale en maximale omvang van het weerstandscapaciteit zijn bepaald op respectievelijk 1,0 en 1,2 keer de gekwantificeerde risico's. De spelregels over de hoogte van deze reserves en de relatie met de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 zijn vastgelegd in de Nota Grondbeleid. Per 1 januari 2024 is op basis van risicosimulatie een maximaal weerstandscapaciteit aanwezig van € 8,14 mln. Dit komt overeen met 1,15 keer de gekwantificeerde risico's.

Nieuwe wetgeving volkshuisvesting

In de bovenstaande cijfers en planningen is geen rekening gehouden met de mogelijke consequenties die de veranderde wetgeving zal hebben op de woningbouwproductie. De voorgestelde Wet versterking regie volkshuisvesting heeft onder meer een stijging van het percentage betaalbare woningen als doel en dat is van invloed op de business case van woningbouwprojecten. De Wet gaat niet in op wie de rekening daarvan oppakt en het gesprek daarover tussen betrokken partijen kan leiden tot vertraging. De komende jaren zal blijken hoe groot dit risico is en wat dit betekent voor het realiseren van de plannen op het gebied van woningbouw.

De Wet betaalbare huur die op 1 juli 2024 in werking is getreden, heeft als doel de huurprijzen toegankelijker te maken door huurprijzen te reguleren. Hoewel deze wet voordelen biedt, kan de wet er ook toe leiden dat woningbeleggers door de strengere huurprijsreguleringen worden ontmoedigd om te investeren in nieuwbouw van huurwoningen. Er is nog geen zicht of het vorenstaande tot financiële consequenties voor de Grondbedrijffunctie zal leiden. Als dit leidt tot financiële consequenties, dan worden de eerste effecten binnen de bestaande reserves opgevangen. Toekomstige winstnemingen kunnen aangepast worden die van invloed zijn voor de afdrachten aan de Reserve Fonds Zoetermeer 2040.

Paragraaf 9 Zoetermeer 2040

Inleiding

Visie Zoetermeer 2040

Op 31 januari 2022 is de Omgevingsvisie Zoetermeer 2040 (hierna te noemen Visie ZM2040) vastgesteld door de gemeenteraad. De Visie ZM2040 geeft een integrale visie voor de ontwikkeling van de stad en haar samenleving voor de lange termijn weer. Hierin staat de opgave centraal om tot een betere balans en een opwaartse beweging in de stad te komen. Met deze visie is ook de Zoetermeerse Aanpak vastgesteld, waarmee de visie aan de hand van de beleidscyclus wordt gerealiseerd. De methodiek van de beleidscyclus is het uitgangspunt om de Visie ZM2040 systematisch tot uitvoering te brengen. Deze sluit ook aan bij de systematiek en het instrumentarium van de Omgevingswet.

Strategische Agenda 2040

De brug van visie naar uitvoering is de Strategische Agenda. Hierin is opgenomen waaraan we de komende jaren werken. Zo geeft de Strategische Agenda richting aan de wijze waarop de Visie ZM 2040 wordt gerealiseerd. De Strategische Agenda is door de raad vastgesteld.

In de rapportage 'Stand van Zaken Strategische Agenda Zoetermeer 2040' in combinatie met de 'Staat van Zoetermeer' blikken we terug op wat bereikt is en kijken we kort vooruit. In deze paragraaf ligt de focus op het vooruitkijken.

Overzicht

De huidige Strategische Agenda

De Strategische Agenda heeft drie verschillende 'sporen', namelijk:

- Spoor 1: D doorlichting van beleid
- Spoor 2: Actualiseren van lopende programma's, projecten en acties
- Spoor 3: Formuleren nieuwe beleidsprogramma's

De doorlichting van het beleid is afgerond. In totaal zijn 61 beleidsdocumenten doorgelicht. De rapportage maakt duidelijk dat voor de helft van de beleidsnota's een kleine of grotere herziening nodig is om deze in lijn te brengen met de Visie ZM2040. De herzieningen van beleid vinden plaats in bestaande beleidscycli. Daarnaast is geconcludeerd dat enkele beleidsnota's ingetrokken kunnen worden.

Voor spoor 2 geldt dat dit continu de aandacht heeft. Het college wil dat bij de formulering van beleid of het opzetten van nieuwe projecten het bereiken van de doelstellingen van de Visie Z2040 altijd centraal staan. In de Strategische Agenda zijn de grote gebiedsontwikkelingen in stad (Entree, Binnenstad, DIP en Meerzicht) met nadruk genoemd. Het afgelopen jaar is daar onverminderd hard aan gewerkt, wat onder meer heeft geresulteerd in een herprogrammering voor de Entree.

Voor Spoor 3 zijn twee pijlers benoemd in de Strategische Agenda, namelijk het opzetten van programmaplannen voor 'Woningbouw als aanjager van een sociaal economisch krachtige stad' en voor de 'Wijken van de toekomst' (Meerzicht, Buytenwegh en Seghwaert). Het programmaplan voor Woningbouw als

aanjager is op dit moment in ontwikkeling. Dit heeft in het derde kwartaal van 2024 geresulteerd in een contourennotitie. Deze contourennotitie wordt het komende jaar verder uitgewerkt tot een nieuwe woonvisie.

De wijkverkenning voor Buytenwegh is in 2024 gestart. De verwachting is dat deze opgeleverd wordt voor de zomer van 2025. Op basis van deze verkenning bepalen we het vervolg. In een latere fase starten we met de volgende wijkverkenning.

Actualisatie Strategische Agenda

Het college legt uiterlijk in het vierde kwartaal van 2024 een geactualiseerde versie van de Strategische Agenda voor. Een belangrijk instrument voor gemeenten vanuit de Omgevingswet zijn gebieds- en beleidsprogramma's. Voor Zoetermeer biedt dit kansen om integraal werken aan de doelstellingen uit de Visie ZM2040 nog beter in de organisatie te verankeren. In de geactualiseerde versie willen we de focus houden op de lopende programma's. Specifiek richt de Strategische Agenda zich op:

- Het lopende programma Woningbouw als aanjager;
- De wijken van Toekomst: het reeds lopende programma Meerzicht en de lopende wijkverkenning Buytenwegh.
- Realisatie van de plannen die worden geformuleerd in de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer;
- Relatie met andere thema's en gebiedsontwikkelingen;
- Frequentie, wijze van verantwoording en actualisering van de Strategische Agenda de komende jaren.

De acties die daarin opgenomen zijn, krijgen afhankelijk van besluitvorming, daarna hun beslag.

Ruimtelijke Strategie Zoetermeer

In het voorjaar van 2023 is gestart met de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer (verder: RSZ). De RSZ is een ruimtelijke verbeelding van de Visie ZM2040. Vanuit de omgevingswet is iedere gemeente verplicht om een dergelijke verbeelding te maken. De doelstelling is om te komen tot een ruimtelijk strategisch kader. Met dit kader willen we ruimtevragen die voortkomen uit de visie, beleidsprogramma's of op dat moment actueel zijn, integraal afwegen. Het is de bedoeling dat het een duidelijk, uitnodigend en samenhangend beeld geeft over het ruimtelijk handelingsperspectief voor (ontwikkel)vraagstukken voor de stad.

In september zijn de 'Zoetermeerse principes' voor de Ruimtelijke Strategie besproken. Deze principes zijn de leidraad voor de verdere uitwerking van de Ruimtelijke Strategie. Ook maakt een wettelijk verplichte omgevingseffectrapportage (OER) onderdeel uit van de RSZ.

Na het afronden van de RSZ werken we aan een uitvoeringsagenda voor de RSZ.

Overige aandachtspunten vanuit de Visie ZM2040

Naast bovenstaande actie wordt er continu verder gewerkt aan de verbinding met en het stimuleren van andere zaken die in het belang zijn voor het realiseren van de Visie ZM2040. Denk aan het duurzaamheidsfonds, sociaal innovatiefonds, de New Townlobby, innovatie(projecten), Fonds 2040 en nieuwe (ruimtelijke) initiatieven. Tenslotte kijkt het college naar de mogelijkheden om de begroting beter op de Visie ZM2040 te laten aansluiten.

Bijlagen

Bijlage 1 Spelregels begrotingsbeleid

Inleiding

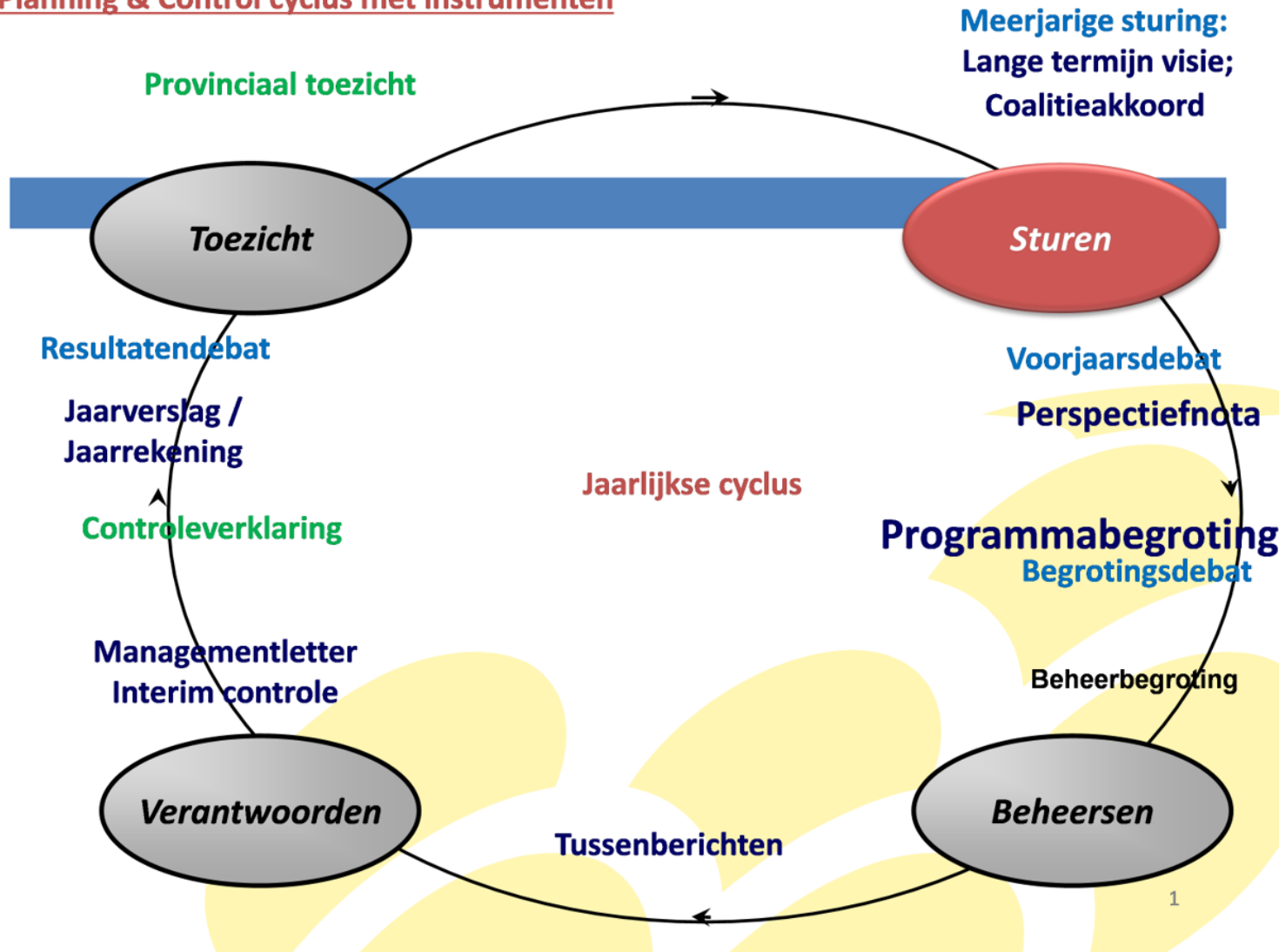
In deze bijlage wordt een beschrijving gegeven van het begrotingsbeleid van de gemeente Zoetermeer. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BVV) bevat belangrijke uitgangspunten voor het begrotingsbeleid. De onderstaande beschrijving sluit aan bij de eisen uit het BBV. Ook geeft deze notitie inzicht in beleidsmatige uitgangspunten bij het begrotingsbeleid. Deze betreffen onder andere de financiële beheersing en de inzet van reserves. Tenslotte volgt een uiteenzetting van de planning- en controlcyclus.

De begrotingscyclus

Een goede beheersing van de inkomsten (baten) en de uitgaven (lasten) is een essentiële randvoorwaarde voor een goed begrotingsbeleid. De begrotingscyclus heeft betrekking op de voorbereiding, de beheersing van de uitvoering, de verantwoording en het toezicht op de uitvoering van de begroting die geldt voor een bepaald jaar.

In het navolgende schema wordt de begrotingscyclus weergegeven.

Planning & Control cyclus met instrumenten

Onderstaand wordt nader ingegaan op de vier hoofdelementen van de begrotingscyclus: sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht.

A. Sturen

Een nieuwe begroting waarin het beleid voor een komend jaar wordt uiteengezet, bouwt voort op bestaand beleid, zoals vastgelegd in de wet, in het collegeprogramma en in door de raad vastgesteld beleid.

In het voorjaarsdebat (in jaar t), dat gebruikelijk plaatsvindt in juni, geeft de raad beleidsmatig richting aan de programmabegroting voor de volgende vier jaar (jaren t+1 tot en met t+4).

De raad doet uitspraken over gewenste beleidswijzigingen, beleidsintensiveringen, ombuigingen en over de gewenste hoogte van de diverse heffingen en belastingen. De raad voert de discussie in het voorjaarsdebat op basis van de perspectiefnota. In de perspectiefnota zijn de meest actuele financiële waterstanden opgenomen, inclusief de leereffecten vanuit de jaarrekening en het Eerste Tussenbericht. De raad bespreekt vervolgens de door het college voorgestelde beleidsbijstellingen en alternatieven voor keuzemogelijkheden om opnieuw tot een sluitende begroting en meerjarenperspectief te komen. Door te besluiten over de perspectiefnota, inclusief amendementen en moties, geeft de raad inhoud aan zijn kaderstellende rol.

Vervolgens stelt het college in de zomer een (concept) programmabegroting op, uitgaande van de kaderstelling uit het voorjaarsdebat. De programmabegroting voor een komend jaar schetst niet alleen het beleid met de daarbij behorende baten, lasten en resultaatbestemming in het komende jaar, maar ook de financiële uitwerking daarvan in de drie daaropvolgende jaren. De begroting bevat dus een meerjarenraming. Uitgangspunt bij de opstelling van de begroting is budgettair evenwicht. De te autoriseren begroting – dat is het eerste jaar van de meerjarenbegroting - moet sluitend zijn. Voor de meerjarenbegroting geldt dat deze structureel sluitend moet zijn. De doelstellingen van de programma's worden nader uitgewerkt aan de hand van meetfactoren. Dit zijn concrete en meetbare beoogde maatschappelijke effecten en prestaties of resultaten.

Potje van de raad

Als sprake is van een positief rekeningsresultaat zal hiervan € 100.000 worden bestemd voor het 'potje van de raad' om te voorzien in dekking van eenmalige kosten. In het coalitieakkoord is opgenomen dat het 'potje van de raad' wordt verhoogd naar € 250.000 per jaar.

Het college zendt de (concept-)programmabegroting in oktober aan de raad. In de begrotingsraad, die gebruikelijk eind begin november plaatsvindt, stelt de raad het beleid en de budgetten per programma vast. Ook worden de uitgangspunten voor het vaststellen van de tarieven bepaald. De door de raad vastgestelde budgettaire kaders (beleid en budget op programmaniveau) zijn tegelijkertijd met de programmabegroting door het college uitgewerkt in productramingen voor de operationele aansturing van het ambtelijk apparaat.

B. Beheersen

In de loop van het begrotingsjaar wordt de raad via tussenberichten geïnformeerd over de ontwikkeling van de uitvoering van de begroting en over eventuele afwijkingen en mogelijkheden/afwegingen voor bijsturing. Dit gebeurt bij het voorjaarsdebat en voorafgaand aan het begrotingsdebat. Tijdens de uitvoering van een begroting in een begrotingsjaar resp. bij de opstelling van de tussenberichten geldt een aantal spelregels:

1. Staand beleid dient binnen de vastgestelde budgetten van een programma te worden uitgevoerd, dan wel binnen het geheel van alle programma's (budgettair neutraal).
2. Er worden tussentijds geen beleidsbeslissingen genomen waarvan de dekking afhankelijk is gesteld van het volgende begrotingsdebat.
3. Bij eventuele tussentijdse beleidsbeslissingen bij tussenberichten wordt de dekking aangegeven.

4. Onvermijdelijke financiële tegenvallers (bijvoorbeeld financieel nadelige effecten van het kabinetsbeleid) worden gedekt door gebruik te maken van meevallers, zowel aan de uitgaven- als aan de inkomstenkant.
5. Als die meevallers er in onvoldoende mate zijn wordt een afweging gemaakt tussen dekking op basis van posterioriteiten, schrappen dan wel uitstellen van ambities of de noodzaak tot lastenverhoging.
6. Nieuw beleid of (majeure) beleidsintensiveringen worden gedekt uit beleidsreducties binnen en tussen programma's (in die volgorde). Hierbij dient de toegevoegde waarde van het nieuwe beleid/beleidsintensivering expliciet te worden afgewogen en inzichtelijk te worden gemaakt ten opzichte van de beleidsreductie.
7. Tenslotte is er de mogelijkheid nieuw beleid of (majeure) beleidsintensiveringen ten laste te brengen van de nog niet ingevulde middelen voor nieuw beleid (het zogenoemde 'Potje van de raad').
8. Voor nieuw beleid wordt bij de besluitvorming aangegeven op welk moment evaluatie plaatsvindt of (als mogelijk) de einddatum van het beleid. Na afloop van deze periode wordt het desbetreffende beleid niet voortgezet tenzij hier expliciet bestuurlijk toe wordt besloten.

C. Verantwoorden

Is een begrotingsjaar voorbij, dan wordt een jaarrekening opgesteld. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Via de jaarstukken legt de gemeente verantwoording af over de uitvoering van het begrotingsbeleid in het voorbije jaar. De jaarrekening wordt in april aan de raad gestuurd. In juni vindt in de raad een resultatendebat plaats aan de hand van de jaarrekening. Vanuit de analyse van gerealiseerd beleid en gerealiseerde baten en lasten (inclusief dotaties en onttrekkingen aan reserves) trekken college en raad lessen voor de toekomst. Dit is tevens input voor het voorjaarsdebat.

D. Toezicht

De raadscommissies onderzoeken de jaarrekening en bespreken de realisatie en de eventuele leereffecten. De accountant controleert de jaarrekening in opdracht van de raad en stelt vast dat het jaarverslag niet strijdig is met de jaarrekening. Hij geeft een verklaring omtrent de getrouwheid van de verslaggeving en de rechtmatigheid van het financieel beheer. Ook geeft de accountant zijn bevindingen weer over hetgeen hij aantrof bij deze controle in de zogenoemde 'managementletter'.

De begroting en de rekening worden naar de provincie Zuid-Holland gestuurd. Als de begroting in voldoende mate voldoet aan de door de provincie gestelde verplichtingen, dan is de gemeente onderworpen aan 'repressief toezicht'. Dat wil zeggen dat Zoetermeer vooraf géén toestemming hoeft te vragen aan de provincie voor investeringen/begrotingsuitgaven. Vanuit de provincie wordt op dit moment een repressief toezicht uitgeoefend.

Uitgangspunten bij de raming van baten en lasten

Voor de raming van de baten is van groot belang hoe hoog de inkomsten zullen zijn uit het Gemeentefonds. Daarnaast moet een schatting worden gemaakt van de ontwikkeling van de lonen en prijzen. Hierna wordt hier nader op ingegaan.

Raming inkomsten uit het Gemeentefonds

Het rijk geeft op twee momenten in een jaar informatie over de hoogte van uitkeringen aan gemeenten in een komend jaar: in de mei- en in de septembercirculaire.

Meicirculaire

De meicirculaire is gebaseerd op de zogenaamde Voorjaarsnota van het rijk van april/mei. De belangrijkste ontwikkelingen in de rijksbegroting liggen hierin vast.

Septembercirculaire

In de septembercirculaire wordt aangegeven wat de gevolgen zijn van de Miljoenennota voor de uitkeringen aan gemeenten uit het Gemeentefonds. Dit betreft voor het komende begrotingsjaar veelal een aanpassing van de ingeschatte nominale ontwikkelingen. Immers, nieuw beleid of bezuinigingen voor het komende begrotingsjaar maken normaliter al deel uit van de meicirculaire. Ook geeft het rijk indicaties van effecten op de uitkeringen uit het Gemeentefonds voor volgende jaren.

Aangezien de Programmabegroting wordt opgesteld op basis van de besluitvorming bij het Voorjaarsdebat wordt hierin de raming van de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds aan de gemeente Zoetermeer volgens de meicirculaire gehanteerd.

Het is mogelijk dat vanuit de septembercirculaire ontwikkelingen volgen, die aanleiding geven tot bijstelling van het uitgavenkader. In dat geval worden de mogelijke keuzen tijdens het volgende voorjaarsdebat aan de orde gesteld.

De gegevens uit de septembercirculaire zijn voorts belangrijk voor het bepalen van de nominale stijgingspercentages van de tarieven. Het algemene stijgingspercentage blijft daarmee namelijk gebaseerd op de Macro Economische Verkenning van het Centraal Planbureau.

Voor het Gemeentefonds geldt tot en met 2025 de systematiek van 'samen de trap op, samen de trap af'. Als het rijk meer te besteden heeft, krijgen de gemeenten meer geld, en andersom.

Raming nominale component van de lasten

Bij de opstelling van de begroting moet een raming worden gemaakt van de baten (waarvan de inkomsten uit de Algemene uitkering één van de belangrijkste zijn), maar ook een raming van de toekomstige prijs- en loonontwikkeling.

De resultante van de inkomstenraming en de inschatting van de prijs- en loonontwikkeling, bepaalt wat er aan reële financiële ruimte overblijft voor de realisatie van (nieuw) beleid, óf voor welk bedrag moet worden omgebogen. Een verkeerde inschatting heeft dus gevolgen voor de ruimte voor mogelijke beleidskeuzes.

De gemeente Zoetermeer baseert de raming van de prijsontwikkeling op het Centraal Economisch Plan van het Centraal Planbureau dat in het voorjaar verschijnt. De loonontwikkeling wordt ingeschat aan de hand van informatie van het CPB en de CAO-ontwikkelingen voor gemeenteambtenaren.

Voor de ontwikkeling van de CAO-kosten van gemeenteambtenaren (dit is inclusief sociale lasten) wordt een eigen inschatting gemaakt. Die kosten zijn immers afhankelijk van de loonontwikkeling en de ontwikkeling van sociale lasten en pensioenpremies.

Inzet van reserves

Voor een beoordeling van de financiële positie van de gemeente zijn allereerst de vrij besteedbare reserves van belang. De stand van de algemene reserves geeft aan welk bedrag dat is (wederom in meerjarenperspectief). Deze middelen kan de gemeente vrij inzetten.

De algemene reserves dienen ook als buffer tegen onverwachte tegenvallers. De gemeente staat bloot aan veel risico's, waarvan een aantal mogelijk ook tot werkelijke (financiële) schade kunnen leiden. Ter afdekking van het (financiële) risicoprofiel op enig moment wordt de reservepositie in zijn totaliteit afgezet tegen de verwachte uitkomst van de risico's (zie paragrafen weerstandsvermogen in begroting, tussenberichten en rekening). Het weerstandsvermogen dat aldus wordt berekend moet minimaal op de factor 1,0 uitkomen (dan is er voldoende buffer om de verwachte werkelijke schade te kunnen dekken). Voor die berekening worden als reserves meegeteld:

- Vrij inzetbare reserve

- Reserve inflatiecorrectie
- Reserve versterking financiële positie van het grondbedrijf
- Reserve risico's grondbedrijf

Ter info wordt het totaal bedrag van de bestemmingsreserves weergegeven. Dit bedrag kan door beleidsbijstelling c.q. reallocatie worden ingezet ter dekking van financiële tegenvallers in geval van calamiteiten.

Daarnaast is er de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 (voormalig Reserve Investeringsfonds 2030) beschikbaar.

In de overige bestemmingsreserves zijn bedragen gereserveerd voor een door de raad geformuleerde bestemming. Aanwending van die middelen voor een ander doel kan alleen als de raad daartoe besluit door het betreffende beleid te wijzigen.

Uitgangspunten begrotingsbeleid 2025-2028

Met betrekking tot begrotingsdiscipline

1. Het eerste en – in principe – het laatste jaar van elke meerjarenbegroting dienen materieel sluitend te zijn.
2. Uitgaven voor nieuw beleid of tegenvallers in de uitvoering van de begroting worden zoveel als mogelijk binnen het programmabudget opgevangen (nieuw voor oud). Als de mogelijkheden binnen het programmabudget niet toereikend zijn vindt een afweging plaats binnen de totale begroting.
3. In geval van onvoorziene financiële rampspoed zullen de begroting en de uitgangspunten van het begrotingsbeleid opnieuw en integraal worden gewogen. Geen enkel onderwerp of thema is daarbij uitgesloten.
4. Voor de beschikbaar gestelde budgetten geldt dat het maximale bedragen betreft. Wij spannen ons in om het beleid binnen de gestelde financiële kaders te effectueren.
5. Als subsidies worden verworven welke een relatie hebben met de doelstellingen uit de Stadsvisie, ter dekking van te maken kosten, zullen deze middelen in eerste instantie ten gunste van de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 (voormalig Reserve Investeringsfonds 2030/Rif) komen of leiden tot lagere onttrekking van de benodigde middelen uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040.
6. Voorstellen voor budgetoverhevelingen naar een volgend jaar moeten aan de volgende criteria voldoen:
 - De activiteiten waar het budget in jaar t voor beschikbaar was, zijn niet (geheel) uitgevoerd en de activiteiten zijn ook in jaar t+1 nog noodzakelijk
 - Er is geen structureel budget beschikbaar in de begroting;
 - Bij het vaststellen van de jaarrekening is op het betreffende programma ook sprake van een positief rekeningresultaat
 - In principe kan een budget slechts eenmalig worden overgeheveld.
7. Jaarlijks wordt € 250.000 bestemd voor het 'potje van de raad' om te voorzien in dekking van eenmalige kosten.

Met betrekking tot momenten van besluitvorming

1. Er zijn twee momenten waarop de raad wijzigingen van de begroting integraal behandelt en besluit: het voorjaarsdebat (in juni) en het begrotingsdebat (in november). Het voorjaarsdebat is richtinggevend, het begrotingsdebat besluitvormend.

2. Beleidsvoorstellen met financiële gevolgen die niet binnen de vastgestelde budgettaire kaders passen of waarvoor geldt dat dekking zou kunnen worden verkregen door een financieel voordeel of een subsidie, zullen in principe niet eerder dan bij het volgend besluitvormingsmoment worden behandeld. Eventuele voordelen kunnen in principe niet zonder voorafgaande besluitvorming voor beleidsintensivering worden ingezet.
3. Besluitvorming over de uitgangspunten voor de vaststelling van de hoogte van de tarieven gebeurt op het moment dat er een integraal beeld is van de financiële positie van de gemeente. Dit is bij het begrotingsdebat.
4. Het (positieve en negatieve) rekeningresultaat wordt bij het vaststellen van de jaarstukken ten laste van de reserve vrij inzetbaar gebracht. Een eventuele herbestemming van het rekeningresultaat vindt plaats in de daaropvolgende perspectiefnota.
5. Posten die zijn opgenomen als reservering voor eenmalige investeringsuitgaven ten laste van de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 worden pas vrijgegeven na expliciete besluitvorming door de raad daarover, op basis van een uitgewerkt raadsvoorstel. Eerder mogen geen budgetten worden verstrekt dan wel verplichtingen worden aangegaan.

Programma 5 Veiligheid

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	2025	2026	2027	2028
Social hub	240			
Saldo	240			

XXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXX

Programma 6 Dienstverlening en participatie

Niet van toepassing.

Programma 7 Inrichting van de stad

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	2025	2026	2027	2028
Seniorenmakelaar	65	65	65	65
Integrale gebiedsvisie Van Doornenplantsoen-rand van Palenstein	50	150	0	0
Dekking Reserve Fonds Zoetermeer 2040	-50	-150	0	0
Subsidie woningbouwprojecten	1.071	0	0	0
Subsidie woningbouwprojecten, dekking provincie	-1.071	0	0	0
Senior planeconoom	128	128	128	128
Dekking senior planeconoom via inzet op projecten	-128	-128	-128	-128
Saldo	65	65	65	65

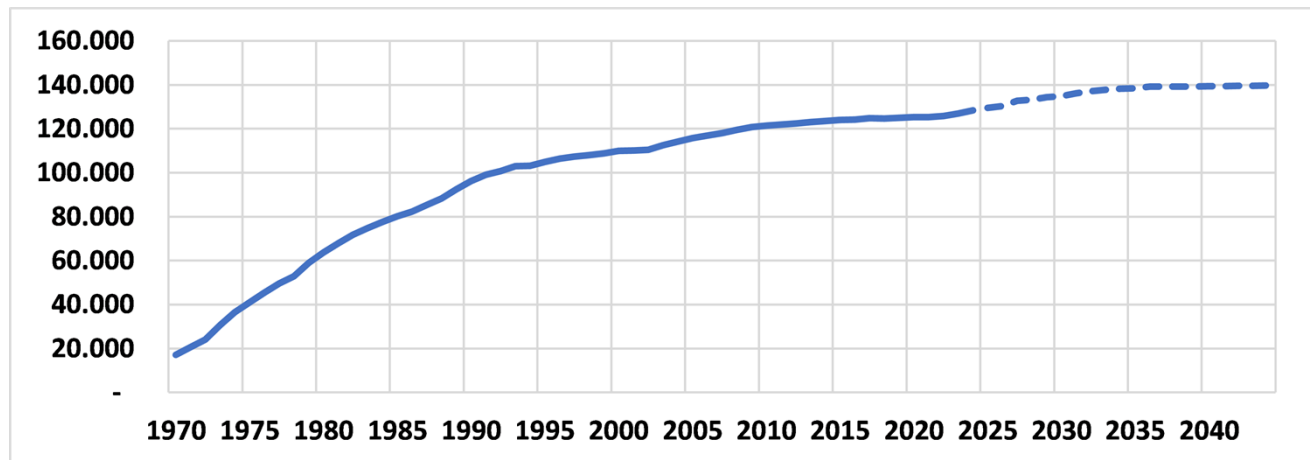
XXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXX

Bijlage 3 Kerncijfers

Inwoners

Op 1 januari 2024 telde Zoetermeer 128.451 inwoners. Daarmee is Zoetermeer qua inwonertal de vierde stad van Zuid-Holland, onder Rotterdam (670.610), Den Haag (566.221) en Leiden (130.108). Naar verwachting neemt het inwonertal de komende tien jaar nog toe naar ongeveer 138 duizend, waarna stabilisatie intreedt. Deze prognose is gebaseerd op de stand van de bevolking, woningvoorraad en woningbouwplanning van augustus 2024.

Inwonersaantal in Zoetermeer op 1 januari (prognose vanaf 2025)

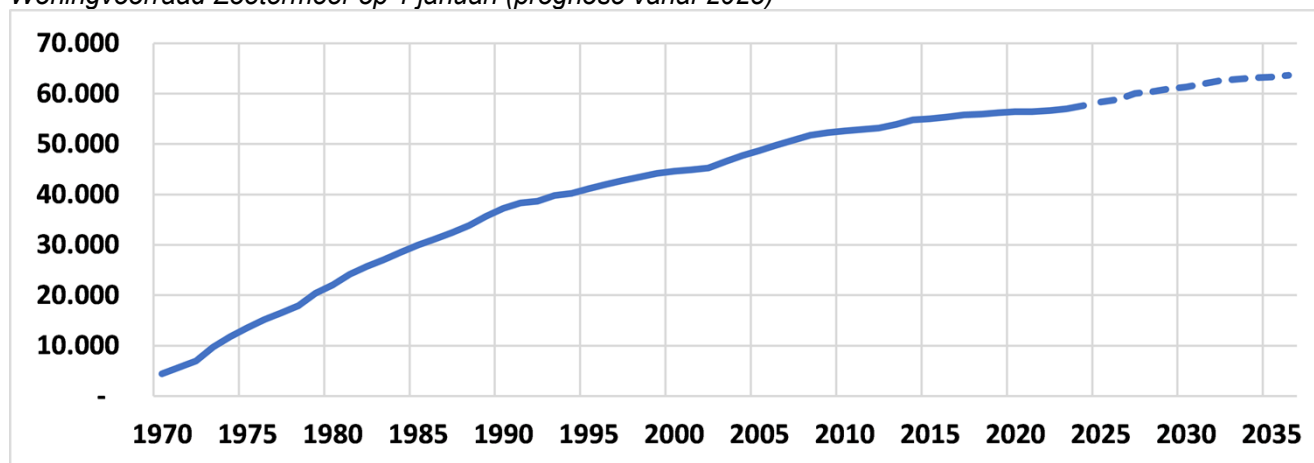

**) Prognose (vanaf de streepjeslijn). Een prognose is een beredeneerde schatting van de situatie in de toekomst en biedt daarom geen zekerheid. Bronnen: GBA (1970-2013), BRP (2014-2024) en Bevolkingsprognose Zoetermeer 2025-2044.*

Woningen

Op 1 januari 2024 telde Zoetermeer 57.654 woningen. Volgens de woningbouwplanning 2024-2036 loopt het aantal woningen op tot 63.636 op 1-1-2036. Op 1 januari 2024 heeft Zoetermeer een gemiddelde woningbezetting van 2,23 bewoners per woning. De gemiddelde woningbezetting loopt naar verwachting terug tot 2,18 in 2036.

Woningvoorraad Zoetermeer op 1 januari (prognose vanaf 2025)

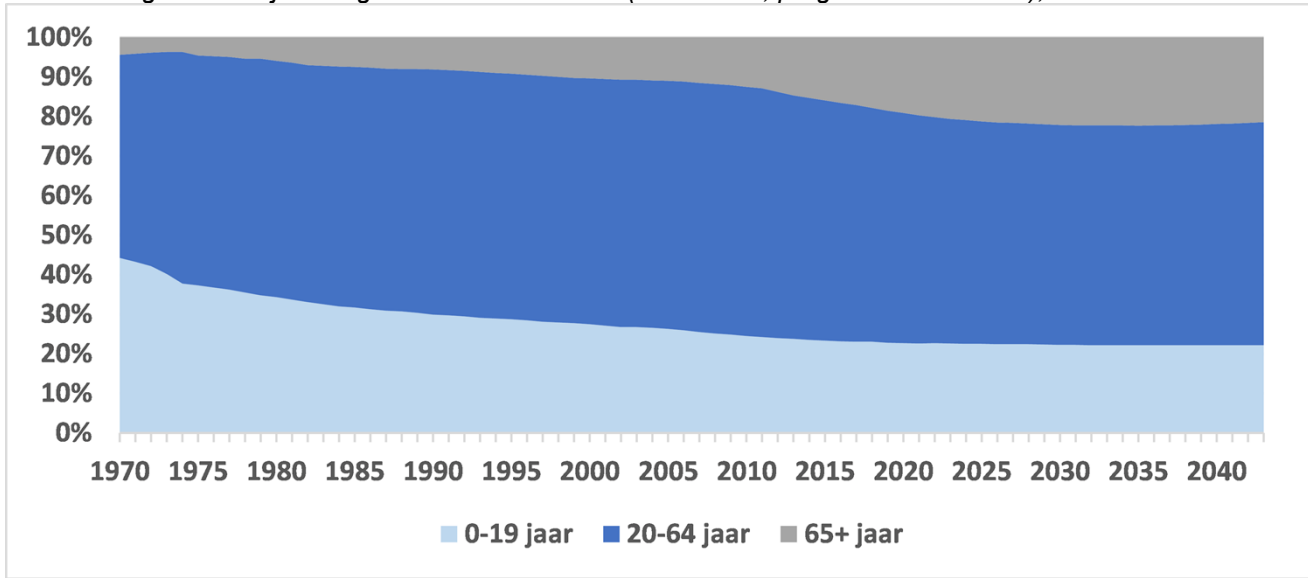

*) Prognose (vanaf de streepjeslijn). Een prognose is een beredeneerde schatting van de situatie in de toekomst en biedt daarom geen zekerheid.
Bronnen: BAG (1970-2024) en Woningbouwplanning 2024-2036.

Leeftijdsopbouw

De afgelopen 50 jaar is het aandeel jongeren (t/m 19 jaar) steevast gedaald, terwijl de vergrijzing (65+) is blijven stijgen. Op 1-1-2024 is 22,5% van de bevolking 19 jaar of jonger, 56,5% is tussen de 20 en de 64 jaar en 20,9% is 65 jaar of ouder. Zowel de percentages per leeftijdscategorie als de trend gedurende de jaren zijn in lijn met de cijfers op landelijk niveau. De prognose is dat de verhouding tussen de drie leeftijdscategorieën de komende twee decennia gelijk blijft.

Ontwikkeling drie leeftijdscategorieën in Zoetermeer (1970-2043, prognose vanaf 2024), in %

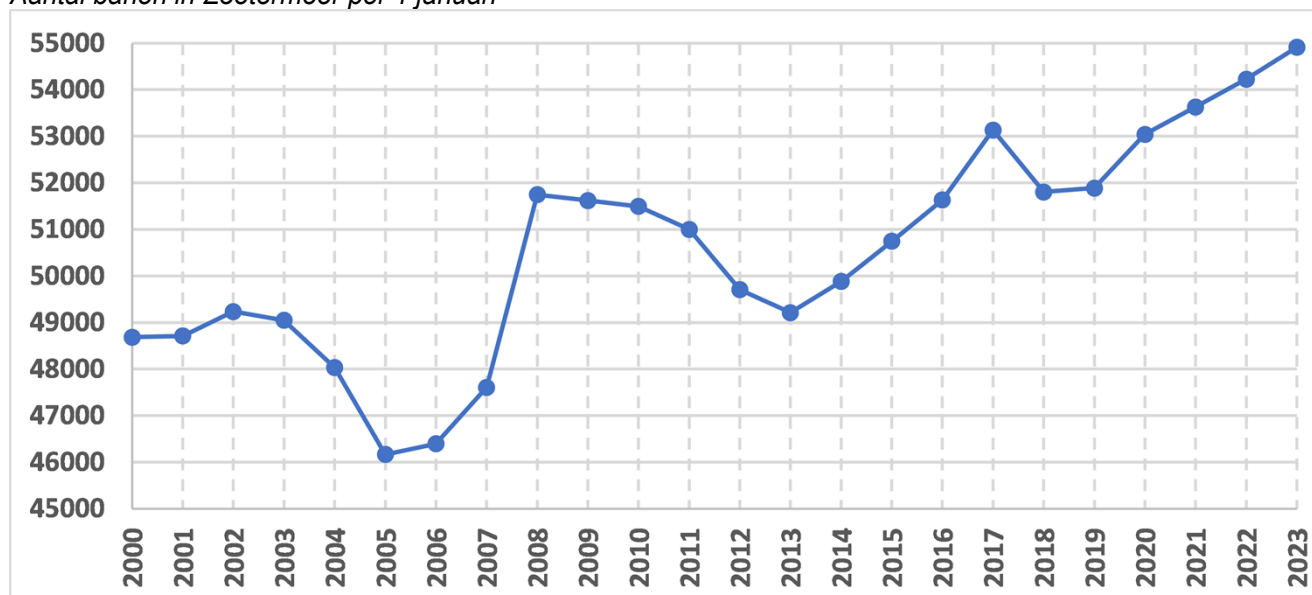

Bronnen: GBA (1970-2013), BRP (2014-2024) en Bevolkingsprognose Zoetermeer 2025-2044.

Banen

Op 1 januari 2023 bedroeg het aantal banen in Zoetermeer 54.910, het hoogste aantal sinds het jaar 2000. De afgelopen 20 jaar fluctueerde het aantal banen tussen de 46.000 en 55.000.

Aantal banen in Zoetermeer per 1 januari

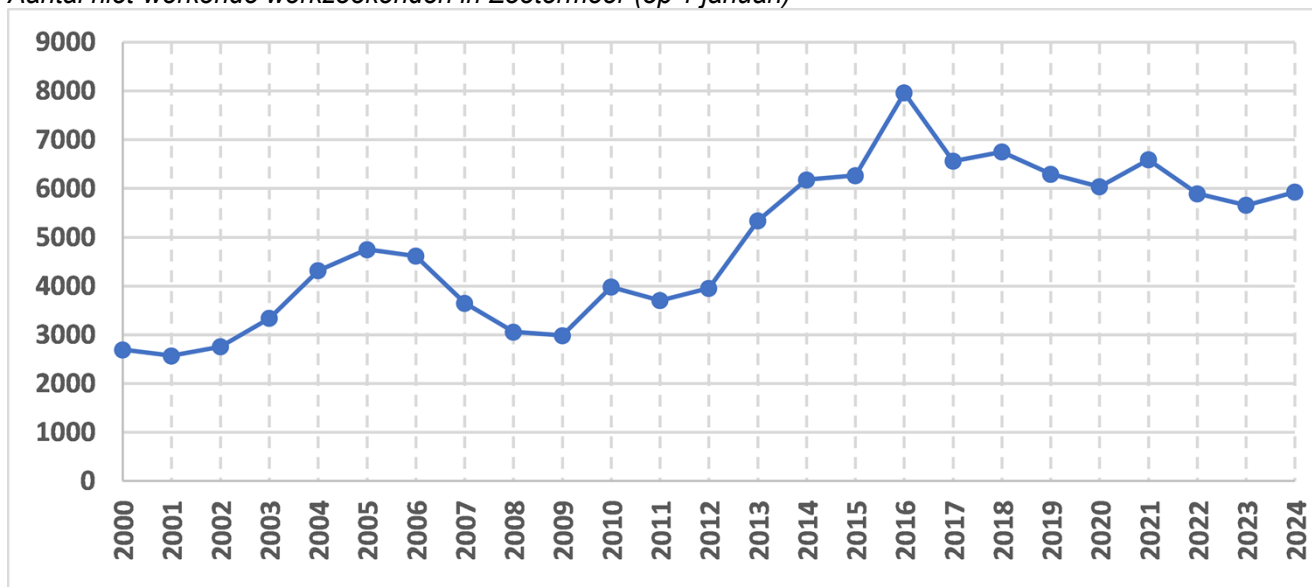

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden. De cijfers in deze tabel kunnen afwijken van eerder gepubliceerde aantallen i.v.m. jaarlijkse herberekening.

Werkloosheid

In januari 2024 waren er in Zoetermeer 5.928 geregistreerde werklozen, 269 meer dan een jaar eerder. Een vergelijking met de jaren voor 2018 is niet goed te maken, omdat er sprake is van een andere definitie om de aantallen vast te stellen.

Aantal niet-werkende werkzoekenden in Zoetermeer (op 1 januari)*

Bron: UWV.

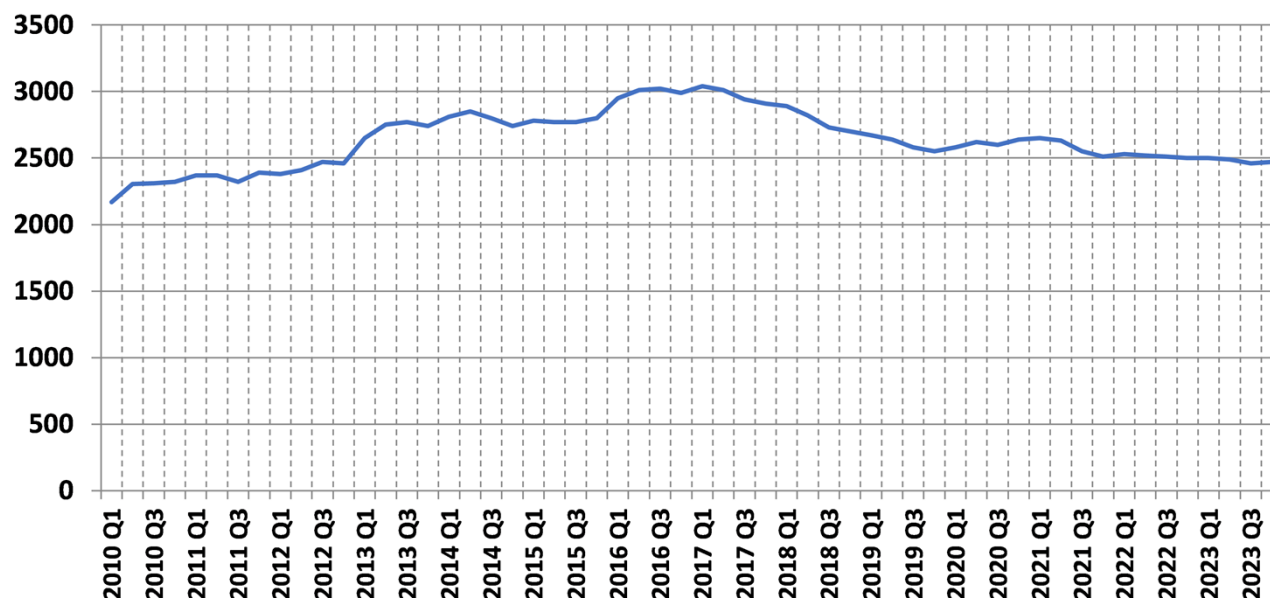
*) Het UWV heeft met ingang van 2018 een nieuw aanbodcijfer gedefinieerd om een beter beeld te geven van het aantal werkzoekenden op de arbeidsmarkt. Het cijfer Geregistreerde Werkzoekenden bij het UWV (GWU) bestaat uit personen met een: WW-uitkering, AG-uitkering (Wajong, WGA, WAO, WAZ) met arbeidsvermogen, bijstandsuitkering en personen die geen uitkering ontvangen, maar toch gebruik maken van werk.nl. Voorwaarde is dat zij een actief CV op werk.nl hebben staan. Voor de voorgaande jaren zijn nog de oude NWW-cijfers (Niet Werkende Werkzoekenden) gerapporteerd. Het aantal NWW-ers bevatte niet de personen met een Wajong-uitkering en ook niet de personen zonder uitkering.

De cijfers in deze tabel kunnen afwijken van eerder gepubliceerde aantallen i.v.m. aanpassing van de cijfers.

Bijstand

Aan het einde van het vierde kwartaal van 2023 ontvingen 2.470 inwoners van Zoetermeer een Participatiewet-uitkering. Een jaar eerder waren dit er 2.500. Dit is een daling van 1,2%. Landelijk gezien was er sprake van een stijging van 0,94% (gebaseerd op voorlopige cijfers van het CBS).

Aantal uitkeringen Participatiewet, personen tot 65 jaar, in Zoetermeer, periode 2010-2023, per eind van elk kwartaal*

Bron: CBS.

* Met ingang van 2015 is de WWB-uitkering vervangen door de PW-uitkering. PW staat voor participatiewet.

Zoetermeer in vergelijking met de 50 grootste gemeenten

In de Atlas voor Gemeenten worden gemeenten op verschillende punten met elkaar vergeleken. Tot en met 2023 verscheen deze Atlas elk jaar. In 2024 is de Atlas niet verschenen – alleen een ranglijst van gemeenten op woonaantrekkelijkheid. In 2024 behaalde Zoetermeer de 16e plek op de woonaantrekkelijkheidsindex, net als het jaar ervoor.

De positie op de sociaaleconomische index voor 2024 is dus niet bekend. Het wordt hier weergegeven tot en met 2023.

Positie van de gemeente Zoetermeer (PB 2024)

Omschrijving

Bron: Atlas voor gemeenten

Rangorde op de lijst van 50 gemeenten	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Sociaaleconomische index	17	21	21	19	18	18	19	17	21	-
Woon aantrekkelijkheidsindex	25	27	27	28	24	28	31	31	16	16

Bijlage 4 Reserves

Bedragen x € 1.000

Stand per 1 januari	2025				2026	2027	2028	2029
	toevoegingen	onttrekkingen	verwachtingen					
Algemene reserves								
Reserve versterking financiële positie Grondbedrijf	9.116	612	0	0	9.728	10.331	10.944	11.719
Reserve in verband met risico's Grondbedrijf	511	32	-127	-66	349	828	712	874
Vrij inzetbare reserve	176.407	290	-20.721	-10.306	145.670	145.775	146.064	146.354
Reserve risico's programma Entree	5.460	0	0	0	5.460	5.460	5.460	5.460
Totaal algemene reserves	191.494	933	-20.848	-10.372	161.208	162.394	163.180	164.407
Bestemmingsreserves								
a. reserves waarvan de bespaarde rente ten gunste van de exploitatie blijft								
Reserve algemeen dekkingsmiddel	1.750	0	-1.750	0	0	0	0	0
b. reserves met een inhoudelijke bestemming								
Reserve Bovenwijkse voorzieningen Binnenstad	0	0	0	0	0	0	0	0
Fonds Zoetermeer 2040	105.457	3.588	-17.500	748	92.293	71.616	70.639	70.992
Sociaal Innovatiefonds	1.682	0	-410	-99	1.174	1.013	1.013	1.013
Zoetermeers Noodfonds	1.172	0	0	-97	1.075	1.075	1.075	1.075
Duurzaamheidsfonds Zoetermeer 2040	10.155	0	-1.795	-2.400	5.960	4.015	2.000	0
Reserve Integraal Veiligheidsbeleid	102	0	-41	0	61	61	61	61
Reserve investeringsimpuls amateurverenigingen	286	0	0	-150	136	100	100	100
Reserve Beeldende kunst in de openbare ruimte	517	372	-87	57	859	1.087	1.395	1.485
Reserve flankerend beleid	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve EU-initiatieven	93	0	0	0	93	93	93	93
	119.464	3.960	-19.832	-1.941	101.650	79.060	76.376	74.819
c. kosten-egalisereserves								
Reserve dekking kapitaalaasten	6.298	0	-42	0	6.256	6.213	6.171	6.128
Reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen	6.733	1.804	-2.312	6	6.230	6.364	6.409	6.455
Egalisatiereserve parkeren	0	2.200	0	-2.200	0	0	0	0
Brede bestemmingsreserve	6.747	0	-3.204	0	3.543	2.543	2.543	8
Rente egalisatie reserve	4.195	0	0	0	4.195	4.195	4.195	4.195
Egalisatiereserve groot onderhoud bovengronds	5.000	0	0	-100	4.900	4.900	4.900	4.900
	28.973	4.004	-5.559	-2.294	25.123	24.215	24.217	21.687
Totaal bestemmingsreserves	150.186	7.964	-27.141	-4.236	126.773	103.274	100.593	96.506
ALGHEEL TOTAAL RESERVES	341.681	8.897	-47.989	-14.607	287.981	265.668	263.773	260.913

Bedragen x € 1.000

	2025 toevoegingen via programma										2025 onttrekkingen via programma (als negatieve bedragen)										
	1	2	3	4	5	6	7	OAD	Overh.	Totaal	1	2	3	4	5	6	7	OAD	Overh.	Totaal	
Algemene reserves																					
Reserve versterking financiële positie Grondbedrijf									612	612										0	
Reserve in verband met risico's Grondbedrijf									32	32									127	127	
Vrij inzetbare reserve										290	290									20.721	20.721
Totaal algemene reserves	0	0	0	0	0	0	644	0	290	933	0	0	0	0	0	0	0	127	20.721	0	20.848
Bestemmingsreserves																					
a. reserves waarvan de bespaarde rente ten gunste van de exploitatie blijft																					
Reserve algemeen dekkingsmiddel										0										1.750	1.750
b. reserves met een inhoudelijke bestemming																					
Reserve Bovenwijkse voorzieningen Binnenstad										0											0
Fonds Zoetermeer 2040							612	2.976		3.588		106	1.500	160	900	140	13.950	717	27		17.500
Sociaal Innovatiefonds										0		410									410
Zoetermeers Noodfonds										0											0
Duurzaamheidsfonds Zoetermeer 2040										0			1.795								1.795
Reserve Integraal Veiligheidsbeleid										0							41				41
Reserve investeringsimpuls amateurverenigingen										0											0
Reserve Beeldende kunst in de openbare ruimte	58			41				274		372				87							87
Reserve flankerend beleid										0											0
Reserve EU-initiatieven										0											0
	58	0	0	41	0	0	886	2.976	0	3.960	0	516	3.295	247	941	140	13.950	717	27	19.832	
c. kosten-egalisereserves																					
Reserve dekking kapitaalasten										0										42	42
Reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen	1.702							102		1.804	2.312										2.312
Egalisatiereserve parkeren							2.200			2.200											0
Brede bestemmingsreserve										0			3.184					20			3.204
Rente egalisatie reserve										0											0
Egalisatiereserve groot onderhoud bovengronds										0											0
	1.702	0	0	0	0	0	2.200	102	0	4.004	2.312	0	3.184	0	0	0	20	42	0	5.559	
Totaal bestemmingsreserves	1.759	0	0	41	0	0	3.086	3.078	0	7.964	2.312	516	6.479	247	941	140	13.970	2.509	27	27.141	
ALGEMEEL TOTAAL RESERVES	1.759	0	0	41	0	0	3.729	3.078	290	8.897	2.312	516	6.479	247	941	140	14.097	23.230	27	47.989	

Bijlage 5 Voorzieningen

Bedragen x € 1.000

Stand per 1 januari	2025	2025	2025	2025	2025	2026	2027	2028	2029
		toevoeg. vanuit expl.	onttrekk. t.g.v.v. expl.	recht- streekse aanw.	verwach- tingen				
Middelen van derden									
Voorziening afkoopsommen onderhoud graven	554	102	-31	0	-119	506	578	652	727
Voorziening middelen van derden riolering	445	6	0	0	1	452	462	472	482
Voorziening middelen van derden afval	118	2	0	0	0	119	122	125	128
Totaal middelen van derden	1.116	110	-31	0	-118	1.077	1.162	1.249	1.337
Egalisatievoorzieningen									
Voorziening onderhoud schoolgebouwen gemeente	2.148	575	0	-316	1	2.408	2.511	2.065	1.346
Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	8.672	4.258	0	-3.941	-16	8.973	9.587	11.769	13.202
Voorziening riolering	29.681	3.652	0	-2.977	-2	30.355	31.176	32.183	33.211
Voorziening groot-onderhoud verzamelcontainers	1.311	342	0	-655	1	999	577	622	712
Totaal egalisatievoorzieningen	41.813	8.827	0	-7.889	-15	42.736	43.851	46.639	48.472
Overige voorzieningen									
Voorziening bovenwettelijk spaarverlof	529	280	0	0	0	809	1.089	1.299	1.439
Voorziening regeling vervroegd uitreden	112	0	0	-80	0	32	0	0	0
Voorziening wethouderspensioenen	5.473	281	0	-150	-15	5.589	5.739	5.894	6.051
Voorziening juridische geschillen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening pensioencompensatie zwembadmedewerke	293	0	0	-39	0	254	114	0	0
Voorziening verplichtingen afgesloten grondexploitaties	427	0	0	-120	0	307	307	307	307
Voorziening Nelson Mandelabrug	271	0	0	-85	0	186	93	0	0
Voorziening onrendabele top (parkeergarage)	0	5.158	0	0	-5.158	0	0	0	0
Voorziening jeugdhulp	499	0	0	-499	0	0	0	0	0
Voorziening tunnelbak Europaweg	1.248	0	0	-1.248	0	0	0	0	0
Voorziening nadelige complexen Grondbedrijf	35.226	0	0	0	0	35.226	13.044	13.028	13.028
Voorziening dubieuze belastingdebiteuren	0	369	0	-369	0	0	0	0	0
Voorziening dubieuze debiteuren	64	0	0	0	0	64	64	64	64
Voorziening dubieuze bijstandsdebiteuren	6.929	0	0	0	0	6.929	6.929	6.929	6.929
Totaal overige voorzieningen	51.071	6.088	0	-2.589	-5.174	49.396	27.379	27.521	27.819
ALGEHEEL TOTAAL VOORZIENINGEN	94.000	15.025	-31	-10.478	-5.307	93.209	72.393	75.409	77.628

Bijlage 6 Investerings

bedragen in € 1.000

Omschrijving	Programma	2025	2026	2027	2028
Eerder genomen raadsbesluiten					
Integraal huisvestingsplan primair en voortgezet onderwijs	1	44.972	38.309		
Zonwering scholencomplex Spitsbergen	1	135			
Nota openbare ruimte, inclusief herfaseringen	3	12.085	12.085	10.045	7.709
Ondergrondse containers bestaande stad	3	82	468	99	
Vervanging tractiemiddelen	3	116	62	164	
Sportaccommodaties	4	5.699	1.284		
Sociaal-culturele accommodaties	4		268		
Vastgoedvererving ASP - R&D kosten	7	200	200	200	200
Businesscase Markt 10	7	8.706			
Uitvoeringsbudget project Centraal Park	7	201			
Ruimtelijk kader en gebiedsbusinesscase Entree	7	-3.114	12.386	11.820	2.672
Strategische agenda Zoetermeer	7	315			
Uitvoeringsprogramma Binnenstad	7	846	387	378	361
Projectenmodule	7			100	
Jaarrekening 2023, mobiliteit	7	6.170			
Jaarrekening 2023 Herfasering gemeentelijke accomodaties	overhead	737			
Scanapparatuur	overhead	20			
Digitaal archief, e-depot	overhead	80			
Kantoorautomatisering Laptops/Zbooks	overhead		1.080	34	
Totaal		77.250	66.528	22.840	10.942
Bij de begroting 2025-2028 te autoriseren investeringen					
Maatschappelijk nut					
Investerings openbare ruimte					
Totaal investeringen maatschappelijk nut		0	0	0	0
Economisch nut					
Vervanging tractiemiddelen	3				236
Laptops Zbooks (2023)	overhead			-34	
Kantoorautomatisering monitordragers	overhead				34
Totaal investeringen economisch maatschappelijk nut		0	0	-34	270
Totaal investeringen		77.250	66.528	22.806,467	11.212,161

Bijlage 7 EMU-saldo

EMU-saldo

bedragen in € 1.000

Vraag		2025	2026	2027	2028
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)?	-49.398	-36.502	-33.226	-40.884
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie?	10.172	11.487	11.366	11.404
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie?	14.994	9.867	9.829	9.807
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd?	29.534	30.849	46.366	23.275
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4				
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:				
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.				
8	Batenbouwexploitatie:				
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	17.242	1.928	6.812	7.588
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder vraag 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovenstaand posten				
11	Verkoop effecten:				
11a	Gaat u effecten verkopen (ja /nee)				
11b	Zo ja wat is bij verkoop de te verwachten boekwinst op de exploitatie?				
<i>Berekend EMU-saldo</i>		-71.008	-47.925	-65.209	-50.536

Bijlage 8 Basisset verplichte indicatoren BBV

Basisset verplichte indicatoren BBV

Het herziene Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft verplicht voor, dat gemeenten een standaard set van (beleids)indicatoren in de begroting en het jaarverslag opnemen. Doel hiervan is de begrotingen inzichtelijker maken voor raadsleden en een betere onderlinge vergelijkbaarheid van gemeentebegrotingen. De gegevens komen van Waar Staat Je Gemeente (WSJG), peildatum september 2023.

De opbouw van door de raad vastgestelde programmabegroting is leidend. De effectindicatoren opgenomen in de programma's zijn specifiek op Zoetermeerse maat gesneden meetfactoren. Deze meetfactoren zijn gekoppeld aan vastgestelde doelen, zodat er een duidelijke samenhang is tussen effecten, doelen en budgetten.

We volgen ook de regelgeving van het BBV en nemen dus de landelijk verplichte (beleids)indicatoren op in de programmabegroting via een link in deze bijlage. De gemeente Zoetermeer kan worden vergeleken met de andere gemeenten. Zie ook de website WSJG: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/home>

Bij de vergelijking van indicatoren met andere gemeenten past een aantal kanttekeningen:

- Er zijn verschillen in uitgangspositie van gemeenten (vergelijk de hoge uitgaven van Zoetermeer voor jeugdzorg) en verschillen in beleid
- De gegevens uit het dashboard zijn uiteenlopend van aard (appels en peren): er zijn input-, prestatie- en effectindicatoren, alsmede kerncijfers over aantallen inwoners en huishoudens
- Er bestaan verschillen in peiljaren.

De verplichte indicatoren van de overhead zijn niet vermeld op de website WSJG. De overheadindicatoren komen voort uit de Zoetermeerse administratie.

Indicatoren Overhead	Peiljaar	Zoetermeer	Grootteklasse 100.000 – 300.000	Bron
Formatie: fte per 1.000 inwoners	2024	9,8	Gegevens niet bekend (g.n.b.)	Eigen gegevens formatieplan peildatum 2024-09
Bezetting: fte per 1.000 inwoners	2024	9,6	g.n.b.	Eigen gegevens peildatum 2024-09
Apparaatskosten: kosten per inwoner	2024	€ 1.206	g.n.b.	Eigen begroting PB2025
Externe inhuur: kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2024	19%	g.n.b.	Eigen begroting prognose 2eTB 2024
Overhead: % van totale lasten	2024	11,3%	g.n.b.	Eigen begroting PB2025

Bijlage 9 Afkortingen en begrippen

Afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
ACM	Autoriteit Consument en Markt
AG	Arbeidsongeschikt
AOW	Algemene Ouderdomswet
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AVA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
AVOI	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BARRO	Besluit Algemene Regels Ruimtelijke Ordening
BB	De Binnenbaan
BBOOR	Besluit bestuurlijke boete overlast in de openbare ruimte
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BDU	Brede Doeluitkering
BIBOB	Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur
BKOR	Beeldende Kunst Openbare Ruimte
BLEIZO	Bleiswijk - Zoetermeer
BLVC	Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid, Communicatie
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BPH	Businesspark Haaglanden
BRC	Brede Regeling Combinatiefunctionarissen
BRP	Basisregistratie Personen
BTW	Belasting over Toegevoegde Waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BV	Besloten Vennootschap
B&W	Burgemeester en Wethouders
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CJIB	Centraal Justitieel Incassobureau
CIV	Centrum voor Innovatief Vakmanschap
CKC	Centrum voor Kunst en Cultuur
CMS	Client Management System
COVID	Coronavirus Disease
CPB	Centraal Planbureau
CV	Centrale Verwarming

CV	Commanditaire Vennootschap
CV	Curriculum Vitae
CVW	Centrum Veilig Wonen
DHW	Drank- en Horecawet
DI	Duurzame Inzetbaarheid
DIF	Dutch Innovation Factory
DIP	Dutch Innovation Park
DPIA	Dataprotection Impact Assessment
DSO	Digitale Stelsel Omgevingswet
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EMU	Economische en Monetaire Unie
FG	Functionaris Gegevensbescherming
FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
FINDO	Financiële Informatie Decentrale Overheden
FTE	Full Time Equivalent (formatieplaats(en))
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
GDO	Gemeenten voor Duurzame Ontwikkelingen
GFT	Groente-, Fruit-, en Tuinafval
GGD	Gemeentelijke Geneeskundige Dienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GJ	Gigajoule
GR	Gemeenschappelijke regeling
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan
GS	Gedeputeerde Staten
GSL	Groen, Spelen, Leren
GWh	Gigawatt uur
GWU	Geregistreerde Werkzoekenden bij het UWV
HBO	Hoger Beroepsonderwijs
HHS	Haagse Hogeschool
HO	Huishoudelijke Ondersteuning
HR	Human Resource

HSL	Hogesnelheidslijn
ICT	Informatie- en Communicatie Technologie
IDO	Informatiepunt Digitale Overheid
IDU	In-, Door- en Uitstroom
IKC	Integraal Kindcentrum
IKK	Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang
IPO	Interprovinciaal Overleg
IPTA	Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid
IT	Informatietechnologie
ITS	Internationaal ToegankelijkheidsSymbool
IZA	Integraal Zorgakkoord
JGZ	Jeugd Gezondheidszorg
J&V	Ministerie van Justitie en Veiligheid
KDC	Kinderdagcentrum / Kinderdienstencentrum
KPI	Key Performance Indicator
LLO	Leven Lang Ontwikkelen
LLZ	Langeland ziekenhuis
LNV	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
LTA	Landelijk Transitiearrangement
LTF	Lange Termijn Financiering
MAP	Module Arbeidsmarkt en Participatie
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MER	Milieu Effect Rapportage
MJOP	Meerjaren Onderhoud Planning
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
MPG	Meerjarenperspectief Grondbeleid
MRDH	Metropoolregio Rotterdam Den Haag
MW	Megawatt
NAR	Nationaal Adviesbureau voor Risicomanagement
NCW	Netto Contante Waarde
NIS2	Network and Information Security 2
NOM	Nul op de Meter

NPO	Nationaal Programma Onderwijs
NV	Naamloze Vennootschap
NWW	Niet Werkende Werkzoekenden
OAD	Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OCO	Onafhankelijke Cliëntondersteuning
ODH	Omgevingsdienst Haaglanden
OKE	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
OPOZ	Openbaar Primair Onderwijs Zoetermeer
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerendezaakbelasting
P1, P2 et cetera	Programma 1, Programma 2 et cetera
PB	Programmabegroting
P&C	Planning & Control
PBD	Plastic, Blik, Drankenkartons
PFAS	Poly- en Perfluoralkylstoffen
PO	Primair Onderwijs
PW	Participatiewet
Q1 / Q2 / Q3 / Q4	1e, 2e, 3e, 4e Kwartaal
RES	Regionale Energiestrategie
RI&E	Risico-inventarisatie en -evaluatie
RIEC	Regionaal Informatie- en Expertisecentrum
RIF	Reserve Investeringsfonds 2030
RIO	Re-integratie officier
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdige schoolverlaters
ROB	Raad voor het Openbaar Bestuur
RSIV	Regionaal Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid
RSZ	Ruimtelijke Strategie Zoetermeer
SBO	Speciaal Basisonderwijs
SHV	Schuldhelpverlening
SO	Speciaal Onderwijs
SPUK	Specifieke Uitkering
SVIR	Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

SW	Sociale Werkvoorziening
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VGB	Vastgoedbedrijf
VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VPB	Vennootschapsbelasting
VRH	Veiligheidsregio Haaglanden
VSV	Voortijdig Schoolverlaten
VT	Veilig Thuis
VTA	Vorbereiding, Toezicht en Administratie
VTH	Veilig Thuis Haaglanden
VTH	Vergunningsverlening, Toezicht en Handhaving
VVE	Vereniging van Eigenaren
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WAJONG	Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening Jonggehandicapten
WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
WAS	Warenwetbesluit Attracties en Speeltoestellen
WAS	Wijk en Agent Samen
WAZ	Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs
WEC	Wet op de Expertisecentra
WGA	Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten
WGS	Wet Gemeentelijke Schuldhelpverlening
WKKP	Wet Kinderopvang en Kwaliteitseisen Peuterspeelzalen
WM	Wet Milieubeheer
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOO	Wet Open Overheid
WOT	Wet op het Onderwijstoezicht
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WPG	Wet Publieke Gezondheid
WPO	Wet op het Primair Onderwijs
WRO	Wet op de Ruimtelijke Ordening
WSJG	Waar Staat je Gemeente

WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WVO	Wet op het Voortgezet Onderwijs
WW	Werkloosheidswet
WWB	Wet Werk en Bijstand
Z 2040	Omgevingsvisie Zoetermeer 2040
ZIN	Zorg in Natura
ZOJA	Zoetermeer's Onderwijsjeugdhulparrangement
ZORO	Zoetermeer Rotterdam
ZVK	Zorg- en Veiligheidskamer Zoetermeer

Begrippenlijst

Accres	Jaarlijkse groei van de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds, gekoppeld aan de groei van de netto gecorrigeerde Rijksuitgaven. Stijgen de Rijksuitgaven dan stijgt ook de omvang van het Gemeentefonds en andersom.
Afschrijving	Jaarlijkse afboeking van een deel van de boekwaarde van een geactiveerd goed. De afschrijving wordt geacht waardevermindering van het actief tot uitdrukking te brengen. De afschrijving wordt ten laste gebracht van de raming van baten en lasten.
Algemene reserves	Deel van het eigen vermogen dat dienst doet als weerstandsvermogen en als buffer voor calamiteiten.
Algemene uitkering	Uitkering uit het Gemeentefonds, aan alle gemeenten op basis van algemene verdeelmaatstaven, vastgelegd in de Financiële verhoudingswet, met het karakter van algemene, vrij te besteden middelen.
Baten	De aanduiding in het BBV voor de opbrengsten/inkomsten van de gemeente.
Begroting	Jaarlijkse verwachtingen op het gebied van beleid (programmaplan en paragrafen) en financiën (overzicht van baten en lasten met toelichting en uiteenzetting van de financiële positie met toelichting).
Bestemmingsreserves	Reserves waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.
Budgettair neutraal	Een maatregel die de begroting van baten en lasten per saldo niet beïnvloedt.
Collegeprogramma	Dit zijn de hoofdlijnen van het beleid voor een betreffende collegeperiode.
Contractloonstijging	Stijging van het inkomen per werknemer als gevolg van een afgesloten collectieve arbeidsovereenkomst (CAO).
Dekkingspercentage	Bepaalde gemeentelijke lasten kunnen aan de inwoners worden doorberekend (bijvoorbeeld de kosten van de riolering en reiniging). De mate waarin dit gebeurt wordt tot uitdrukking gebracht door het dekkingspercentage. Bij een volledige doorberekening is er sprake van een dekkingspercentage van 100%.
Doelmatigheid	Verhouding tussen ingezette middelen (kosten) en gerealiseerde doelen (opbrengsten).
Financiering	De wijze waarop de gemeente in de behoefte aan geld en kapitaal voorziet: het geldbeheer. Uitgaven en inkomsten gaan niet altijd gelijk op en voor investeringen wordt in principe geld geleend. Daardoor kunnen overschotten of tekorten ontstaan. Op de geld- (kort geld) en kapitaalmarkt (lang geld) wordt dit glad gestreken.
Gemeentefonds	Het landelijke begrotingsfonds onder ministerieel beheer waarin een deel van de opbrengst van de meeste Rijksbelastingen wordt gestort. Uit dit fonds worden jaarlijks (algemene) uitkeringen gedaan aan de gemeenten ter dekking van een deel van hun uitgaven. Deze gelden zijn doorgaans vrij besteedbaar.
Incidenteel	Eenmalig, dat wil zeggen niet jaarlijks terugkerende lasten en baten.
Integratie-uitkeringen	Uitkering uit het Gemeentefonds van tijdelijk aard ter overbrugging van een gefaseerde overheveling van specifieke Rijksuitkeringen naar de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds.
Investering met economisch nut	Betreft een aanschaf van een bedrijfsmiddel waarvoor op de markt een prijs te krijgen is.
Investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	Betreft een aanschaf van een bedrijfsmiddel waarvoor op de markt geen prijs te krijgen is.
Jaarstukken	Jaarlijkse realisatie op het gebied van beleid (in het jaarverslag met een programmaverantwoording en de paragrafen) en financiën (in de jaarrekening met een programmarekening met toelichting en de balans met toelichting).
Kapitaallasten	Kapitaallasten bestaan uit de componenten afschrijving en rentekosten. Het zijn exploitatiekosten van activa. De rentekosten ontstaan omdat beslag op vermogen wordt gelegd. Door de dalende boekwaarde vanwege jaarlijkse afschrijving nemen de rentekosten in de loop van de jaren af.
Kasgeldlimiet	Deel van het financieringstekort dat maximaal tegen kort geld mag worden geleend. Is het financieringstekort hoger dan de kasgeldlimiet dan moet dat via lang geld worden gefinancierd.
Kengetal	Een absoluut getal of een verhoudingsgetal dat is uitgedrukt in fysieke- of in geldeenheden en dat de toestand van of de ontwikkeling op een beleidsterrein in beeld brengt.
Kerngegevens	Opsomming van relevante gegevens met het doel in één oogopslag een indruk te geven waar het in het desbetreffende werkterrein om gaat.
Kort geld	Gelden die worden geleend op de geldmarkt.
Lang geld	Gelden die worden geleend op de kapitaalmarkt.
Leges	Betaling voor een gemeentelijk goed of een dienst op een publiekrechtelijke grondslag (bijvoorbeeld leges voor paspoorten, leges voor rijbewijzen). Leges mogen kostendekkend zijn.
Liquiditeitsplanning	Een liquiditeitsplanning geeft inzicht in tijdstip, omvang en periode waarvoor financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken. Door een tijdig inzicht in het toekomstig liquiditeitsverloop wordt voorkomen dat dure ad-hoc maatregelen moeten worden genomen.

Missie	Bestaansrecht (boodschap) van de organisatie, gezien vanuit de maatschappelijke functie die zij vervult.
Nominale compensatie	De aanpassingen van de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds ter compensatie van loon- en prijsontwikkelingen.
Onderuitputting	Onderbesteding van budgetten in enig jaar.
Open-einde-regelingen	Regeling op grond waarvan derden buiten de overheid recht hebben op geldelijke bijdrage van de overheid of de sociale fondsen ongeacht of deze overheid / fondsen voldoende budget daarvoor hebben. Deze derden moeten voldoen aan in de regeling vastgelegde voorwaarden. Anders dan door het aanpassen van deze voorwaarden kan de overheid het beroep op een openeinderegeling niet beheersen.
Perspectiefnota	Nota van het college aan de raad, die in het voorjaar verschijnt en tijdens het zogenoemde voorjaarsdebat wordt besproken. Hierin worden de uitgangspunten voor het beleid voor de komende jaren voorgelegd. Daarvan afgeleid worden centrale thema's voor het volgende jaar aangegeven.
Precariobelasting	Belasting voor het gebruiken van openbare grond of water. De belasting kan worden geheven van degenen die voorwerpen onder, op of boven openbare gemeentegrond of water hebben of van degene voor wie dit gebeurt.
Stelpost	Een begrotingspost waarop bedragen worden geraamd die nog niet specifiek benoemd kunnen worden of nog te verdelen zijn.
Treasury	De treasury is het geheel van activiteiten in verband met de financiering.
Treasurystatuut	Hierin worden de uitgangspunten, doelstellingen, beleidsmatige en organisatorische kaders voor de treasuryfunctie vastgelegd. Tevens worden regels opgenomen over de inhoud, vorm en periodiciteit van de verantwoordingsinformatie van de ambtelijke organisatie aan het college. In het treasurystatuut worden ook regels opgenomen over de treasuryparagraaf.
Tussenbericht	Tussentijdse informatie van het college aan de raad over de realisatie van de begroting van het lopende boekjaar.
Voorziening	Bedrag gereserveerd voor toekomstige uitgaven waarvan de aard en in mindere mate de omvang bekend zijn of om fluctuaties in (exploitatie) kosten op te vangen. Voorzieningen vormen geen deel van het eigen vermogen maar kunnen wel als eigen financieringsmiddelen dienen.

Bijlage 10 Verbonden partijen

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Doel	Het doel/beleid van de gemeente is het gemeentelijke belang, samen met de andere aandeelhouders vanuit het publiek domein als bezitter van de BNG, handhaven.
Beleid	De gemeente ziet het aandelenbezit in de BNG als een duurzame belegging.
Financiële effecten (gemeente)	Het dividend 2023, in 2024 vastgesteld en ten gunste van het boekjaar 2024 gebracht, bedraagt € 7.600, per aandeel € 2,16 (2023 € 8.800, per aandeel € 2,50).
Risico	De politieke, economische en monetaire ontwikkelingen. BNG heeft als rating driemaal AAA.
Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente heeft 3.510 aandelen (nominaal à € 2,50, totaal € 8.775). Dit is een belang van 0,0063%.
Bijdrage aan doelstelling programma	Het dividend is een algemeen dekkingsmiddel.
Relatie met programma	Programma OAD.
Beleidsvoornemens / beleidskader	De gemeente heeft geen specifieke beleidsvoornemens.
Vestigingsplaats	Den Haag.

Doel / openbaar belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Beleid /voortgang	Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2023: 4.615, waarvan € 4.306 mln. van aandeelhouders Per eind 2023: € 4.721, waarvan € 4.412 mln. van aandeelhouders
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2023: € 107.459 mln. Per eind 2023: € 110.819 mln.
Resultaat verbonden partij	De nettowinst 2023 voor aandeelhouders bedraagt € 240 mln. (2022: € 279 mln.). Hiervan wordt 50,0% uitgekeerd als dividend (€ 2,16 per aandeel, in 2022 50%: € 2,50).

Stedin

Doel	Het aandelenbezit in Stedin betreft een duurzame belegging.
Beleid	De gemeente ziet het aandelenbezit in Stedin in de gewone aandelen als een duurzame (langjarige) belegging. De deelname in de cumulatief preferente aandelen ondersteunen Stedin in haar financieringsbehoefte in het kader van de energietransitie. De gemeente heeft geen prestatiedoelstellingen.
Financiële effecten (gemeente)	<i>Gewone aandelen</i> Het nettoresultaat van Stedin in 2023 bedraagt € 170 mln. (2022: € 44 mln.). Hiervan komt € 164 mln. ter beschikking voor de aandeelhouders (2022: € 38 mln.), waarvan € 6,0 mln. is gereserveerd voor de cumprefs (zie volgende alinea). Het berekenen van het dividend is een gestaffelde berekening (zie Beleid /voortgang, alinea Nieuw dividendbeleid). Het dividend

komt uit op € 1,0 miljoen (2022: € 294.000) ten gunste van de jaarrekening 2024.
Omdat voor de komende jaren een hoger dividend wordt verwacht is in de begroting het dividend (gewone aandelen) verhoogd naar € 1,0 miljoen.

Cumprefs (cumulatief preferente aandelen)

Op de cumprefs wordt 3% rendement uitgekeerd, een vast rendement van € 267.000.

Te begroten dividend

De benodigde investeringen voor de Energietransitie omvatten aanzienlijke bedragen, waardoor de financieringsbehoefte de komende jaren sterk toeneemt. Tot voor kort mochten deze investeringen niet meegenomen worden in de tarieven. De ACM (Autoriteit Consument & Markt) heeft nu besloten dat dat wel mag waardoor Stedin de tarieven heeft kunnen verhogen en daarmee de winstgevendheid (vooral nodig voor het versterken van het eigen vermogen en daarmee de benodigde investeringen te kunnen financieren). Op basis daarvan is het dividend voor gewone aandelen in de begroting verhoogd naar € 1,0 miljoen.

Risico

Voor de energietransitie en beheer en onderhoud heeft Stedin berekend dat de komende jaren € 8 miljard moet worden geïnvesteerd. Omdat de doelstellingen voor de energietransitie de laatste jaren steeds ambitieuzer worden, de snelheid van de energietransitie toeneemt en het verzorgingsgebied (aantal klanten) snel groeit dan gedacht, wordt verwacht dat de investeringen verder zullen oplopen. De omstandigheden om deze investeringen mogelijk te maken zijn uitdagend. Ontwikkelingen die het uitvoeren van deze ontwikkelingen moeilijk maken zijn onder andere: Personeelstekorten, ruimtevraag investeringen, de steeds grotere complexiteit van het verkrijgen van vergunningen, de versnelling van de energietransitie, de groei van het verzorgingsgebied, verkrijgen materiaal, stikstofproblematiek. Dit leidt tot problemen met de levering van energie waardoor er steeds meer congestiegebieden (locaties waar het energienetwerk al maximaal wordt benut en nieuwe klanten niet meer aangesloten kunnen worden totdat de capaciteit van het netwerk vergroot is) in het verzorgingsgebied van Stedin ontstaan. Vooralsnog kent Zoetermeer nog geen congestiegebieden maar buurgemeenten kennen dit al wel.

Tennet heeft haar tarieven de laatste jaren aanzienlijk verhoogd en verdere verhogingen zijn te verwachten wat rechtstreeks gevolgen voor de tarieven Stedin.

Stedin heeft als een rating van A-.

Financieel en bestuurlijk belang

De gemeente bezit 116.280 aandelen (een belang van 2,05%) en 18.518 cumulatief preferente aandelen (4,45%).

Bijdrage aan doelstelling programma

Het aandelenbezit Stedin betreft een duurzame belegging.
De deelname in de cumulatief preferente aandelen ondersteunen Stedin in haar financieringsbehoefte in kader van de

	<p>energietransitie. De aandelen Stedin kunnen alleen vervreemd worden door een aan/verkoop aan overheidsinstellingen.</p>
Relatie met programma	<p>Programma OAD. Programma 3: Leefbaarheid, duurzaam en groen.</p>
Beleidsvoornemens / beleidskader	<p>De aandelen Stedin kunnen alleen vervreemd worden door een aan/verkoop aan overheidsinstellingen.</p>
Vestigingsplaats	<p>Rotterdam.</p>
Doel / openbaar belang	<p>Missie: Samen werk maken van een leefwereld vol nieuwe energie. Visie: De energietransitie mogelijk maken door het sneller bouwen., optimaal benutten en goed beheren van de netten.</p>
	<p><u>Beter netbeheer</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Betrouwbare netten: zodat levering van energie op hoog niveau verzekerd blijft. • Betaalbare en efficiënte dienstverlening: zodat de energie-infrastructuur zo betaalbaar mogelijk blijft. • Hoge kwaliteit van producten en diensten: zodat klanten en stakeholders goed worden bediend. <p><u>De energietransitie mogelijk maken</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Toekomstbestendige netten: onze netten geschikt maken en houden tijdens de energietransitie. • Beschikbare netinformatie: om stakeholders (marktpartijen, gemeenten) te faciliteren. • Versnellen door samenwerking: alleen door samen te werken is de energietransitie te realiseren. <p><u>Duurzame bedrijfsvoering</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Veilige werkomstandigheden: veiligheid waarborgen voor medewerkers en de omgeving. • Vakbekwame medewerkers nu en straks: onszelf ervan verzekeren dat we over de juiste vaardigheden beschikken. • Financieel gezond: voldoen aan onze ratio's en rendementdoelstellingen. Positieve milieu-impact: onze eigen bedrijfsvoering verduurzamen conform de One Planet Thinking gedachte.
Beleid /voortgang	

Nieuwe aandeelhouders

Stedin heeft de afgelopen jaren een aantal trajecten opgezet om het eigen vermogen te versterken. In 2021 hebben de aandeelhouders het eigen vermogen met € 200 miljoen versterkt. Hiervoor zijn cumprefs (zie Financiële effecten (gemeente)) uitgegeven. Eind 2023 is het Rijk ingestapt als aandeelhouder voor € 500 miljoen en in 2024 zijn 23 nieuwe aandeelhouders (de provincies Utrecht en Zeeland en 9 Utrechtse en 12 Zeeuwse gemeenten) ingestapt voor € 35 miljoen. Als in de toekomst weer behoefte is aan het versterken van het eigen vermogen dan zal er een beroep worden gedaan op het rijk. Door de toetreding van nieuwe aandeelhouders is het aandelenbezit van Zoetermeer gezakt van 2,34% naar 2,05%. Door de toetreding van het rijk als aandeelhouder is de rating A- (zie risico) behouden.

Nieuw dividendbeleid

Er zijn vier zaken die invloed hebben op het dividend(beleid):

- Met het instappen van het rijk als aandeelhouder is het dividendbeleid gewijzigd. Tot 2023 was het dividend 50% van de winst. Vanaf 2023 wordt het dividend gestaffeld berekend en wordt voor de winst tot € 20 miljoen 90% , vanaf € 20 miljoen tot € 100 miljoen 30% en vanaf € 100 miljoen 18% dividend uitgekeerd.
- Stedin is daarnaast overgestapt naar een andere waardering van haar bezit waardoor de winst op jaarbasis hoger uitvalt.
- Er zijn nu meer aandeelhouders dus het dividend moet met meer aandeelhouders gedeeld worden.
- De winstverwachtingen voor de komende jaren zijn sterk verbeterd.

Dit betekent dat een aanzienlijk hoger dividend wordt verwacht maar door de gestaffelde berekening wordt ruim minder dan 50% dividend uitgekeerd.

Nieuwe governance

Ook de governance is gewijzigd. Met name de inspraak op lange termijn financiering is voor de aandeelhouders versterkt, het rijk heeft daarnaast ook nog een aantal specifieke rechten verkregen op het gebied van financiering.

Eigen vermogen
verbonden partij

Per begin 2022: € 3.270 mln., waarvan van aandeelhouders € 2.764 mln.
Per eind 2022: € 3.342 mln., waarvan van aandeelhouders € 2.836 mln.

Vreemd vermogen
verbonden partij

Per begin 2022: € 4.912 mln.
Per eind 2022: € 5.275 mln.

Resultaat
verbonden partij

De nettowinst 2022 voor aandeelhouders bedraagt € 37,1 mln. (2021: € 4 mln.), waarvan € 6 mln. is gereserveerd voor de cumprefs (2021 € 3,1 mln.). Over deze € 31,1 mln. is 50% uitgekeerd als dividend 2022, € 3,13 per aandeel (2020: € 0,11). De cumprefs geven vanaf een vast rendement van € 267.000.

Dunea

Doel Het gemeentelijk belang, samen met de andere aandeelhouders vanuit het publiek domein als bezitter van Dunea, handhaven.

Beleid Het aandelenbezit Dunea betreft een duurzame belegging.

Financiële effecten (gemeente) Conform de statuten keert Dunea geen winst of dividend uit aan de aandeelhouders.

Een grote uitdaging voor Dunea is het verhogen van de productie. Het aantal klanten (voornamelijk huishoudens) van Dunea groeit meer en sneller dan tot nu toe verwacht. Ook is de verwachting dat het watergebruik per persoon de komende jaren stijgt. Dit betekent dat geplande projecten en daarmee de investeringen naar voren moeten worden gehaald. Bijkomend probleem is dat een aantal systemen toe is aan groot onderhoud en dat dat tijdelijk ten koste gaat van de productie. Hierbij komt kijken dat het steeds tijdrovender wordt om alle benodigde procedures (met name rond natuurvergunningen) te volgen voordat nieuwe investeringen en groot onderhoud kunnen worden uitgevoerd.

Ook vraagt de kwaliteit van drinkwater als gevolg van toename in regelgeving op gebied van PFAS, de vervuiling van rivierwater en het onderhoud van het duingebied meer investeringen en beheer.

Deze ontwikkelingen leiden tot hogere investeringen en exploitatiekosten en hebben ook gevolg voor de tarieven van het drinkwater. Met name de kosten voor energie en arbeidskosten stijgen hard. Het tarief voor een gemiddeld twee-persoonshuishouding is in 2024 gestegen van € 179 naar € 194, de komende jaren zullen de tarieven verder stijgen.

Risico

Het beleid van Dunea is een reserve overcapaciteit water van 10% met een minimum van 5%. De reserve overcapaciteit is echter lager dan 5% en dreigt op kortere termijn richting 0% te gaan. Er moeten zich dan geen extreme situaties voordoen waardoor de gevraagde capaciteit niet gerealiseerd kan worden. Wanneer dit onverhoopt toch plaatsvindt, dan treedt het (landelijk vastgelegde) noodplan inwerking van het afsluiten van vooraf vastgelegde activiteiten/bedrijven. Huishoudens blijven daarbij voorzien van drinkwater, maar in het uiterste geval zal de waterdruk verlaagd kunnen worden.

Het belangrijkste probleem is vooral het tijdig verkrijgen van vergunningen voor projecten om de productie te verhogen.

Er is een discussie over de levering aan grootverbruikers (niet huishoudelijk gebruik). Mogelijk vervalt de zorgplicht voor drinkwaterbedrijven aan de grootverbruikers. Mogelijk betekent dit dat grootverbruikers andere bronnen/leveranciers voor water gaan zoeken. Dit betekent mogelijk meer concurrentie op het gebruik van grondwater. De drinkwaterbedrijven zijn bang voor wild west-taferelen en verwatering van de controle op het grondwater.

Financieel en bestuurlijk belang	<p>Vastgelegd is dat de verdeling van de aandelen Dunea naar rato van het inwonertal van de aandeelhoudende gemeenten is: periodiek vindt herverdeling van het geplaatste aandelenkapitaal plaats om niet. November 2023 is in de aandeelhoudersvergadering een nieuwe verdeling vastgesteld. De gemeente bezit 373.309 (9,33%) aandelen à € 5 nominaal.</p> <p>Vanaf 2022 is het precario op ondergrondse leidingen (wettelijk) afgeschaft.</p>
Bijdrage aan doelstelling programma	Er zijn geen specifieke beleidsvoornemens.
Relatie met programma	Programma 3: Leefbaarheid, duurzaam en groen. Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen.
Beleidsvoornemens / beleidskader	Dunea zet in om de betrouwbaarheid van haar leveringsplicht robuuster vorm te geven door te investeren in de multi-bronnen strategie, het vergroten van de strategische zoetwatervoorraad in de duinen en het optimaliseren van het huidige systeem.
Vestigingsplaats	Zoetermeer.
Doel / openbaar belang	<p>Onze klanten kunnen elke dag rekenen op natuurlijk, goed drinkwater en op rust en ruimte in de Randstad. Dunea zorgt voor duin & water.</p> <p>Water en duinen dragen bij aan een goed leven. In een veranderende wereld werkt Dunea aan haar toekomstbestendigheid. Dat doen we samen met anderen. Luisterend naar onze omgeving, komen we op voor de belangen van onze klanten en verbeteren we onze dienstverlening continu.</p>
Beleid /voortgang	<p>Op langere termijn willen we een gezond en groeiend bedrijf zijn dat midden in de maatschappij staat. De strategie Koers 2020 focust daarom op vier accenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • We zijn er voor onze klanten: onderscheidend in dienstverlening en kwaliteit. • We zijn duinbeheerder van wereldklasse. • We strijden voor het drinkwaterbelang van de Lek en de Maas. • We zijn beter voorbereid op de toekomst door verbreding producten & diensten. <p>Dunea is/wordt, vanwege haar kennis en leidingennetwerk, steeds meer betrokken/ingeschakeld bij projecten die een bijdrage leveren aan de energietransitie. De betrokkenheid van Dunea is van belang om bij de voorbereiding en/of realisatie van projecten waarbij gebruik wordt gemaakt van de fysieke ondergrond, de belangen van de watertaken in een zo vroeg mogelijk stadium te</p>

	<p>onderkennen.</p> <p>Vanwege de bepalingen in de Waterwet en de eisen van de toezichthouder heeft Dunea voor haar inzet bij projecten op gebied van de energietransitie een dochter BV opgericht. Op die manier kunnen de taken van de dochter juridisch en financieel worden onderscheiden van taken die vallen onder de uitvoering van de Waterwet. Daarnaast heeft het ruimere taakgebied van Dunea geleid tot een aanpassing van de statuten met betrekking tot het doel van Dunea en de bepalingen rond governance.</p>
Eigen vermogen verbonden partij	<p>Per begin 2023: € 251,6 mln.</p> <p>Per eind 2022 € 258,5 mln.</p>
Vreemd vermogen verbonden partij	<p>Per begin 2022: € 365,2 mln.</p> <p>Per eind 2022: € 381,8 mln.</p>
Resultaat verbonden partij	<p>De nettowinst 2022 bedraagt € 6,9 mln. (2022: € 6,3 mln.).</p>

GR Gemeentelijke Gezondheidsdienst en Veilig Thuis Haaglanden

Doel van de Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst en Veilig Thuis Haaglanden (hierna: GR GGD en VT Haaglanden) is:

1. Het bevorderen, beschermen en bewaken van de publieke gezondheid.
2. Het voorkomen van en de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling

Doel

De Wet publieke gezondheid verplicht gemeenten gezamenlijk een GGD in te stellen en in stand te houden. De Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet bieden de wettelijke grondslag voor een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, dat op grond van de GR de uitvoeringsorganisatie Veilig Thuis wordt genoemd. De GR GGD en VT Haaglanden is de voortzetting van de GR GGD Haaglanden en is per 1 januari 2018 aangegaan door de gemeenten Den Haag, Delft, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.

Beleid

Het takenpakket van de GR GGD VT Haaglanden bestaat uit het basispakket GGD, het pluspakket GGD en het pakket VT. Het Algemeen Bestuur (AB) van de GR GGD en VT Haaglanden stelt het uitvoeringsniveau van de takenpakketten vast. De uitvoeringsorganisaties GGD en VT Haaglanden van de gemeente Den Haag voeren de taken uit. Om de relatie opdrachtgever

en opdrachtnemer invulling te geven en te versterken zijn afspraken en voorwaarden over de uitvoering vastgelegd in een raamovereenkomst en een dienstverleningshandvest tussen de GR (het openbaar lichaam) en de gemeente Den Haag. De uitwerking van het uitvoeringsniveau van de takenpakketten is vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst.

Tot het basispakket GGD behoren de taken die de GGD wettelijk verplicht uitvoert. Tot het pluspakket GGD behoren met name de lijkschouw, de reizigersadviesing en –vaccinatie en de gemeenschappelijke taken inzake de inspectie van seksinrichtingen. Tot het pakket VT behoren de instandhouding van een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling en taken als voorlichting, coördinatie huisverbod en het verstrekken van informatie en advies.

De deelnemende gemeenten kunnen desgewenst ook kiezen voor een lokaal pakket. Dit valt buiten de scope van de GR GGD en VT Haaglanden. De afspraken over de lokale taken worden vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst tussen de gemeente Den Haag en de betreffende regiogemeente. De lokale taken worden uitgevoerd door de betreffende uitvoeringsorganisatie GGD of VT van de gemeente Den Haag.

De kosten voor de taken uit het basispakket GGD worden in rekening gebracht op basis van het inwonertal (inwonerbijdrage). Een uitzondering hierop betreft de taak Toezicht kinderopvang. Die wordt bekostigd op basis van een tarief per eenheid. Dat geldt ook voor de taken uit het pluspakket GGD. Voor het pakket VT is in de begroting een onderscheid gemaakt tussen een Wmo-deel en een jeugddeel. Het Wmo-deel komt voor rekening van de centrumgemeenten Delft en Den Haag. Bij het jeugddeel zijn de variabele lasten verdeeld op basis van o.a. het aantal meldingen en adviezen. Daarnaast worden de vaste lasten verdeeld op basis van een inwonerbijdrage.

Financiële effecten
(gemeente)

De bijdrage van Zoetermeer aan de GGD voor 2025 is totaal € 1.704.000 (excl. BTW), waarvan € 1.626.000 voor het basispakket en € 79.000 voor het pluspakket. De bijdrage Veilig Thuis voor Zoetermeer is voor 2025 vastgesteld op € 1.411.000 (excl. BTW). De bijdrage voor de GR-ondersteuning bedraagt € 53.000 (excl. BTW). De totale bijdrage 2025 aan de GR GGD en VT Haaglanden bedraagt daarmee € 3.168.000.

Risico

In de GR is bepaald dat financiële tekorten van de uitvoeringsorganisaties GGD en VT Haaglanden, die niet worden gedekt door voorzieningen daaromtrent in de dienstverleningsovereenkomst, niet ten laste van het openbaar lichaam komen. Kosten in verband met veranderingen in taken of eisen aan de GR als gevolg van wetswijzigingen, calamiteiten e.d. zijn – voor zover deze niet binnen bepaalde bandbreedtes vallen – voor rekening van het openbaar lichaam. Eventuele additionele kosten worden ten laste van het weerstandsvermogen van de GR gebracht en - als deze niet toereikend is - rechtstreeks in rekening gebracht bij de GR-deelnemers.

Financieel en
bestuurlijk belang

De wethouder Zorg vertegenwoordigt de gemeente in het Algemeen Bestuur (AB). Op grond van de GR kan het AB commissies van advies instellen, waaronder vaste bestuurlijke commissies, bestaande uit leden van colleges van B&W die deelnemen aan de regeling en Veilig Thuis en/of GGD in portefeuille hebben. In de vergadering van het AB van de GR GGD en VT Haaglanden op 9 juli 2018 heeft het AB besloten om vooralsnog geen Bestuurlijke Advies Commissie voor zowel GGD als VT Haaglanden in te stellen. Mocht daar behoefte aan zijn dan kan deze

	<p>door het AB worden ingesteld. Daarnaast is besloten om de ambtelijke vaste commissies van advies Veilig Thuis en GGD, bestaande uit beleidsambtenaren met Veilig Thuis en/of GGD in portefeuille, in stand te houden.</p>
Bijdrage aan doelstelling programma	<p>Van programma 2 Samen leven en ondersteunen zijn de volgende doelstellingen van belang: 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp 2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden.</p>
Relatie met programma	<p>Programma 2 Samen leven en ondersteunen.</p>
Vestigingsplaats	<p>Den Haag.</p>
Beleid /voortgang	<p><i>GGD</i> Voor 2025 richt de GGD zich op:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gelijke kansen op een goede gezondheid: Versterken kennisfunctie om gemeenten beter ondersteunen bij de benodigde transitie en zorg, sociaal domein en fysiek domein te verbinden, helpen transitie naar preventie versnellen door actieve rol in uitvoeringsplannen van Integraal Zorg Akkoord (IZA) en impact van IZA en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) in kaart brengen t.b.v. bijsturing, gezondheidsbevordering, toezicht kinderopvang, preventieve ouderengezondheidszorg en publieksinformatie. 2. Adviseur voor een gezonde leefomgeving, o.a. advies bij calamiteiten en incidenten, technische hygiënezorg en advies voor gezonde leefomgeving. 3. Regionale partner acute problemen publieke gezondheid: infectieziektebestrijding, vaccinaties en reizigersadvies, TBC bestrijding, bevordering seksuele gezondheid en crisisorganisatie. 4. Veilig vangnet waar dat ontbreekt, waaronder forensische geneeskunde en forensische medische expertise kindermishandeling. 5. Deskundige, proactieve organisatie m.b.t. epidemiologie, zorg gerelateerde taken en algemene (wettelijke) taken. <p><i>VTH</i> Voor 2025 ligt de nadruk bij Veilig Thuis op:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het doen van kwalitatief goede veiligheidsbeoordelingen naar aanleiding van meldingen. Bij een crisissituatie wordt direct gehandeld. 2. Bieden van advies aan omstanders en professionals over de aard of ernst van signalen en de stappen die zij kunnen zetten om situaties van huiselijk geweld of kindermishandeling te doorbreken en de veiligheid te herstellen. 3. Coördinatie van de functie Coördinatie huisverbod door het overzicht te bewaren, ondersteuning te bieden en te zorgen voor afstemming op hetgeen de hulpverlenende-, gemeentelijke- en strafrechtelijke partijen uitvoeren.

	<p>4. Voorlichting, kennisoverdracht onder meer door expertgroepen: Eer Gerelateerd Geweld (EGG), Licht Verstandelijke Bepierking (LVB), Complexe Scheiding, Ouderenmishandeling, Seksueel Geweld/Seksueel Misbruik en (ex-partner) Stalking. Een nieuwe expertgroep wordt opgestart rondom het thema Femicide.</p> <p>Deelname aan de proeftuin in de regio Haaglanden. De proeftuin is een van de elf proeftuinen in Nederland waarin het toekomstige Regionale Veiligheidsteam wordt beproefd. Deze nieuwe organisatie is onderdeel van de structuurwijziging in de jeugdbeschermingsketen aangekondigd in het landelijke Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.</p>
Eigen vermogen verbonden partij	<p>Het eigen vermogen per 31-12-2023 is € 2.432.000 positief. Dit eigen vermogen bestaat uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestemmingsreserve Veilig Thuis: Versterken lokale teams (€ 1.342.000) • Bestemmingsreserve GGD: Tijdelijke intensivering (€ 493.000) • Onverdeeld resultaat van de jaarrekening 2023 (€ 597.000).
Vreemd vermogen verbonden partij	Per eind 2023: € 1.054.000.
Resultaat verbonden partij	<p>Het resultaat 2023 van de GR GGD en VT Haaglanden is € 597.000 voordelig. Dit valt uiteen in een voordeel op programma GGD van € 0 (incl. overhead), een voordeel op het programma Veilig Thuis (VT) van € 326.000 (incl. overhead) en een voordeel op de GR-ondersteuning van € 271.000.</p> <p>Het voordeel op Veilig Thuis ontstaat door minder inzet op de taak meldingen en onderbenutting van het budget voor versterken lokale teams op het gebied van huiselijk geweld. Het voordeel op de GR-ondersteuning ontstaat doordat in de begroting geen rekening is gehouden met de renteopbrengsten en er door de uitvoeringsorganisatie lagere kosten zijn doorberekend dan verwacht.</p>
<h3>GR Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden</h3>	
Doel	<p>Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden is een bedrijfsvoeringsorganisatie die tot doel heeft het behartigen van de belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de uitvoering van inkooptaken voor de specialistische jeugdhulp. De bedrijfsvoeringsorganisatie is een samenwerkingsverband van de gemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.</p>
Beleid	<p>De samenwerking richt zich met name op het uitvoeren van de gezamenlijke inkoop en contractering, het op verzoek namens gemeenten optreden richting leveranciers om de voorwaarden en eisen, waaronder de overeenkomsten worden afgesloten te harmoniseren en het op verzoek van een individuele (of cluster van) gemeente(n) contracteren van leveranciers.</p>

Financiële effecten (gemeente)	De door het Servicebureau begrote uitgaven worden door de gemeenten gedragen overeenkomstig vastgelegde verdeelafspraken. De bijdrage voor Zoetermeer is voor 2025 geraamd op € 515.277 (excl. BTW). Eventuele resterende tekorten worden verdeeld naar evenredigheid van het aantal inwoners van iedere gemeente.
Risico	(Gedeeltelijk) Terugtrekende deelnemers is een risico voor de continuïteit van het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden.
Financieel en bestuurlijk belang	Het bestuur van het Servicebureau bestaat uit een voorzitter, plaatsvervangend voorzitter en twee leden. De directeur van het Servicebureau treedt op als secretaris van het bestuur. Financiële tekorten worden verdeeld naar evenredigheid van het aantal inwoners van iedere gemeente per 1 januari van het jaar voorafgaande aan het jaar waarop de begroting betrekking heeft.
Bijdrage aan doelstelling programma	Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden draagt bij aan doelstelling 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp.
Relatie met programma	Programma 2 Samen leven en ondersteunen.
Vestigingsplaats	Pijnacker-Nootdorp.
Beleid /voortgang	In de begroting voor 2025 zijn middelen opgenomen voor het uitvoeren van een evaluatie. Daarnaast levert de GR Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden een bijdrage aan de regionale aanpak kostenbeheersing.
Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 583.000.
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 4.139.000.
Resultaat verbonden partij	2023: € 461.000.

GR Veiligheidsregio Haaglanden

Doel	Doel van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Haaglanden (hierna: GR VRH) is: het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing, en geneeskundige hulpverlening.
Beleid	<p>De taken van de VRH staan benoemd in artikel 3 van de GR. Aan het Algemeen Bestuur worden de taken overgedragen zoals genoemd in artikel 10 van de Wet veiligheidsregio's;</p> <ol style="list-style-type: none">1. het inventariseren van risico's van branden, rampen en crises;2. het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald;3. het adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de taak, bedoeld in artikel 3, eerste lid (brandweezorg);4. het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing;5. het instellen en in stand houden van een brandweer;6. het instellen en in stand houden van een GHOR;7. het voorzien in de meldkamerfunctie;8. het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel;9. het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de onder d, e, f, en g genoemde taken.
Financiële effecten (gemeente)	De bijdrage voor 2025 is € 11,83 mln.
Risico	Het weerstandsvermogen van de VRH is voldoende na het toevoegen van een deel van het resultaat van 2023.
Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente Zoetermeer heeft zowel een financieel als bestuurlijk belang in de VRH. De vertegenwoordiger is de burgemeester (lid van het Algemeen - en Dagelijks Bestuur).
Bijdrage aan doelstelling programma	Versterken van de brandveiligheid en voorzien en beheersen van de gevolgen van een mogelijke ramp.

Relatie met programma	Programma 5 Veiligheid.
Beleidsvoornemens / beleidskader	De beleidsmatige ontwikkelingen binnen de VRH spelen zich af binnen de kolommen brandweer, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke crisisbeheersing en in het verlengde daarvan de multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing, alsook de gemeenschappelijke meldkamer.
Vestigingsplaats	Den Haag.
Doel / openbaar belang	In regionaal verband zetten de brandweer, de GHOR, de gemeenten en de politie zich samen in voor de veiligheid van iedereen die in Haaglanden woont, werkt of de regio bezoekt.
Beleid /voortgang	<p>De speerpunten waaraan Brandweer Haaglanden werkt zijn: verdichting, energietransitie en duurzame inzetbaarheid. Als basis voor de voorbereiding op de incidenten en crises die een multidisciplinair en veelal grootschalig optreden vergen, beschikt de VRH over een regionaal risicoprofiel, een beleidsplan Rampenbestrijding en Crisisbeheersing en een regionaal crisisplan.</p> <p>De GHOR richt zich met het thema 'verbreden van het netwerk' op het aansluiten bij bestaande en nieuwe netwerken, het vormen van nieuwe samenwerkingsverbanden en het verrichten van onderzoek naar dynamische samenwerkingsverbanden over (regio)grenzen heen.</p> <p>Bij de geneeskundige meldkamer krijgt het ambulance coördinatiecentrum vorm, evenals de samenwerking tussen de veiligheidsregio's Haaglanden en Hollands Midden in de gezamenlijke brandweermeldkamer.</p> <p>De evaluatie van de Wet Veiligheidsregio's heeft geleid tot een aantal aanbevelingen die ook de gemeentelijke crisisbeheersing raken. Waar nodig en mogelijk wordt de verbinding met de landelijke trajecten, het programma 'Versterking Crisisbeheersing en Brandweezorg' en het project 'Uniform kwaliteitsniveau Bevolkingszorg' gelegd.</p>
Eigen vermogen verbonden partij	Per eind 2023 € 6,865 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per eind 2023 € 118,03 mln.
Resultaat verbonden partij	Het gerealiseerde resultaat over het jaar 2023 bedraagt voordelig € 4,641 mln.

GR Omgevingsdienst Haaglanden

Doel	De gemeenschappelijke regeling is getroffen ter ondersteuning van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.
Beleid	Als principe geldt dat de deelnemers verantwoordelijk zijn voor het beleid. Beleidsvorming gebeurt aan de hand van landelijke kaders, landelijke regelgeving, aanwezige eigen beleidsruimte en gemeentelijke en provinciale bestuurlijke ambities. De uitvoering van deze beleidskaders wordt gelegd bij de ODH, voor zover het de uitvoering van over te dragen taken betreft. Bij het ontbreken van beleidsdocumenten volgt de ODH de voor die betreffende overheid geldende landelijke wet- en regelgeving en/of adviseert de opdrachtgevers om beleid op te stellen.
Financiële effecten (gemeente)	<p>De deelnemersbijdrage 2025 voor Zoetermeer bedraagt € 1.375.000.</p> <p>In 2016 is de begroting overgegaan naar een begroting op outputbasis. Met ingang van 2019 worden producten en diensten met de individuele deelnemers verrekend op basis van nacalculatie.</p>
Risico	Om goed zicht te houden op het niveau van taakuitvoering, de omvang van de taakuitvoering per deelnemer versus de door de deelnemer beschikbaar gestelde middelen, is drie jaar na aanvang van de ODH (in 2015) een evaluatie uitgevoerd. Eventuele risico's (bestuurlijk, financieel, uitvoering) zijn door de ODH in beeld gebracht.
Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente heeft zowel een financieel als bestuurlijk belang in de regeling. De deelnemers zijn samen eigenaar van de ODH en sturen deze samen aan. De vertegenwoordiger is met ingang van juli 2022 wethouder Weerwag (lid van het Algemeen Bestuur).
Bijdrage aan doelstelling programma	De ODH zorgt voor een zo eenduidig mogelijke taakuitvoering in het gehele gebied van Haaglanden, met maatwerkafspraken als het gaat om ambities en bestuurlijke keuzes van de individuele organisaties. De ODH zorgt er voor dat de taakuitvoering beduidend efficiënter gaat plaatsvinden dan de som van de huidige taakuitvoering in de situatie voorafgaand aan de start van de ODH.
Relatie met programma	Programma 5 Veiligheid (onderdeel toezicht en handhaving). Programma 6 Dienstverlening en Participatie (onderdeel vergunningverlening).
Beleidsvoornemens / beleidskader	De ODH is een samenwerkingsverband van de deelnemende gemeenten en de provincie Zuid-Holland o.b.v. de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (ingangsdatum 1 april 2013).

Vestigingsplaats	Den Haag.
Doel / openbaar belang	<p>Op grond van het beoogde profiel en de daarbij behorende kenmerken is aan de ODH een aantal concrete doelstellingen verbonden. Deze zijn als volgt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorgt er voor dat de taakuitvoering gaat voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen zoals die gelden voor robuustheid, onder voorwaarde dat zij daarvoor de opdracht en de financiële middelen krijgt. • Zorgt voor een goede afstemming/samenwerking met partijen. • Zorgt voor een zo eenduidig mogelijke taakuitvoering in het gehele gebied van Haaglanden, met maatwerkafspraken als het gaat om ambities en bestuurlijke keuzes van de individuele organisaties. • Zorgt er voor dat de taakuitvoering beduidend efficiënter gaat plaatsvinden dan de som van de huidige taakuitvoering in de situatie voorafgaand aan de start van de ODH. • Zorgt voor een breder pallet aan ontwikkelingsmogelijkheden in termen van specialisme vorming en doorgroeimogelijkheden dan de huidige die er zijn binnen de deelnemende organisaties. • Zorgt er voor dat specifieke expertise wordt geborgd en waar mogelijk verder wordt uitgebouwd. • Zorgt als klantgerichte organisatie voor borging van de relaties en contacten met de deelnemers c.q. opdrachtgevers (bestuurlijk en ambtelijk) en de bedrijven.
Beleid /voortgang	<p>De ODH staat voor professionele dienstverlening op gebied van milieuvergunningverlening en –handhaving en op het gebied van complexe milieu en ruimtelijke ordeningstaken in de regio Haaglanden. Uitgangspunten daarbij zijn slagvaardigheid en kwaliteit. De ODH geeft hieraan vorm door de capaciteit en gespecialiseerde kennis van de aan deze gemeenschappelijke regeling deelnemende overheden te bundelen. De ODH krijgt de komende jaren met een aantal uitdagingen te maken:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De uitvoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024. 2. Het rapport van de commissie Aartsen. Dit het rapport heeft geleid tot het opstellen van het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel, waarmee de samenwerking tussen de vijf omgevingsdiensten in Zuid-Holland verder wordt gestimuleerd. 3. De gevolgen van 'vergrijzing' binnen de ODH.
Eigen vermogen verbonden partij	<p>31-12-2022: € 2.952.965 31-12-2023: € 2.653.782</p>

Vreemd vermogen verbonden partij	31-12-2021: € 15.448.764 31-12-2023: € 9.640.016
Resultaat verbonden partij	De jaarrekening 2023 sluit met een onverdeeld positief resultaat van € 897.254.

Gemeenschappelijke Regeling Bleizo

Doel	De Gemeenschappelijke Regeling Bleizo is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Zoetermeer en Lansingerland. GR Bleizo heeft als doel realisatie van de Vervoersknoop Bleizo (inmiddels gerealiseerd) en het ontwikkelen van het gebied rondom de Vervoersknoop tot een hoogwaardig gebied met functies als kantoren, bedrijven en leisure.
Beleid	Het ontwikkelen van het gebied rond het OV-knooppunt Bleizo, vindt plaats conform de in 2014 door de raden vastgestelde ontwikkelingsaanpak "Ontwikkeling Bleizo Van plan naar Strategie 2013". De ontwikkeling van het gebied richt zich onder andere op functies die goed passen bij het OV-knooppunt.
Financiële effecten (gemeente)	Er zijn geen directe geldstromen tussen de gemeente Zoetermeer en de GR Bleizo. De deelnemende gemeenten delen ieder voor 50% in de winst of in het verlies van de gemeenschappelijke regeling. De grondexploitatie laat aan het einde van de looptijd een positief resultaat zien van € 9,6 mln. (NCW per 1-1-2024). Tussentijdse bewaking van het resultaat geschiedt door het periodiek herzien van de grondexploitatie. De deelname in de gemeenschappelijke regeling heeft verder geen structureel financieel effect op de begroting. Het doorrekenen van de financiële effecten van een gewijzigd ontwikkelperspectief maakt deel uit van de bestuurlijke opdracht Bleizo-West.
Risico	De risicoanalyse van de grondexploitatie resulteert in een bandbreedte van € 5,4 mln. negatief - € 7,6 mln., dit vanwege de langdurige onzekerheid over de duur van de 'on hold' situatie van de uitgifte van de gronden. De beschikbare weerstandscapaciteit is daarmee niet voldoende om de totale risicowaarde op te vangen. Zoetermeer en Lansingerland moeten daarom ieder € 2,7 mln. aan weerstandscapaciteit reserveren voor de GR Bleizo. Met het vaststellen van een nieuwe ontwikkelperspectief en ontwikkelstrategie veranderen ook de risico's.
Financieel en bestuurlijk belang	De deelname in de gemeenschappelijke regeling heeft geen structureel financieel effect op de begroting. De vertegenwoordiging in de gemeenschappelijke regeling is als volgt: Algemeen bestuur: wethouders Weerwag en Iedema en raadsleden: Meurs en Van

	der Vlies. Dagelijks bestuur: wethouders Weerwag en Iedema.
Bijdrage aan doelstelling programma	Het sleutelproject Bleizo ligt buiten de gemeentegrenzen van Zoetermeer maar is van directe invloed op de ontwikkeling van Zoetermeer.
Relatie met programma	Programma 7 Inrichting van de stad.
Beleidsvoornemens / beleidskader	Versterken van de OV-bereikbaarheid, imago, economie en werkgelegenheid van Zoetermeer.
Vestigingsplaats	Lansingerland.
Doel / openbaar belang	De GR Bleizo opereert binnen een publiekrechtelijke setting met name in privaatrechtelijke zin.
Beleid /voortgang	<p>Samen met de gemeente Lansingerland wordt gewerkt aan actualisatie van de ontwikkelvisie die de huidige ontwikkelingsaanpak voor de GR Bleizo uit 2014 zal vervangen. Voor het nog te ontwikkelen westelijk deel van Bleizo is in 2021 door de raden van Lansingerland en Zoetermeer het ontwikkelperspectief PROEFtuin Bleizo vastgesteld. Eind 2024 heeft de GR Bleizo de nog uitteefbare gronden van Bedrijfschap Hoefweg verworven die ook deel uitmaken van de plannen voor PROEFtuin Bleizo. Voor realisatie van PROEFtuin Bleizo is medewerking van de provincie nodig. De overleggen hierover verlopen moeizaam en hebben geleid tot een 'on hold' situatie van de gronduitgifte. De belangrijkste issues zijn het feit dat Lansingerland geen alternatieve locaties heeft aangewezen voor windenergie en een verschil van mening heeft over de status van Bleizo-West in de bedrijfsterreinenstrategie. Het nieuwe college van GS heeft in juni 2023 het initiatief naar zich toe getrokken voor het windvraagstuk. Bleizo is één van de drie locaties voor windenergie in Lansingerland waarvoor de provincie een PlanMER-onderzoek uitvoert. Dit is momenteel (najaar 2024) een onzekere factor voor het beleid voor Bleizo-West Indien in 2025 blijkt dat Bleizo niet in aanmerking komt voor windenergie wordt de kans groter dat PROEFtuin Bleizo verder uitgewerkt kan worden. Het hoofdlijnenakkoord van de nieuwe regering geeft voorrang aan woningbouw en is positief over locatie Bleizo. Daar één en ander onzeker is, blijft vooralsnog de ontwikkelvisie van 2014 de basis voor de grondexploitatie en de begroting van de GR Bleizo.</p> <p>In de begroting zijn voor het jaar 2025 de volgende activiteiten voorzien:</p> <ul style="list-style-type: none"> • algemene activiteiten van de projectorganisatie; • beheer van de gronden; • activiteiten ten behoeve van de visievormingen ontwikkeling van Bleizo-West;

-
- afronding aanleg openbaar gebied Bleizo-Oost.
Deze activiteiten passen binnen de exploitatiebegroting van Bleizo.
-

Eigen vermogen verbonden partij Het eigen vermogen bedraagt € 2,3 mln. per ultimo 2023. Dit is opgebouwd via door de BBV-richtlijnen voorgeschreven tussentijdse winstnemingen.

Vreemd vermogen verbonden partij Per 1-1-2023: € 40,3 mln.
Per 31-12-2023: € 41,5 mln.

Resultaat verbonden partij De grondexploitatie laat aan het einde van de looptijd een positief resultaat zien van € 9,6 mln. (NCW per 1/1/2024). Van het saldo komt 50% ten gunste van de gemeente Zoetermeer.

Bedrijvenschap Hoefweg/Prisma: opheffing per 1 januari 2025

Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)

Doel Het realiseren van een welvarende en bereikbare Metropoolregio Rotterdam Den Haag door het vrijwillig samenwerken met 21 gemeenten.

Om deze doelstelling te halen wordt er in de MRDH gezamenlijk gewerkt aan het verbeteren van de bereikbaarheid en het vernieuwen van de economie. Daarvoor is op 26 mei 2023 de strategische agenda MRDH 2023-2026 'Met elkaar, voor elkaar!' door het algemeen bestuur vastgesteld. Hierin staan vier regionale opgaven en zes opdrachten centraal.

Vier Regionale opgaven:

1. Herstel van de regio;
2. Groei van de regio;
3. Vernieuwing van de regio;
4. Kwaliteit van de regio.

Zes opdrachten

1. Investeren in bereikbaarheid om de inwonersgroei in de regio te faciliteren.
2. Toekomstbestendige economie stimuleren.
3. Vernieuwen van werklocaties.
4. Actieve en collectieve vormen van mobiliteit stimuleren.
5. Versterken van het regionale mobiliteitsnetwerk.
6. Herstellen van het OV-systeem.

Beleid

In de strategische agenda wordt per opdracht de inzet, de aanpak en rollen, verwachte resultaten, de impact, de middelen en de samenhang gedefinieerd.

De MRDH richt zich op de sectoren waar de arbeidsmarkt het meest knelt en waar het maatschappelijk nut groot is: de IT-, energie-, techniek-, greenport-, zorg- en High Tech Systems Materials-sector en het haven industrieel complex. De MRDH verbindt deze sectoren met het juiste mbo- en hbo-onderwijs en LLO-skills-opleidingen (LLO staat voor Leven Lang Ontwikkelen). Er wordt ingezet op het versterken van het mkb en het stimuleren van innovatie. Verhoging van de productiviteit is nodig en moet deels een antwoord zijn op de steeds verder oplopende personeelstekorten. Slimme innovaties bieden hier oplossingen voor. De MRDH stimuleert innovatie door met strategische partners zoals InnovationQuarter en de provincie Zuid-Holland financiering en schaalvergroting van programma's te organiseren waardoor deze meer maatschappelijke- en economische effecten opleveren. De sectoren IT, energie, techniek, greenport, zorg en High Tech Systems Materials krijgen focus, net zoals het haven-industrieel complex en het daarvoor noodzakelijke mbo- en hbo-onderwijs en LLO-skills onderwijs. Naast arbeid zijn productiviteit en nieuwe bedrijvigheid bepalende factoren voor economische groei. Hiervoor is innovatie nodig. De MRDH focust hierbij op startups, scaleups en het mkb.

Aan de hand van de Strategie werklocaties MRDH sturen de 21 gemeenten op het versterken van de ruimtelijke economische

structuur van de regio door marktevenwicht tussen vraag en aanbod van ruimte te stimuleren, het beter benutten van de bestaande werklocaties en het aanjagen van vergroening en verduurzaming. De strategie bestaat uit de modules kantoren, detailhandel en bedrijventerreinen, waarin een visie, strategische opgaven en regionale afspraken zijn opgenomen.

Binnen de MRDH-begroting is Verbeteren Bereikbaarheid vertaald in twee programma's: een programma Exploitatie verkeer en openbaar vervoer en een programma Infrastructuur verkeer en openbaar vervoer. Het programma Exploitatie verkeer en openbaar vervoer betreft de uitvoering van wettelijke taken concessieverlening openbaar vervoer, beheer en onderhoud openbaar vervoer, infrastructuur en de planvormingsbevoegdheid in overeenstemming met de Planwet verkeer en vervoer. Dat laatste vraagt om de inzet van de MRDH voor algemene strategie- en beleidsontwikkeling, autonetwerk, verkeersmanagement en ITS, fietsnetwerk, ketenmobiliteit, reisgedrag en logistiek, duurzame mobiliteit en verkeersveiligheid. Vanuit het programma volgen infrastructurele opgaven die, voor zover de MRDH er financieel aan bijdraagt, onderdeel worden van het programma Infrastructuur verkeer en openbaar vervoer.

Financiële effecten
(gemeente)

De gemeente Zoetermeer verstrekt via haar eigen begroting een jaarlijks bijdrage per inwoner. In 2025 is deze bepaald op € 3,07 per inwoner. In 2025 bedraagt dit in totaal € 394.262.

In 2019 is een geactualiseerde beleidsnota Risicomanagement en Weerstandsvermogen opgesteld. De beleidsnota is 12 juli 2019 vastgesteld. Voor de activiteiten binnen verkeer en vervoer is binnen de projecten een risicobuffer aanwezig. Wanneer deze niet toereikend is worden projecten uitgesteld of wordt de bijdrage vanuit BDU middelen lager. Voor de infrastructurele projecten houdt de MRDH rekening met de mogelijkheid van een 'overplanning'. Dat kan inhouden dat in enig jaar het BDU-fonds (tijdelijk met een maximum van 3 jaar) negatief is. Aan het einde van deze periode dient het saldo nihil te zijn. Voor 2026 en de meerjarenbegroting tot en met 2028 worden geen tekorten voorzien. Het fonds heeft een beperkte investeringsruimte voor projecten die nu nog in de verkenning- en planstudiefase zitten. Deze investeringsruimte is echter onvoldoende om alle ambities uit de Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid te kunnen realiseren.

Risico

De MRDH heeft in december 2016 de verantwoordelijkheid voor de financiering van de investeringen in railvoertuigen en railinfrastructuur van de regionale OV-bedrijven overgenomen van de gemeenten Den Haag en Rotterdam. Dat brengt risico's met zich mee, die in een in 2016 uitgevoerd extern onderzoek nader zijn geduïd. In 2024 is een voorstel gemaakt om de verordening die de leningen mogelijk maakt uit te breiden met leningen voor opstallen van busstallingslocaties. Om de risico's te dekken is een reserve gevormd die gevoed wordt vanuit een opslag die de vervoersbedrijven betalen.

Op 12 juli 2019 stelde het algemeen bestuur de 'Algemene regels voor uittreding uit de Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag 2014' vast. Daarin staat opgenomen dat bij uittreding een uittreedsom wordt bepaald: het bedrag dat de uittredende deelnemer dient te betalen aan de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (GR MRDH) en dat bestaat uit de schade die de GR MRDH lijdt als gevolg van de uittreding.

	<p>Voor risico's die samenhangen met de strategische agenda economisch vestigingsklimaat is geen weerstandsvermogen benodigd. De MDRH is extra prudent bij het aangaan van verplichtingen. Het openbaar vervoer, één van de kerntaken van de Metropoolregio, is door de COVID-19-pandemie hard geraakt. Er is sprake van een forse daling van de reizigersinkomsten. Voor de jaren 2020, 2021 en 2022 heeft het rijk een beschikbaarheidsvergoeding en in 2023 een Transitievergoeding verstrekt. Met het rijk is niet tot overeenstemming gekomen over een pakket van maatregelen om verschraving van het openbaar vervoer te voorkomen. Dit heeft in 2023 geleid tot aanpassing van de dienstregeling. Het algemeen bestuur heeft op 15 december 2023 ingestemd met de besluiten in het kader van Borging toekomstbestendig OV in de hele regio. Financieel is besloten om een reservering in de OV-exploitatiebegroting op te nemen van € 145 miljoen. Van de € 145 miljoen wordt € 137 miljoen gedekt uit de beschikbare financiële ruimte binnen het BDU saldo. Het besluit voor deze aanvullende middelen voor het OV worden uiteindelijk verwerkt in de subsidies voor de exploitatie van het openbaar vervoer. In 2024 is via de motie Bikker voorkomen dat het vervoerstarief zou stijgen met 11,7%. Voor 2025 wordt zo'n stijging wel voorzien. Er zijn geen plannen tot verdere aanpassing van de dienstregeling.</p>
Financieel en bestuurlijk belang	<p>De deelnemers zijn de 21 gemeenten en hebben daardoor een financieel en bestuurlijk belang. De burgemeester heeft zitting in het Algemeen Bestuur. Wethouder Iedema neemt deel aan de bestuurscommissie Economisch Vestigingsklimaat en wethouder Frinking is lid van de bestuurscommissie Vervoersautoriteit.</p>
Bijdrage aan doelstelling programma	<p>1.3 Bevorderen vestigings-en ondernemersklimaat 1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling 7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio 7.4 Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid</p>
Relatie met programma	<p>Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie Programma 7 Inrichting van de stad</p>
Beleidsvoornemens / beleidskader	<p>Uitvoering geven aan de in de strategische agenda MRDH 2023-2026 'Met elkaar, voor elkaar!' opgenomen ambities.</p>
Vestigingsplaats	<p>Rotterdam</p>
Doel / openbaar belang	<p>Realisatie van een duurzame internationale metropoolregio waarin bewoners en bedrijven zich optimaal kunnen ontplooiën, (internationale) bezoekers zich welkom voelen en belangrijke bestemmingen eenvoudig en goed bereikbaar zijn. Versterken internationale concurrentiepositie en economisch vestigingsklimaat van de regio.</p>

Beleid /voortgang	<ul style="list-style-type: none"> • Besluitvorming en uitwerking nieuwe mobiliteitsvisie • Ontwikkeling adaptieve ontwikkelstrategie wegen & fiets met als doel komen tot een gedeeld toekomstperspectief voor investeringen in het fiets- en wegennetwerk • Doorontwikkeling HOV Zoetermeer-Rotterdam • Vaststellen van de multimodale adaptieve ontwikkelstrategie voor wegen, OV en fiets door Rijk en regionale partijen, inclusief een uitvoeringsagenda voor de Zuidelijke Randstad • Opstellen economische visie MRDH • Bijdragen aan ontwikkeling campusnetwerk inclusief Dutch Innovation Park • Ontwikkeling regionale aanpak beter benutten bedrijventerreinen
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2023: € 33,8 mln. Per eind 2023: € 35,4 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2023: € 1.550 mln. Per eind 2023: € 1.533 mln.
Resultaat verbonden partij	2023 € 0,905 mln. (2022: € 0,455 mln.)

Werkbedrijf De Binnenbaan BV

Doel	Werkbedrijf De Binnenbaan BV heeft tot doel om zo effectief en efficiënt mogelijk de Wsw (Wet sociale werkvoorziening) uit te voeren voor mensen met een sw-indicatie voor de Zoetermeer, Rijswijk en Leidschendam-Voorburg. De Binnenbaan BV is daarnaast verantwoordelijk voor de re-integratie naar werk van mensen uit de doelgroep van de Participatiewet. Onderdeel hiervan is de ondersteuning van mensen met een arbeidsbeperking naar (beschut) werk.
Beleid	Met de komst van de participatiewet in 2015 is de instroom in de Wsw afgesloten. Wel blijft De Binnenbaan BV verantwoordelijk voor de huidige sw-werknemers en biedt de voorziening Beschut Werk aan zoals is geregeld in de Participatiewet. Het re-integratiebeleid van de gemeente is opgenomen in de nota 'Meedoen met Meerwaarde'.

Financiële effecten (gemeente)	De deelnemende gemeenten betalen de werkelijke kosten voor de uitvoering van de Wsw aan De Binnenbaan BV. De rijksbijdrage per arbeidsjaar loopt terug doordat er geen instroom meer mogelijk is in de Wsw en het bestand langzaam ouder wordt en daardoor uitstroomt. De gemeente Zoetermeer staat garant voor het werkkapitaal van De Binnenbaan BV. Naast de werkelijke kosten van de uitvoering van de Wsw betalen de aandeelhoudende gemeenten Rijswijk en Leidschendam-Voorburg een tarief met risico-opslag voor de overige dienstverlening die zij afnemen. De gemeente Zoetermeer betaalt naast de werkelijke kosten conform de vijfjarige Dienstverleningsovereenkomst en de jaarlijks Opdracht- en budgetbrief een tarief voor de overeengekomen dienstverlening voor de doelgroep Participatiewet.
Risico	De dalende rijksbijdrage en instroomstop voor de doelgroep Wsw leidt tot een daling van inkomsten van de Binnenbaan en daarmee tot druk op het exploitatieresultaat. De aandeelhoudende gemeenten hebben besloten de Wsw activiteiten voort te zetten in combinatie met re-integratie activiteiten in Werkbedrijf De Binnenbaan BV om deze ontwikkelingen het hoofd te bieden.
Financieel en bestuurlijk belang	Werkbedrijf De Binnenbaan BV is een Privaatrechtelijke onderneming met drie aandeelhouders. De gemeente Zoetermeer houdt 98% van de aandelen en de gemeenten Rijswijk en Leidschendam-Voorburg elk 1%.
Bijdrage aan doelstelling programma	Doelstelling 1.5: Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie.
Relatie met programma	Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie.
Beleidsvoornemens / beleidskader	Zie bij Beleid en de tekst onder doelstelling 1.5.
Vestigingsplaats	Statutaire vestigingsplaats in Zoetermeer, nevenlocaties in Leidschendam-Voorburg en Rijswijk.
Doel / openbaar belang	Werkvoorziening voor personen met een arbeidshandicap en begeleiding van mensen naar werk. Dat is een publiek belang.
Beleid /voortgang	De aandeelhoudende gemeenten voeren de regie op de Wsw en beheren de geldstromen (rijksbijdrage + gemeentelijke bijdrage). Gemeente Zoetermeer voert alle re-integratie activiteiten via de Binnenbaan uit. De gemeenten Rijswijk en Leidschendam-Voorburg voeren de re-integratie van de doelgroep Participatiewet geheel, respectievelijk grotendeels zelf uit.
Eigen vermogen verbonden partij	Per 1-1-2023: € 733.000 Per 31-12-2023: € 1.176.000

Vreemd vermogen verbonden partij	Per 1-1-2023: € 6.160.000 Per 31-12-2023: € 6.706.000
Resultaat verbonden partij	2023: € 403.000

VNG

Doel	De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is de organisatie die alle gemeenten in Nederland en de overzeese gebieden verbindt. De vereniging heeft als doel om de lokale overheid te versterken, zodat gemeenten hun inwoners optimaal kunnen bedienen. Belangenbehartiging, kennisuitwisseling en het gezamenlijk uitvoeren van maatschappelijke opgaven zijn de kerntaken van de VNG.
Beleid	Gemeenten houden zich bezig met een breed scala aan onderwerpen. De VNG houdt zich dan ook bezig met alle beleidsvelden waar gemeenten zich mee bezig houden.
Financiële effecten (gemeente)	Het bedrag dat een gemeente aan contributie betaalt, is afhankelijk van het aantal inwoners. Het uitgangspunt voor het aantal inwoners wordt per 1 januari van het voorgaande jaar bepaald aan de hand van de cijfers van het CBS: Zoetermeer had op 1 januari 2024 128.451 inwoners. Zoetermeer valt onder de categorie van 25.000 tot 200.000 inwoners en betaalt in 2024 € 1,60 per inwoner. Voor 2025 komt dit neer op € 205.494. De contributie stijgt in 2025 met 5,2% ten opzichte van 2024. Deze stijging is bedoeld voor loon- en prijsontwikkeling op basis van CPB-indexcijfers. Dit omvat ook een stijging van 1% bedoeld voor de groei naar volledige dekking van de kosten van de kernorganisatie VNG vanuit de contributie.
Risico	Geen.
Financieel en bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente bij Algemene Ledenvergaderingen. Wethouder Iedema is lid van het College van Arbeidszaken.
Bijdrage aan doelstelling programma	De inspanningen op het gebied van belangenbehartiging, kennisuitwisseling en het gezamenlijk uitvoeren van maatschappelijke opgaven van de VNG dragen bij aan alle programma's.

Relatie met programma	Alle.
Beleidsvoornemens / beleidskader	De Verenigingsstrategie 2030 vormt het beleidskader voor de VNG. De VNG focust hierin op vijf inhoudelijke thema's: bestaanszekerheid, kansengelijkheid en jeugd, vergrijzing en gezond leven, klimaat en energie, ruimtelijke puzzel van opgaven in de leefomgeving.
Vestigingsplaats	Den Haag.
Doel / openbaar belang	Drie pijlers vormen de basis van de vereniging: kennisdeling, belangenbehartiging en dienstverlening.
Beleid /voortgang	Om het verschil te kunnen maken op de inhoudelijke thema's en andere beleidsdossiers, zijn in de Verenigingsstrategie vijf ontwikkelpunten voor gemeenten en de VNG als organisatie opgesteld: (1) één sterke bestuurslaag van gemeenten (2) leren van elkaar (3) knooppunt van netwerken (4) regionale samenwerking (5) versterken van mandaat en slagvaardigheid van de VNG.
Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 56,301 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 118,819 mln. (schulden: € 116,669 mln. + voorzieningen: € 2,150 mln.).
Resultaat verbonden partij	Financieel resultaat 2023: € 3,758 mln. positief.

Vereniging De Brede Stroomversnelling

Doel	Uitvoering van het klimaatbeleid. De raad heeft op 12 september 2016 besloten om Nul op de Meter concepten toe te passen waar mogelijk.
------	---

Beleid	<p>Stroomversnelling en haar leden hebben als oogmerk een impuls te geven aan de energietransitie in de gebouwde omgeving. Stroomversnelling is in eerste instantie een vereniging van corporaties, bouwers, toeleverende industrie, netwerkbedrijven en regionale overheden maar de bedoeling - van de initiatiefnemers en de huidige trekkers – is breder. Stroomversnelling wil een beweging zijn waarin deelnemers zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor de energietransitie en waarin ze, door samen op te trekken, versnelling weten te realiseren in het realiseren van deze doelstelling.</p>
Financiële effecten (gemeente)	<p>Jaarlijkse lidmaatschapsbijdrage € 5.000.</p>
Risico	<p>Ten tijde van het uitbrengen van de jaarrekening 2023 van de vereniging is er nog steeds sprake van onduidelijkheid over het recht op teruggave van omzetbelasting op inkopen en de verplichting tot het afdragen van omzetbelasting over subsidieontvangsten. Hierover is overleg gaande met de Belastingdienst. Het overleg met de Belastingdienst kan leiden tot zowel een teruggave als een naheffing van omzetbelasting over de periode 2015 tot en met 2018. Er is ondertussen wel een formeel verzoek gedaan voor teruggave over de periode 2018 die kan leiden tot een storting van de belastingdienst. De gemeente is alleen lid en is geen risicodrager. Als de vereniging bij ontbinding een tekort heeft, hoeft de gemeente als lid daaraan niet bij te dragen. Dit hangt samen met de rechtspersoonlijkheid van de vereniging en het feit dat de vereniging een eigen, afgescheiden vermogen heeft. Als de vereniging wordt ontbonden, gaat dat volgens de regels over de vereffening van het afgescheiden vermogen.</p>
Financieel en bestuurlijk belang	<p>Stroomversnelling heeft op dit moment ca. 50 leden en partners. De samenstelling van het ledenbestand geeft direct een helder beeld van de breedte van Stroomversnelling: woningcorporaties, aanbieders (bouwbedrijven), toeleverende industrie, gemeentes en netwerkbedrijven. Daarnaast heeft Stroomversnelling al een aantal partners - CVW, Federatie Ruimtelijke Kwaliteit, Efectis, de Woonbond en Hogeschool Utrecht. Stroomversnelling is zelf partner van de vernieuwingsagenda van Aedes.</p> <p>Stroomversnelling staat open voor elke partij die inzet wil leveren op, en kan bijdragen aan, de (door)ontwikkeling van woningconcepten en de transitieopgave. Omdat het een vereniging is van koplopers en actieve volgers wordt altijd kritisch gekeken hoe partijen die zich willen aansluiten de beweging en benodigde ontwikkeling verder kunnen versterken. Het doel is daarom niet veel groter te worden in aantallen dan ca. 100 leden. Deze beperkte groei-doelstelling heeft consequenties voor de financiële slagkracht van de vereniging. Om die reden is er veel aandacht voor bijdragen van overheden.</p>
Bijdrage aan doelstelling programma	<p>3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling.</p>
Relatie met programma	<p>Programma 7 Inrichting van de stad.</p>

Beleidsvoornemens / beleidskader	<ol style="list-style-type: none"> 1. Volop werken aan de ontwikkeling, van het aanbod, de vraag en de daaraan gerelateerde marktcondities voor concepten waarmee woningen en/of wijken aardgasvrij en spijtvrij CO₂- en/of energieneutraal gemaakt kunnen worden in alle marktsegmenten. 2. De realisatie van een zodanige kostprijsreductie (schatting 25%-30%), op NOM of NOM-Ready aanbod met gegarandeerde functionele prestaties (minimaal rond energie, binnenmilieu en veiligheid), waarmee een woonlastenneutraal aanbod voor de bewoner en een gezonde business case voor de investeerder in de oplossingen (inclusief de afnemers) mogelijk is.
Vestigingsplaats	Den Haag.
Doel / openbaar belang	De vereniging Stroomversnelling heeft als doel het verenigen van leden die renovatie- en nieuwbouwconcepten met minimaal het ambitieniveau van Nul op de Meter (NOM) ontwikkelen, bouwen, afnemen of het afnemen willen faciliteren. De leden beogen NOM te bereiken met uitsluitend gebruik van duurzame energie, opgewekt uit niet fossiele brandstoffen.
Beleid /voortgang	<p>Ad 1: Pas wanneer 25% van het potentieel is bereikt, is de fase van ontwikkeling (door koplopers en volgers) afgerond en de fase van autonome opschaling bereikt.</p> <p>Ad 2: Jaarlijkse productieaantallen van 50.000 gekoppeld aan renovatie, 25.000 aan nieuwbouw en 100.000 aan installatievervanging.</p>
Eigen vermogen verbonden partij	<p>Per begin 2023: € 402.218</p> <p>Per eind 2023: € 437.610</p>
Vreemd vermogen verbonden partij	<p>Per begin 2023: € 668.617</p> <p>Per eind 2023: € 335.734</p>
Resultaat verbonden partij	<p>2023: € 27.864 nadelig</p> <p>2022: € 5.824 nadelig</p>

Stichting BusinessPark Haaglanden (BPH)

Doel	<p>Het versterken van de regionale samenwerking tussen de deelnemende gemeenten op het gebied van bedrijfshuisvesting ten behoeve van het behouden en vestigen van bedrijven en daarmee de werkgelegenheid in de Haagse regio. Met de samenwerking het thema 'werken' een gelijkwaardige plek geven in de complexe integrale verstedelijkingsopgave.</p> <p>Deelnemende gemeenten zijn: Den Haag, Rijswijk, Midden-Delfland, Pijnacker Nootdorp, Delft, Leidschendam-Voorburg en Zoetermeer.</p>
Beleid	<p>De Stichting tracht haar doel te bereiken door onder meer:</p> <ul style="list-style-type: none">• het (verder) professionaliseren van het regionaal loket (front-office) van Businesspark Haaglanden voor ondernemers;• het intensiveren van de samenwerking met adviseurs in bedrijfshuisvesting;• het begeleiden van het proces van uitplaatsingen van bedrijven als gevolg van transformatie/herstructurering;• het leveren van een bijdrage aan het formuleren van nieuw beleid (door monitoring & signalering vraag/aanbodontwikkeling binnen de regio) en het tot uitvoering brengen van beleid;• het meedenken om te komen tot nieuwe werklocaties binnen de Haagse regio;• het als netwerkorganisatie aanspreekpunt zijn voor de Metropoolregio Rotterdam Den Haag en de Provincie Zuid-Holland.
Financiële effecten (gemeente)	<p>De gemeente Zoetermeer heeft op haar eigen begroting jaarlijks circa € 25.000 voor de bijdrage aan de stichting. Dit bedrag is gebaseerd op de verdeelsleutel die staat opgenomen in het reglement. Zoetermeer draagt 15% van de jaarlijkse kosten bij.</p>
Risico	<p>Voor de gemeente zijn er geen financiële risico's aanwezig. Bij een eventueel financieel risico van de stichting is de gemeente maximaal de eigen bijdrage voor een jaar kwijt.</p>
Financieel en bestuurlijk belang	<p>De deelnemers zijn de 7 gemeenten en hebben daardoor een financieel en bestuurlijk belang. De wethouder economie heeft zitting in het Bestuur. De teammanager van team economie neemt deel aan de Directieraad.</p>
Bijdrage aan doelstelling programma	<p>1.3 bevorderen vestigings-en ondernemersklimaat. 1.4 bevorderen groei werkgelegenheid.</p>
Relatie met programma	<p>Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie.</p>

<p>Beleidsvoornemens / beleidskader</p>	<p>Uitvoering geven aan het jaarplan. Centrale actiepunten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • BPH deelt als netwerkorganisatie beschikbare kennis en kunde. • BPH is een netwerkorganisatie en gesprekspartner voor PZH en MRDH en andere samenwerkingsverbanden gericht op bedrijvigheid. • BPH heeft het aanbod van bedrijfshuisvesting van de deelnemende gemeenten scherp in beeld. Vragen uit de markt worden geregistreerd. • BPH draagt op de schaal van de Haagse regio bij aan het bij elkaar brengen van vraag naar en aanbod van voldoende en passende bedrijfshuisvesting.
<p>Vestigingsplaats</p>	<p>Zetel in de gemeente 's-Gravenhage.</p>
<p>Doel / openbaar belang</p>	<p>De schaal waarop de bedrijventerreinenmarkt zich beweegt, is bovengemeentelijk. Bedrijven kijken veelal op regionale schaal naar vestigingsplaatsen en uitbreidingsmogelijkheden. Activiteiten van bedrijven volgen zelden bestuurlijke grenzen maar vinden plaats in een marktregio. Binnen de MRDH is de Haagse regio één van de drie marktregio's, waarbinnen bedrijven zich vestigen dan wel uitbreiden en/of verhuizen. De gezamenlijke doelen zijn economische ontwikkeling en het creëren en behoud van werkgelegenheid in de Haagse regio, het bieden van voldoende passende vestigingsplekken op bedrijventerreinen en het tegengaan van onnodige onderlinge concurrentie tussen gemeenten. Businesspark Haaglanden werkt vraaggericht en zoekt naar pragmatische oplossingen, op het juiste schaalniveau.</p>
<p>Beleid /voortgang</p>	<p>Er speelt een aantal ontwikkelingen: a) schaarse ruimte en tekort aan nieuw uitgeefbare grond voor bedrijven en werklocaties in stedelijk gebied, b) transformaties in stedelijke gebied waar bedrijven worden verjaagd en c) de druk op bestaande terreinen als gevolg van o.a. die woningbouwontwikkelingen. Hierdoor ontstaat de noodzaak om de ruimte op bestaande bedrijventerreinen beter te benutten en daarbij te streven naar het juiste bedrijf op de juiste plek. Dit zijn oplossingsrichtingen waar gelet op omvang, benodigd kapitaal, complexiteit, samenhang en afstemming in de regio gezamenlijk op ingezet moet worden. Een heldere structuur én een goede uitvoeringsorganisatie is van belang om resultaat te boeken. Geconstateerd is dat op verschillende ambtelijke en bestuurlijke tafels in wisselende samenstellingen over bovenstaande onderwerpen wordt gesproken. De organisatiestructuur blijft vooralsnog bestaan. Verkend wordt een (werk)alliantie met het Industrieschap 'De Plaspoelpolder' (IPP). Om het samenwerkingsverband beter te laten renderen worden we concreter op inhoudelijke thema's (bijvoorbeeld duurzaamheid, energietransitie, organisatiegraad werklocaties etc.). Duurzaamheid wordt als eerste thema geconcretiseerd. We bekijken ook de mogelijkheden tot beleidsmatige samenwerking (mogelijkheden tot harmonisatie van beleidsmatige onderwerpen).</p>
<p>Eigen vermogen verbonden partij</p>	<p>Per eind 2023: € 30.000 Per begin 2023: € 58.011</p>

Vreemd vermogen verbonden partij	Per eind 2023: € 45.090 Per begin 2023: € 0
-------------------------------------	--

Resultaat verbonden partij	2023: € 17.097 voordelig 2022: € 13.487 nadelig
-------------------------------	--

Bijlage 11 Wettelijke kaders

Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

Onderwijs

Belangrijkste wettelijke kaders

- Wet op het primair onderwijs (WPO)
- Wet op het onderwijstoezicht.(Wot)
- Wet op het voortgezet onderwijs (WVO)
- Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)
- Wet op de expertisecentra (WEC)
- Leerplichtwet 1969
- Wet regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC)
- Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Wkkip)
- Wet Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (OKE)
- Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK)

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Oog voor de Jeugd integrale visienota, jaar 2011, raadsbesluit 1101324
- Kadernota Voortijdig Schoolverlaten 2008-2012, jaar 2008, raadsbesluit 080284
- Vasthouden en niet loslaten, uitvoeringplan voortijdig schoolverlaten 2012-2015, jaar 2013, B&W besluit-2012-000872
- Regionale VSV-agenda RMC-regio Haaglanden 2017-2020 en 2021-2024
- Integraal huisvestingsplan primair onderwijs 2016-2020 herijking vervangingsfonds, jaar 2016, raadsbesluit -2015-001112
- Beleidskader brede School, jaar 2013, B&W 2013-000590
- Op weg naar Onderwijskansen door kwaliteit en educatie (OKE), jaar 2010, raadsbesluit 100574
- Beleidsregels handhaving Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen, jaar 2013, B&W-besluit 2013-003055
- Beleidsplan 'Ieder kind gelijke kansen onderwijsachterstandenbeleid gemeente Zoetermeer 2019-2022', Raadsbesluit 0637391046
- Lokaal Educatieve Agenda, 2017-2020
- Uitwerkingskader 'ontwikkelen van integrale kindcentra' in Zoetermeer, jaar 2012 B&W-besluit 004433 en jaar 2014, B&W-besluit 000056
- Verordening en beleidsregels leerlingenvervoer, jaar 2014, raadsbesluit 2014-000933

Economie

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Actieagenda Economie 2020-2022
- Kerndocument strategie werklocaties Zoetermeer 2020-2030
- Stedelijk beleidskader economie 2011

Arbeidsparticipatie en bestaanszekerheid

Belangrijkste wettelijke kaders

- Participatiewet
- Wet sociale werkvoorziening
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Kadernota 'Meedoen met Meerwaarde' over de aanpak van schulden, financieel rondkomen, meedoen en het vinden van werk
- Re-integratieverordening Participatiewet gemeente Zoetermeer
- Beleidsregels re-integratie Participatiewet gemeente Zoetermeer

Programma 2 Samen leven en ondersteunen

Belangrijkste wettelijke kaders

- Wet publieke gezondheid (Wpg)
- Wet maatschappelijke ondersteuning
- Jeugdwet

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Beleidsplan Wmo en Jeugdhulp Zorg in Zoetermeer voor elkaar (2014)
- Wmo verordening 2015, raadsbesluit 13 oktober 2014, DOC 2014-003575
- Gebiedsgerichte ondersteuning
- Wijziging Verordening Wmo Gebiedsgerichte ondersteuning
- Vrijwilligersondersteuning
- Algemene Subsidieverordening Zoetermeer, jaar 2016, raadsbesluit 000927
- Actieplan Bouwen aan toekomstbestendige jeugdhulp (2019)
- Verordening jeugdhulp gemeente Zoetermeer

- Nadere regels jeugdhulp gemeente Zoetermeer
- Beleidsregels jeugdhulp gemeente Zoetermeer
- Nadere regels vervoer jeugdhulp gemeente Zoetermeer
- Inkoopstrategie Jeugdhulp 2020-2024

Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen

Belangrijkste wettelijke kaders

- AVL 2000
- Wet Natuurbescherming
- Warenwetbesluit Attractie en Speeltoestellen (WAS)
- Wegenwet
- Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (Wabo)
- Wet bodembescherming
- Wet geluidhinder
- Wet milieubeheer
- Wet op de Lijkbezorging
- Wet op de ruimtelijke ordening (Wro)

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Beheervisie openbare ruimte Zoetermeer 2016-2020: Samen werken aan de stad
- Beheerverordening gemeentelijke begraafplaatsen Zoetermeer 2020
- Uitvoeringsbesluiten gemeentelijke begraafplaatsen 2020
- Speelruimtenota 2016-2026: Ruimte geven!
- Bomenbeleid
- Groenkaart
- Visie Biodiversiteit
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2020
- Parkeerbeleid Zoetermeer, raadsbesluit nr. 2012-000171
- Programma Duurzaam en Groen Zoetermeer, raadsbesluit 2015-006613 (0637530586)
- Stadsvisie 2030, raadsbesluit 080648
- Waterplan Zoetermeer, raadsbesluit 011492
- Zoetermeerse gedragscode Flora- en Faunawet 2015 (goedgekeurd door ministerie LNV)
- Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur (AVOI)
- Afvalbeleidsplan Zoetermeer, meer bewust

Programma 4 Vrije tijd

Belangrijkste wettelijke kaders

- Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
- Erfgoedwet 2024
- [Mediawet 2008](#)

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Erfgoedverordening Zoetermeer 2022
- Verordening Investeringssubsidie en gemeentegarantie amateurverenigingen 2022
- Verordening Percentageregeling Beeldende kunst in de openbare ruimte 2019
- Evenementenbeleid 2023
- Sportagenda 2017 en verder
- Sportakkoord Zoetermeer
- Cultuurvisie 2030. De stad leeft, leve de stad
- Samenspraak bij kunst in de openbare ruimte 2015
- Actualisering citymarketingstrategie 2017
- Nieuwe beleidskaart archeologische monumenten en onderzoeksagenda 2015
- Subsidieregeling evenementen 2022
- Subsidieregeling Culturele basisinstellingen Zoetermeer 2021
- Subsidieregeling Culturele jaarprogramma's 2021
- Subsidieregeling Culturele projecten 2021
- Subsidieregeling gemeentelijke monumenten Zoetermeer 2023

Programma 5 Veiligheid

Belangrijkste wettelijke kaders

- Gemeentewet
- Politiewet
- Wet veiligheidsregio's
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

- Woningwet
- Opiumwet
- Overlastwet
- Algemene Wet Bestuursrecht

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Algemene Plaatselijke Verordening
- Gemeenschappelijke regeling veiligheidsregio Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden
- Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid Zoetermeer
- Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2019-2022
- Toezicht- en Handhavingsmodel Drank- en Horecawet (DHW)
- Horecasanctiestrategie
- Vergunningen-, toezicht en handhavingsbeleidsplan 2019 – 2022
- Damocles beleid

Programma 6 Dienstverlening en samenspraak

Belangrijkste wettelijke kaders

- Digitale agenda 2020
- Algemene Wet Bestuursrecht (klachten)
- Visie digitale overheid 2017 Minister Plasterk
- Overheidsbrede Dienstverlening 2020
- Gemeentewet artikel 150
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Woningwet
- Kieswet

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Verordening bezwaarschriften
- Raadsvoorstel samenspraak
- Legesverordening 2019
- Algemene plaatselijke verordening

Programma 7 Inrichting van de stad

Belangrijkste wettelijke kaders

- Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)
- Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)
- Update Regionale Nota Mobiliteit - Stadsgewest Haaglanden
- Provinciale Visie Ruimte en Mobiliteit
- Provinciale Verordening Ruimte
- Provinciaal Programma Ruimte
- Verkeer- en Vervoersplan Haaglanden
- Wet ruimtelijke ordening
- Omgevingswet (in voorbereiding)

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Stadsvisie 2030
- Nota Mobiliteit Zoetermeer
- Nota Grondbeleid
- Nota Biodiversiteit, Groenkaart en Bomenbeleid
- Parkeernota
- Visie Binnenstad
- Vastgoednota 2013
- Prestatieafspraken Zoetermeer 2013 - 2015
- Actieplan Fiets
- Actieplan Verkeersveiligheid
- Welstandsnota Zoetermeer
- Woonvisie Zoetermeer
- Verkenningennota Structuurvisie Zoetermeer 2030
- Integraal huisvestingsplan primair onderwijs 2016-2020 en herijking vervangingsfonds
- Toekomstagenda cultuur
- Nieuwe Huisvestingsverordening Zoetermeer 2015

Bijlage 12 Taakvelden

Bedragen x €1.000

Taakvelden	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
0.1 Bestuur				
Lasten	-6.070	-6.295	-6.144	-6.146
Totaal 0.1 Bestuur	-6.070	-6.295	-6.144	-6.146
0.2 Burgerzaken				
Lasten	-7.032	-7.853	-7.823	-7.679
Baten	2.555	2.743	2.925	2.600
Totaal 0.2 Burgerzaken	-4.478	-5.110	-4.898	-5.080
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden				
Lasten	-308	-309	-311	-422
Baten	2.049	2.033	2.029	2.029
Totaal 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.741	1.724	1.718	1.607
0.4 Overhead				
Lasten	-62.101	-56.711	-56.542	-56.512
Baten	237	237	237	237
Totaal 0.4 Overhead	-61.864	-56.474	-56.305	-56.275
0.5 Treasury				
Lasten	-533	-652	-635	-1.375
Baten	5.155	3.592	2.359	1.718
Totaal 0.5 Treasury	4.622	2.941	1.723	342
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds				
Lasten	0	-7.480	-16.060	-23.760
Baten	297.434	294.507	302.148	311.594
Totaal 0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	297.434	287.027	286.088	287.834
0.8 Overige baten en lasten				
Lasten	-3.600	-2.325	-4.318	-8.956
Baten	1.013	1.363	4.039	2.144
Totaal 0.8 Overige baten en lasten	-2.588	-963	-279	-6.812
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)				
Lasten	-231	-249	-260	-191
Totaal 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-231	-249	-260	-191
0.61 OZB woningen				
Lasten	-1.841	-1.890	-1.890	-1.890
Baten	26.785	26.785	26.803	26.803
Totaal 0.61 OZB woningen	24.944	24.896	24.913	24.913
0.62 OZB niet-woningen				

Taakvelden	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	-844	-875	-875	-875
Baten	17.303	17.378	17.378	17.378
Totaal 0.62 OZB niet-woningen	16.459	16.503	16.503	16.503
0.63 Parkeerbelasting				
Baten	2.073	2.073	2.073	2.073
Totaal 0.63 Parkeerbelasting	2.073	2.073	2.073	2.073
0.64 Belastingen overig				
Lasten	-174	-174	-174	-174
Baten	148	148	148	148
Totaal 0.64 Belastingen overig	-26	-26	-26	-26
1.1 Crisisbeheersing en brandweer				
Lasten	-12.368	-12.095	-12.202	-12.062
Totaal 1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-12.368	-12.095	-12.202	-12.062
1.2 Openbare orde en veiligheid				
Lasten	-9.211	-8.614	-8.014	-8.016
Baten	1.195	1.195	1.195	1.195
Totaal 1.2 Openbare orde en veiligheid	-8.016	-7.419	-6.819	-6.821
2.1 Verkeer en vervoer				
Lasten	-28.220	-26.506	-27.790	-28.274
Baten	2.077	1.332	975	975
Totaal 2.1 Verkeer en vervoer	-26.144	-25.174	-26.815	-27.299
2.2 Parkeren				
Lasten	-1.830	-1.850	-1.838	-1.838
Totaal 2.2 Parkeren	-1.830	-1.850	-1.838	-1.838
3.1 Economische ontwikkeling				
Lasten	-116	-116	-116	-116
Totaal 3.1 Economische ontwikkeling	-116	-116	-116	-116
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur				
Lasten	-3.611	-2.488	-2.710	-2.259
Baten	3.514	3.958	4.650	4.765
Totaal 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-96	1.470	1.940	2.506
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen				
Lasten	-765	-758	-751	-751
Baten	434	434	434	434
Totaal 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-331	-324	-317	-317

Taakvelden	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
3.4 Economische promotie				
Lasten	-3.102	-2.845	-2.683	-2.683
Baten	1.047	1.248	1.248	1.248
Totaal 3.4 Economische promotie	-2.054	-1.597	-1.435	-1.435
4.1 Openbaar basisonderwijs				
Lasten	-180	-180	-180	-180
Baten	46	46	46	46
Totaal 4.1 Openbaar basisonderwijs	-134	-134	-134	-134
4.2 Onderwijshuisvesting				
Lasten	-11.122	-11.603	-11.757	-12.167
Baten	1.228	1.228	1.228	1.228
Totaal 4.2 Onderwijshuisvesting	-9.894	-10.374	-10.529	-10.939
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken				
Lasten	-15.018	-14.858	-14.870	-14.867
Baten	7.267	7.267	7.267	7.267
Totaal 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-7.751	-7.591	-7.604	-7.601
5.1 Sportbeleid en activering				
Lasten	-2.792	-2.148	-2.082	-2.082
Baten	716	464	32	32
Totaal 5.1 Sportbeleid en activering	-2.076	-1.684	-2.049	-2.049
5.2 Sportaccommodaties				
Lasten	-10.608	-11.599	-11.900	-11.898
Baten	5.391	5.391	5.391	5.391
Totaal 5.2 Sportaccommodaties	-5.217	-6.208	-6.509	-6.507
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie				
Lasten	-8.609	-8.696	-8.706	-8.729
Baten	1.937	1.937	1.937	1.937
Totaal 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-6.672	-6.759	-6.770	-6.793
5.4 Musea				
Lasten	-1.121	-1.122	-1.124	-1.126
Baten	188	188	188	188
Totaal 5.4 Musea	-933	-934	-936	-938
5.5 Cultureel erfgoed				
Lasten	-284	-284	-284	-284
Totaal 5.5 Cultureel erfgoed	-284	-284	-284	-284

Taakvelden	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
5.6 Media				
Lasten	-5.270	-5.274	-5.283	-5.288
Baten	1.224	1.224	1.224	1.224
Totaal 5.6 Media	-4.045	-4.049	-4.058	-4.063
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie				
Lasten	-28.360	-18.592	-16.508	-16.576
Baten	313	313	313	313
Totaal 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-28.047	-18.278	-16.195	-16.263
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie				
Lasten	-25.115	-23.672	-23.577	-23.601
Baten	3.419	3.419	3.419	3.419
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-21.696	-20.253	-20.158	-20.182
6.3 Inkomensregelingen				
Lasten	-74.826	-74.054	-73.240	-72.740
Baten	53.835	53.835	53.835	53.835
Totaal 6.3 Inkomensregelingen	-20.990	-20.218	-19.405	-18.905
6.4 WSW en beschut werk				
Lasten	-7.868	-8.001	-8.001	-8.001
Baten	165	0	0	0
Totaal 6.4 WSW en beschut werk	-7.703	-8.001	-8.001	-8.001
6.5 Arbeidsparticipatie				
Lasten	-13.022	-12.898	-12.971	-13.032
Totaal 6.5 Arbeidsparticipatie	-13.022	-12.898	-12.971	-13.032
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO				
Lasten	-11.569	-10.871	-10.870	-10.870
Baten	104	104	104	104
Totaal 6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-11.465	-10.766	-10.766	-10.766
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd				
Lasten	-12.824	-10.771	-10.772	-10.272
Baten	60	60	60	60
Totaal 6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-12.764	-10.710	-10.711	-10.211
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal				
Lasten	-120	0	0	0
Totaal 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-120	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)				

Taakvelden	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	-7.160	-7.474	-7.433	-7.433
Baten	75	75	75	75
Totaal 6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-7.085	-7.399	-7.358	-7.358
6.91 Coördinatie en beleid WMO				
Lasten	-1.504	-1.490	-1.426	-1.382
Totaal 6.91 Coördinatie en beleid WMO	-1.504	-1.490	-1.426	-1.382
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd				
Lasten	-819	-768	-768	-768
Baten	75	75	75	75
Totaal 6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	-744	-693	-693	-693
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)				
Lasten	-14.884	-16.555	-16.555	-16.555
Baten	1.107	1.107	1.107	1.107
Totaal 6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	-13.778	-15.448	-15.448	-15.448
6.712 Begeleiding (WMO)				
Lasten	-1.768	-1.768	-1.768	-1.768
Totaal 6.712 Begeleiding (WMO)	-1.768	-1.768	-1.768	-1.768
6.713 Dagbesteding (WMO)				
Lasten	-2.771	-2.771	-2.771	-2.771
Totaal 6.713 Dagbesteding (WMO)	-2.771	-2.771	-2.771	-2.771
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)				
Lasten	-432	-432	-432	-432
Totaal 6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-432	-432	-432	-432
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal				
Lasten	-860	-860	-860	-860
Totaal 6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	-860	-860	-860	-860
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal				
Lasten	-57.109	-56.858	-56.958	-57.050
Totaal 6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	-57.109	-56.858	-56.958	-57.050
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk				
Lasten	-1.600	-1.600	-1.600	-1.600
Totaal 6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	-1.600	-1.600	-1.600	-1.600
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal				
Lasten	-11.950	-12.150	-12.150	-12.150
Totaal 6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-11.950	-12.150	-12.150	-12.150

Taakvelden	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
6.791 PGB WMO				
Lasten	-1.204	-1.204	-1.204	-1.204
Totaal 6.791 PGB WMO	-1.204	-1.204	-1.204	-1.204
6.792 PGB Jeugd				
Lasten	-800	-700	-600	-508
Totaal 6.792 PGB Jeugd	-800	-700	-600	-508
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)				
Lasten	-455	-455	-455	-455
Baten	82	82	82	82
Totaal 6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-374	-374	-374	-374
6.821 Jeugdbescherming				
Lasten	-1.968	-1.700	-1.700	-1.700
Totaal 6.821 Jeugdbescherming	-1.968	-1.700	-1.700	-1.700
6.822 Jeugdreclassering				
Lasten	-600	-600	-600	-600
Totaal 6.822 Jeugdreclassering	-600	-600	-600	-600
7.1 Volksgezondheid				
Lasten	-9.890	-9.520	-1.853	-1.847
Baten	8.044	7.667	0	0
Totaal 7.1 Volksgezondheid	-1.847	-1.853	-1.853	-1.847
7.2 Riolering				
Lasten	-6.973	-6.996	-6.980	-6.992
Baten	8.269	8.269	8.269	8.269
Totaal 7.2 Riolering	1.296	1.273	1.289	1.277
7.3 Afval				
Lasten	-14.590	-14.646	-14.568	-14.602
Baten	19.894	19.898	19.919	19.919
Totaal 7.3 Afval	5.304	5.252	5.351	5.317
7.4 Milieubeheer				
Lasten	-11.940	-6.178	-4.979	-7.219
Baten	3.920	456	0	0
Totaal 7.4 Milieubeheer	-8.020	-5.722	-4.979	-7.219
7.5 Begraafplaatsen en crematoria				
Lasten	-830	-832	-834	-837
Baten	570	570	570	570

Taakvelden	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Totaal 7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-260	-262	-263	-267
8.1 Ruimte en leefomgeving				
Lasten	-9.334	-7.626	-5.569	-5.465
Baten	2.400	1.410	1.284	1.524
Totaal 8.1 Ruimte en leefomgeving	-6.935	-6.215	-4.286	-3.942
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)				
Lasten	-9.402	-5.366	-4.941	-3.928
Baten	9.927	5.132	3.789	2.745
Totaal 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	526	-234	-1.152	-1.183
8.3 Wonen en bouwen				
Lasten	-8.870	-6.962	-6.283	-6.283
Baten	5.705	4.470	4.470	4.470
Totaal 8.3 Wonen en bouwen	-3.165	-2.491	-1.813	-1.813
Saldo van lasten en baten	-49.398	-36.502	-33.226	-40.884
0.10 Mutaties reserves				
Toevoegingen	-8.897	-6.663	-6.694	-7.335
Onttrekkingen	47.989	11.813	7.027	9.059
Totaal 0.10 Mutaties reserves	39.092	5.150	333	1.725
saldo mutatie reserves	39.092	5.150	333	1.725
Saldo	-10.306	-31.352	-32.893	-39.159

Verdeling taakvelden

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording is hieronder een overzicht opgenomen met het verdelingsprincipe op basis waarvan de taakvelden over de programma's/beleidsvelden zijn verdeeld.

Programma	Taakvelden	Producten
1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	0.10 - Mutaties reserves	400.01 - Onderwijshuisvesting
	3.1 - Economische ontwikkeling	310.15 - Economische ontwikkeling
	3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	310.15 - Economische ontwikkeling 310.25 - Beheer warenmarkten
	3.4 - Economische promotie	310.15 - Economische ontwikkeling
	4.2 - Onderwijshuisvesting	400.01 - Onderwijshuisvesting
	4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	400.01 - Onderwijshuisvesting 480.01 - Lokaal onderwijsbeleid 480.04 - Onderwijsachterstanden 480.06 - Voortijdig schoolverlaten 480.07 - Leerlingenvervoer 480.08 - Zorgstructuur onderwijs 482.02 - Onderwijs-arbeidsmarkt/ volwasseneducatie
	6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	480.01 - Lokaal onderwijsbeleid
	6.3 - Inkomensregelingen	610.02 - Hoogwaardig handhaven 610.03 - Inkomensondersteunende voorzieningen 920.01 - Kwijtschelding van belastingen
	6.4 - WSW en beschut werk	611.03 - Wet sociale werkvoorziening
	6.5 - Arbeidsparticipatie	610.01 - Participatie
	2. Samen leven en ondersteunen	0.10 - Mutaties reserves
4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken		671.01 - Universele preventie jeugd 671.03 - Maatwerk jeugd 714.01 - Gezondheidszorg
6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie		670.01 - Wmo algemene voorziening 670.05 - Wmo maatschappelijke zorg 671.01 - Universele preventie jeugd 671.02 - Selectieve preventie jeugd 671.03 - Maatwerk jeugd
6.21 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO		662.01 - Wmo maatwerk 670.01 - Wmo algemene voorziening 670.05 - Wmo maatschappelijke zorg
6.22 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd		671.03 - Maatwerk jeugd 671.04 - Specialistische jeugdhulp
6.23 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal		682.01 - Jeugd voorzieningen

	6.60 - Hulpmiddelen en diensten (WMO)	662.01 - Wmo maatwerk
	6.711 - Huishoudelijke hulp (WMO)	662.01 - Wmo maatwerk
	6.712 - Begeleiding (WMO)	662.01 - Wmo maatwerk
	6.713 - Dagbesteding (WMO)	662.01 - Wmo maatwerk 670.01 - Wmo algemene voorziening
	6.714 - Overige maatwerkarrangementen (WMO)	662.01 - Wmo maatwerk
	6.751 - Jeugdhulp ambulante lokaal	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.752 - Jeugdhulp ambulante regionaal	671.03 - Maatwerk jeugd 671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.753 - Jeugdhulp ambulante landelijk	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.762 - Jeugdhulp met verblijf regionaal	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.791 - PGB WMO	662.01 - Wmo maatwerk
	6.792 - PGB Jeugd	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.812 - Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	670.04 - Wmo preventie 670.05 - Wmo maatschappelijke zorg
	6.821 - Jeugdbescherming	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.822 - Jeugdreclassering	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.91 - Coördinatie en beleid WMO	670.01 - Wmo algemene voorziening
	6.92 - Coördinatie en beleid Jeugd	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	7.1 - Volksgezondheid	670.04 - Wmo preventie 714.01 - Gezondheidszorg
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	0.10 - Mutaties reserves	723.36 - Milieubeleid 810.28 - Dagelijks beheer en klein onderhoud 810.48 - Groot onderhoud
	0.63 - Parkeerbelasting	810.38 - Exploitaties
	1.2 - Openbare orde en veiligheid	810.38 - Exploitaties
	2.1 - Verkeer en vervoer	810.18 - Algemeen beheer 810.28 - Dagelijks beheer en klein onderhoud 810.38 - Exploitaties 810.48 - Groot onderhoud
	2.2 - Parkeren	810.38 - Exploitaties
	5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	723.36 - Milieubeleid 810.18 - Algemeen beheer 810.28 - Dagelijks beheer en klein onderhoud 810.48 - Groot onderhoud
	7.2 - Riolerings	810.28 - Dagelijks beheer en klein onderhoud 810.38 - Exploitaties

	7.3 - Afval	721.19 - Afvalinzameling
	7.4 - Milieubeheer	723.36 - Milieubeleid 810.28 - Dagelijks beheer en klein onderhoud
	7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	810.38 - Exploitaties
	8.1 - Ruimte en leefomgeving	810.18 - Algemeen beheer 810.28 - Dagelijks beheer en klein onderhoud
4. Vrije tijd	0.10 - Mutaties reserves	002.31 - Evenementen 540.04 - Beeldende kunst in de openbare ruimte
	3.4 - Economische promotie	002.31 - Evenementen
	4.1 - Openbaar basisonderwijs	530.04 - Vrijtijds-, sport- en spelontwikkeling
	5.1 - Sportbeleid en activering	530.04 - Vrijtijds-, sport- en spelontwikkeling 530.05 - Strategisch beleid sport
	5.2 - Sportaccommodaties	530.02 - Exploitatie sportaccommodaties
	5.3 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	002.31 - Evenementen 540.03 - Cultuur 540.04 - Beeldende kunst in de openbare ruimte 630.02 - Welzijnsaccommodaties
	5.4 - Musea	540.03 - Cultuur 630.02 - Welzijnsaccommodaties
	5.5 - Cultureel erfgoed	541.16 - Monumentenbeleid
	5.6 - Media	540.03 - Cultuur 630.02 - Welzijnsaccommodaties
	5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	560.38 - Natuur- en milieu-educatieve voorzieningen
	6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	630.02 - Welzijnsaccommodaties
5. Veiligheid	0.10 - Mutaties reserves	140.18 - Handhaving openbare ruimten
	1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	002.27 - Veiligheid en openbare orde
	1.2 - Openbare orde en veiligheid	002.26 - Vergunningen apv- en bijzondere wetten 002.27 - Veiligheid en openbare orde 140.18 - Handhaving openbare ruimten 140.19 - Dienstverlening handhaving openbare orde 140.28 - Opvang zwerfdieren
	7.4 - Milieubeheer	820.26 - Handhaving wabo,apv en bijzondere wetten
	8.3 - Wonen en bouwen	820.26 - Handhaving wabo,apv en bijzondere wetten
6. Dienstverlening en participatie	0.1 - Bestuur	001.01 - Functioneren bestuur 001.06 - Raad
	0.10 - Mutaties reserves	003.01 - Publieksplein
	0.2 - Burgerzaken	003.01 - Publieksplein

	0.61 - OZB woningen	002.21 - Basisregistraties ppl
	0.62 - OZB niet-woningen	002.21 - Basisregistraties ppl
	0.64 - Belastingen overig	002.21 - Basisregistraties ppl
	0.8 - Overige baten en lasten	922.90 - Algemene baten en lasten concern (progr.6)
	2.1 - Verkeer en vervoer	820.16 - Wabo-vergunningen
	8.1 - Ruimte en leefomgeving	820.16 - Wabo-vergunningen
	8.3 - Wonen en bouwen	820.16 - Wabo-vergunningen
7. Inrichting van de stad	0.1 - Bestuur	810.11 - Strategie en programmacoördinatie
	0.10 - Mutaties reserves	810.11 - Strategie en programmacoördinatie 810.23 - Ruimtelijke plannen en verkeer 830.18 - Grondexploitatie oosterheem 830.73 - Grondbedrijf algemeen 830.76 - Grondbedrijf projecten in uitvoering 922.30 - Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)
	0.3 - Beheer overige gebouwen en gronden	820.76 - Vastgoedbeheer 830.75 - Grondbedrijf projecten in voorbereiding 830.76 - Grondbedrijf projecten in uitvoering 913.03 - Overige financiële middelen (opbr.gem. eigend. niet voor openb.dnst. bestemd) 922.30 - Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)
	0.4 - Overhead	960.30 - Saldi van kostenplaatsen directie stad
	0.5 - Treasury	820.36 - Uitvoering volkshuisvestingsregelingen 830.18 - Grondexploitatie oosterheem
	0.8 - Overige baten en lasten	922.30 - Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)
	2.1 - Verkeer en vervoer	810.23 - Ruimtelijke plannen en verkeer
	3.2 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	820.76 - Vastgoedbeheer 830.18 - Grondexploitatie oosterheem 830.74 - Grondbedrijf verspreide gronden en panden 830.76 - Grondbedrijf projecten in uitvoering
	5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	810.23 - Ruimtelijke plannen en verkeer
	8.1 - Ruimte en leefomgeving	810.11 - Strategie en programmacoördinatie 810.23 - Ruimtelijke plannen en verkeer 830.74 - Grondbedrijf verspreide gronden en panden 830.80 - Binnenstad 922.30 - Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)
	8.2 - Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	830.18 - Grondexploitatie oosterheem 830.42 - Grondexploitatie palenstein 830.73 - Grondbedrijf algemeen

		830.76 - Grondbedrijf projecten in uitvoering 922.30 - Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)
	8.3 - Wonen en bouwen	810.23 - Ruimtelijke plannen en verkeer 820.36 - Uitvoering volkshuisvestingsregelingen 820.46 - Volkshuisvestingsbeleid 822.36 - Woonwagenuisvesting
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	0.10 - Mutaties reserves	914.01 - Rente reserves en voorzieningen 922.95 - Algemene baten en lasten concern (oad) 922.98 - Dekking eenmalig concern
	0.5 - Treasury	913.01 - Beleggingen (exploitatie) 914.01 - Rente reserves en voorzieningen 915.01 - Treasury
	0.61 - OZB woningen	002.47 - Belastingen
	0.62 - OZB niet-woningen	002.47 - Belastingen
	0.64 - Belastingen overig	002.47 - Belastingen
	0.7 - Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	921.01 - Algemene uitkering
	0.8 - Overige baten en lasten	922.95 - Algemene baten en lasten concern (oad)
	3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	002.47 - Belastingen
	3.4 - Economische promotie	002.47 - Belastingen
	7.2 - Riolering	002.47 - Belastingen
	7.3 - Afval	002.47 - Belastingen
	Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	0.9 - Vennootschapsbelasting (VpB)
Overzicht overhead	0.1 - Bestuur	999.15 - Juridische aangelegenheden en bestuursondersteuning
	0.10 - Mutaties reserves	999.26 - Overhead strategie, beleid, programma's 999.99 - Concern
	0.4 - Overhead	999.10 - Directie 999.11 - Communicatie 999.12 - Financiën 999.13 - Concerncontrol 999.14 - Personeel en organisatie 999.15 - Juridische aangelegenheden en bestuursondersteuning 999.18 - Informatie & automatisering 999.23 - Overhead vrije tijd 999.24 - Overhead zorg en jgh 999.25 - Overhead inkomen en zekerheid 999.26 - Overhead strategie, beleid, programma's 999.27 - Overhead publieksplein

		999.33 - Overhead stedelijke ontwikkeling
		999.35 - Afdelingsoverhead projectenbureau
		999.36 - Overhead veiligheid, vergunningen en handhaving
		999.37 - Vastgoed
		999.38 - Overhead stadsbeheer
		999.39 - Overhead afvalinzameling
		999.99 - Concern

Bijlage 13 Afschrijvingstermijnen

Afschrijvingstermijnen materieel vaste activa		afschrijvingstermijn in jaren
<i>Gronden en terreinen</i>		
Gronden en terreinen		nvt
<i>Woonruimte</i>		
Woningen		40
<i>Bedrijfsgebouwen</i>		
Schoolgebouwen (investerings vanaf 17-12-2012)		50
Schoolgebouwen die volgens het in 2012 herijkte beheerplan geheel worden gesloopt en vervangen door nieuwbouw		50
Per 17-12-2012 bestaande schoolgebouwen die bij/na bereik 25 jarige leeftijd, technisch en/of functioneel worden aangepast		25
Nieuwe overige gebouwen grotendeels van steen		50
Bestaande overige gebouwen grotendeels van steen		40
Overige gebouwen grotendeels van hout		20
Tijdelijke gebouwen/noodlokalen/loodsen/opslagplaatsen		15
<i>Grond-, weg- en waterbouwkundige werken</i>		
Wegen	Asfaltverharding	50
	Elementenverharding	50
Kunstwerken	Bruggen hout	35
	Bruggen staal	60
	Bruggen beton	80
	Geluidsschermen	40
Water	Kademuren	80
Overig	Parkeerverwijssysteem	10
	Liften	20
	Roltrappen	20
<i>Vervoermiddelen</i>		
Personen auto's		6
Bedrijfsauto's		8
<i>Machines, apparaten en installaties</i>		
Divers		5
<i>Overige materiele vaste</i>		
Inventaris		10
ICT hardware		4
ICT software		per invest. in raadsvoorstel
Rioolstelsel		50
Ondergrondse inzamelmiddelen t.b.v. afvalinzameling (exclusief betonbakken)		30
Ondergrondse betonbakken Afschrijven		nvt
Sportvoorzieningen		20

Bijlage 14 Monitoring evaluatie pilots

Inleiding

Deze bijlage geeft een overzicht van alle recent afgeronde en lopende pilots die bij de gemeente lopen. De nadruk ligt op de evaluatie van deze pilots en, als van toepassing, de gevolgen van deze evaluatie.

Deze bijlage is een uitvloeisel van raadsmotie 21-0642, Oogst van de pilots en wordt twee keer per jaar geactualiseerd (en opgenomen in perspectiefnota en programmabegroting).

Buurtvervoer

Naam Pilot

Naam pilot	Buurtvervoer/Maatwerkvervoer
------------	------------------------------

Korte omschrijving

Door de verschraling van het openbaar vervoer zijn niet alle locaties binnen Zoetermeer voor iedere groep lopend bereikbaar. Voor mensen die minder goed ter been zijn maar niet binnen de Wmo-regeling vallen, betekent dit dat zij geen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer (OV) in de wijken als de halte iets verder weg ligt of naar winkelcentra, ziekenhuis of gewoon naar familie binnen Zoetermeer. Voor reizigers die gezond van lijf en lede zijn is dit wel mogelijk. Ondanks dat het wenselijk is op sommige locaties zoals Rokkeveen een robuuster netwerk van OV-haltes te hebben. Om vervoersarmoede/vereenzaming tegen te gaan, is het voorstel om als antwoord op het verschrallende OV in de wijken via Buurtvervoer Zoetermeeders gelegenheid te bieden om gebruik te maken van het OV en bezoeken binnen de gemeentegrenzen. Buurtvervoer om op een laagdrempelige manier deze groep op gepaste wijze te vervoeren binnen Zoetermeer.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	7. Inrichting van de stad
Portefeuille	Verkeer en mobiliteit

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Realiseren pilot maatwerkvervoer en het daarmee opdoen van ervaring met het bieden van effectief, innovatief en betaalbaar maatwerkvervoer en tevens invulling geven aan afspraken in het coalitieakkoord.
------------------------	--

Data

Startdatum	15 april 2024
Einddatum	Nader te bepalen. Einddatum is afhankelijk van nog te maken keuzes over een aanbesteding en van voorwaarden voor subsidie vanuit de MRDH
Evaluatiemoment	Nader te bepalen. Evaluatiedatum is afhankelijk van moment van daadwerkelijke realisatie van de pilot.

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	De pilot is nog niet in de realisatie fase. Op dit moment is dus nog niet te beoordelen of de beoogde doelen worden gehaald.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Gelet op de huidige status van het project kan hier nog geen antwoord op worden gegeven.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Gelet op de huidige status van het project kan hier nog geen antwoord op worden gegeven.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	In de voorbereidingsfase in het project is tot op heden nog niet bestuurlijk gerapporteerd.

Flexwonen Ruimtebaan

Naam Pilot

Naam pilot	Flexwonen Ruimtebaan
------------	----------------------

Korte omschrijving

Naar aanleiding van motie 1911-35: Flexwonen is onderzoek gedaan naar 4 potentiële locaties in Zoetermeer die kansen bieden voor het realiseren van flexibele woonconcepten. Het college heeft een voorkeur uitgesproken om de locatie Ruimtebaan nader te verkennen. Het project Flexwonen Ruimtebaan behelst de realisatie van ca. 80 tijdelijke sociale huurwoningen voor spoedzoekers op het voormalig baggerdepot aan de Ruimtebaan. Hiervoor is de samenwerking gezocht met woningcorporatie Vidomes.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	7. Inrichting van de stad
Portefeuille	Wonen

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	De voorbereiding van de bouw van ca. 80 flexwoningen op de locatie Ruimtebaan, waarbij duidelijk is onder welke voorwaarden de flexwoningen ingepast kunnen worden, wie deze ontwikkelt, bouwt, verhuurt en beheert en welke financiële consequenties dit voor de gemeente heeft.
------------------------	---

Data

Startdatum	20 december 2021 (vaststelling projectopdracht door het college)
Einddatum	4de kwartaal 2024
Evaluatiemoment	2x per jaar in Rapportage Ruimtelijk Fysiek

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Nog niet bekend. Het project bevindt zich in de uitwerkingsfase.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Nog niet bekend. Het project bevindt zich in de uitwerkingsfase.

Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Nog niet bekend. Het project bevindt zich in de uitwerkingsfase.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Besluitvorming over de haalbaarheidsfase heeft in oktober 2022 plaatsgevonden. Tevens wordt de raad twee maal per jaar geïnformeerd via de Rapportage Ruimtelijk Fysiek

Woonoverlast

Naam Pilot

Naam pilot	Woonoverlast
------------	--------------

Korte omschrijving

Woonoverlast als gevolg van het gedrag van omwonenden kan hardnekkige vormen aannemen. In de meest extreme gevallen kan de overlast jarenlang aanhouden. Woonoverlast kent verschillende gradaties: van geluidsoverlast tot en met ernstige overlast waar zelfs de veiligheid en leefbaarheid in het geding komen. Aanhoudende woonoverlast kan het woongenot en het veiligheidsgevoel van bewoners ernstig aantasten.

Om die reden is een speciale coördinator Woonoverlast aangesteld die de diverse gevallen van woonoverlast probeert op te lossen. Tevens is een apart meldpunt voor inwoners van de stad geopend. Via dit digitale meldpunt, 'overlast van burens' geheten, kunnen inwoners woonoverlast melden.

Het college heeft in november 2023 de beleidsregel Terugdringen woonoverlast 2023 Zoetermeer vastgesteld. De praktische uitwerking van deze beleidsregel wordt betrokken bij de algehele evaluatie.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	5. Veiligheid
Portefeuille	Openbare orde en Veiligheid

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Door integraal met ketenpartners samen te werken woonoverlast terugdringen of beëindigen, het woongenot van inwoners bevorderen én, als nodig, hulp en/of zorg bieden aan veroorzakers van woonoverlast en/of overlastmelders.
------------------------	--

Data

Startdatum	September 2020
Einddatum	December 2024
Evaluatiemoment	1ste helft 2025

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Dat wordt begin 2025 duidelijk.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Tweemaal per jaar overleg met de burgemeester.

Dealbreakers

Naam Pilot

Naam pilot	Dealbreakers
------------	--------------

Korte omschrijving

Dealbreakers is een pilot, gefinancierd door het ministerie van Justitie en Veiligheid, gericht op het voorkomen van jonge aanwas in de drugscriminaliteit. Het project is gestart in 2021. Het ministerie heeft opnieuw een financiële bijdrage toegekend voor maximaal € 200.000 waarmee het project kan worden voortgezet over de periode van 1 januari 2023 tot 31 december 2024.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	5. Veiligheid
Portefeuille	Openbare orde en Veiligheid

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	<p>Het doel van Dealbreakers Zoetermeer is te voorkomen dat jongeren in de ondermijnende criminaliteit terechtkomen. Het project is gericht op</p> <ol style="list-style-type: none">1) het voorkomen van jonge aanwas in de criminaliteit,2) het vervolgen en versterken van een moedertraining voor moeders die behoefte hebben aan concrete 'tools' om de eigen positie te versterken en hun veerkracht te vergroten in de omgang met hun problematische kind en3) de financiering van de doorlopende leerlijn binnen het voortgezet onderwijs gericht op het informeren van jongeren over de gevaren en gevolgen van criminaliteit en hen weerbaarder te maken.
------------------------	---

Data

Startdatum	1 januari 2021
Einddatum	Onbekend

Evaluatiemoment	Jaarlijks
-----------------	-----------

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Dealbreakers is een Learning Community van het RIEC en diverse gemeenten in de regio. De gemeente Zoetermeer maakt deel uit van deze Community. De doelen die bij aanvang zijn gesteld zijn binnen de pilotperiode gefocused op schoolgerichte interventies (doorgaande leerlijn). De resultaten worden door het ministerie intensief geëvalueerd en gemonitord.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Omdat de subsidie na 2024 niet zal worden voortgezet zal vanaf 2025 gebruik worden gemaakt van de interventies die door het RIEC zijn ingekocht. De gemeente Zoetermeer, Veiligheid en Onderwijs, zal een verbindende rol spelen tussen Dealbreakers en het lokale onderwijs.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	De inzet voor Dealbreakers zal vanuit de reguliere capaciteit worden bekostigd.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	De burgemeester wordt regelmatig geïnformeerd over Dealbreakers als onderdeel van de aanpak Jeugd en ondermijning.

IPTA

Naam Pilot

Naam pilot	IPTA (Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid)
------------	--

Korte omschrijving

De gemeente Zoetermeer neemt sinds 2018 deel aan de landelijke pilot Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (IPTA) van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het betreft een coachingsmethodiek gericht op jongeren die dreigen af te glijden in criminaliteit. Binnen dit project is vanaf de start gekozen voor een domeinoverstijgende aanpak. Hierbij is expertise op het gebied van coaching gevonden binnen het Sociaal domein en De Binnenbaan. Aansturing van het project en afstemming met het ministerie zijn belegd bij Veiligheid. De aanpak zorgt indirect voor een veiligere samenleving, maar er

worden ook veel kosten bespaard. De maatschappelijke baten zitten niet alleen in het voorkomen van criminaliteit, maar ook in het voorkomen van kosten die voortkomen uit vroegtijdig schoolverlaten, schuldenproblematiek en slachtofferschap. De methodiek dient als voorbeeld van een interventie waarin daadwerkelijk integraal wordt samengewerkt door professionals uit sociaal- en veiligheidsdomein.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	5. Veiligheid
Portefeuille	Openbare orde en Veiligheid

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Middels intensieve coaching voorkomen dat jongeren (verder) afglijden in criminaliteit. Hiermee maatschappelijke kosten voorkomen die voortkomen uit bijvoorbeeld schooluitval, schulden en daderschap.
------------------------	---

Data

Startdatum	2018
Einddatum	onbekend
Evaluatiemoment	jaarlijks

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Ja, jaarlijks worden de levens van enkele tientallen risicojongeren gestabiliseerd waarmee (verder) afglijden in criminaliteit wordt voorkomen en wordt bespaard op maatschappelijke kosten. De pilot wordt intensief gemonitord en geëvalueerd door het ministerie van Justitie en Veiligheid, die eigenaar is van de pilot.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Nee

Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	N.v.t.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	De burgemeester wordt regelmatig geïnformeerd over IPTA als onderdeel van de jeugd aanpak.

Pilot Expertisepool en Onderwijs-behandelgroep

Naam Pilot

Naam pilot	Positieve gezondheid en het huishouden
------------	--

Korte omschrijving

Kinderen die aangewezen zijn op ambulante jeugdhulpbegeleiding of behandeling om (weer) deel te kunnen nemen aan de lessen op school, krijgen soms korte of langere periode geen onderwijs. Dit is niet wenselijk. Een goede aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp is belangrijk om het leer- en ontwikkelproces van jonge kinderen zo min mogelijk te onderbreken. Daarom wordt een pilot gestart waarbij twee onderwijs-jeugdhulpvoorzieningen worden ingericht voor het primair onderwijs in Zoetermeer: een Expertisepool en een Onderwijs-behandelgroep. Een Expertisepool betreft een multidisciplinair team van jeugdhulpprofessionals en onderwijsdeskundigen, verbonden aan het speciaal basisonderwijs (SBO) en het speciaal onderwijs (SO). De Expertisepool wordt ook gekoppeld aan ZOJA (Zoetermeerse Onderwijs-Jeugdhulparrangementen), de observatiegroep/Time-out bedoeld voor leerlingen die dreigen uit te vallen uit het onderwijs.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	2. Samen leven en ondersteunen
Portefeuille	Jeugd en onderwijs

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	<p>De onderwijsbehandelgroep is in oktober 2023 van start gegaan. Het bleek voor dit project niet haalbaar om deze groep vanuit collectieve middelen te financieren. De behandelonderwijsgroep wordt om deze reden vanuit de ZIN (individuele jeugdhulp) gelden bekostigd.</p> <p>Expertisepool</p> <ul style="list-style-type: none">- Het aantal leerlingen dat individuele begeleiding ontvangt op de scholen waar jeugdhulpprofessionals aan zijn verbonden neemt af- De tijd die zit tussen het besluit dat er (kortdurende) hulp nodig is en de daadwerkelijke start is maximaal 3 weken- Duur van de begeleiding wordt verkort van gemiddeld 24 naar 16 weken.- Samenwerking tussen school, ouder(s)/verzorger(s) en hulpverlening verbetert- De pedagogische vaardigheden van de leerkrachten en ondersteuners is vergroot
------------------------	--

Data

Startdatum	Project expertisepool is gefaseerd gestart: Cluster 4 onderwijs – Muskietier sinds februari 2023 en is overgegaan in de expertisepool sinds januari 2024 Cluster 3 onderwijs – Keerkring start vanaf 25 augustus 2025
Einddatum	Eind 2025
Evaluatiemoment	4e kwartaal 2024

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	<p>Het is te vroeg om op basis van data een afname te zien van individuele begeleiding. Data is beschikbaar over schooljaren. De pilot is gestart in schooljaar 2022-2023, data van eerst volgende schooljaar (2023-2024) is nog niet volledig en is hierdoor niet realistisch. Dit zal beter zichtbaar zijn tijdens het evaluatiegesprek in Q4 2024, maar nog steeds te summier om op basis van data resultaten te meten.</p> <p>Op basis van de evaluaties wordt inhoudelijk positieve ontwikkelingen ervaren. Zorg kan snel gestart worden en het werkt kwalitatief goed om jeugdhulp expertise dichtbij het schoolklimaat te hebben.</p> <p>Het pedagogische klimaat van het onderwijs is verhoogd, dit uit zich in de situatie dat voorheen een leerling niet op de cluster 4 school kon blijven vanwege problematiek. Met de ondersteuning vanuit de expertisepool is dit in sommige gevallen wel haalbaar gebleken.</p>
--	--

Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	De ontwikkelingen voor de aansluiting van onderwijs en jeugdhulp geven aanleiding om het bestaande beleid aan te passen. Deze aanpassing loopt op dit regionaal, vanuit de inkoop regio Haaglanden. Zoetermeer zal voor de eigen gemeente, binnen de regionale samenwerking, dit verder gaan vormgeven.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Indien de regionale ontwikkeling van het collectieve aanbod jeugdhulp gerealiseerd is, zal dit ertoe leiden dat het project zal stoppen en vanuit de regionale ontwikkeling verder vorm zal krijgen. De financiën zullen dan via de regionale inkoop verlopen.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	-

Van groot naar beter

Naam Pilot

Naam pilot	Van groot naar beter
------------	----------------------

Korte omschrijving

Naar aanleiding van motie Voorjaarsdebat

- Een pilot te starten met het inzetten van verhuispremies. Ook verhuiskostenvergoeding onderzoeken (en pilot starten) bij doorstroming van ouderen is niet ongebruikelijk in gemeenteland. We onderzoeken of een pilot mogelijk is.
- In samenwerking met de corporaties een pilot te starten met woonlastengewenning. In samenwerking met de woningcorporaties kunnen we een woonlastengewenningspilot onderzoeken. Voor de minder draagkrachtigen kan dat helpen, vooral bij verhuizen van huur naar huur. Bij koop kan er uit de overwaarde van de te achterlaten koopwoning een deel ook zelf betaald worden.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	7. Inrichting van de stad
Portefeuille	Wonen

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Meer doorstroming van senioren uit grote eengezinswoningen naar een geschikt zorgtoegankelijk seniorenwoning of appartement, zodat gezinnen (met kinderen) weer meer mogelijkheden krijgen om een eengezinswoning te betrekken.
------------------------	---

Data

Startdatum	Nog niet bekend
Einddatum	Nog niet bekend
Evaluatiemoment	Nog niet bekend

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Nog niet bekend
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Nog niet bekend
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Nog niet bekend
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Nog niet bekend

Vindplaats verborgen schulden

Naam Pilot

Naam pilot	Vindplaats verborgen schulden
------------	-------------------------------

Korte omschrijving

In het project staat de rol van werkgevers als vindplaats van financiële problemen en schulden bij werknemers centraal. Doel is het verkrijgen van inzicht in de kennis- en informatiebehoefte van werkgevers en werknemers over financiële ondersteuning op de werkvloer. Dit doen we door voorlichting te geven aan werknemers en leidinggevenden om bewustwording over geldzorgen te creëren en informatie te delen over ondersteuningsmogelijkheden, waaronder het gemeentelijke aanbod. Werknemers die via werkgevers in beeld komen willen we snel schuldrust bieden door het opkopen van (kleine) schulden. Dit draagt bij aan het versterken van bestaanszekerheid. Het project is onderdeel van het Programma Sociale innovatie.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie
Portefeuille	Armoedebeleid

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Vroegsignalering van geldzorgen via werkgevers. Inzicht krijgen in de kennis- en informatiebehoefte bij 10 werkgevers over het gemeentelijke aanbod van schuldhulpverlening en armoedebestrijding (inkomensvoorzieningen), in het bijzonder de groep 'werkende armen'. Op een laagdrempelige wijze verzorgen van geldclinics/voorlichting (op maat en gedifferentieerd naar leidinggevenden, HR-professionals en werknemers) en communicatie over het gemeentelijke aanbod.
------------------------	---

Data

Startdatum	maart 2023
Einddatum	Februari 2024
Evaluatiemoment	Als afronding van dit gedeelte van de pilot is een evaluatie opgesteld en zijn de opbrengsten en lessen met de interne stakeholders besproken.

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	<ul style="list-style-type: none">• De uitvoeringsfase is succesvol afgerond. Er zijn voorlichtingssessies bij negen werkgevers gehouden en informatie verstrekt over het signaleren en aangaan van een gesprek over geldzorgen en het doorverwijzen naar (gemeentelijke) hulp. Drie werknemers zijn doorgeleid naar hulp.• Over de opbrengsten en lessen zijn presentaties verzorgd bij een SEBO-bijeenkomst met ruim 30 werkgevers en een G40 ambtelijk overleg.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	<ul style="list-style-type: none">• Uit de evaluatie komt de wens naar voren de pilot nog op grotere schaal uit te testen en een beter inzicht te verkrijgen over de (financiële) baten van het project. Ook vanuit werkgevers is er vraag naar nieuwe leersessies met managers over moeilijke thema's rondom geld.• Bij een positief besluit vanuit de betrokken wethouders volgt een plan voor het op grotere schaal uitvoeren van de pilot.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	In het eerste deel van de pilot is een beperkt deel van het beschikbare budget gebruikt. Hierover wordt in de P&C-cyclus gerapporteerd. Voor de uitvoering van het vervolg is voldoende budget beschikbaar.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Via Voortgangsrapportage aan de raad, via de projectrapportage Sociaal domein en de P&C-cyclus.

Innovatief wijkgericht en integraal ondersteuningsaanbod gericht op preventie

Naam Pilot

Naam pilot	Innovatief wijkgericht en integraal ondersteuningsaanbod gericht op preventie
------------	---

Korte omschrijving

We willen vanuit het ondersteuningsaanbod van inZet in de wijk (passend binnen de kaders van wijkgericht werken en Zoetermeer 2040) verder innoveren in de vorm van wijkgerichte ondersteuningspakketten. Dit doen we op basis van de behoefte, bevolkingssamenstelling en verwachte ontwikkelingen in de wijken, om inwoners zo gericht, preventiever en efficiënter te ondersteunen. Als resultaat streven we naar een afname van zwaardere zorg, en toename van de kwaliteit van leven van inwoners. inZet gaat deze ondersteuningspakketten in samenwerking met de gemeente ontwikkelen. De gesprekken hierover zijn opgestart en er zal gestart worden met opstellen van wijkscans in de 6 gebieden door de gemeente en inZet, op basis waarvan wijk- en vraaggericht,

innovatief en preventief aanbod verder wordt ontwikkeld door inZet.
Dit project is onderdeel van het programma Sociale innovatie.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	2. Samen leven en ondersteunen
Portefeuille	Zorg en Welzijn

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Het huidige ondersteuningaanbod van inZet verder innoveren, resulterend in wijkgerichte ondersteuningspakketten, passend binnen de kaders van gebiedsgerichte ondersteuning en Zoetermeer 2040.
------------------------	---

Data

Startdatum	December 2022
Einddatum	December 2024
Evaluatiemoment	Tussenevaluatie september 2024 - eindevaluatie december 2024

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Nog onbekend
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Nog onbekend
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Nog onbekend

Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Via voortgangsoverleg en de rapportage Sociaal Domein
--------------------------------	---

Pilot schoolontbijt

Naam Pilot

Naam pilot	Schoolontbijt
------------	---------------

Korte omschrijving

De gemeente Zoetermeer is door een toezegging aan de Raad begin 2022 begonnen met de pilot schoolontbijt op basisschool IKC de Regenboog (Meerzicht) en IKC de Touwladder (Seghwaert). De pilot, die nog steeds dagelijkse praktijk is in de twee scholen, onderzocht of het praktisch mogelijk is om kinderen in het basisonderwijs een gratis ontbijt aan te bieden op school. Op beide scholen is het een succes gebleken. De verantwoordelijken binnen deze scholen hebben een door de gemeente samengesteld evaluatieformulier ingevuld. Dit deel van de pilot (het faciliteren van het ontbijt binnen de school) mag beschouwd worden als succesvol en afgerond: de gemeente Zoetermeer zal de subsidieverstrekking voor bovenstaande scholen verlengen met 3 jaar. Een ander deel van de pilot is het verzorgen van zgn. ontbijttassen. Deze tassen worden direct, via een organisatie die zorgt voor de uitgifte, aan de ouders gegeven. De scholen spelen hierin géén rol. Na het zomerreces zal er binnen de gemeente Zoetermeer verder onderzoek plaatsvinden of de gemeente Zoetermeer hierin een rol kan gaan spelen in de uitgifte van schooltassen. Zowel OPOZ als UNICOZ heeft aangegeven dat er binnen hun scholen hier animo voor zal zijn. Verwacht wordt dat voor het einde van kalenderjaar 2023 hier een antwoord op komt. Wat niet onvermeld mag blijven: Er is inmiddels ook via de landelijke politiek een optie voor scholen om zich in te schrijven voor het programma Schoolmaaltijden ism het Jeugdeducatiefonds en het Rode Kruis. Meerdere Zoetermeerse scholen hebben zich hiervoor opgegeven.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie
Portefeuille	Armoedebeleid

Doel/Beoogd resultaat

Het gratis schoolontbijt heeft als beoogde effecten dat kinderen hierdoor minder kans hebben op overgewicht, zich beter kunnen concentreren, betere cijfers halen en daardoor meer kansen krijgen op de arbeidsmarkt. Aan deze doelen heeft de pilot zeker voldaan. Verder onderzoek naar de uitgifte van de ontbijttassen loopt nog.

Data

Startdatum	1 januari 2022
Einddatum	juni 2024
Evaluatiemoment	2e helft 2024

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	De pilot ontbijt op school is zeker een succes op de Regenboog en de Touwladder. Dit bleek uit de evaluatieformulieren. Er was meer rust in de groepen en het bevordert de concentratie van de kinderen.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	De driejarige pilot Schoolontbijt komt ten einde. De regeling met de Touwladder en de Regenboog verloopt goed en dat ronden we dit jaar af. De wens van de pilot was om meer basisscholen in Zoetermeer aan het lokale initiatief te verbinden. Echter werd het vergelijkbare, landelijk initiatief programma Schoolmaaltijden opgezet. Hierdoor is het gemeentelijk initiatief wat meer naar de achtergrond geraakt. Om tot een goede afronding van de gemeentelijke pilot te komen is de pilot aangepast naar de huidige situatie, waarin scholen eenmalig gebruik kunnen maken van een gift om eten/snacks te regelen. Ook zijn we in contact met een welzijnsorganisatie voor de kinderen uit gezinnen die een duurzamere oplossing nodig hebben.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Via wethoudersoverleggen.

Stille studieruimtes

Naam Pilot

Naam pilot	Stille studieruimtes
------------	----------------------

Korte omschrijving

De stille studieruimte is met name bedoeld voor studenten die thuis of op school niet de mogelijkheid hebben om in rust te studeren.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	4. Vrije tijd
Portefeuille	Dienstverlening, vastgoed en ICT

Doel/Beoogd resultaat

Door de vergaderruimtes en horecagelegenheid van Gymworld in te zetten als stille studieruimte is er meer gelegenheid voor Zoetermeerse studenten om te kunnen studeren. De stille studieruimte is met name bedoeld voor studenten die thuis of op school niet de mogelijkheid hebben om in rust te studeren. In de voorgestelde ruimtes kunnen ongeveer 20 studenten tegelijkertijd gebruik maken van een stille studieruimte gedurende 16 uur per week. De ruimtes zullen op 2 vaste avonden in de week van 18:00 tot 22:00 en een dag in het weekend van 09:00 tot 17:00 beschikbaar worden gesteld.

Data

Startdatum	november 2023
Einddatum	oktober 2024
Evaluatiemoment	juni 2024

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	De pilot is niet succesvol gebleken. Op basis van waarneming door de aanwezige beheerder binnen Gymworld werd er minimaal gebruik gemaakt van de beschikbare ruimten. Ook de wifi-login was minimaal met circa 48 apparaten in het afgelopen half jaar. Inmiddels zijn er meerdere andere plekken binnen de stad waar studie ruimten worden aangeboden door diverse partijen.
--	---

Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Ja, gezien het geringe gebruik door studenten zullen we één van de twee beschikbare ruimten weer vrijgeven voor de verhuur zodat verenigingen of andere geïnteresseerden de ruimte weer kunnen huren. We willen de pilot in afgeslankte vorm, dus nog met één beschikbare ruimte laten doorlopen tot 31-12-2024.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Doordat er één ruimte wordt vrijgegeven zal er mogelijk weer sprake zijn van extra huurinkomsten bij Gymworld en kan de ruimte ook een uitvalbasis zijn voor de gemeente bij de huidige krapte aan vergaderruimten op het stadhuis. In plaats van externe aanhuur kan Gymworld ingezet worden zodat er kosten worden bespaard voor de organisatie.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Er wordt een raadsmemo opgesteld.

Jeugdhonk

Naam Pilot

Naam pilot	Jeugdhonk Buytenwegh
------------	----------------------

Korte omschrijving

Door een jeugdhonk te starten, waarbij de begeleiding in handen is van het jongerenwerk, ontstaat er een veilige omgeving waar alle jeugdigen uit de wijk kunnen komen en deelnemen. Binnen het jeugdhonk richt het jongerenwerk zich op 2 verschillende doelgroepen; jeugdigen van 12 tot 15 en jeugdigen van 15 tot 18.

Op 3 dagen per week zal gedurende 9 maanden een jeugdhonk in pilot vorm kunnen plaatsvinden op de Cesar Franckrode. Op deze dagen zal de openstelling voor de beide leeftijdsgroepen zijn op verschillende tijdstippen. Voor de jongere doelgroep is dit het einde van de middag en de oudere doelgroep kan aan het begin van de avond deelnemen.

Er wordt tijdens de eerste periode gestart met een compleet programma. Hiervan is het doel om de jeugdigen enthousiast te maken en een vaste groep deelnemende jeugdigen te creëren. Na de start wordt aan de jeugdigen gevraagd of zij wensen hebben voor de komende tijd. Hierbij kan gedacht worden aan verschillende sportactiviteiten of culturele activiteiten. De jongerenwerkers zorgen samen met de sportclubs en culturele partners binnen de stad voor de invulling van de hierop volgende periode.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	2. Samen leven en ondersteunen
Portefeuille	Wijkgericht werken

Doel/Beoogd resultaat

20 jongeren gemiddeld aanwezig bij de avonden, 10 van de jongeren stroomt door naar een regulier vrijetijdsaanbod.

Data

Startdatum	september 2023
Einddatum	juni 2024
Evaluatiemoment	december 2023, februari 2024, juni 2024

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	<p>Evaluaties hebben plaatsgevonden in december 2023 en februari 2024.</p> <p>De eerste uitkomsten van de pilot zijn positief, er is een redelijk vaste groep jongeren per avond. Met name de vrijdag is er een vaste kern van de oudere doelgroep.</p> <p>Voor de planning van activiteiten merken we op dat er vaak jongere kinderen binnenkomen bij de culturele activiteiten. Zaken als het weer en hoe laat de activiteit is, zijn bepalend voor het aantal deelnemers. Dit varieert van zeer weinig tot zeer veel. Bij één activiteit waren 3 jongeren aanwezig, bij een andere 80+.</p> <p>Voor de culturele activiteiten vinden jongeren het lastig om een concrete activiteit te benoemen. Hiermee gaan we de komende tijd meer stimuleren door meer op populaire activiteiten in te zetten, zoals dans.</p>
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Nog niet bekend
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Nog niet bekend

Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	De evaluatie van juni 2024 wordt uitgewerkt en verder gedeeld.
--------------------------------	--

RIO (re-integratie officier)

Naam Pilot

Naam pilot	RIO (re-integratie officier)
------------	------------------------------

Korte omschrijving

De gemeente Zoetermeer neemt sinds september 2022 deel aan de landelijke pilot RIO (re-integratie officier) van het ministerie van Justitie en Veiligheid. De pilot is gericht op ex-detentie jongeren die een high impact crime (HIC) hebben begaan. Met middelen van het ministerie is een re-integratie officier aangesteld die extra op deze doelgroep inzet. Het project wordt daarnaast gebruikt om het nazorgproces, van binnen (Penitentiaire Inrichting) naar buiten (gemeente) te verbeteren.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	5. Veiligheid
Portefeuille	Openbare orde en veiligheid

Doel/Beoogd resultaat

Het project heeft de volgende doelen: 1) verlagen kans op strafrechtelijke recidive. 2) resocialisatie van ex-detentie jongeren. 3) doorontwikkelen van de gemeentelijke aanpak nazorg ex-gedetineerden

Data

Startdatum	1 september 2022
Einddatum	Onbekend. Huidige toekenning van het ministerie loopt tot 31 juli 2024.

Evaluatiemoment	jaarlijks
-----------------	-----------

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	De eerste ervaringen zijn positief. In 2023 zijn ongeveer 12 detentiejongeren begeleid, waarvan er 2 zijn gerecidiveerd. Van de overige jongeren is de situatie zodanig gestabiliseerd dat zij binnen de begeleidingsperiode op het rechte pad zijn gebleven. De pilot RIO wordt intensief gemonitord en geëvalueerd door het ministerie van J&V, die eigenaar is van de pilot.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Nee.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	N.v.t.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	De burgemeester wordt regelmatig geïnformeerd over RIO als onderdeel van de jeugdaanpak.

Bijlage college producten, kosten en prestatie PB2025

Prestatie-indicatoren Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

Prestatie-indicatoren 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren

Leerwinst doelgroepeuters VVE taal (PB 2025)

Omschrijving

Bij kinderen met een ontwikkelingsachterstand (doelgroepkinderen) die een Voor- en Vroegschool Educatie (VVE) programma volgen, wordt de vooruitgang op het gebied van taal en rekenen gemonitord. Dit gebeurt bij zowel peuters (2 en 3 jaar) als kleuters (4 en 5 jaar). Gekeken wordt of de doelgroepkinderen meer leerwinst boeken dan wat gemiddeld is voor hun leeftijdscategorie in Nederland.

Bron: Monitor VVE Zoetermeer

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	37%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	51%	51%	51%	51%

Toelichting:

Geen bijzonderheden.

Leerwinst doelgroepeuters VVE rekenen (PB 2025)

Omschrijving

Bij kinderen met een ontwikkelingsachterstand (doelgroepkinderen) die een Voor- en Vroegschool Educatie (VVE) programma volgen, wordt de vooruitgang op het gebied van taal en rekenen gemonitord. Dit gebeurt bij zowel peuters (2 en 3 jaar) als kleuters (4 en 5 jaar). Gekeken wordt of de doelgroepkinderen meer leerwinst boeken dan wat gemiddeld is voor hun leeftijdscategorie in Nederland.

Bron: Monitor VVE Zoetermeer

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	53%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	51%	51%	51%	51%

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

Leerwinst doelgroepkleuters VVE taal (PB 2025) **Omschrijving**

Vanaf 2025 wordt gewerkt met een nieuwe monitor voor de behaalde VVE-resultaten. De nieuwe monitor geeft geen inzicht meer in het percentage behaalde leerwinst van VVE-kinderen met een onderwijsachterstand, maar maakt inzichtelijk of de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen als groep past bij de leeftijd of niet. De streefwaarde kan pas worden bepaald na de nulmeting in 2025. Vandaar dat de tabel is vervallen in 2025.

Bron: Monitor VVE Zoetermeer

Type	2023
Realisatie	38%

Toelichting:

Leerwinst doelgroepkleuters VVE rekenen (PB 2025) **Omschrijving**

Bij kinderen met een ontwikkelingsachterstand (doelgroepkinderen) die een Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) programma volgen, wordt de vooruitgang op het gebied van taal en rekenen gemonitord. Dit gebeurt bij zowel peuters (2 en 3 jaar) als kleuters (4 en 5 jaar). Gekeken wordt of de doelgroepkinderen meer leerwinst boeken dan wat gemiddeld is voor hun leeftijdscategorie in Nederland.

Bron: Monitor VVE Zoetermeer

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	41%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	41%	41%	41%	41%

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

Prestatie-indicatoren 1.2 Beperken uitval in het onderwijs

Succesvolle plaatsing maatwerktraject (PB 2025)

Omschrijving

Het totaal aantal begeleide voortijdig schoolverlaters dat in het verslagjaar succesvol op een maatwerktraject is geplaatst richting onderwijs, werk of hulpverlening. Het betreft hier ook de jongeren die al voor het verslagjaar zijn uitgevallen (oud vsv-ers) en die opnieuw in begeleiding zijn genomen.

Bron: Jaarverslag Leerplicht/RMC

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	91,8%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	92,0%	92,0%	93,0%	93,0%

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

Prestatie-indicatoren 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie

Aantal bijstandsuitkeringen in % van de Zoetermeerse beroepsbevolking (PB 2025) Omschrijving

Het aantal bijstandsuitkeringen uitgedrukt als percentage van de Zoetermeerse beroepsbevolking.

Bron: Suites4-Sociaal

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	3,7%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	3,7%	3,7%	3,7%	3,7%

Toelichting:
Het aantal bijstandsuitkeringen stijgt naar verwachting iets, maar tegelijkertijd is de beroepsbevolking gestegen. Om die reden blijft het percentage naar verwachting gelijk. Zie ook de toelichting bij de indicator aantal bijstandsuitkeringen onder doelstelling 1.6 van programma 1 van de begroting.

% Van de uitstroom dat binnen 1 jaar weer instroomt (terugvalpercentage) (PB 2025) Omschrijving

Het aantal instromers, dat in het vorige (voorafgaand aan de verslagperiode) kalenderjaar was uitgestroomd naar werk, als percentage van de uitstroom naar werk van het vorige kalenderjaar.

Bron: Domein/CBS

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	7,1%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	15,0%	15,0%	15,0%	15,0%

Toelichting:

Doelstelling is zo laag mogelijke terugval met een signaalwaarde van 15%.

Prestatie-indicatoren 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan

Aantal unieke klanten dat bijzondere bijstand ontvangt (PB 2025)

Omschrijving

Het aantal unieke mensen (=BSN) dat in het kalenderjaar enige vorm van bijzondere bijstand ontvangt.

Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	2.349	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	2.400	2.400	2.400	2.400

Toelichting:

In de begroting houden we er rekening mee dat het beroep op de bijzondere bijstand iets hoger kan uitvallen dan in 2023.

Aantal personen met een Zoetermeerpas (PB 2025)

Omschrijving

Het aantal unieke mensen (=BSN) dat in het kalenderjaar een Zoetermeerpas heeft.

Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	10.986	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	10.000	10.000	10.000	10.000

Toelichting:

In de begroting houden we rekening met 10.000 zoetermeerpassen.

Aantal personen met collectieve ziektekostenverzekering minima (PB 2025)

Omschrijving

Het aantal unieke mensen (=BSN) dat in het kalenderjaar een gemeentelijke collectieve ziektekostenverzekering heeft.

Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	4.137	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	4.500	4.500	4.500	4.500

Toelichting:

We houden in de begroting rekening met een stijging van het aantal personen dat een beroep doet op de collectieve ziektekostenverzekering.

Aantal unieke personen individuele inkomenstoelage (PB 2025)

Omschrijving

Het aantal unieke mensen (=BSN) dat in het kalenderjaar een individuele inkomenstoelage heeft.

Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	1.382	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	1.450	1.450	1.450	1.450

Toelichting:

In de begroting houden we rekening met een iets hoger aantal mensen dat in aanmerking komt voor de individuele inkomenstoelage.

Opgelegde maatregelen (PB 2025)

Omschrijving

Het aantal maatregelen dat in een kalenderjaar is opgelegd aan bijstandsonvangers.

Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	87	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	100	100	100	100

Toelichting:

Het is geen doel om maatregelen op te leggen. Deze indicator gebruiken we om de ontwikkeling te monitoren.

Beperken instroom preventiequote (PB 2025)

Omschrijving

Het percentage van alle afgehandelde aanvragen levensonderhoud in een kalenderjaar dat niet tot een uitkering leidt.

Oorzaken hiervoor zijn een goede klantherkenning (met bijvoorbeeld directe bemiddeling naar werk) en gedegen screening van wettelijke eisen (geen recht op bijstand door bijvoorbeeld partnerinkomen en/of vermogen).

Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	28,6%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	40,0%	40,0%	40,0%	40,0%

Toelichting:

Een hogere preventiequote helpt om het beroep op de bijstand te beperken. Daarom is de doelstelling hoger dan de realisatie in 2023.

Aantal opgelegde boeten (PB 2025)

Omschrijving

Het aantal boeten dat op grond van de Fraudewet in een kalenderjaar is opgelegd. Het betreft boetes met een benadelingsbedrag van boven de € 340.

Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	31	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	100	100	100	100

Toelichting:

Het is geen doel om boeten op te leggen. Deze indicator gebruiken we om de ontwikkeling te monitoren.

% Van de doelgroep met Kwijtschelding (PB 2025)

Omschrijving

Het aantal mensen van de doelgroep (=melders) dat in het kalenderjaar geheel of gedeeltelijke kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en heffingen krijgt. Dit uitgedrukt in een percentage van de doelgroep.

Bron: Belastingadministratie

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	71,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	75,0%	75,0%	75,0%	75,0%

Toelichting:

Inwoners komen in aanmerking voor kwijtschelding van belastingen als ze op of rond het bijstandsniveau leven en geen of weinig vermogen hebben.

Aantal fraudezaken (PB 2025)

Omschrijving

Het aantal in het kalenderjaar afgehandelde fraudezaken op grond van de Participatiewet die daadwerkelijk tot een wijziging of beëindiging van de uitkering hebben geleid.

Bron: Key2Handhaven

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	190	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	250	250	250	250

Toelichting:

Fraude wordt actief bestreden. Het streven is om meer zaken af te handelen.

Aantal beëindigingen als gevolg van handhaving (PB 2025)

Omschrijving

Deze indicator is vervallen. Zie toelichting bij beleidswijzigingen.

Bron: Key2Handhaven

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	41	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	80	80	80	80

Toelichting:

Fraude wordt actief bestreden. Het streven is om meer zaken af te handelen.

Aantal gestarte schuldhulpregelingen (PB 2025)

Omschrijving

Het aantal gestarte schuldregelingen voor schuldbemiddeling en saneringskrediet.

Bron: Cognos

Type	2025	2026	2027	2028
Begroting PB 2025	140,00	140,00	140,00	140,00

Toelichting: Het betreft hier een nieuwe indicator vanaf de begroting 2024 (motie 2306-06) en daarom bevat bovenstaande tabel nog geen realisatiecijfer.

% Succesvol afgeronde schuldregelingen (PB 2025) **Omschrijving**

Het aantal succesvol afgeronde schuldregelingen als percentage van het totaal aantal gestarte schuldregelingen.

Bron: Cognos

Type	2025	2026	2027	2028
Begroting PB 2025	85,0%	85,0%	85,0%	85,0%

Toelichting: Het betreft hier een nieuwe indicator vanaf de begroting 2024 (motie 2306-06) en daarom bevat bovenstaande tabel nog geen realisatiecijfer.

Prestatie-indicatoren Programma 2 Samen leven en ondersteunen

Prestatie-indicatoren 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp

% Jeugdigen dat niet vrij toegankelijke jeugdhulp ontvangt tov tot jeugdigen 0-18 jaar Z'meer (PB 2025) **Omschrijving**

Het percentage jeugdigen van 0-18 jaar dat niet vrij toegankelijke jeugdhulp ontvangt afgezet tegen het totaal aan jeugdigen van 0-18 jaar in Zoetermeer.

Bron: CBS

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	17,8	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	17,6	17,4	17,2	17,0

Toelichting:

Het percentage jeugdigen dat gebruikmaakt van niet vrij toegankelijke jeugdhulp neemt toe. Het streven is om dit percentage de komende jaren te laten afnemen. Het betreft een voorlopig cijfer. Het CBS heeft de definitieve cijfers over 2023 nog niet gepubliceerd.

Bereik basispakket JGZ (PB 2025) **Omschrijving**

Het bereik uit het basispakket JGZ bestaat uit de leeftijdsgroep 0 - 18 jaar. Het bereik tijdens de verschillende contactmomenten voor de leeftijdscategorie 0-4 jaar staat in de tabel weergegeven als % van het totaal aantal jeugdigen in deze groep.

Het bereik voor de leeftijdscategorie in het basisonderwijs en de tweede klas van het voortgezet onderwijs wordt hierin niet meegenomen.

Bron: Verantwoording JGZ

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	87,3	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	87,0	87,0	87,0	87,0

Toelichting:

De Jeugdgezondheidszorg biedt het basispakket actief aan alle jeugdigen aan. Het weergegeven percentage betreft het gemiddelde bereik in de leeftijdsgroep 0-4 jaar. Dit ligt onder de norm van 90-95%. In de leeftijdscategorie 4-18 jaar is het bereik gemiddeld 28,1%; dit ligt onder de norm van 30-34%. Het werkelijk bereik in de leeftijdscategorie 4-18 jaar is hoger dan het percentage aangeeft. Dit komt doordat in het bepalen van het bereik ook jeugdigen worden meegeteld die niet gezien hoeven te worden. De Jeugdgezondheidszorg werkt aan het anders meten van het bereik in deze leeftijdscategorie.

Prestatie-indicatoren 2.2 Langer zelfstandig wonen

% Klanten dat (zeer) tevreden is over de kwaliteit van de Hulp bij het Huishouden (PB 2025)

Omschrijving

Het percentage klanttevredenheid over huishoudelijke ondersteuning wordt jaarlijks gemeten via het cliëntervaringsonderzoek (CEO).

Bron: CEO

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	69,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	75,0%	75,0%	75,0%	75,0%

Toelichting:

De vraag naar huishoudelijke ondersteuning vanuit de Wmo groeit. Het kost het college en aanbieders grote inspanning om tijdig kwalitatief goede ondersteuning te leveren. Ondanks deze inspanning staat de klanttevredenheid onder druk. Het college werkt aan een voorstel om huishoudelijke ondersteuning op een innovatieve manier in te kopen in 2025.

Aantal unieke klanten met een Wmo maatwerkvoorziening (PB 2025)

Omschrijving

De bron van de indicator is de gemeentelijke monitor Sociaal Domein. Het maakt een vergelijking met andere gemeenten in de categorie 100.000 tot 300.000 inwoners mogelijk.

Bron: Gemeentelijke monitor Sociaal Domein

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	7.295	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7.800	7.800	7.800	7.800

Toelichting:

Deze indicator betreft alle unieke cliënten met een Wmo-maatwerkvoorziening, zoals begeleiding, huishoudelijke ondersteuning, hulpmiddelen of woningaanpassingen.

Aantal complexe casussen waarbij procescoördinatie is ingezet (PB 2025) **Omschrijving**

Aantal casussen met complexe casuïstiek waarbij procescoördinatie vanuit de gemeente betrokken is.

Bron: Team procescoördinatie

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	320	350	370	370

Toelichting:

Deze indicator is met ingang van 2025 aangepast. De verwachting is dat het aantal casussen waarbij procescoördinatie ingezet wordt de komende jaren toeneemt. Dat heeft vooral te maken met ontwikkelingen en verschuivingen van werkzaamheden. Onder andere bij een deel van de casussen vanuit de Lokale Zorg- en Veiligheidskamer Zoetermeer en de Lokale Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling wordt procescoördinatie ingezet.

Aantal meldingen fraude en onrechtmatigheden in afwachting van onderzoek (PB 2025) **Omschrijving**

Bron: Suite (cliënt niveau) / Cognos

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	75	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	35	35	35	35

Toelichting:

Het college zet meer in op het uitvoeren van proactief, controlerend toezicht en preventieve onderzoeken. De verwachting is dat het aantal fraude- en onrechtmatigheidsmeldingen (in afwachting van onderzoek) daalt.

% Meldingen fraude of onrechtmatigheden dat is afgehandeld (PB 2025)

Omschrijving

Bron: Suite (cliënt niveau)/Bestand zorgaanbiederniveau

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	40,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	25,0%	25,0%	25,0%	25,0%

Toelichting:

De focus gaat meer liggen op proactief en preventief onderzoek. De verwachting is dat daardoor het aantal fraude- en onrechtmatigheidsmeldingen gaat dalen en daarmee ook het aantal afgehandelde meldingen lager wordt.

% Onderzochte fraude- en onrechtmatigheidsmeldingen dat heeft geleid tot rechtsgevolg (PB 2025)

Omschrijving

Bron: Suite

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	5,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	15,0%	15,0%	15,0%	15,0%

Toelichting:

De focus gaat meer liggen op proactief en preventief onderzoek. De verwachting is dat daarmee het aantal (afgehandelde) fraude- en onrechtmatigheidsmeldingen daalt en dus ook het aantal meldingen dat tot een rechtsgevolg leidt.

% Cliënten van inZet dat beweegt van een zwaar cliëntprofiel naar een licht cliëntprofiel (PB 2025)

Omschrijving

40% van de cliënten van inZet, voor wie een ondersteuningsplan is opgesteld, bewegen van een zwaar cliëntprofiel naar een lichter cliëntprofiel.

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	40,0%	40,0%	40,0%	40,0%

Toelichting:

Dit is een nieuwe indicator met ingang van 2025. Cliënten van inZet worden ingedeeld in cliëntprofielen. Het is het streven dat 40% van de cliënten voor wie een ondersteuningsplan is opgesteld naar een lager cliëntprofiel bewegen.

% Van de inwoners dat bekend is met het samenwerkingsverband InZet (PB 2025)

Omschrijving

% Van de inwoners dat bekend is met het samenwerkingsverband InZet met als streefwaarde 80%.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	23,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	50,0%	60,0%	70,0%	80,0%

Toelichting:

De bekendheid van inZet onder inwoners is in 2023 voor het eerst gemeten. Het doel is dat de bekendheid van inZet groeit en uiteindelijk 80% van de inwoners inZet kent.

% Cliënten van inZet dat (ook) gebruik maakt van groepsaanbod (PB 2025) **Omschrijving**

% cliënten van inZet met een ondersteuningsplan dan (ook) gebruik maakt van groepsaanbod.

Bron: inZet

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	50%	50%	50%	50%

Toelichting:

Dit is een nieuwe indicator met ingang van 2025. inZet heeft de opdracht het ondersteuningsaanbod te innoveren zodat het toekomstbestendig blijft. Dat doet

inZet door onder andere meer collectieve vormen van ondersteuning aan te bieden. Het streven is dat minstens 50% van de cliënten voor wie een ondersteuningsplan is opgesteld, gebruik maken van collectief aanbod.

Aantal mensen dat gebruik heeft gemaakt van onafhankelijke cliëntondersteuning (PB 2025) **Omschrijving**

Feitelijk aantal inwoners dat gebruik maakt van onafhankelijke cliëntondersteuning

Bron: Adviespunt Zorgbelang

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	119	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	130	130	130	130

Toelichting:

Adviespunt Zorgbelang is in mei 2021 gestart met het verlenen van onafhankelijke cliëntondersteuning. De begroting van het aantal inwoners dat gebruik maakt van onafhankelijke cliëntondersteuning is in lijn met de realisatie van 2023 en de toename van het aantal casussen waarbij onafhankelijke cliëntondersteuning is ingezet. Deze toename heeft onder andere te maken met een betere verbinding tussen inZet en Adviespunt Zorgbelang.

Prestatie-indicatoren Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen

Prestatie-indicatoren 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling

Aandeel duurzame energie % (in Zoetermeer opgewekte elektriciteit) (PB 2025) **Omschrijving**

Het aandeel duurzame elektriciteit (afkomstig van wind- en zon) in het totale verbruik van elektriciteit.

Bron: Landelijke Klimaatmonitor

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	10,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	11,5%	14,0%	15,5%	17,3%

Toelichting: Landelijke klimaatmonitor via link: <https://klimaatmonitor.databank.nl/dashboard/dashboard/>

Hoogte van de afvalstoffenheffing in euro's (PB 2025) **Omschrijving**

Dat is het feitelijke bedrag dat een inwoner aan afvalstoffenheffing betaalt.

Bron: Legesverordening

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	334	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	334	334	334	334

Toelichting: We streven er naar de afvalstoffenheffing niet te laten stijgen met uitzondering van de jaarlijkse indexering.

% inwoners dat (zeer) tevreden is over de afvalinzameling (PB 2025) **Omschrijving**

Het percentage van de deelnemende inwoners (respondenten Stadspeiling) dat aangeeft (zeer) tevreden te zijn over de huisvuilinzameling.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	86,20%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	86,50%	86,50%	86,50%	87,00%

Toelichting: De ambitie ligt hoog en we verwachten dit vast te kunnen houden.

% Recycle (PB 2025) **Omschrijving**

Vanuit de Rijksoverheid is de ambitie om 65% van het huishoudelijk afval te scheiden. Op dit moment heeft Zoetermeer een recycle percentage van 40%.

Het recyclepercentage is de hoeveelheid huishoudelijk afval dat ter herverwerking wordt aangeboden. Dit is met uitzondering van grof en klein huishoudelijk restafval dat verbrand wordt.

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	40,00%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	41,00%	42,00%	46,00%	47,00%

Toelichting: omdat de indicator nieuw is, is het meerjarig perspectief een inschatting. Het oplopende recyclepercentage van afval is het effect van nieuw afvalbeleid.

% Gescheiden ingezamelde glas ten opzichte van het totaal opgehaalde glas (PB 2025)

Omschrijving

Betreffende indicator geeft het percentage glas dat gescheiden is ingezameld ten opzichte van het totaal aanwezig glas wat vanaf huishoudens komt.

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	68,8%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	66,0%	66,0%	67,0%	68,0%

Toelichting: Omdat de indicator aangepast is, is het meerjarig perspectief een inschatting

% Gescheiden ingezamelde oud papier ten opzichte van het totaal opgehaalde oud papier (PB 2025)

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	66,5%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	66,5%	67,0%	68,0%	68,5%

Toelichting: Omdat de indicator is aangepast, is het meerjarenperspectief een inschatting

% Gescheiden ingezamelde PBD ten opzichte van het totaal opgehaalde PBD (PB 2025)

Omschrijving

Betreffende indicator geeft het percentage plastic, blik en drinkkartons (PBD) aan dat gescheiden is ingezameld ten opzichte van het totaal aanwezig PBD wat vanaf huishoudens komt.

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	26,8%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	27,0%	30,0%	50,0%	60,0%

Toelichting: Meerjarig perspectief een inschatting door wijziging indicator. Door in te voeren beleid waarbij meer PBD aan huis wordt ingezameld stijgen de percentage aanzienlijk komende jaren

% Gescheiden ingezamelde GFT ten opzichte van het totaal opgehaalde GFT (PB 2025) **Omschrijving**

Deze indicator geeft het percentage weer van het ingezamelde GFT met mini- en verzamelcontainers ten opzichte van de totale hoeveelheid ingezamelde GFT (wat nog grotendeels in de restafvalcontainers en op het zelfbrengdepot wordt ingezameld).

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	36,7%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	37,0%	38,0%	40,0%	42,0%

Toelichting: Door het toekomstig afvalbeleid verwachten we oplopende percentages GFT in te zamelen.

Prestatie-indicatoren 3.2 Behouden kwaliteit openbare ruimte

Kwaliteitsniveau verharding (PB 2025) **Omschrijving**

Het gedeelte van de steekproefsgewijs beoordeelde, evenredig over de 7 wijken van Zoetermeer verspreide plekken dat voldoet aan afgesproken kwaliteitsniveau A+, A, B, C of D, voor verharding. Gemiddelde van 4 kwartalen. Circa 1700 individuele metingen. De afgesproken kwaliteit is vastgesteld in de Nota Onderhoud Openbare Ruimte.

Bron: Quickscan

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	95,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	90,0%	90,0%	90,0%	90,0%

Toelichting:

In de Meetmethodiek Zoetermeer staat beschreven hoe we ieder kwartaal de beeldkwaliteit van groen, straatmeubilair, verharding en verzorging monitoren. Met foto's en technische normen uit de CROW-kwaliteitscatalogus meten we de verschillende onderhoudsniveaus voor alle onderdelen van de openbare ruimte. Link naar Meetmethodiek: <https://cuatro.sim-cdn.nl/zoetermeer/uploads/meetmethodiek-zoetermeer-en-beeldmeetlatten-onderhoudsniveau.pdf>.

Kwaliteitsniveau meubilair (PB 2025) **Omschrijving**

Het gedeelte van de steekproefsgewijs beoordeelde, evenredig over de 7 wijken van Zoetermeer verspreide plekken dat voldoet aan afgesproken kwaliteitsniveau A+, A, B, C of D, voor meubilair. Gemiddelde van 4 kwartalen. Circa 1700 individuele metingen. De afgesproken kwaliteit is vastgesteld in de Nota Onderhoud Openbare Ruimte.

Bron: Quickscan

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	91,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	90,0%	90,0%	90,0%	90,0%

Toelichting:

In de Meetmethodiek Zoetermeer staat beschreven hoe we ieder kwartaal de beeldkwaliteit van groen, straatmeubilair, verharding en verzorging monitoren. Met foto's en technische normen uit de CROW-kwaliteitscatalogus meten we de verschillende onderhoudsniveaus voor alle onderdelen van de openbare ruimte. Link naar Meetmethodiek: <https://cuatro.sim-cdn.nl/zoetermeer/uploads/meetmethodiek-zoetermeer-en-beeldmeetlatten-onderhoudsniveau.pdf>.

Kwaliteitsniveau groen (PB 2025)

Omschrijving

Het gedeelte van de steekproefsgewijs beoordeelde, evenredig over de 7 wijken van Zoetermeer verspreide plekken dat voldoet aan afgesproken kwaliteitsniveau A+, A, B, C of D, voor groen. Gemiddelde van 4 kwartalen. Circa 1700 individuele metingen.

De afgesproken kwaliteit is vastgesteld in de Nota Onderhoud Openbare Ruimte.

Bron: Quickscan

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	87,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	90,0%	90,0%	90,0%	90,0%

Toelichting:

In de Meetmethodiek Zoetermeer staat beschreven hoe we ieder kwartaal de beeldkwaliteit van groen, straatmeubilair, verharding en verzorging monitoren. Met foto's en technische normen uit de CROW-kwaliteitscatalogus meten we de verschillende onderhoudsniveaus voor alle onderdelen van de openbare ruimte. Link naar Meetmethodiek: <https://cuatro.sim-cdn.nl/zoetermeer/uploads/meetmethodiek-zoetermeer-en-beeldmeetlatten-onderhoudsniveau.pdf>.

Kwaliteitsniveau verzorging (PB 2025)

Omschrijving

Het gedeelte van de steekproefsgewijs beoordeelde, evenredig over de 7 wijken van Zoetermeer verspreide plekken dat voldoet aan afgesproken kwaliteitsniveau A+, A, B, C of D, voor verzorging. Gemiddelde van 4 kwartalen. Circa 1700 individuele metingen.

De afgesproken kwaliteit is vastgesteld in de Nota Onderhoud Openbare Ruimte.

Bron: Quickscan

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	94,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	90,0%	90,0%	90,0%	90,0%

Toelichting:

In de Meetmethodiek Zoetermeer staat beschreven hoe we ieder kwartaal de beeldkwaliteit van groen, straatmeubilair, verharding en verzorging monitoren. Met foto's en technische normen uit de CROW-kwaliteitscatalogus meten we de verschillende onderhoudsniveaus voor alle onderdelen van de openbare ruimte. Link naar Meetmethodiek: <https://cuatro.sim-cdn.nl/zoetermeer/uploads/meetmethodiek-zoetermeer-en-beeldmeetlatten-onderhoudsniveau.pdf>.

Prestatie-indicatoren Programma 4 Vrije tijd

Prestatie-indicatoren 4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke cultuur-, sport-, groen- en speelvoorzieningen

Waardering bibliotheek (PB 2025)

Omschrijving

Gemiddeld rapportcijfer (respondenten Stadspeiling) voor de bibliotheek.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	8,1	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	8,0	8,0	8,1	8,1

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

Waardering CKC & partners (PB 2025) **Omschrijving**

Gemiddeld rapportcijfer (respondenten Stadspeiling) voor het CKC & partners.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	8,3	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7,9	7,9	8,0	8,0

Toelichting:
Het CKC & partners wordt wisselend gewaardeerd. Heel wat bezoekers waarderen de kwaliteit van het aanbod, maar noemen de organisatie vaak 'duur'.

Waardering Poppodium Boerderij (PB 2025) **Omschrijving**

Gemiddeld rapportcijfer (respondenten Stadspeiling) voor Poppodium Boerderij.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	8,3	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	8,0	8,0	8,1	8,1

Toelichting:

Het poppodium wordt door veel inwoners van buiten de gemeente Zoetermeer bezocht. Daarmee is de waardering voor het poppodium lastig te meten via de Stadspeiling.

Waardering Stadstheater (PB 2025) **Omschrijving**

Gemiddeld rapportcijfer (respondenten Stadspeiling) voor het Stadstheater.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	8,2	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	8,0	8,0	8,1	8,1

Toelichting:

Geen bijzonderheden.

Waardering Nationaal Videogame Museum (PB 2025) **Omschrijving**

Gemiddeld rapportcijfer (respondenten Stadspeiling) voor het Nationaal Videogame Museum.

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	8,0	8,0	8,1	8,1

Toelichting:

Deze indicator is nieuw en opgevoerd vanaf 2025. Zodoende geen eerdere gegevens bekend.

Waardering Franx (voorheen Terra Arts Projects) (PB 2025) **Omschrijving**

Gemiddeld rapportcijfer (respondenten Stadspeiling) voor Franx

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	7,9	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7,6	7,7	7,8	7,8

Toelichting:

Geen bijzonderheden.

Waardering ZFM (PB 2025) **Omschrijving**

Gemiddeld rapportcijfer van de respondenten van de Stadspeiling voor ZFM

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	7,6	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7,6	7,6	7,7	7,7

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

Waardering sportverenigingen (PB 2025) **Omschrijving**

Gemiddeld rapportcijfer (respondenten Stadspeiling) voor de waardering voor alle sportverenigingen samen.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	7,8	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7,6	7,6	7,7	7,7

Toelichting:
Geen bijzonderheden.

Waardering openbare buitensportvoorzieningen (PB 2025) Omschrijving

Gemiddeld rapportcijfer van de respondenten van de Stadspeiling voor de openbare buitensportvoorzieningen.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	6,8	6,8	6,9	6,9

Toelichting:

Deze indicator is nieuw en opgevoerd vanaf 2024. Zodoende zijn er geen eerdere gegevens bekend.

Waardering hardloop- en fietsroutes (PB 2025) Omschrijving

Gemiddeld rapportcijfer van de respondenten van de Stadspeiling voor de openbare buitensportvoorzieningen hardloop- en fietsroutes.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7,5	7,5	7,5	7,5

Toelichting:

Deze indicator is nieuw en opgevoerd vanaf 2024. Zodoende zijn er geen eerdere gegevens bekend.

Prestatie-indicatoren 4.2 Bevorderen levendige stad

Aantal evenementen (PB 2025)

Omschrijving

Een publiek toegankelijk evenement georganiseerd door derden gratis of tegen betaling wat zorgt voor bruis in de stad, zowel in de open lucht als binnen.

Bron: Gemeente

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	127	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	90	90	92	94

Toelichting:

Door personeelstekorten en oplopende kosten bij het organiseren van evenementen, wordt een daling in het aantal evenementen verwacht.

Aantal uitleningen bibliotheek Zoetermeer (PB 2025)

Omschrijving

Totaal aantal uitleningen vanuit alle bibliotheekvestigingen Zoetermeer.

Bron: Aangeleverd Bibliotheek Zoetermeer

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	675.044	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	725.000	725.000	725.000	725.000

Toelichting:

CKC & partners leerling contracturen (PB 2025) **Omschrijving**

Gemiddeld rapportcijfer (respondenten Stadspeiling) voor het CKC.

Bron: Aangeleverd CKC

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	177.077	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	184.000	184.000	184.000	184.000

Toelichting:

Aantal deelnemers CKC & partners (PB 2025) **Omschrijving**

Totaal aantal deelnemers aan CKC-cursusaanbod zoals vermeld in het jaarverslag.

Bron: Aangeleverd CKC

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	29.322	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	27.500	27.500	27.500	27.500

Toelichting:

Aantal bezoekers Poppodium Boerderij (PB 2025)
Omschrijving

Totaal aantal deelnemers aan CKC-cursusaanbod zoals vermeld in het jaarverslag.

Bron: Aangeleverd Poppodium Boerderij

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	56.374	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	55.000	55.000	55.000	55.000

Toelichting:

Aantal bezoekers Stadstheater Zoetermeer (PB 2025)
Omschrijving

Totaal aantal bezoeken aan voorstellingen dat wordt afgelegd aan het theater zoals vermeld in haar jaarverslag.

Bron: Aangeleverd Stadstheater Zoetermeer

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	101.645	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	115.000	115.000	115.000	115.000

Toelichting:

Aantal bezoekers Nationaal Videogame Museum (PB 2025) **Omschrijving**

Totaal aantal bezoeken dat wordt afgelegd aan het Nationaal Videogame Museum zoals vermeld in haar jaarverslag.

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	80.000	90.000	100.000	100.000

Toelichting: Deze indicator is nieuw en opgevoerd vanaf 2025. Zodoende zijn er geen eerdere gegevens bekend.

Aantal bezoekers Franx (voorheen Terra Art Projects) (PB 2025) **Omschrijving**

Totaal aantal bezoeken dat wordt afgelegd aan Franx zoals vermeld in haar jaarverslag.

Bron: Aangeleverd Franx

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	10.589	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	15.000	15.000	15.000	15.000

Toelichting:

Aantal deelnemers aan sportactiviteiten georganiseerd door combinatiefunctionarissen sport (PB 2025)
Omschrijving

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	70.811	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	70.000	70.000	70.000	70.000

Toelichting:

Bezetting binnensportvoorzieningen (PB 2025)
Omschrijving

Bezetting binnensportaccommodatie uitgedrukt in percentages.

Bron: Registratie VGB

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	89%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	70%	70%	70%	70%

Toelichting:

Bezetting buitensportaccommodaties (PB 2025) **Omschrijving**

Bezetting buitensportaccommodatie uitgedrukt in percentages.

Bron: Registratie Vastgoedbedrijf

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	100%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	100%	100%	100%	100%

Toelichting:

% Sportdeelname van jongeren (< 30 jaar) (PB 2025) **Omschrijving**

% Respondenten tot 30 jaar uit de omnibusenquête, dat aan een georganiseerde en/of ongeorganiseerde sportactiviteit doet.

Bron: Stadspeiling

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	75,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	74,0%	74,0%	74,0%	

Toelichting:

% Sportdeelname van ouderen (> 65 jaar) (PB 2025)
Omschrijving

% Respondenten van 60 jaar en ouder uit de omnibusenquête, dat aan een georganiseerde en/of ongeorganiseerde activiteit doet.

Bron: Stadspeiling +

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	67,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	65,0%	65,0%	65,0%	65,0%

Toelichting:

% Verhuurde wijk- en schooltuinen (PB 2025)
Omschrijving

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	80,0%	80,0%	80,0%	80,0%

Toelichting: Deze indicator is nieuw en opgevoerd vanaf 2024. Zodoende zijn er geen eerdere gegevens bekend.

Prestatie-indicatoren Programma 5 Veiligheid

Prestatie-indicatoren 5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning

Uitvoeren van voorlichtings-, subsidie- en /of handhavingsacties ter voorkoming en vermindering van criminaliteit (PB 2025) Omschrijving

Om criminaliteit zoveel mogelijk preventief te voorkomen, wordt er voorlichting (o.a. radicalisering) en subsidies (o.a. woninginbraken) gegeven en handhavingsacties uitgevoerd.

Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	5	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	5	5	5	5

Toelichting:

HALT geeft voorlichtingen op scholen over onder andere het tegengaan van ondermijning en geweld en wapenbezit. Daarnaast geven scholen zelf aan

waarover zij hun leerlingen willen laten voorlichten. Thema's zijn bijvoorbeeld: gedrag online, digitale criminaliteit en een veilige jaarwisseling. Daarnaast wordt de publiekscampagne vanuit de aanpak ondermijning die is gericht op het verminderen van criminaliteit door eerdere signalering en melding door inwoners, in 2025 gelanceerd.

Aantal personen met een tijdelijk huisverbod dat recidiveert (PB 2025)

Omschrijving

Het tijdelijk huisverbod dient ertoe een einde te maken aan een gewelddadige situatie in de huiselijke sfeer. Om te kunnen bepalen of dit een effectief instrument, wordt het aantal gevallen van recidive in kaart gebracht.

Bron: Konraad

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	3	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	2	2	2	2

Toelichting:

Het tijdelijk huisverbod dient ertoe een einde te maken aan een gewelddadige situatie in de huiselijke sfeer. Om te kunnen bepalen of dit een effectief instrument, wordt het aantal gevallen van recidive in kaart gebracht.

Prestatie-indicatoren 5.2 Behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk

Aantal WAS teams (PB 2025)

Omschrijving

Buurtpreventieteams Wijk en Agent Samen gericht op leefbaarheid in de buurt.

Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	8	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	8	8	8	8

Toelichting:

Het aantal Wijk en Agent Samen (WAS) teams blijft ongewijzigd.

Prestatie-indicatoren 5.3 Behouden veiligheid in de stad

Aantal aangepakte criminele en overlast gevende jeugdgroepen (PB 2025)

Omschrijving

Aantal problematische en criminele jeugdgroepen die vanuit een multidisciplinaire zijn aangepakt door gemeente, politie en overige partners om (jeugd)overlast tegen te gaan en recidive van crimineel gedrag te voorkomen.

Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	1	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	2	2	2	2

Toelichting:

De verwachting is dat het aantal criminele en overlastgevende jeugdgroepen niet zal stijgen.

Schadebedrag jaarwisseling (€) (PB 2025)

Omschrijving

De totale schade aan gemeentelijke eigendommen tijdens de jaarwisseling in Zoetermeer.

Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	53	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	99.999	99.999	99.999	99.999

Toelichting:

Jaarlijks wordt in samenwerking met netwerkpartners maatregelen genomen voor een veilig verloop van de jaarwisseling en het voorkomen en verminderen van de schade tijdens de jaarwisseling.

Aantal integrale horecacontroles in het kader de Alcoholwet (PB 2025) **Omschrijving**

Bij een integrale controle in het kader van de Drank- en Horecawet wordt naast de leeftijdsgrenzen ook gekeken naar de vergunning of ontheffing, de inrichtingseisen en het eventuele terras.

Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	53	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	100	100	100	100

Toelichting: Het aantal begrote controles zal naar verwachting worden uitgevoerd.

Aantal milieugerelateerde klachten (PB 2025)

Omschrijving

Milieu gerelateerde klachten (bron Omgevingsdienst Haaglanden). Omwonende die overlast ondervinden van bedrijven hebben de mogelijkheid om via de gemeente of de ODH een milieugerelateerde (geluid, afval, geur, etc.) klacht te melden.

Bron: Rapportage ODH

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	134	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	127	127	127	127

Toelichting:

Het aantal milieu gerelateerde klachten is gebaseerd op het aantal milieu gerelateerde klachten die door de Omgevingsdienst Haaglanden is geraamd.

Controles volgens controleplan preventie brandveiligheid (PB 2025)

Omschrijving

Het aantal controles dat is uitgevoerd van (tijdelijke) gebruiksvergunning en het toezicht houden op de brandveiligheid is een kerntaak van de brandweer.

Bron: Rapport VRH

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	217	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	165	165	165	165

Toelichting:

Op basis van de beschikbare capaciteit wordt geprioriteerd en worden meerdere gebruiksfuncties gekozen die worden gecontroleerd. Het totaal aan controles wordt opgebouwd uit de volgende componenten:

- Planmatige controles (o.b.v. meldingen brandveilig gebruik);
- Realisatie (bouw) controles;
- Klacht/melding;
- Hercontroles;
- Couleur locale.

Deelname gemeente Zoetermeer aan multidisciplinaire, regionale oefening (PB 2025) **Omschrijving**

Zoals afgesproken in het Besluit Veiligheidsregio's zorgt het bestuur van de veiligheidsregio ervoor dat de onderdelen van de rampenbestrijding en crisisbeheersing jaarlijks een gezamenlijke oefening houden.

Bron: Rapport VRH

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	1	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	1	1	1	1

Toelichting:

Ook in 2025 wordt deelgenomen aan 1 multidisciplinaire, regionale oefening.

Prestatie-indicatoren Programma 6 Dienstverlening en participatie

Prestatie-indicatoren 6.1 Continueren klanttevredenheid

Telefonie: Aantal inkomende gesprekken (PB 2025) **Omschrijving**

Inkomende gesprekken op 14079.

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	157.772	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	172.850	172.850	172.850	172.850

Toelichting: : In de loop van 2024 is het telefoonverkeer toegenomen ivm de paspoortpiek. De verwachting is dat dit blijvend is tot en met 2028.

Telefonie: Aantal binnen 1 keer beantwoord (door GIP) (PB 2025)
Omschrijving

Percentage telefonisch contact dat direct door de frontoffice (14079) wordt beantwoord.

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	80	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	80	82	82	82

Toelichting: Uit de steekproeven van afgelopen jaren blijkt dat dit percentage vrij constant is. Komende jaren zal er vanwege een verbetertraject in de telefonische dienstverlening een hogere score haalbaar zijn.

Telefonie: Aantal doorverbonden naar vakafdeling (PB 2025)
Omschrijving

Percentage directe doorverbindingen naar vakafdeling.

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	5	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	5	3	3	3

Toelichting: Uit de steekproef blijkt dat dit cijfer constant is. Als de vakafdeling vaker opneemt kan dit percentage nog stijgen. Het percentage terugbelnotities is hiermee ongeveer 15%. De inwoner wordt dan later teruggebeld.

Telefonie: % Telefonie binnen de servicenorm (binnen 3 minuten krijgt de beller een medewerker te spreken) (PB 2025)
Omschrijving

Binnen 3 minuten na het keuzemenu krijgt de beller iemand aan de telefoon.

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	60,9	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	70,0	75,0	75,0	75,0

Toelichting: Afgelopen jaren zijn er veel mutaties in het personeelsbestand geweest, waardoor we de servicenorm niet hebben gehaald. Daarnaast hebben de paspoortpiek, het tijdelijk uitvallen van het afsprakensysteem, wachtlijsten bij de WMO en vragen over de nieuwe Omgevingswet voor een flinke toename van het aantal bellers gezorgd. Volgend jaar verwachten we een verbetering. Het streven is om alle telefoontjes binnen de servicenorm op te nemen.

Telefonie: Kwaliteit telefonische dienstverlening (PB 2025)
Omschrijving

Klanttevredenheidsonderzoek door *klant in focus*, die direct na het contact met een enquête de kwaliteit van het contact bevragen.

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	0,00	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7,20	7,30	7,50	7,50

Toelichting: : Deze meting wordt vanaf Q4 2024 uitgevoerd.

Balie: Aantal bezoekers (PB 2025)
Omschrijving

Aantal inwoners die de balie bezoeken.

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	60.000	65.000	70.000	67.000

Toelichting: Van 2024-2028 is er sprake van een paspoortpiek, dus een toename aan baliebezoeken.

Balie: % Afspraak binnen de servicenorm (binnen twee weken is er een mogelijkheid om een afspraak te maken) (PB 2025)
Omschrijving

Percentage van de afspraken die binnen twee weken geboekt kunnen worden (=servicenorm)

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	80,00	80,00	80,00	80,00

Toelichting: Deze meting start in 2024. De prognoses worden volgend jaar aangepast aan de ervaringscijfers.

Balie: Kwaliteit persoonlijke dienstverlening (PB 2025)
Omschrijving

Klanttevredenheidsonderzoek door *klant in focus*.

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	8,4	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	8,0	8,0	8,0	8,0

Toelichting: Afgelopen jaren werd de klanttevredenheid gemeten door de Nederlandse vereniging voor Burgerzaken. Met ingang van 2024 wordt de klanttevredenheid gemeten door *klant in focus* waar andere vragen gesteld worden. De prognoses worden volgend jaar aangepast aan de ervaringscijfers.

Website: Aantal unieke bezoekers (PB 2025)**Omschrijving**

Met unieke bezoekers bedoelen we het aantal verschillende bezoekers die de website in een bepaalde periode hebben bezocht.

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	686.706	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	700.000	705.000	710.000	715.000

Toelichting: De verwachting is dat er jaarlijks meer gebruik gemaakt gaat worden van de website vanwege de uitbreiding van de digitale dienstverlening.

Website: % Website binnen de servicenorm (vragen of opmerkingen over de website handelen wij binnen 5 werkdagen af) (PB 2025)**Omschrijving**

Vragen of opmerkingen over de website handelen we binnen 5 werkdagen af.

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	80,0	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	82,0	83,0	84,0	85,0

Toelichting: We behandelen alle vragen en opmerkingen over de website en voeren indien nodig verbeteringen door. De komende jaren zullen we dat verder uitbreiden met nieuwe formulieren. Vanzelfsprekend krijgt de inwoner altijd een ontvangstbevestiging na het doen van een melding.

Website: Kwaliteit van de digitale dienstverlening (PB 2025) Omschrijving

Deze meting wordt uitgevoerd door *klant in focus*.

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	7,5	7,6	7,7	7,7

Toelichting: Deze meeting gaat Q3 2024 van start.

Prestatie-indicatoren Programma 7 Inrichting van de stad

Prestatie-indicatoren 7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio

Aantal vastgestelde bestemmingsplannen (PB 2025) Omschrijving

Het aantal bestemmingsplannen dat door de gemeenteraad is vastgesteld in dat specifieke jaar.

Bron: Ruimtelijke plannen.nl

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	6	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	0	0	0	0

Toelichting:

Met de komst van de Omgevingswet (vanaf 1 januari 2024) vervallen de bestemmingsplannen en moet de gemeente één omgevingsplan maken. Dit is dus geen goede indicator meer. Een nieuwe indicator wordt in het kader van (de doelen van) de omgevingsvisie geformuleerd.

Prestatie-indicatoren 7.5 Overige

Leegstand gemeentelijke vastgoedportefeuille (PB 2025)

Omschrijving

Het aantal m2 bruto-vloeroppervlakte (bvo) van de gemeentelijke gebouwen of gebouwdelen dat niet verhuurd is en dus leegstaat (exclusief tijdelijke leegstand ivm herontwikkeling), uitgedrukt als percentage van het totaal aantal m2 bvo. Het percentage leegstand gemeentelijk vastgoed is maximaal 2,9%.

Bron: Gemeentelijke database

Type	2023	2025	2026	2027	2028
Realisatie	1,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2025	-	2,9%	2,9%	2,9%	2,9%

Toelichting:

Het streven is om de volledige portefeuille in te zetten voor maatschappelijke activiteiten. De doelstelling daarbij is om maximaal 2,9% van het aantal verhuurbare vierkante meters leegstand te hebben. Over 2023 was er minder dan 1% leegstand (om precies te zijn: 0,76%).

Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

Bedragen x €1.000

Programma 1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren (1.1)					
400.01 Onderwijshuisvesting	-9.104	-9.547	-10.574	-10.816	-11.062
480.01 Lokaal onderwijsbeleid	-678	-761	-717	-730	-739
480.04 Onderwijsachterstanden	-482	-737	-737	-737	-737
480.07 Leerlingenvervoer	-2.028	-2.068	-2.068	-2.068	-2.068
Totaal Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren (1.1)	-12.292	-13.112	-14.096	-14.350	-14.605
Beperken uitval in het onderwijs (1.2)					
480.06 Voortijdig schoolverlaten	-1.910	-2.031	-2.031	-2.031	-2.031
480.08 Zorgstructuur onderwijs	-453	-462	-462	-462	-462
482.02 Onderwijs-arbeidsmarkt/ volwasseneducatie	-144	0	0	0	0
Totaal Beperken uitval in het onderwijs (1.2)	-2.507	-2.493	-2.493	-2.493	-2.493
Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat (1.3)					
310.15 Economische ontwikkeling	-1.806	-1.362	-1.227	-1.105	-1.105
310.25 Beheer warenmarkten	5	15	22	29	29
Totaal Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat (1.3)	-1.802	-1.348	-1.205	-1.077	-1.077
Bevorderen groei werkgelegenheid (1.4)					
310.15 Economische ontwikkeling	-373	-391	-391	-391	-391
Totaal Bevorderen groei werkgelegenheid (1.4)	-373	-391	-391	-391	-391
Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie (1.5)					
482.02 Onderwijs-arbeidsmarkt/ volwasseneducatie	-102	-102	-102	-102	-102
610.01 Participatie	-14.418	-13.022	-12.898	-12.971	-13.032
611.03 Wet sociale werkvoorziening	-7.725	-7.703	-8.001	-8.001	-8.001
Totaal Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie (1.5)	-22.245	-20.827	-21.001	-21.074	-21.135
Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan (1.6)					
610.02 Hoogwaardig handhaven	-910	-709	-667	-623	-623
610.03 Inkomensondersteunende voorzieningen	-20.535	-18.472	-17.743	-16.974	-16.474
920.01 Kwijtschelding van belastingen	-1.790	-1.809	-1.809	-1.809	-1.809
Totaal Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan (1.6)	-23.235	-20.990	-20.218	-19.405	-18.905
Saldo	-62.453	-59.162	-59.405	-58.790	-58.606

Programma 2 Samen leven en ondersteunen

Bedragen x €1.000

Programma 2. Samen leven en ondersteunen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp (2.1)					
671.01 Universele preventie jeugd	-4.784	-5.029	-4.837	-4.837	-4.837
671.02 Selectieve preventie jeugd	-2.032	-2.017	-2.017	-2.017	-2.017
671.03 Maatwerk jeugd	5.990	-5.204	-3.772	-3.772	-3.772
671.04 Specialistische jeugdhulp	-44.108	-84.910	-83.970	-83.971	-83.471
682.01 Jeugd voorzieningen	0	0	0	0	0
Totaal Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp (2.1)	-81.741	-97.161	-94.596	-94.597	-94.097
Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen (2.2)					
662.01 Wmo maatwerk	-24.707	-28.927	-30.908	-30.867	-30.867
670.01 Wmo algemene voorziening	-18.036	-22.795	-22.016	-21.917	-21.926
670.05 Wmo maatschappelijke zorg	-805	-822	-822	-822	-822
Totaal Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen (2.2)	-43.250	-52.543	-53.745	-53.605	-53.614
Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden (2.3)					
670.04 Wmo preventie	-241	-246	-246	-246	-246
714.01 Gezondheidszorg	-1.845	-2.125	-2.010	-2.011	-1.999
Totaal Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden (2.3)	-2.087	-2.371	-2.257	-2.257	-2.245
Saldo	-141.553	-152.075	-150.598	-150.459	-149.956

Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen

Bedragen x €1.000

Programma 3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bevorderen duurzame ontwikkeling (3.1)					
721.19 Afvalinzameling	6.130	5.466	5.448	5.547	5.513
723.36 Milieubeleid	-1.734	-2.494	-2.046	-2.255	-1.975
Totaal Bevorderen duurzame ontwikkeling (3.1)	4.395	2.972	3.402	3.292	3.538
Behouden kwaliteit openbare ruimte (3.2)					
810.18 Algemeen beheer	-3.588	-4.652	-4.347	-4.159	-4.159
810.28 Dagelijks beheer en klein onderhoud	-21.525	-22.041	-22.021	-21.887	-21.887
810.38 Exploitaties	1.946	3.470	3.438	3.439	3.424
810.48 Groot onderhoud	-14.830	-14.838	-13.781	-14.364	-14.726
Totaal Behouden kwaliteit openbare ruimte (3.2)	-37.996	-38.060	-36.711	-36.970	-37.348
Saldo	-33.600	-35.088	-33.309	-33.678	-33.811

Programma 4 Vrije tijd

Bedragen x €1.000

Programma 4. Vrije tijd	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele en sportvoorzieningen (4.1)					
530.02 Exploitatie sportaccommodaties	-6.894	-5.217	-6.208	-6.509	-6.507
540.03 Cultuur	-9.364	-8.708	-9.152	-9.152	-9.152
540.04 Beeldende kunst in de openbare ruimte	-192	-276	-235	-235	-235
560.38 Natuur- en milieu-educatieve voorzieningen	-1.993	-4.051	-2.167	-2.167	-2.172
630.02 Welzijnsaccommodaties	149	-147	894	891	846
Totaal Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele en sportvoorzieningen (4.1)	-18.295	-18.399	-16.869	-17.172	-17.220
Bevorderen levendige stad (4.2)					
002.31 Evenementen	-1.087	-1.175	-1.094	-1.094	-1.094
530.04 Vrijetijds-, sport- en spelontwikkeling	-2.558	-1.581	-1.244	-1.609	-1.609
530.05 Strategisch beleid sport	-415	-628	-574	-574	-574
540.03 Cultuur	-3.373	-3.440	-3.252	-3.252	-3.252
540.04 Beeldende kunst in de openbare ruimte	-131	-97	-97	-97	-97
541.16 Monumentenbeleid	-274	-284	-284	-284	-284
Totaal Bevorderen levendige stad (4.2)	-7.837	-7.207	-6.546	-6.911	-6.911
Saldo	-26.132	-25.605	-23.415	-24.082	-24.131

Programma 5 Veiligheid

Bedragen x €1.000

Programma 5. Veiligheid	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bevorderen van de veiligheid in de woning (5.1)					
002.27 Veiligheid en openbare orde	-14	-13	-13	-13	-13
140.18 Handhaving openbare ruimten	281	0	0	0	0
Totaal Bevorderen van de veiligheid in de woning (5.1)	267	-13	-13	-13	-13
Bevorderen /behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk (5.2)					
002.27 Veiligheid en openbare orde	-269	-275	-275	-275	-275
140.18 Handhaving openbare ruimten	-2.861	-2.943	-2.997	-3.011	-3.011
140.19 Dienstverlening handhaving openbare orde	-18	-19	-19	-19	-19
Totaal Bevorderen /behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk (5.2)	-3.147	-3.237	-3.292	-3.306	-3.306
Behouden veiligheid in de stad (5.3)					
002.26 Vergunningen apv- en bijzondere wetten	-359	-416	-401	-401	-401
002.27 Veiligheid en openbare orde	-14.494	-15.555	-14.987	-15.080	-14.942
140.28 Opvang zwerfdieren	-142	-92	-92	-92	-92
820.26 Handhaving wabo,apv en bijzondere wetten	-2.414	-2.244	-2.243	-2.243	-2.243
Totaal Behouden veiligheid in de stad (5.3)	-17.409	-18.307	-17.723	-17.816	-17.678
Saldo	-20.289	-21.557	-21.028	-21.135	-20.997

Programma 6 Dienstverlening en participatie

Bedragen x €1.000

Programma 6. Dienstverlening en participatie	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Continuëren klanttevredenheid (6.1)					
002.21 Basisregistraties ppl	-628	-569	-569	-569	-569
003.01 Publieksplein	-5.007	-4.338	-4.980	-4.898	-5.080
820.16 Wabo-vergunningen	-203	79	212	262	262
Totaal Continuëren klanttevredenheid (6.1)	-5.838	-4.828	-5.338	-5.205	-5.387
Bevorderen van de participatie (6.2)					
001.01 Functioneren bestuur	-3.493	-2.769	-2.909	-2.855	-2.857
001.06 Raad	-2.879	-3.282	-3.366	-3.270	-3.270
922.90 Algemene baten en lasten concern (progr.6)	-398	-385	-250	-100	-100
Totaal Bevorderen van de participatie (6.2)	-6.770	-6.435	-6.525	-6.225	-6.227
Saldo	-12.609	-11.263	-11.863	-11.430	-11.614

Programma 7 Inrichting van de stad

Bedragen x €1.000

Programma 7. Inrichting van de stad	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder (7.1)					
810.23 Ruimtelijke plannen en verkeer	-229	0	0	0	0
820.36 Uitvoering volkshuisvestingsregelingen	-249	-252	-252	-252	-252
820.46 Volkshuisvestingsbeleid	-795	-495	-394	-392	-392
822.36 Woonwagenuisvesting	-231	-229	-228	-228	-228
Totaal Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder (7.1)	-1.504	-976	-874	-872	-872
Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio (7.2)					
810.11 Strategie en programmacoördinatie	-186	-221	-220	-220	-220
810.23 Ruimtelijke plannen en verkeer	-909	-1.571	-2.059	-2.252	-2.373
830.18 Grondexploitatie oosterheem	0	0	0	0	0
830.42 Grondexploitatie palenstein	0	0	0	0	0
830.73 Grondbedrijf algemeen	790	231	249	260	191
830.74 Grondbedrijf verspreide gronden en panden	616	-284	-102	-123	-44
830.75 Grondbedrijf projecten in voorbereiding	0	0	0	0	0
830.76 Grondbedrijf projecten in uitvoering	0	0	0	0	0
830.80 Binnenstad	0	0	0	0	0
913.03 Overige financiële middelen (opbr.gem. eigend. niet voor openb.dnst. bestemd)	577	916	915	914	802
922.30 Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)	-401	-160	-167	-169	-169
Totaal Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio (7.2)	488	-1.088	-1.384	-1.591	-1.813
Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte (7.3)					
810.23 Ruimtelijke plannen en verkeer	-1.947	-2.121	-2.229	-2.229	-2.229
822.36 Woonwagenuisvesting	-10	0	0	0	0
Totaal Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte (7.3)	-1.957	-2.121	-2.229	-2.229	-2.229
Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid (7.4)					
810.23 Ruimtelijke plannen en verkeer	-1.098	-1.381	-1.166	-880	-899
Totaal Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid (7.4)	-1.098	-1.381	-1.166	-880	-899
Overige (7.5)					
820.76 Vastgoedbeheer	-33	232	190	214	206
922.30 Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)	-90	43	43	43	43

Programma 7. Inrichting van de stad	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
960.30 Saldi van kostenplaatsen directie stad	-1.631	-1.661	-1.661	-1.661	-1.661
Totaal Overige (7.5)	-1.754	-1.386	-1.429	-1.404	-1.412
Saldo	-5.824	-6.952	-7.081	-6.976	-7.225